

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

lanne on vielä suurempien haasteiden edessä kuin aiemmin on arvioitu. Talouden heikkoa elpymistä kuvaa myös se, että julkiseen talouteen viime vuosina tehdyistä mittavista sopeutustoimista huolimatta alijäämä ei ole supistunut merkittävästi. Julkisen sektorin velkaantuminen on jatkunut edelleen.

Huonon talouskehityksen taustalla on ennen kaikkea huono kilpailukyky sekä viennin ja vientialojen investointien heikko kehitys. Talouden elpyminen on perustunut lähinnä yksityisen kulutuksen kasvuun ja rakentamiseen.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan velkasuhde kääntyy lievään laskuun vuonna 2019. Osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista piti arviota kuitenkin liian optimistisena ja päätöksiä menojen ja velkaantumisen taittamisesta muutoinkin riittämättöminä. Myös EU:n komissio äskettäin arvioi, että Suomella näyttäisi olevan myös riskejä vakausta ja kasvusopimuksen määräysten rikkomiseen.

Valiokunnan mielestä hallituksen finanssipolitiikan yleislinja on kuitenkin tässä tilanteessa hyvä kompromissi velkaantumiskehityksen taittamisen ja kotimaisen ostovoiman ja kysynnän tukemisen välillä. Velkaantumisen nopeampi taittaminen johtaisi helposti sellaiseen tilanteeseen, jossa työllisyys ja ostovoima heikkenevät. Se olisi omiaan vähentämään verotuloja ja lisäämään julkisia menoja.

Hallituksen talouspolitiikan keskeisiä elementtejä ovat julkisen talouden säästöohjelma, kilpailukykysopeutus, sopeutus, maakuntauudistus sekä työ- ja hyödykemarkkinoiden toimivuuden parantamiseen tähtäävät rakenneuudistukset.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus pitää kiinni säästötoimista, joita on päätetty hallitusohjelmassa sekä vuosia 17 ja 20 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa. Ensi vuonna valtion menoja vähentää erityisesti ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, opintotukeen sekä indeksisidottuihin menoihin tehtävä tasasuuruinen vähennys, ja lisäksi useiden säästötoimien vaikutus kasvaa ensi vuonna.

Valiokunta pitää myös tärkeänä kilpailukykysopeutusta, jonka tavoitteena on parantaa yritysten kilpailukykyä ja lisätä vientiä ja työllisyyttä. Sopimus on laajapohjainen, sillä sen mukaisten työ- ja virkaehtosopimusten kattavuus on yli 90 prosenttia. Tällä sopimuksella on merkittäviä vaikutuksia jo ensi vuoden talousarvioon ja sen tuloihin ja määrärahoihin. Työn verotus kevenee yhteensä 515 miljoonalla eurolla, minkä arvioidaan kompensoivan kilpailukykysopeutuksessa sovittujen maksujen korotusten vaikutukset ja kasvattavan työn tekemisen kannattavuutta. Sopimus vähentää jonkin verran valtion menoja, mutta nettovaiikutuksena määrärahat nousevat ensi vuonna lähes 500 miljoonalla eurolla.

Arvoisa puhemies! Kilpailukykysopeutuksen kokonaisvaikutukset näkyvät viiveellä. On kuitenkin selvää, että sopimus ei yksin riitä vahvistamaan kasvua ja työllisyyttä. Siksi onkin tärkeää, että talousarvioesitykseen sisältyy työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistä tukevia toimia. Valiokunta pitää näitä toimia erittäin perusteltuina, mutta toteaa, että hallituksen asettama 72 prosentin työllisyystavoite on erittäin haasteellinen, koska valtiovarainministeriön tämän hetken ennusteen mukaan työllisyysaste kasvaisi vain noin 70 prosenttiin.

Työllisyyskehityksessä on lisäksi suuria alueellisia eroja. Tilastokeskuksen mukaan työllisyysaste vaihteli viime vuonna Manner-Suomessa noin 60 prosentista 73 prosenttiin. Valiokunta korostaa, että hallituksen tulee edelleen lisätä työn vastaanottamisen kannustimia ja laatia toimikautensa puolivälitarkasteluun mennessä esitys kannustinloukkujen purkamiseksi ja työvoiman liikkumisen edistämiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Valiokunta pitää hyvänä väylaverkon kunnostamiseen osoitettuja lisäresursseja. Korjausvelkaohjelman mukaisesti perusväylänpitoon osoitetaan 3 vuoden aikana 600 miljoonan euron lisäpanostukset. Niillä on suuri merkitys sekä väylien kuntoon että myös työllisyyteen.

Valiokunta painottaa muutoinkin kärkihankkeiden toimeenpanoa sekä rakenteellisten uudistusten toteuttamista. Keskeisin on sote- ja aluehallintouudistus. Näiden uudistusten onnistunut toteutus voi hillitä merkittävästi julkisten menojen kasvua ja vahvistaa julkista taloutta. (Antti Kaikkonen: Tästä on kysymys!) Monet tärkeät kysymykset ovat kuitenkin vielä auki. Uudistusten vaikutuksia palveluiden saatavuuteen, laatuun ja kustannuksiin ei siksi voi vielä arvioida.

Tulevaisuuden ja talouden kasvun kannalta on erityisen tärkeä huolehtia väestön riittävästä osaamisesta sekä tehdä lisäpanostuksia tutkimus- ja kehitystoimintaan. (Ben Zyskowitz: Tästä on kysymys!) Tämä edellyttää laadukasta opetusta alkaen varhaiskasvatuksesta ja esi- ja perusopetuksesta aina ammatilliseen koulutukseen ja korkeakouluopetukseen saakka.

Valtion talousarvioesitys vuodelle 17 on 55,5 miljardia euroa. Se on 5,6 miljardia euroa alijäämäinen, ja tämä alijäämä katetaan lisävelanotolla. Valtiovarainvaliokunta lisää talousarvion määrärahoihin 40 125 000 euroa, joista suurin osa kohdennetaan opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaan tukemaan koulutusta, sivistystä ja kulttuuria. Valiokunta on osoittanut lisäpanostuksia myös syrjäytymisen ehkäisyyn, liikenneturvallisuutta edistäviin hankkeisiin, tutkimukseen, maaseudun elinkeinojen kehittämiseen, viennin ja matkailun edistämiseen sekä Metso-ohjelmaan.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi kiittää valtiovarainvaliokunnan kaikkia jäseniä, jaostojen puheenjohtajia ja jaostojen jäseniä. Valiokunta ja jaostot ovat pitäneet eivät kymmeniä vaan satoja kokouksia, joissa on kuultu laajalti asiantuntijoita, joidenka asiantuntijoiden mielipide on nähtävissä myös näissä valtiovarainvaliokunnan tekemissä muutosehdotuksissa.

Oppositioiryhmät ovat jättäneet mietintöön vastalauseita, ja varmaan ryhmäpuheenvuorojen aikana tullaan kuulemaan näiden vastalauseiden sisältö.

Arvoisa puhemies! Uskon koko valiokunnan puolesta, että tällä talousarviolla tulee olemaan positiivisia vaikutuksia talouskasvuun ja että tämä osaltaan vastaa niitä odotuksia, joita suomalaisilla on, kun Suomi siirtyy juhlimaan satavuotista taivaltaan. — Kiitos. (Ben Zyskowitz: Hyvä ja asiallinen puhe! — Antti Kaikkonen: Peruslinja kuulosti järkevältä!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Valiokunnan puheenjohtaja käytti aikaa 9 minuuttia 55 sekuntia, 5 sekuntia alle sovitun ajan.

12.17 Esko Kiviranta kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmän ohjenuorana tällä vaalikaudella on "Suomi kuntoon". Velaksi eläminen loppuu, ihmiset pääsevät töihin, palvelut turvataan, kaikista huolehditaan ja koko Suomea kehitetään tasapainoisesti.

Suomen suunta on muuttunut. Suomen Pankin mukaan Suomen talous on kääntynyt kasvu-uralle. Ajelehtiminen on päättynyt. Talous kasvaa ja työttömyys alenee. Kipeät päätökset velaksi elämisen lopettamisesta on tehty. Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus ja maakuntauudistus viedään maaliin. Koko maan voimavarat saadaan käyttöön muun muassa biotaloutta edistämällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Ensi vuoden budjetissa parannetaan pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä. Yrittäjävähennyksellä ja maksuperusteisella arvonlisäverolla helpotetaan yritysten tilannetta ja edesautetaan ihmisten työllistämistä ja työllistymistä. Suomen talouden elpymistä tukee se, että hallitus on kohdentanut omat veronalennuksensa pieni- ja keskituloisille suomalaisille sekä eläkeläisille. Nyt kunnostetaan teitä, ratoja ja muita väyliä, aloitetaan isoja liikennehankkeita ja rakennetaan nopeita verkkoyhteyksiä yhteensä lähes 3 miljardilla eurolla. Nämä urakat elvyttävät Suomen taloutta, työllistävät ja luovat elämisen edellytyksiä koko maahan. (Kari Uotila: Elvytyshän on kirokana!)

Käänteeseen näkyy eri puolilla Suomea. Esimerkiksi Turun ja Rauman telakoilla ovat tilauskirjat täynnä. Uudenkaupungin autotehdas käy täydellä teholla ja työllistää. Suomen matkailu vetää. Useita biotalouden investointeja on toteutunut ja toteutumassa Keski-, Itä- ja Pohjois-Suomessa. Biotalous laajasti ymmärretty on lupaavimpia mahdollisuuksia työpaikkoihin koko maassa. Hallituksen energia- ja ilmastostrategia lisää työpaikkoja ja vientiä.

Arvoisa puhemies! Keskustan linja on 110 vuotta ollut heikommista huolehtiminen. (Eduskunnasta: Ohhoh!) Otamme myös nyt eriarvoistumisen uhan vakavasti. (Välihuutoja oppositiosta) Takuueläkettä on korotettu, omaishoitoa on uudistettu ja veteraanien palveluja parannetaan. Eriarvoistumista estää myös sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jonka tavoitteena on se, että ihmisten lääkäriin pääsy, hoito ja hoiva turvataan. (Sari Sarkomaa: Tai terveydenhoitajan!)

Suomen pitää pysyä mahdollisimman ehyenä myös tulevaisuudessa. Ratkaisuja on ensisijaisesti haettava isojen asioiden kautta. Kestävin tapa eriarvoistumisen hillitsemiseen on työllisyyden parantaminen ja turvaverkoista huolehtiminen.

Arvoisa puhemies! SDP on ilmoittanut repivänsä sote- ja maakuntauudistuksen rikki. (Ben Zyskowitz: Ja vihreät!) Tätä on mahdotonta käsittää. Nollapisteeseen palaaminen tarkoittaisi ihmisten palvelujen vakavaa vaarantumista. Huhtikuun kuntavaaleissa suomalaiset päättävät, kumpaa linjaa he tukevat: keskustan vaihtoehtoa, jossa palvelut turvataan, vai SDP:n linjaa, jossa tehty työ pannaan päreiksi ja vielä pelotellaan suomalaisia siihen päälle. (Välihuutoja oppositiosta) Näin ei palveluja pelasteta. Eriarvoistumisen torjumiseen tarvitaan myös pidemmän aikavälin yhteinen näkemys. Siksi keskustan eduskuntaryhmä antaakin kaiken tukensa pääministeri Sipilän ehdottamalle työryhmälle.

Suomi on selviytynyt aina, kun olemme pystyneet uudistuksiin, sopimaan asioista ja tekemään yhteistyötä. Kilpailukyky sopimus on osoitus tästä. Nyt meiltä kysytään jälleen, kohtaammeko tulevaisuuden yhdessä vai erikseen. Kaikkea vastustamalla ja vastakkainasettelua lietsomalla Suomeen ei saada yhtään työpaikkaa lisää eikä palveluja pelasteta. Keskustan eduskuntaryhmä antaa tukensa uudistuspolitiikalle, jolla Suomi tulee kuntoon. (Li Andersson: Käsittämätön puheenvuoro! — Hälinää)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Toivon rauhoittumista viimeistään siinä vaiheessa, kun edustaja Lehto pääsee puhumaan. — Kiitoksia.

12.23 **Rami Lehto ps** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maamme taloudellinen tilanne on edelleen vaikea. Tästä huolimatta kansantaloutemme tilassa on nähtävissä jo useita positiivisia merkkejä. Tämän vuoden kolmannen vuosineljänneksen bruttokansantuote kasvoi edelliseen vuosineljännekseen verrattuna 0,4 prosenttia, ja viime vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna työpäiväkorjattu bruttokansantuote kasvoi 1,6 prosenttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Teollisuuden tuotanto ja tilauskanta osoittavat myös parantumisen merkkejä ja ovat kasvussa. Suurempi kasvu nähtiin edellisen kerran viisi vuotta sitten. Pk-yritysten tilanne on myös kohentunut, ja merkittävää on myös se, että kuluttajien luottamus talouteen on nyt korkeimmalla tasolla yli viiteen vuoteen.

Sopeuttamistoimia tarvitaan kuitenkin edelleen. Julkisen sektorin velkaantuminen jatkuu edelleen, eikä tähänastisista mittavista sopeuttamistoimista huolimatta alijäämä ole supistunut merkittävästi. Ennusteiden mukaan velkaantuminen jatkuu ja maamme talous pysyy alijäämäisenä myös lähivuosina.

Hallituksen tehtävä ei ole helppo. Liian ankarat toimet velkaantumisen katkaisemiseksi voisivat johtaa tilanteeseen, jossa työllisyys kärsii, ostovoima ja verotulot heikkenevät ja julkiset menot kasvavat. Tärkein tavoite on säilyttää olemassa olevat työpaikat ja parantaa yritysten toimintaedellytyksiä siten, että ne voivat luoda uusia työpaikkoja ja kilpailla vientimarkkinoilla nykyistä paremmilla edellytyksillä. Tähän me perussuomalaiset olemme sitoutuneet sataprosenttisesti: me taistelemme hartiavoimin jokaisen suomalaisen työpaikan puolesta.

Tämän vuoden tärkeimpänä saavutuksena kansantaloutemme tulevaisuuden kannalta voidaan pitää hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen aikaansaamaa kilpailukyky sopimusta. Samalla kun sopu tähtää yritysten kilpailukykyyn parantamiseen sekä viennin ja työllisyyden lisäämiseen, hallitus keventää työn verotusta yhteensä 515 miljoonalla eurolla. Hallituksen tavoite on tehdä työnteosta entistä kannattavampaa, ja tästä syystä myös muihin työllisyyttä ja yrittäjyyttä edistäviin toimiin on ryhdytty. (Aino-Kaisa Pekonen: Kuten?)

Keskeisin lähitulevaisuuden haaste julkisella sektorilla on sote- ja aluehallintouudistus. Onnistuessaan se voi merkittävästi hillitä julkisen sektorin menojen kasvua sekä vahvistaa julkista taloutta. Tähän päämäärään pääsy kuitenkin edellyttää sitä, että parhaat ja tehokkaimmat toimintamallit otetaan laajalti käyttöön eikä uudistusta vesitetä jo kättelyssä antamalla liikaa valtaa erilaisille uudistuksesta hyötymään pyrkiville intressiryhmille vaan uudistus viedään läpi palvelujen saatavuus, laatu ja kohtuullinen kustannustaso edellä.

Toinen keskeinen haaste julkisella sektorilla on laadukkaan koulutuksen ja väestön riittävän osaamisohjan takaaminen siitä huolimatta, että myös koulutussektorilla on jouduttu tekemään kipeitä leikkauksia. Opetuksen laadusta ei ole varaa tinkiä. Talousarviossa varhaiskasvatusta pyritään kehittämään 3,7 miljoonan euron valtionavustuksella, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen osoitetaan 1,8 miljoonan euron lisäpanostus ja koulujen kerhotoimintaa tuetaan 3 miljoonalla eurolla. Ammatillisen koulutuksen valtionavustuksiin ja nuorten aikuisten osaamisohjelmaan panostetaan kymmenien miljoonien lisärahoituksella. Korkeakouluopetus ja -tutkimus saavat yhteensä 3,3 miljardia euroa eli 116 miljoonaa euroa kuluvaan vuotta suuremman panostuksen.

Tulevaisuudessa erityisesti t&k-toimintaan on panostettava entistä enemmän. Tästä syystä hallitus selvittääkin vaihtoehtoja korkeakoulujen innovaatiotoiminnan lisäämiseen, ja konkreettiset päätökset tehdään ensi keväänä seuraavassa julkisen talouden suunnitelmassa.

Arvoisa puhemies! Tämän ja viime vuoden aikana julkisen sektorin kustannuksia on nostanut merkittävästi turvapaikanhakijakriisi. Perussuomalaiset pitävät hyvänä, että tilanteen uusiutumista pyritään välttämään. Talousarviossa on panostettu maahanmuuttoon liittyvään tiedotustoimintaan 250 000 euroa, tarkoituksena vähentää Suomeen perusteettomasti hakeutuvia turvapaikanhakijoita. Jo maahan tulleiden turvapaikanhakijoiden hakemusten käsittelyä on myös pyritty tehostamaan. Tästä huolimatta kustannus maallemme on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

ollut kova: Kuluvana vuonna vastaanoton piirissä olleista 25 000 turvapaikanhakijasta on aiheutunut 632 miljoonan euron kustannus, ja vielä ensi vuonna vastaanoton piirissä tulee olemaan arviolta 13 000 henkilöä. Tästä aiheutuu yhteiskunnalle noin 280 miljoonan euron kustannus.

Haastavaan turvallisuustilanteeseen pyritään talousarviossa vastaamaan lisäämällä poliisin resursseja: Talousarvioesityksessä poliisitoimen toimintamenoja on lisätty 8,5 miljoonalla eurolla, jotta 200 poliisin määräaikaisuutta pystytään jatkamaan vuodenvaihteen jälkeen. Rajavalvontaan panostetaan palkkaamalla 80 uutta rajavartijaa ja suojelupoliisin toimintamenoja lisätään 1,5 miljoonalla eurolla. Vapaaehtoinen maanpuolustustyö saa 404 000 euron lisäpanostuksen. Tämän lisäksi nettirikollisuuden torjuntaan panostetaan 500 000 euroa tarkoituksena ennalta ehkäistä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sekä torjua ja selvittää nettikiusaamista ja -huijauksia.

Arvoisa puhemies! Olemme joutuneet tekemään kuluvan vuoden aikana lukuisia vaikeita valintoja, mutta ratkaisut ovat olleet välttämättömiä. Niillä turvataan maamme kilpailukyky, työpaikat ja myös luodaan uusia työpaikkoja tulevaisuudessa. Julkisen talouden sopeutustoimet etenevät ja maamme kilpailukyky paranee. Määrätietoisella työllä käänämme isänmaamme uuteen nousuun.

Perussuomalaiset kannattavat 2017 talousarvion hyväksymistä.

12.31 Outi Mäkelä kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eletään jo kahdeksatta laihaa vuotta finanssikriisin puhkeamisen jälkeen. Tässä tilanteessa budjetin laatijoiden epäkiitollinen osa on niukkuuden jakaminen viisaasti ja oikeudenmukaisesti. Hallituksen talouspolitiikka on, kuten valiokuntakin mietinnössään toteaa, hyvä kompromissi velkaantumiskehityksen taittamisen ja kotimaisen kysynnän sekä ostovoiman tukemisen välillä.

Valtiovarainvaliokunta on osaltaan puntaroinut tiukoissa talousraameissa tämänvuotiset lisäykset hallituksen budjettipohjaan, yhteensä noin 40 miljoonaa euroa. Näistä haluan ensin nostaa esiin noin 12 miljoonan lisäykset koulutukseen, sivistykseen ja kulttuuriin. Pieniä rahoja toki, mutta suureen tarpeeseen: syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseen, esi- ja perusopetuksen laadun kehittämiseen ja koulujen kerhotoimintaan. Kokoomuksen eduskuntaryhmä iloitsee myös lisäyksistä ympäristönsuojeluun, mistä esimerkiksi Pidä Saaristo Siistinä ry:n alushankinta ja Hossan kansallispuiston perustamiseen varautuminen. Haluan myös nostaa esiin, että tänäkin vuonna valtiovarainvaliokunta on joutunut lisäämään 1,75 miljoonaa päihderiippuvaisten äitien hoidon järjestämiseen. On kestänyt, että näin tärkeä toiminta joudutaan vuodesta toiseen pelastamaan eduskunnassa. Viimeistään sote-uudistuksen yhteydessä tämä asia täytyy hoitaa kestäväälle tolalle.

Arvoisa puhemies! Talouden tilaa koskevissa arvioissa erottuu kaksi toisistaan poikkeavaa näkökulmaa. Toisaalta on syytä iloita monista yksittäisistä myönteisistä talousuutisista. Iloon ovat antaneet aihetta käynnistyneet tai vireillä olevat hankkeet metsäteollisuudessa, telakkateollisuudessa ja autoteollisuudessa. Monet investoinnit ovat saaneet vauhtia jo edellisen hallituksen hyvistä ratkaisuista, kuten yhteisöveron alentamisesta. Myönteistä värinää on ollut myös rakentamisen ja kaupan aloilla, kiitos esimerkiksi nykyisen hallituksen hyvien päätösten, kuten aukiolojen vapauttamisen. Tilanteesta ei kuitenkaan voi päätyä johtopäätökseen, että nyt olisi kaikki tarpeellinen tehty eikä mitään vaikeaa enää tarvitsisi päättää. Kokonaiskuva ei anna sellaiseen aihetta. Yksittäisistä myönteisistä uutisista saa ja pitää iloita, mutta talouspolitiikan linjausten on pohjauduttava kattavaan kokonais käsitykseen talouden tilasta. Vastuullinen viesti antaa toivoa, mutta sen on oltava myös tot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

ta. Talouden tilan laajempi ja ajallisesti kattavampi tarkastelu palauttaa jalat maan pinnalle. (Antti Lindtman: Hyökkäys pääministeriä kohtaan!)

Suomen Pankin ennuste kasvusta on reilun prosentin luokkaa ja komission ennuste on 0,8 prosenttia. Vertailun vuoksi: EU-maiden keskiarvo on 1,6 prosenttia, ja naapureistamme Ruotsin kasvuennuste on 2,4 prosenttia ja Viron 2,3 prosenttia — Suomen siis reilu prosentti tai 0,8 prosenttia. Pitkäaikaistyöttömyys on meillä kasvussa, ja markkinaosuuksien menettäminen maailmanmarkkinoilla jatkuu. Kuluneen vuoden aikana 10:nä kuukautena 12:sta teollisuuden uusien tilausten määrä on ollut vuoden takaista pienempi. (Antti Lindtman: Ei taida olla yhteinen tilannekuva!) Tämä osaltaan kertoo sen, että vientiteollisuuden kilpailukyky ei ole kunnossa.

Suomen talouden ongelmat ovat rakenteissa ja kilpailukyvyssä. Viime vuodet harjoitettu alijäämäelvytys ei voi jatkuu loputtomasti. Velkaantuminen on johonkin mittaan perusteltua, jos sen tarkoitus on ostaa aikaa uudistuksille. Mutta lisäaika kuitenkin hukataan, jos talouden ja markkinoiden toiminnan kannalta tarpeelliset reformit vesittyvät tai pahimmillaan jäävät toteuttamatta.

Arvoisa puhemies! Velkaantumisen saaminen kuriin on välttämätöntä varautumista useampaankin edessä olevaan haasteeseen. Ikäsidonnaiset menot tulevat kasvamaan samalla, kun työikäisen väestön osuus pienenee. Kun maailmantalouden veto taas jossain vaiheessa väistämättä hiipuu, sitä tilannetta varten ei ole minkäänlaisia julkistalouden puskureita. Siksi Suomea on uudistettava ja on edettävä tiukasti hallitusohjelman viitoittamalla tiellä.

Työllisyystavoite uhkaa tähänastisen kehityksen valossa jäädä saavuttamatta ja velkaantuminen tahtomatta. Työrukkaset on pidettävä tiukasti käsissä. Se tarkoittaa kurinalaisen finanssipolitiikan jatkamista samalla, kun rakenneuudistuksia viedään eteenpäin, käynnissä olevia reformeja tehostaen ja uusia valmistellen.

Parhaillaan pohditaan kannustinloukkuihin puuttumista. Esimerkiksi ylivelkaantuneiden asemaan liittyviä parannuksia tarvitaan, jotta työn vastaanottaminen olisi inhimillisesti mahdollista ja kannustavaa.

Ilmiö, jossa samalla alueella kasvaa sekä avoimien työpaikkojen määrä että työttömien määrä, on saatava kuriin. Työn perässä muuttamisen esteitä on madallettava ja on tehtävä kannustavammaksi ottaa työtä vastaan vähän kauempaakin. Ei siis pidä heikentää työssäkäynnin kannustimia, kuten esimerkiksi vihreiden varjobudjetissa esitetään. Samoin työmarkkinoiden tehokkuutta parantavia uudistuksia esimerkiksi paikallisen sopimisen laajentamiseen liittyen on valmisteltava. Uusi valikoima vaikuttavia ratkaisuja on oltava valmiina päätettäväksi viimeistään siinä vaiheessa, kun astutaan kikyn jälkeiseen aikaan. Hallitusohjelman kirjain esimerkiksi järjestäytymättömien yritysten työpaikkasopimisesta odottaa toteutumistaan. Työllisyyttä vahvistavissa uudistuksissa kokoomuksen eduskuntaryhmä antaa hallitukselle ja sen jokaiselle ministerille sataprosenttisen tukensa.

Arvoisa puhemies! Kestävällä pohjalla oleva talouskasvu perustuu yksityisiin investointeihin, yrittäjyyteen ja siihen, että työnteko on kannattavampaa kuin toimeentulo. Hallitus on keventänyt voimakkaasti työn verotusta. Viime vuonna kevennys suuntautui erityisesti pieni- ja keskituloisille, tällä kertaa madalletaan asteikkoa koko skaalalla ja kevennys tulee myös eläketulon verotukseen. Yrittäjyyden kannustavuutta vahvistetaan yrittäjävähennyksellä ja sukupolvenvaihdoksia edesautetaan perintö- ja lahjaverotusta keventämällä. (Pia Viitasen välihuuto) Hallituksen veropolitiikka suosii voimakkaasti työntekoa ja yrittäjyyttä. (Puhemies koputtaa) Ja kyllä, tämä on aivan selkeä linjavalinta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Työn ja yrittäjyyden linjaa toteutetaan laajasti myös muilla uudistuksilla, joista tänä syksynä on saatu maaliin työllistämistä (Puhemies koputtaa) helpottavat työsopimuslain muutokset sekä ansiosidonnaisen työttömyysturvan lyhentäminen. Hallituksen koko talous-, elinkeino- ja työllisyyspolitiikka on johdonmukainen ja yhtenäinen kokonaisuus, (Puhemies koputtaa) jonka takana kokoomuksen eduskuntaryhmä seisoo vakaasti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia. En mieluusti puhu puhujan päälle, mutta lyön sitä kovemmin nuijaa pöytään, kun aika ylittyy.

12.39 **Krista Kiuru sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Jokaisella ihmisellä on elämässään oikeus hyvinvointiin, inhimillisiin työoloihin ja ihmisyyden kunnioittamiseen." Näin aikanaan sanoi kansanedustaja Miina Sillanpää. Suomi valuu nyt kohti osattomuuden yhteiskuntaa, Suomi eriarvoistuu. (Olavi Ala-Nissilä: Suomi nousee!) Sipilän hallituksen aikana tulo- ja varallisuuserot ovat kasvaneet. Yhä useammat suomalaiset ovat tippuneet köyhyysrajalle tai sen alapuolelle. Hallituksella ei ole ohjelmaa köyhyyden ja eriarvoisuuden torjumiseksi. Tämän laman kestävyysvaje ei ole taloudellinen, se on sosiaalinen kestävyysvaje, mikä pahenee hallituksen toimin entisestään. Sipilän hallituksen politiikka ei läpäise yhteiskunnan stressitestejä, jos niitä tehtäisiin muillekin kuin pankeille. OECD:n mukaan taloudellinen eriarvoisuus hidastaa talouskasvua. Sipilän hallitus kuitenkin uskoo amerikkalaiseen trickle-down-politiikkaan, jossa rikkaita rikastuttamalla hyvinvoinnin muruset tippuvat pienituloisillekin. Näin ei todellisuudessa tapahdu. (Olavi Ala-Nissilän välihuuto) Viimeiset puolitoista vuotta hallitus on uskotellut suomalaisille, että epäreilulle politiikalle ei ole vaihtoehtoa. Tosiasiassa vaihtoehto on. SDP:n vaihtoehdossa talous tasapainotetaan inhimillisesti ja reilusti. Kaikki pidetään mukana.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen suurin lupaus on lopettaa velkaantuminen. Leikkauksia perustellaan sillä, että velkaantuminen saadaan loppumaan. Sipilän hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edellinen hallitus. Velkaantuminen lisääntyy, ja hallitus käyttää rahaa hyvätuloisten ja taustaryhmiensä verojen kevennyksiin. SDP:n vaihtoehdossa otetaan 370 miljoonaa vähemmän velkaa kuin hallitus ottaa — 370 miljoonaa vähemmän! (Ben Zyskowitzin välihuuto) Veronkevennykset kohdistetaan pieni- ja keskituloisiin palkansaajiin ja eläkeläisiin niin, että käteen jää enemmän rahaa. Näin 95 prosenttia suomalaisista hyötyisi. SDP:n vaihtoehdossa perutaan epäoikeudenmukaiset leikkaukset sekä käytetään veropohjan laajentamista, verovälttelyn ja harmaan talouden kitkemistä tulojen lisääntymiseen. Veroaste ei nouse. Hallituksen talouspoliittinen arviointineuvosto on jo huomauttanut, että verotus puuttuu kokonaan keinovalikoimista. Lisäksi Sipilän hallitus kaipaisi myös moraalista ryhtiliikettä veronvälttelyn ja harmaan talouden kitkemiseksi Suomessa.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan hallituksen politiikalla alijäämä ei katoa ilman uusia toimia. Pelättävissä on, että hallitus leikkaa keväällä lisää. Valtiovarainministeri Orpo puhuu jopa 2 miljardin euron lisäleikkauksista, ja samaan aikaan pääministeri Sipilä sanoo, että lisäleikkauksia ei tule. Teidän puheenne eroavat kuin yö ja päivä. Toivotavasti tänään selviää, mikä on hallituksen linja. Hallitus on päättänyt siirtää puolivälitarkastelun kuukaudella yli vaalien, kuten ex-kansliapäällikkö Virtanen totesi, normaalin aikataulun mukaan sen pitäisi olla maaliskuun lopussa. Kysyn teiltä: mitä leikkauksia te sallitte äänestäjiltä ennen kunnallisvaaleja?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu käänteestä työllisyydessä ja kasvussa. Tänään talousasiantuntijat kertoivat Savon Sanomissa, että nykyhallitus ei voi ottaa kunniaa talouskasvusta. Todellisuudessa käänne tapahtui kesällä 2015, ja se johtuu edellisen hallituksen suurista infrapanostuksista. Tämän hallituksen oma työllisyysaste karkaa käsistä. Pitkäaikaisyöttömyydessä hallitus on tehnyt jo suomenennätyksen. Silti hallitus romuttaa nuorisotaakuun ja heikentää oleellisesti aktiivisen työvoimapolitiikan välineitä. Tälle on inhimillisempi vaihtoehto: SDP:n esittämät yli 40 konkreettista työllisyystoimenpidettä. SDP:n elinkeinopakettilla otamme loikan tulevaisuuteen. Me haluamme vahvistaa pk-yritysten toimintaa, me panostaisimme teiden ja homekoulujen korjaukseen, panostaisimme julkisiin investointeihin ja työllisyyteen. Ne toisivat jopa 38 000 uutta työpaikkaa vaarantamatta kuitenkaan julkisen sektorin pidemmän aikavälin rahoitusasemaa.

Arvoisa puhemies! Kun hallitus puhuu koulutuksen uudistamisesta, tosiasiasa se tarkoittaa pelkkää leikkaamista. Noin kolmannes kaikista leikkauksista otetaan koulutuksesta, vaikka sen osuus kaikista julkisista menoista on vain reilu 10 prosenttia. Hallituksen koulutusleikkausten jälkeen koulutuksen osuus julkisista kokonaismenoista on alhaisemalla tasolla kuin 90-luvun laman aikana. Helsingin Sanomien kyselyssä 92 prosenttia professoreista totesi hallituksen yliopistopolitiikan olevan täysin epäonnistunutta tai ei kovin onnistunutta. Tieteen tiedotus ry:n tiedebarometri kertoo, että suomalaisista 90 prosenttia uskoo, että koulutusleikkaukset olivat virhe. Silti Sipilän hallitus ei vieläkin tunnusta, että valittu suunta on väärä. Pelkästään tänä vuonna hallitus on pettänyt koulutuslupauksen jo kahdesti: keväällä kehysriihessä ja nyt syksyllä budjettiriihessä. Hallitukselta puuttuu koulutuspoliittinen visio siitä, miten koulutustason lasku ja osaamattomuuden lisääntyminen pysäytetään. SDP haluaa palauttaa uskon koulutukseen yhteiskunnan parhaana investointina. Me peruisimme koulutusleikkaukset ja panostaisimme koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen.

SDP:n ja kansalaisyhteiskunnan työ on muuten tuottanut tulosta, sillä hallitus on perunut ennätysmäärän esityksiä. Näitä ovat muun muassa päivähoitomaksujen korotusten, hoitajamitoituksen leikkauksen ja sotaveteraanien rintamalisän leikkausten perumiset.

Arvoisa puhemies! Kuntavaalit eivät tule päivääkään liian aikaisin. Sipilän hallituksen epäreilu leikkauspolitiikka ja suurituloisia suosivat arvovalinnat tuntuvat arjessa ja näkyvät jokaisessa kunnassa. Kunnilta viedään riittävä rahoitus ja jätetään soten kautta riesaksi kiinteistöt. (Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!) Toisin kuin keskustan ryhmäpuheenvuorossa esitettiin, me emme kannata alusta alkamista, mutta sote ei voi olla vain keskittämistä ja yksityistämishanke, jonka säästötavoite on yltiöpäinen. Kuntavaaleissa ihmisillä on mahdollisuus äänestää SDP:n inhimillisemmän, reilumman ja turvallisemmän vaihtoehdon puolesta. Suomi ja suomalaiset eivät tarvitse lisää epävarmuutta ja vatulointia vaan turvallisia näkymiä ja uskoa tulevaisuuteen. Abraham Lincoln onkin osuvasti todennut, että "kaikkia ihmisiä voi huijata jonkin aikaa, joitakin ihmisiä voi huijata kaiken aikaa, mutta kaikkia ihmisiä ei voi huijata kaiken aikaa".

12.46 Ozan Yanar vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on kauden alusta asti ylläpitänyt sellaista talouskieltä, jossa se verhoilee omat kovat arvovalintansa välttämättömyyksiksi. Puhutaan uudistamisesta, kun leikataan rajusti vaikkapa koulutuksesta; hyvinvointivaltion pelastamisesta, kun leikataan pienituloisten turvaverkoista; kiipeistä päätöksistä ja yhteisestä vastuunkannosta, vaikka samaan aikaan suurituloisille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

myönnetään verohelpotuksia ja kannattamattomaan kaivokseen kaadetaan satoja miljoonia. Esitetään, ettei muka olisi vaihtoehtoja, ja me kaikki tiedämme, että vaihtoehtoja on. Kyse on arvovalinnoista, ja kyse on ennen kaikkea ihmisten jokapäiväisestä arjesta, selviytymisestä ja mahdollisuuksista elää hyvää elämää. Ja, hyvä hallitus, näiden tavallisten suomalaisten arkeen teidän päätöksenne iskevät suoraan. (Ben Zyskowicz: Aivan, muun muassa työpaikat lisäänty!)

Me vihreät uskomme, että talous voidaan saada nousuun inhimillisemmällä keinolla. Me tarjoamme uskottavan vaihtoehdon hallituksen kurjistavalle ja vanhoja rakenteita säilyttävälle budjettiesitykselle. (Ben Zyskowicz: Näkis vaan!) Me vihreät olemme pitäneet koko vaalikauden aikana ääntä siitä, että myös tiukkoina aikoina on mahdollista tehdä inhimillistä, taloutta uudistavaa ja ihmisiä työmarkkinoille nostavaa talouspolitiikkaa.

Suomen Pankki on eilisessä ennusteessaan sanonut Suomen bruttokansantuotteen kasvavan ensi ja sitä seuraavana vuonna. Tässä maassa todellakin tarvitaan toivon pilkahduksia. Mutta erittäin suuri huolestus on se, että hallituksen toimet heikentävät tätä orastavaa kasvupotentiaalia. (Ben Zyskowicz: Päinvastoin!) Suuret leikkaukset nakertavat pieni- ja keskituloisten suomalaisten ostovoimaa. Juuri kotimarkkinat ovat kannatelleet Suomen taloutta taantumavuosina.

Hallitus ei luo kestäväää pohjaa myöskään pitkän tähtäimen hyvinvoinnille ja kasvulle. Se leikkaa rajusti viennin näkökulmasta elintärkeästä koulutuksesta ja tutkimuksesta. (Timo Heinonen: Niin tekin leikkasitte!) On myös erittäin hälyttävää, että pitkäaikaistyöttömien määrä on ennätyksellisissä luvuissa, syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä on nousussa sekä työllisyysasteemme on aivan liian alhainen. Ja hallitus tuntuu itsekin jo tunnustavan, ettei se saa nostettua näillä keinolla työllisyysastetta lupaamalleen tasolle. Se tarkoittaa kymmenilletuhansille suomalaisille vaikeiden päivien jatkumista. (Olavi Alanissilä: Taas tulee Soininvaaraa ikävä!)

Arvoisat kollegat, me vihreät peruisimme koulutusleikkaukset ja panostaisimme Suomelle elintärkeään koulutukseen ja tutkimustoimintaan. (Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!) Näistä leikkaaminen vähentää uusia innovaatioita, sekä sitä kautta suomalaisilta firmoilta viedään mahdollisuudet valloittaa maailmanmarkkinoita. On pakko myös muistuttaa, että tässäkin salissa on valtava määrä opiskelijaliikkeen kasvattajia. En voi muuta kuin ihmetellä, mihin hallituksen riveistä ajatus opiskelijoiden puolella olemisesta on kadonnut. Opintorahan 86 euron eli neljänneksen kuukausittainen leikkaus on täysin mahdoton ymmärtää, ja siksi me vihreät peruisimme sen.

Samoin kaikkialla Suomessa kaikki poliitikot puhuvat siitä, että on tärkeää pitää nuoret mukana. Mitä hallitus sitten tekee? Leikkaa ammatillisesta koulutuksesta melkein 200 miljoonaa euroa. Nuorten syrjäytyminen ei vähene puheilla, kun teot ovat tällaisia. Me vihreät peruisimme myös ammatillisen koulutuksen leikkaukset. (Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!)

Me vihreät haluamme lisäksi torjua köyhyyttä ja tukea tavallisten ihmisten arkea, kun hallitus suosii ratkaisullaan hyvätuloisia ja ottaa pienituloisilta. Siksi me muun muassa peruisimme pienituloisiin kohdistuvat indeksileikkaukset sekä alentaissimme pieni- ja keskituloisten verotusta.

Vihreät tarttuisivat myös sukupuolten tasa-arvon epäkohtiin, sillä hallitus on harjoittanut sukupuolisokeaa talouspolitiikkaa. Me emme tarvitse vain pieniä laastareita vaan kunnan reformin esimerkiksi perhevapaajärjestelmään. Vihreiden budjetti tasaisi sukupuolten välisiä tuloeroja. (Ben Zyskowicz: Feministipuolue tulee, oletko valmis?)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Me vihreät uudistaisimme Suomen talouden rakenteita rohkeasti paremmiksi meille kaikille. Tulevaisuuteen katsovilla energiaratkaisuilla luotaisiin valtavasti uusia työpaikkoja ja vähentäisimme hiilidioksidipäästöjä. Me vihreät otamme vakavasti meitä ja tulevia sukupolvia uhkaavan ilmastokriisin. Siksikin on erittäin hämmästyttävää, että hallitus luo uusia ympäristölle haitallisia tukia. Suomen parhaat tutkijat ovat sitä mieltä, että uudet yritystuet, kuten päästökauppakompensaatio, eivät vaikuta teollisuuden kilpailukykyyn. Tämä hallitus siis suomeksi sanottuna kaataa rahaa näinä tiukkoina aikoina tehottomiin yritystukiin satoja miljoonia euroja.

Mutta me vihreät olemme tyytyväisiä siihen, että Suomessa viimeinkin kokeillaan perustuloa. Ikävä kyllä, kokeiluun on varattu liian vähän rahaa, ja siksi kokeilusta on tulossa tynkä. Parantaisimme tätä kokeilua lisäämällä sen rahoitusta ja laajentamalla kokeilun kesto kaksivuotisesta kolmevuotiseksi. Me haluamme kokeiluun mukaan muitakin ryhmiä kuin työttömiä, sillä se takaisi monipuolisten lopputulosten saamista. Perustulo on niin hyvä idea, että sitä kannattaa kokeilla kunnolla.

Arvoisa puhemies! On erittäin tärkeää pitää mielessä Suomen talouden suuri kuva. Me kaikki tiedämme, että hallituksen vanhanaikaisilla siirroilla ei Suomen tilannetta paranneta. Kuusi minuuttia lisää työtä päivässä ei ole resepti kasvuun. Tämän sijaan me esitämme vision, joka nostaa Suomen paremmin voivaksi ja tasa-arvoisemmaksi maaksi kaikille täällä asuville. Me haluaisimme luoda Suomen, joka on houkutteleva maa niin investoinneille kuin osaajille. Me haluaisimme kannustaa edelläkävijyyteen ja edistää reilua markkinataloutta. Me haluaisimme Suomen olevan osa ilmastokriisin torjuntaa eikä sen aiheuttamista.

Meidän kaikkien pitäisi ajatella suuremmin, katsoa kauemmas ja nostaa Suomi tulevaisuuden suunnannäyttäjäksi. Vihreät tarjoavat tulevaisuusvaihtoehdon, joka on järkevämpi, inhimillisempi, taloutta uudistavampi ja (Puhemies koputtaa) kestävämpi kuin hallituksen tie.

12.53 Kari Uotila vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perusporvarihallitus on epäonnistunut Suomen kannalta tärkeimmissä asioissa. Se ei ole pystynyt nujertamaan jättityöttömyyttä, ja pitkäaikaistyöttömyyden huonosta hoidosta hallitus pitäisi laittaa häpeäpuuhun. Hallituksen oma tavoite 72 prosentin työllisyysasteesta ei tule toteutumaan, vaikka vähäisiä merkkejä työllisyystilanteen paranemisesta onkin näkyvissä. Talouskasvun vauhdittamisessa Sipilän hallitus on niin ikään epäonnistunut. Kotimaista ostovoimaa ja kulutuskysyntää leikanneilla ratkaisuillaan se on päinvastoin hidastanut talouskasvua ja työllisyysasteen nousua. Myös hallituksen kilpailukyky sopimus, jota monet aivan oikeutetusti kutsuvat palkansaajien kyykytys sopimukseksi, heikentää julkista taloutta ensi vuonna. Hallitus puhuu velkaantumisen hillinnästä, mutta ottaa noin miljardin lisävelkaa maksaakseen palkansaajien kyykytys sopimuksen kustannukset. Ellei sopimukselle asetettu ylioptimistinen työllisyystavoite toteudu, sopimuksen vaikutus budjettitalouden alijäämäisyyteen jää pysyväksi.

Arvoisa puhemies! Suomen kilpailukyky ja talouden perusta ei ole perustunut eikä voi jatkossakaan perustua mataliin palkkoihin. Sen on perustuttava osaamiseen, korkealaatuisiin tuotteisiin ja motivoituneisiin työntekijöihin. Näitä asioita korosti myös Uudenkaupungin ulkomaisia suurtilauksia saaneen autotehtaan henkilöstöjohtaja, kun häneltä Aamutv:ssä kysyttiin syitä tehtaan menestykseen. Näitä oikeita vahvuustekijöitä hallitus ei vahvista, vaan heikentää niitä leikkauksilla osaamiseen, koulutukseen ja tutkimukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Missä perusporvarihallitus on sitten onnistunut? Se voi onnitella itseään poliittisten tavoitteittensa edistämisessä. (Ben Zyskowitz: Hyvä, työllisyys kasvaa!) Puolessatoista vuodessa on nöyryytetty palkansaajia ja heidän järjestöjään, sopimusyhteiskunta on saatu käännettyä sanelulinjalle, julkisten palvelujen pakkoyhtiöittäminen etenee kukonharppauksin, työttömyysturvaa on saatu romutettua ja heikompiosaisia on kuritettu. Niille, joilla on ennestään paljon, on hallitus jakanut lisää. Kyllä näille saavutuksille perusporvarihallitus omista oikeistolaisista lähtökohdistaan voi ylävitosia paukutella.

Onnistumisen jälkeen ruokahalu taitaa vain kasvaa, ja kansalaisilla on syytä pelätä hallituksen seuraavia askeleita ja leikkauksia, joista ilmoittamisen hallitus on päättänyt siirtää kunnallisvaalien yli. Vasemmistoliiton mielestä tämä on härskiä taktikointia tilanteessa, jossa pääministeri Sipilä kehuskelee paranevaa tilannetta mutta samaan aikaan valtiovarainministeri Orpo varoittelee jo 1—2 miljardin lisäleikkauksista. Vastalauseessamme valtiovarainvaliokunnan budjettimietintöön esitämme lausumaa, jossa edellytetään, että hallitus julkaisee kehyspäätöksen ennen kunnallisvaaleja eikä siirrä sitä taktisista syistä vaalien yli.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä totesi viime lauantain Ylen Ykkösaamussa seuraavaa: "Olen kovin monta kertaa miettinyt tätä. Ellei minulla olisi suurta visiota hyvinvointivaltion pelastamisesta, olisin varmaan jo sanonut, että pitääkää tunkkinne." Mikäli hallituksen epäoikeudenmukainen linja on pääministeri Sipilän mielestä hyvinvointivaltion pelastamista, pitäisi vasemmiston mielestä tunkki jo antaakin parempiin käsiin.

Hyvinvointivaltiotamme ei pelasteta osaamisesta leikkaamalla, sopimusyhteiskunta romuttamalla, työttömiä, eläkeläisiä ja muita pienituloisia kurittamalla, julkiset palvelut pakkoyhtiöittämällä eikä rikkaita ja suurituloisia hyödyntävällä veropolitiikalla. Hyvinvointivaltion pelastaminen vaatii politiikan suunnan muutosta, ja siinä vasemmiston vaihtoehtobudjetti antaa hallituksen esitystä paljon paremmat lähtökohdat.

Osaamisessa on Suomen tulevaisuus. Vaihtoehdossamme perumme hallituksen kohtuuttomat leikkaukset ja vahvistamme Suomen osaamisperustaa panostamalla varhaiskasvatukseen, peruskoulutukseen, toisen asteen oppilaitoksiin ja yliopistoihin yhteensä 400 miljoonaa euroa hallitusta enemmän. Viimeaikaiset tutkimukset kertovat, kuinka maailman parhaina pidetyissä peruskouluissamme oppimistulokset ovat heikentyneet ja sekä alueelliset että sukupuolten väliset erot kasvaneet. Me haluamme katkaista tämän turmiollisen kierteen ja varmistaa, että suomalainen koulutusjärjestelmä on jatkossakin maailman paras.

Myös julkiset panostukset tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan ovat Suomessa laskeneet jo vuosia, ja olemme jääneet pahasti jälkeen verrokkimaistamme. Ruotsissa t&k-menojen osuus bruttokansantuotteesta on kaksinkertainen Suomeen nähden, Yhdysvalloissa jopa kolminkertainen. Vaihtoehtobudjetissamme elinkeinoelämän uudistumista tukevaan tutkimus-, tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaan satsaamme 150 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus. Talouden elinvoimaisuus, työpaikkojen luominen ja vähähiiliseen korkean lisäarvon tuotantojärjestelmään siirtyminen edellyttävät elinkeinorakenteen radikaalia uudistumista. Valtiolla on oltava tässä murroksessa keskeinen rooli ja selkeä elinkeinopoliittinen visio. Panostukset tutkimukseen ja kehitykseen ovat sijoituksia tulevaisuuden hyvinvointiin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen budjetti kasvattaa tuloeroja. Tuloveron kevennykset hyödyttävät eniten kaikista suurituloisimpia. Pitkälti sama ryhmä kuorii suurimmat hyödyt myös yrittäjävähennyksestä sekä perintö- ja lahjaveron, metsälahjavähennyksen ja kotita-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

lousvähennyksen muutoksista. Meidän vaihtoehtomme sen sijaan pienentää tuloeroja, siinä suurituloisimpien verotus kiristyy ja pienituloisten ostovoima kasvaa. Perumme kohuttomat etuuksien leikkaukset työmarkkinatukeen, peruspäivärahaan, asumistukeen, kansaneläkkeisiin, lapsilisiin, kotihoidon tukeen, vammaistukeen, kansaneläkeindeksiin ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Meidän vaihtoehdossamme työllisyystoimilla varmistetaan riittävät toimintaresurssit ja määrärahat — lisäämme sinne 150 miljoonaa euroa enemmän kuin hallitus. (Puhemies koputtaa) Valtaosa uusista työpaikoista syntyy pk-yrityksiin ja erityisesti pienempiin, alle viiden henkilön yrityksiin. Vasemmiston vaihtoehtobudjetti sisältää kattavan toimenpidepaketin, joka kohentaa nimenomaan (Puhemies koputtaa) pienyrittäjien ja itsensätyöllistäjien asemaa.

13.01 Mats Nylund r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä jakaa pitkälti hallituksen ja valtiovarainvaliokunnan näkemyksen taloustilanteesta. Tämän vuoksi meidän oma varjobudjettimme päättyy samaan loppusummaan kuin hallituksen budjetti. Näkemyksemme kasvun lisäämisestä ja työllisyysasteen nostamisesta on kuitenkin kolmessa ratkaisevassa kohdassa erilainen. Katsomme, että koulutukseen ja tutkimukseen pitää panostaa. Toiseksi haluamme perhepoliittisen kokonaisuudistuksen — siitä on jo hahmotelma ja laskelmat meidän vaihtoehtobudjetissamme. Kolmanneksi katsomme, että Suomen on viennistä riippuvaisena maana kannettava vastuunsa kansainvälisestä kehitystyöstä ja kriiseistä myös tässä taloustilanteessa.

Arvoisa puhemies! Kun arvioidaan eduskunnan lisäämiä budjettimäärärahoja — siis valtiovarainvaliokunnan tekemiä lisäyksiä — esiin voi nostaa sekä myönteisiä että kielteisiä asioita. Ensin joitakin olennaisia poimintoja myönteisistä: Pidämme tervetulleina lisäresursseja koulujen kerhotoimintaan sekä panostusta laadukkaaseen varhaiskasvatukseen. Sosiaalipuolella tehdään lisäpanostus päihdehoitoa tarvitseviin naisiin. Tämä on erittäin hyvä, mutta mihin on jäänyt panostus turvakotien määrän lisäämiseksi? Suomi on sitoutunut Istanbulin sopimuksen noudattamiseen ja ennalta ehkäisevään työhön naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumiseksi. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjetissa pidämme huolta resurssien varaamisesta 25 uuden turvakodin perustamiseen maahamme, mutta mihin jäi hallituksen panostus tähän?

Värderade talman! Bra är satsningarna på exportfrämjande åtgärder, och här nämner jag särskilt tilläggsanslaget för Viexpo som gör ett gott arbete i en våra mest exportinriktade regioner, Österbotten. Bra är också att man enats om att ge pengar till jordbruksrådgivningen, 4H-organisationerna, Finlands Yrkesfiskarförbund och för det viktiga arbete som Håll Skärgården Ren gör, samt att Metso-programmet får tilläggsanslag.

Men, finansutskottets betänkande innehåller även högst tvivelaktiga projekt. Vad har man tänkt med det famösa tilläggsanslaget för informationsverksamheten när det gäller invandring? Ska utrikesministeriet använda 250 000 för att informera att Finland är ett skräpland dit det inte lönar sig för invandrare att komma? Ett av regeringens uttalade mål när det gäller invandringspolitiken är att Finland inte ska framstå som ett attraktivt land — hit ska man inte komma i onödan. Svenska riksdagsgruppen ifrågasätter starkt en sådan hållning och tycker att man i stället borde satsa på kampanjer som skapar större medvetenhet om invandringens möjligheter.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Att tilläggsanslaget för Folktinget saknas andra året i följd i budgeten är en brist. Det handlar inte om ett stort anslag, men vi skulle behöva det mer än någonsin. Finlandssvensk intressebevakning ligger tyvärr lågt på regeringens prioriteringslista.

Tyvärr ligger det uteblivna tilläggsanslaget för Folktinget i linje med gårdagens beslut att inte trygga de språkliga grundrättigheterna i vårt land genom att säga nej till det äkta tvåspråkiga alternativet, landskapet Österbotten och fulljournsjukhus i Vasas. Svenska riksdagsgruppen har i exceptionellt kraftiga ordalag kritiserat regeringen för detta beslut som vi anser är diskriminerande och som inte stärker svenskan i vårt land på sikt.

Arvoisa puhemies! Takaisin päivystysuudistukseen budjettilakina. Lailla hallitus haluaa saada noin 37 miljoonan euron nettosäätöt ensi vuonna. Haluan tässä huomauttaa, että hallituksella ei ole taloudellisia argumentteja sanoa "ei" laajalle päivystystoiminnalle sekä Vaasassa että Seinäjoella. Ministeriön asiantuntemus on vahvistunut, että 12+1-malli ei tule kalliimmaksi. Tämän vuoksi pidämme käsittämättömänä, että hallitus ei ole tarttunut tilaisuuteen ja valinnut ratkaisua, jota perustuslakivaliokunta piti parhaana kielellisestä näkökulmasta ja johon oltaisiin oltu kaikkein tyytyväisimpiä sekä Vaasassa että Seinäjoella.

Arvoisa puhemies! Budjetin arvoa voidaan arvioida sen perusteella, miten suuret työllisyysvaikutukset sillä on. Tässä hallitus onkin ponnistellut aika lailla, mutta kuitenkin hallituksen piiristä kuuluu ääniä, joiden mukaan työllisyyspoliittisia tavoitteita ei saavuteta. Tämä on vakavaa, ja ruotsalainen eduskuntaryhmä peräänkuuluttaa edelleen uusia rohkeita toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi. Merkittävä askel olisi perhepoliittisen uudistuksen käynnistäminen, ja tästä tuli eilen hallituspuolueista joitakin lupaavia signaaleja.

Värderade talman! När vi slår fast den årliga statsbudgeten gäller det att också kunna tänka fördomsfritt på reformbehoven i samhället och väga vad som behöver samhällsfinansiering och vad som inte gör det. Vi måste ha förmåga att tänka out of the box. Exempelvis VATT har nyligen varit kritiskt till de betydande energistöd som staten delar ut. Liksom vi i vår skuggbudget anser VATT att dessa anslag hellre borde satsas på forskning och utbildning.

Svenska riksdagsgruppen ställer även frågan om inte morgonutdelning av dagstidningar borde bli föremål för samhällsstöd. Frågan kan verka liten, men det är den inte. Det är bara att fråga folk. Med den utveckling vi har nu är det många i landet som bor på ställen som inte har morgonutdelning. Dagstidningen är fortfarande en viktig del av vårt kunskapssamhälle och vår demokrati. Därför är det viktigt att garantera att utdelningen fungerar på ett smidigt sätt i hela landet.

Arvoisa puhemies! Edellisen perusteella teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: "Sipilän hallitus esittää massiivisia koulutukseen kohdistuvia leikkauksia. Koulutusleikkaukset muodostavat todellisen uhan opetuksen ja tutkimuksen laadulle, koulutuksen tasa-arvolle ja maamme kilpailukyvyille. Hallitus ei myöskään kiistattomasta tarpeesta huolimatta ole valmis uudistamaan perhevapaita, kotihoidon tukea ja varhaiskasvatusta. Hallitus leikkaa lisäksi (Puhemies koputtaa) valtavasti kehitysavustusta. Leikkausten seurauksena kehitysapu on vain 0,40 prosenttia bkt:stä, ja leikkaukset kohdistuvat suoraan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin. (Puhemies koputtaa) Kehitysapuleikkaukset vaarantavat myös Suomen maineen vastuullisena ja luotettavana kansainvälisenä toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

mijana. Tämän johdosta eduskunta toteaa, (Puhemies koputtaa) että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mahdolliset ponnet on syytä sijoittaa sen puheajan puitteeseen, josta on sovittu.

13.09 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Till att börja med vill jag tacka regeringen för två positiva beslut. Det första är företagardraget som har varit en av de frågor som kristdemokraterna aktivt har drivit redan under ett par års tid, och nu blir det beslutet verkställt. Tack för det. Och en annan positiv sak som också kollegan Nylund nämnde, att regeringen gav tilläggsanslag för Viexpo andelslagets verksamhet i Österbotten som är väldigt viktigt för exportindustrin.

Arvoisa puhemies! Viime viikonloppu oli hyvä esimerkki siitä, että vaikka me suomalaiset olemme pieni kansa, meillä on monenlaista huippuosaamista, jolla voimme menestyä maailmalla. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää kultaakin kalliimpana sitä, että Suomi säilyy ja vahvistuu korkean osaamisen maana. Siksi eduskuntaryhmämme lisäesitysten pääpaino on paitsi inhimillisyyttä lisäävissä toimissa myös koulutuksessa sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa.

Tämä hallitus on jo leikannut korkeakoulutuksesta ja nuorisotakuusta. Siksi on mielestämme harkitsematonta, että hallitus leikkaa yli 50 miljoonaa euroa lisää kaikkein tuottavimmasta eli teknisestä tutkimustoiminnasta. Nyt vuorossa on lisäksi ammatillinen koulutus, johon ensi vuonna kohdistetut 190 miljoonan euron leikkaukset on ajoitettu taitamattomasti ennen reformilainsäädännön valmistumista. Olemme esittäneet vaihtoehdon näille leikkaustoimille, mutta hallitus ei ole toistaiseksi tarttunut ehdotuksiimme.

Arvoisa puhemies! Toinen syvä huolestus on, että kymmenentuhannet suomalaiset seisovat viikoittain leipäjonoissa. Lähes 400 000 kansalaisella on maksuhäiriömerkintä. Suurin ryhmä maksuhäiriöisissä ovat miehet parhaassa työiässä. Syrjäytyneet nuoret miehet ovat viime aikoina syyllystyneet jopa useisiin väkivallantekoihin ja tuhoihin. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä esittää vakavan huolensa tästä sekä pyynnön hallitukselle ottaa tämän kysymyksen tarkkaan pohdintaan toimenpiteitä varten.

Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä ei hyväksy esitettyjä leikkauksia kaikkein heikoimmassa taloudellisessa tilanteessa olevien indeksidonnaisiin etuuksiin, kuten vähimmäispäivärahoihin, eläkkeisiin ja asumistukeen. Mielestämme takuueläkkeen tasoa pitäisi leikkauksen sijasta korottaa. Esitimme myös lääkekorvauksiin ja vanhusten hoivaan esitettyjen leikkausten perumista. Kuluvana vuonna toteutettiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen 30 prosentin korotukset. Tämä yksittäinen päätös on suistanut monen ikääntyneen tai pitkäaikaissairaana talouden raiteiltaan. Lisäksi monet sairaanhoitopiirit ovat muuttaneet laskutuskäytäntöjä joustamattomiksi ja siirtävät eräänntyneet laskut välittömästi perintään. Edellytämme, että hallitus selvittää kasvavien toimeentulo-ongelmien ja maksuvaikeuksien syyt. Myös julkisten toimijoiden, kuten Kelan ja sairaanhoitopiirien osallisuus kansalaisten talousahdingon syntymisessä on syytä selvittää.

Arvoisa puhemies! Tämän päivän Suomessa käydään paljon keskustelua työttömyydestä, köyhyydestä ja nuorten syrjäytymisestä. Mutta nämä eivät ole sairauksia — ne ovat sairauksia. Ne ovat seurauksia yhteiskuntamme sairauksista. Yksi sairaus on yhteiskuntajär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

jestelmä, joka passivoi. Toinen sairaus on liian suuri byrokratia. Kolmas sairaus on liian iso julkinen sektori, joka vielä johtaa korkeaan verotukseen. Viides sairaus on huono kilpailukyky, ja kuudes sairaus on korkea työttömyys.

Arvoisa puhemies! On todella huolestuttavaa, että Suomessa on tuhansia nuoria miehiä, joiden kunnianhimo rajoittuu siihen, koska tulee sossun rahat, että saa kaljaa.

Arvoisa puhemies! Maamme tarvitsee kokonaisvaltaisen perusturvauudistuksen, jossa työn vastaanottaminen tehdään kannattavaksi. On hyvä, että hallitus pyrkii tähän ongelmaan puuttumaan. Mutta pidämme perustulokokeilun toteuttamista ensi vuonna ajan ja rahan haaskauksena, sillä kokeiltava malli ei ole mielestämme toteutuskelpoinen. Sen sijaan hallituksen on kiirehdittävä kansallisen tulorekisterin valmistumista, jotta perusturvauudistus voidaan toteuttaa.

Kristillisdemokraatit esittävät perusturvauudistuksen pohjaksi kannustavan, siis oikeasti kannustavan, perusturvan mallia, jossa nykyiset tuet koordinoidaan palkan ja verotuksen kanssa ja yhdistetään yhdeksi tueksi. Meidän kannustava tukemme määräytyy kotitalouden tilanteen mukaan ja vähenee ilman kynnyksiä tulojen kasvaessa. Kannustava perusturva tekee matalapalkkaisenkin työn vastaanottamisen aina kannattavaksi. Työnteon kannattavuutta lisäksi myös tuloverokevennysten kohdistaminen enemmän pientä työtuloa saaville esimerkiksi korottamalla tulonhankkimisvähennystä, kuten me esitimme omassa vaihtoehtobudjetissamme.

Arvoisa puhemies! Lähestymme hallituskauden puoliväliä, ja Suomen taloudellinen tilanne on edelleen heikko. Julkinen talous on kroonisesti alijäämäinen. Hallitus lupasi syksyn budjettiriihen tiedotustilaisuudessa, että Suomen valtion velkaantuminen päättyy vuonna 2021. Ei näytä toteutuvan. On riski, että hallitus jättää maamme talouden seuraavalle hallitukselle huonommassa kunnossa kuin missä sen edelliseltä hallitukselta hallintaansa sai. (Eduskunnasta: Ei! — Välihuutoja) Rohkaisen hallitusta keksimään puoliväliriihessä myös muita keinoja kuin sairaiden ja lapsiperheiden jo ennestään tyhjät kukkarot. Meiltä kristillisdemokraateilta löytyy inhimillinen vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! Lopuksi esitän, että eduskunta hyväksyy seuraavan epäluottamuslauseen näiden asioiden johdosta: "Eduskunta toteaa, että hallitus on epäonnistunut keskeisissä tavoitteissaan eikä nauti eduskunnan luottamusta."

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän tässä vaiheessa puheenvuorot valtiovarainministerille ja pääministerille, ja järjestys on tämä. Ensin valtiovarainministeri, maksimissaan 5 minuuttia.

13.16 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitän valtiovarainvaliokuntaa erinomaisesta työstä, sen jaostoja ja sektorivaliokuntiakin. Se on tehnyt hyvän, vastuullisen mietinnön. Siitä huomiona se, että yleinen talouden tilannekuva näyttää olevan kaikilla hyvin samanlainen, ja se on tärkeätä, että me jaamme tämän. Samoin valtiovarainvaliokunta on kunnioittanut kehyksiä, mistä haluan myöskin antaa erityisen kiitoksen.

Arvoisa puhemies! Alkuun haluaisin muistuttaa, miksi talouspolitiikasta puhuminen on niin tärkeää. Talouspolitiikka ja taloushan ovat väline siinä, mitä me todella tavoittelemme. Todellinen tavoite on se, että Suomessa on laaja hyvinvointi ja että me pystymme pitämään huolta tasa-arvoisesta yhteiskunnasta, jossa on mahdollisuuksien tasa-arvo voimissaan, jossa perhetaustalla ei ole merkitystä siinä, miten voi elämässään pärjätä. Ja vain ter-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

veen julkisen talouden omaavassa maassa ja kansantaloudessa tämä meidän tärkeä tavoitteemme on mahdollinen. Talous on siis väline. (Ben Zyskowitz: Oikein!)

On ilo aloittaa toteamalla, että Suomi on kivunnut pois taantumasta. Esimerkiksi Suomen Pankin eilen julkaistun ennusteen mukaan talous vuonna 17 kasvaa 1,3 prosenttia ja sen jälkeen 1,2 prosenttia vuosina 18 ja 19. Samalla Suomen Pankki kuitenkin toteaa, että velkaantuminen jatkuu ja julkisen talouden kestävyysongelma on edelleen ratkaisematta. Nyt on siis elintärkeää erottaa kaksi asiaa: Suomi on noussut taantumasta, talous kasvaa, ja työllisyys paranee. Toisaalta julkinen talous on edelleen kestäättömällä pohjalla. Mutta nämä kaksi asiaa eivät ole ristiriidassa toistensa kanssa. (Eero Heinäluoman välihuuto) — Pääministeri on sanonut, että käänös Suomen taloudessa on tapahtunut. Se pitää paikkansa. Investointeja tehdään Suomeen, työpaikkojen määrä lisääntyy, ja ennusteet näyttävät, että talous kasvaa. Käänte on tapahtunut, se on erittäin hyvä asia. (Eero Heinäluoma: Ja te haluatte leikata lisää!) — Minä olen sanonut, että edessä saattaa olla uusia sopeutustoimia, mikäli työllisyys ei pysyvästi ole paranemassa aikaisemmalta ennustevalta, eli viittaan tässä aikaisempiin ennusteisiin. Tämäkin pitää paikkansa. Hyvään taloudenhoitoon ja mielestäni valtiovarainministerin vastuuseen kuuluu se, että puhutaan tiedossa olevien lukujen pohjalta. Ne luvut, joihin olen perustanut nämä puheet, (Antti Lindtmanin välihuuto) ovat syksyllä tehtyjä ennusteita.

Nyt kun me valmistaudumme puolivälitarkasteluun ja julkisen talouden riiheen, niin me tietenkin toivomme, että talouskasvu on pysyvästi korkeammalla tasolla, työttömyysaste on parantunut. Ja kolmantena elementtinä, johon hallitus on sitoutunut, on se, että tuomme uusia rakenteellisia uudistuksia, työllisyyttä lisääviä toimenpiteitä, kannustinloukkuja purkavia toimenpiteitä, joilla saavutamme korkeamman työllisyysasteen ja kestävä kasvun, kestävä työllisyysasteen, (Pia Viitasen välihuuto) ja sitä kautta pystymme taittamaan velkaantumisen ja saavutamme sen tavoitteen, että vuonna 21 alijäämä on 0 euroa.

Arvoisa puhemies! Tässäkin useassa puheenvuorossa otettiin esille tämä julkisen talouden riihen aikataulu — siihen nyt muutama näkökulma. Varmistin vielä näitä päivämääriä, jotka ovat olleet siis valtiovarainministeriön virkamiesten antamien aikatauluarvioiden pohjana: Tilastokeskus antaa neljännesvuositiliedot 1.3., ja edelleen Tilastokeskus antaa tilinpidon sektoritiliedot 16.3. Nämä luvut, nämä aikataulut, eivät ole valtiovarainministeriön käsissä; ne ovat niitä, jotka tarvitaan valtiovarainministeriön kansantalousosaston työn pohjalle, jotta voidaan laatia ennuste. Eli näin ollaan maaliskuun puolivälissä. Sen jälkeen on kohtuullista odottaa, että kestää viikon, kaksi, (Ville Niinistön välihuuto) että kansantalousosasto saa ennusteen valmiiksi, ollaan siis huhtikuun alussa. Ja koska kyseessä on erittäin tärkeä päätös, eli julkisen talouden riihi ja vielä puoliväliriihi, niin on kohtuullista myöskin, että päätökset valmistellaan kunnolla.

Mutta tämä ei tarkoita sitä, että me emme kävisi avointa talouskeskustelua. Olen sitä omalta osaltani käynyt, me käymme sitä tänään. Me tulemme saamaan joulukuussa seuraavan ennusteen, vielä maaliskuussa ennusteen. Näiden ennusteiden pohjalta me tulemme varmasti tässä salissa käymään vielä moneen kertaan keskustelua siitä, mikä on hallituksen talouspolitiikan linja, (Puhemies koputtaa) mikä on näkymä siihen tulevaan riiheen. (Krista Kiurun välihuuto) Arvoisat kansanedustajat, teillä tulee olemaan (Puhemies koputtaa) lukuisia mahdollisuuksia keskustella hallituksen kanssa talouspolitiikasta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pääministeri Sipilä, 5 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

13.22 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin moneen kertaan on todettu, Suomen talous on palannut kasvu-uralle. Olemme vuoden verran kulkeneet nyt positiivisilla luvuilla: talouden ennakoidaan kasvaneen kolmannella neljänneksellä 1,6 prosenttia verrattuna vuoden takaiseen ajankohtaan. Kaikki keskeiset kysyntäerät kasvoivat: vienti 1,4 prosenttia, yksityinen kulutus 2,1 ja investoinnit 3,1 vuoden takaisesta. Neljä vuotta kestäneen erittäin heikon talouskehityksen jälkeen Suomi on saavuttamassa Saksaa talouskasvussa. Kun talouskasvu Saksassa vielä vuonna 2014 oli 2,3 prosenttiyksikköä nopeampaa kuin Suomessa, niin viimeisen tiedon, siis viimeisen neljänneksen tiedon, mukaan olimme lähes tasoissa. Erityisen positiivinen uutinen taloudesta on kotitalouksien luottamuksen paraneminen. Tämän taustalla on kasvanut varmuus siitä, että työpaikan menetys ei enää uhkaa. Tulevalle työllisyyskehitykselle lupaa hyvää myöskin se, että teollisuuden tuotanto on nyt 3,5 prosentin kasvussa verrattuna viime vuoteen.

Kilpailukyky sopimus antaa teollisuuden tuotannon kasvulle hyvän pohjan myöskin ensi vuonna. Vielä ei ole päästy ennusteissa hallitusohjelman uralle, mutta erittäin lähellä ollaan. Tuo hallitusohjelmassa laadittu ura oli noin 1,5 prosentin tasossa.

Kenen ansiota tämä käänne on? Minulle on aivan sama, kenen ansiota se käänne on, kunhan käänne tapahtuu. Ehkä on syytä muistuttaa kuitenkin, että kun edellinen hallitus aloitti, työllisyysaste oli 68,5 prosenttia. Kun se lopetti, niin se oli 67,9, eli 0,6 prosenttiyksikköä mentiin alaspäin, ja Tilastokeskuksenkin tietojen mukaan työttömien määrä kasvoi 50 000:lla. Eli uusia keinoja tarvitaan.

Hallituksen tärkein tehtävä on, että työtön ihminen saa työtä. Työllisyysaste on noussut 1 prosenttiyksikön. Vertailukelpoinen työllisyysaste lokakuussa oli 68,9 prosenttia. Taivoittemme on 72. Jotta tämä saavutetaan, tarvitaan riittävää kysyntää ja työvoiman tarjontaa lisääviä toimia. Monia talousennusteita ensi vuodelle on päivitetty ylöspäin. Hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, esimerkiksi aktiivimalli, näyttävät ajoittuvan aivan oikeaan ajankohtaan.

IMF ja OECD ovat arvioineet hallituksen finanssipolitiikan ottavan tasapainoisesti huomioon lyhyen aikavälin talouskasvun haasteet ja pitkän aikavälin julkisen talouden kestävyysvajeen. Kansainväliset instituutiot painottavat myös isojen uudistusten tarvetta, tärkeyttä. Reformeja tarvitaan sekä julkisten menojen kasvun hillitsemiseksi että talouskasvun tueksi. Menoja hillitsevistä uudistuksista tärkein on tietysti sote-uudistus, joka on vietävä maaliin, ei lähtöruutuun.

Talouskasvun kannalta on olennaista, että pystytään kohdentamaan tutkimus- ja innovaatorahoituksen panostukset mahdollisimman tehokkaasti. Hallituksella on ensi keväänä tätä tarkoitusta varten käytössään OECD:n arvio Suomen innovaatiojärjestelmästä.

Arvoisa puhemies! Muutosten keskellä ja taloutta kuntoon laittaessa tarvitaan erilaisia toimia. Vastakkain on asetettu kasvua tukevat toimet ja leikkaukset. Tarvitsemme yrittäjyyteen kannustavan yrittäjävähennyksen — kiitos oppositiosta esimerkiksi KD:lle tuesta tähän liittyen. Perintö- ja lahjavieron muutos on tehtävä suomalaisen omistajuuden ja sukupolvenvaihdosten turvaamiseksi. Kaikki kasvua tukevat toimet ovat tärkeitä, jotta leikkauksia ei tarvitse jatkossa enää tehdä.

Suomi on ollut vuosikausia uudistamatta. Nyt uudistuksia tulee rytinällä. Samaan aikaan pistämme taloutta kuntoon, velkaantumiselle pistettä. Tämä tarkoittaa samalla erittäin valitettavaa asiaa: joudumme nipistämään etuuksista ja palveluiden määrärahoista. Kun tätä tehdään yhtä aikaa kasvua edistävien toimien ja uudistusten kanssa, tämä on erittäin epäkiitollinen tehtävä ja vastakkainasettelun elementit on helppo tästä löytää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Oleennaista eriarvoistumisen torjunnassa on se, että työllisyys saadaan paranemaan. Näin pelastamme hyvinvointiyhteiskunnan, säästymme tulevaisuuden leikkauksilta. Etenkin nuoret ja pitkäaikaistyöttömät ansaitsevat valoisamman näkymän tulevaisuuteen.

Olemme pystyneet tekemään myöskin parannuksia. Laitamme esimerkiksi omaishoitoa kuntoon, sotaveteraanit saavat paremmat palvelut, takuueläkettä on nostettu. Hallituksen päättämät noin miljardin veronkevennykset ovat pääosin kohdentuneet pieni- ja keskituloi-siin sekä eläkeläisiin. (Puhemies koputtaa)

Eriarvoistumisen torjumiseen tarvitaan myös uusia ratkaisuja ja pidemmän aikavälin näkemys tätä varten, ja talouden nykyisten raamien puitteissa olen päättänyt (Puhemies koputtaa) perustaa työryhmän. Jokaisella on oltava mahdollisuus rakentaa tätä maata omalla panoksellaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Käymme tässä vaiheessa debattikeskustelun sopivan mittaisena — aika näyttää, kuinka pitkän. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

13.28 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella on niin, että hallitus suurista toiveista huolimatta ei korjannut eriarvoistavaa ja työllisyyteen liian vähän satsaavaa linjaansa valtiovarainvaliokunnassa. Sen takia SDP esittää oman vaihtoehdonsa, joka on työllisyyttä tukeva ja vähentää eriarvoisuutta, ja kaiken lisäksi siinä otetaan vähemmän velkaa.

Arvoisa puhemies! Tässä viikolla entinen kansliapäällikkö Erkki Virtanen otti todella kovan kannanoton. Hän totesi: "Olen kolme vuosikymmentä valtiontaloutta hoidellut. En muista vastaavaa julkista sanaharkkaa pääministerin ja valtiovarainministerin välillä." Asia koski tätä julkisen talouden isoa kuvaa. Täytyy sanoa, kun nämä ryhmäpuheenvuorot kuuntelin, että (Sari Sarkomaan välihuuto) tämä kysymys ei suinkaan hälventynyt vaan näyttää siltä, että hallituksella on yhteisymmärrys yksityiskohdista mutta suuresta kuvasta vallitsee täydellinen ristiriita. (Puhemies koputtaa) Pääministeri, onko kaikki kipeät päätökset tehty?

13.29 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio puolueiden vaihtoehtobudjetit ja vastalauseet perustuvat yleensä voimassa oleviin lakeihin. Täällä näiden esittelyiden aikana kysyin SDP:n edustajilta, kun he esittävät omassa vaihtoehdossaan 355 miljoonaa euroa Sitran taseesta investointimenoihin ja kun voimassa oleva laki (Eero Heinäluoma: Taseet töihin!) ei mahdollista tätä, (Pia Viitanen: Taseet töihin!) tiedustelin silloin, onko teiltä tulossa lakiesitys, jossa lakia muutetaan, että tämä olisi mahdollista. Itse en ole havainnut. Eikö nyt olisi reilua todeta, että teidän vaihtoehtobudjettinne on vailla pohjaa? (Pia Viitanen: Voi voi! — Eduskunnasta: Oho!) Tähän toivoisin vastausta, vai onko teiltä tulossa tällainen lakiesitys, joka mahdollistaa tämän? (Pia Viitanen: Nyt on eväät kyllä ihan hukassa!)

13.30 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella lohdullista, että talouden lähes kaikki mittarit ovat nyt kääntyneet positiivisiksi ja tilanne on selvästi parempi kuin tämän hallituksen aloittaessa. Tästä olisi syytä kaikkien täällä olla iloisia, koska juuri näin torjutaan epätasa-arvoistumiskehitys, inhimillinen kärsimys ja ylipäänsä kaikki se kurjuus, mikä edellisellä vaalikaudella pääsi kasvuun. Jos ajatellaan tätä sociali-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

demokraattien esittämää niin sanottua inhimillistä, reilua, oikeudenmukaista vaihtoehtoa, jos lainasin oikein, niin meidän täytyy ehkä mieluummin muistella viime vaalikauden todellisia tapahtumia kuin tämän vaalikauden kuvitteellisia tapahtumia, joita tässä teidän niin sanotussa varjobudjetissanne, tai miksikä fantasiakirjallisuuden muodoksi haluatte sitä kutsua, on kuvailtu ja kuviteltu. Te itse leikkasitte yli 3 miljardia, muun muassa kunnilta, koulutuksesta. Te menetitte kymmeniätuhansia työpaikkoja ja nyt annatte meille neuvoja. Te syytätte hallitusta kaikesta siitä, (Krista Kiuru: Niin te leikkaatte 4 miljoonaa!) mitä te häpeätte omissa teoissanne ja saavutuksissanne tai niiden puutteessa. Teiltä ei ole mitään muuta saatavissa kuin köyhyyttä, kurjuutta (Puhemies koputtaa) ja epätoivoa. Se on teidän vaihtoehtonne.

13.31 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa hallitus! Me opposition valtiovarainvaliokunnan jäsenet olemme huolissamme Ylen journalismin täyden riippumattomuuden turvaamisesta ja lehdistön vapaudesta. Kokoomuksen Arto Sato- sen johtama parlamentaarinen työryhmä päätti yksimielisesti, että Ylen rahoitus palautetaan talousarvion ulkopuolelle. Sipilän hallitus ei kunnioittanut kuitenkaan kaikkien eduskuntapuolueiden tekemää sopimusta kehyksen ulkopuolelle siirtämisestä välittömästi. Välittömän ratkaisun sijaan hallitus päätti lykätä ratkaisun kevään 2017 kehysriiheen.

Arvoisa pääministeri, kysyisin teiltä, minkä takia te ette noudattanut tätä välittömästi kehyksen ulkopuolelle siirtämistä.

13.32 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP ryhmäpuheenvuorossaan puhui lämpimästi ja viisaasti tästä huijaamisen filosofiasta, mutta samaan aikaan väitätte, että otatte vähemmän velkaa — 372,1 miljoonaa. Kuitenkin kysyn, voiko tämä pitää paikkansa. Teillä on esityksiä siellä harmaan talouden torjunnasta, tämä on jo käsitelty, 200 miljoonan lisätuotot 20 miljoonalla. Sitten on tämä Rinteen malli, jolla pitäisi tulla 51 miljoonaa euroa, mutta eduskunnan tietopalvelun mukaan se kuitenkin toisi lisäkustannuksia 350 miljoonaa, samoin tämä rahoitusvero, jonkalaista Suomessa ei ole ja Ruotsissa pidetään erittäin ongelmallisena, ja lisäksi tämä Sitran ryöstö, Suomen itsenäisyyden juhlarahaston ryöstö satavuotisjuhluvuotena, joka ei olisi edes lainmukaista.

13.33 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Orpo totesi, että talouskeskustelun pitää olla avointa, ja kyllähän se täälläkin aika avointa on ollut, kun hallituspuolueiden ryhmäpuheenvuorossa edustaja Kiviranta totesi, että kipeät ratkaisut on tehty, kipeät leikkaukset on tehty, ja toisen hallituspuolueen ryhmäpuheenvuoron käyttäjä edustaja Outi Mäkelä totesi, että ei pidä antaa sellaista kuvaa, että kipeät päätökset olisi tehty. (Eero Heinäluoma: Siinä se on!) Samaahan on nähty julkisuudessa pääministerin ja valtiovarainministerin välillä. Kyllä me avointa talouskeskustelua kaipaamme, mutta hallitukselta odottaisimme myös johdonmukaista talouspoliittista keskustelua.

13.34 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Det är bra att vi går mot en lite ljusare framtid. När man nu ser siffrorna också från Finlands Bank så ser vi att ekonomin sakta håller på att svänga. Men ändå har vi stora utmaningar. En utmaning som vi också har jämsides med ekonomin är attitydklimatet i vårt land. Just nu flyttar

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

många unga människor till Sverige, till England, till Norge. Är regeringen berövd över det här, tänker man göra någonting, på vilket sätt får vi en bättre stämning i vårt land?

Arvoisa puhemies! Kun talous on kääntymässä parempaan suuntaan ja työllisyyden nostaminen on meidän tärkein tehtävämme, niin on hyvä, että hallitus myös puuttuu tähän. RKP on omassa vaihtoehtobudjetissaan myös tuonut esimerkkejä siitä, mitä voisi vielä tehdä.

Mutta, arvoisa puhemies, olemme huolissamme ilmapiiristä meidän maassamme. Miten me voimme saada nuoret kyvykkäät ihmiset pysymään Suomessa, kun näemme, (Puhemies koputtaa) että nyt moni on muuttamassa ulkomaille?

13.35 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Terho kehoitti meitä iloitsemaan siitä, että taloudessa on pientä orastavaa kasvua. Kyllä totta on, että on syytä iloita siitä. Toinen asia, mistä on syytä iloita, on, että työllisyysaste on nousemaan päin. Vielä jos voisi ottaa kolmannen asian näin oppositionkin näkökulmasta, niin kyllähän hallituksella on kova työllisyystavoite, kun tavoitellaan 72 prosentin työllisyysastetta.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, että kilpailukykysovimuksen kokonaisvaikutukset näkyvät viiveellä, mutta on kuitenkin selvää, että sopimus ei yksin riitä vahvistamaan kasvua ja työllisyyttä. Tiedän, että hallituksella on muitakin työkaluja käytössään jo, mutta ovatko nämä käytössä olevat työkalut riittäviä, että päästään siihen (Puhemies koputtaa) kovaan tavoitteeseen, vai onko muita työkaluja tulossa ja odotettavissa?

13.36 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime eduskuntavaaleja ennen ja sen jälkeen, pääministeri Sipilä, annoitte ison lupauksen siitä, että nämä tulevat päätökset tehdään oikeudenmukaisesti. Varapääministeri Soini, sanoitte, että alle 1 000 euroa tienaaavien asioihin ei puututa.

Kyllä suomalaiset ovat valmiita uhrautumaan, jos se tapahtuu yhteiseksi hyväksi heikompien ja tulevien sukupolvien auttamiseksi. Nyt näyttää kuitenkin siltä, että tämä uhrautuminen on ollut monella tavalla turhaa, koska se raha, joka on saatu julkisen talouden katteeksi, on mennyt tosiasiaa suurituloisten taskuihin. Suurituloiset eivät osallistu eivätkä ole talkoissa mukana. Ihmettelemme, miksi veropolitiikassa ja miksi näissä uusissa etupiireille jaettavissa etuuksissa näin on menetelty. Nyt tulo- ja varallisuuserot kasvavat, syrjäytyminen kiihtyy entisestään, eriarvoisuus lisääntyy.

Kysyn teiltä vielä uudelleen: Pitääkö tämä edustaja Terhon mielikuva, jonka hän täällä salissa jo aikaisemmin totesi, (Puhemies koputtaa) että lisää päätöksiä on tulossa? Pitääkö se paikkansa, että kehysriihessä tulee uusia epäoikeudenmukaisia päätöksiä?

13.37 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousoppien mukaan riippumatta taloudellisesta tilanteesta on aina järkevää edistää sellaisia tie-, väylä- ja muita infrahankkeita, jotka on joka tapauksessa toteutettava. Hallitus on noudattanut ansiokkaasti näitä oppeja. Teiden ja väylien korjausvelkaa vähennetään noin miljardilla eurolla. Tästä on puhuttu pitkään, ja vasta nyt tätä korjaustarvetta on ruvettu hoitamaan. Sen lisäksi hallitus investoi neljään suureen tie- ja väyläinvestointihankkeeseen lähes 800 miljoonaa euroa. Nopeisiin laajakaistoihin ympäri Suomen investoidaan noin miljardi euroa. Tämä on tuntuva paketti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

13.38 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Poliitikassa olen kuulut sanonnan, että poliittinen muisti on vain kolme kuukautta, mutta sosialidemokraattisessa puolueessa taitaa olla kolme minuuttia. Minä en viitannut enkä spekuloinut millään hallituksen tulevilla mahdollisilla sopeutustoimilla. Luettelin edellisen hallituksen tekemiä sopeutustoimia, joita nimenomaan sosialidemokraatit ajoivat. Voin luetella niitä lisää, kun tässä nyt tuli asia puheeksi. Te korotitte silloin arvonlisäveroa, nimenomaan köyhien elinkustannuksia. Te laskitte pankkien, suurimpien pankkien eli osakeyhtiöiden verotusta. Se on sitä teidän inhimillistä, oikeudenmukaista veropolitiikkaanne. Minä väitän, että tämä hallitus on tehnyt huomattavasti inhimillisempää veropolitiikkaa. Me olemme laskeneet kaikkien verotusta, aivan erityisesti pieni- ja keskituloisten verotusta, (Hälinä) ja tämä linja tulee pitämään. Arvonlisävero ei nouse, köyhiltä ei viedä leipää, sairailta ei lääkkeitä, kuten te teitte, vaan me tulemme pitämään (Puhemies koputtaa) tämän inhimillisen veropolitiikan, oikeudenmukaisen veropolitiikan tämän vaalikauden läpi.

13.39 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Terholle totean vain, että THL:n arvioitten mukaan heti, kun hallitusohjelma rakennettiin, kävi selväksi, että tuloerot tulevat kasvamaan tällä vaalikaudella hallituksen politiikan toimesta eikä niin kuin meidän hallituksen toimesta viime vaalikaudella pienenemään.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä suomalaisen yhteiskunnan ongelma tällä hetkellä on nimenomaan työllisyysaste ja työttömyys. Se vaatii — ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys — talouskasvua. Sosialidemokraattien viime vaihtoehdossa, siis tälle vuodelle vaihtoehdossa, oli yrittäjyys- ja vientipaketti, jolla oli eduskunnan tietopalvelun arvioitten mukaan merkittävä vaikutus työllisyyteen. Nyt meillä on 120 miljoonan euron paketti uuden elinkeinopolitiikan puolesta. Kysynkin hallitukselta, eikö olisi nyt järkevää yhdistää vähän voimia sillä tavalla, että ottaisitte käyttöön talouskasvun elementteinä näitä sosialidemokraattien esittämiä vaihtoehtoja sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, vientiin että sitten tähän uuteen elinkeinopolitiikkaan. Olisi todella tärkeää nyt yhteistyössä (Puhemies koputtaa) viedä asioita eteenpäin kohti inhimillistä ja turvallisempaa Suomea.

13.40 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen talouspoliittinen linja on maltillinen mutta kiristävä, lievästi kiristävä, ja se on tähän taloustilanteeseen ainoa välttämätön ja ainoa oikea linja, ja sen ovat myös kansainväliset talouspolitiikan arvioitsijat todenneet oikeaksi linjaksi. Se vahvistaa luottamusta siihen, että Suomi pystyy ja hoitaa myös oman taloutensa moitteettomasti. Samalla vahvistetaan kansalaisten luottamusta siihen, että asiat hoidetaan. Esimerkiksi tämä inhimillisyys, joka täällä on tullut monessa puheenvuorossa esille — hallitus tekee inhimillistä veropolitiikkaa tällä hetkellä. Lähes miljardin euron (Li Anderssonin välihuuto) veronkevennykset, jotka kohdistuvat pääasiassa pienituloisiin, (Kari Uotila: Miljardi lisää velkaa!) eläkeläiset huomioidaan myös ja huolehditaan kansalaisten ostovoimasta ja sitä kautta rakennetaan luottamusta tulevaisuuteen. On tärkeää myös, että yrittäjävähennys nyt tuodaan, maksuperusteinen arvonlisävero ja myöskin kotitalousvähennyksellä kannustetaan palkkaamaan kotimaista työtä ja sillä edistämään työllisyyttä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debattivaiheessa puheenvuorot edustajille Niinistö, Heinäluoma ja Andersson, ja sen jälkeen valtiovarainministerillä puheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

13.41 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talouden kuva on aika monisäikeinen tällä hetkellä. Toisaalta työllisyys on nousussa, ja siinä näkyy osin myös se, että 2014 kesällä, silloin Stubbin hallituksen neuvotteluissa, joissa itsekkin olin mukana, ja valtiovarainministerinä oli silloin ministeri Rinne, panostettiin isoon investointipakettiin, ja tässä näkyy myös se, että on ollut usean vuoden maltilliset palkkasopimukset. Mutta sitten jos katsotaan, miten tästä eteenpäin päästään, niin meidän pitäisi pitää huolta siitä, että kaikki pysyvät yhdessä veneessä. Juuri nyt pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa eli eriarvoisuus lisääntyy. Te olette leikkaamassa koulutuksesta, opiskelijoilta jopa 86 euroa kuukaudessa, Suomen historian suurin leikkaus opintotukeen. Tähän ei ole varaa, että osa jää syrjään, kun kasvu panostetaan pelkästään tiettyyn osaan väestöä. Silloin minun kysymykseni onkin se, ministeri Orpo, kun te sanotte, että tarvitaan ehkä jopa 1—2 miljardin euron leikkauksia, mihin nämä voidaan kohdentaa. Eikö olisi nyt järkevämpää tukea työllisyyttä ja kasvua (Puhemies koputtaa) eikä leikata lisää pienituloisilta ja koulutuksesta?

13.43 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että myös minun korvissani tämä pääministerin ja valtiovarainministerin välinen erimielisyys ensi keväästä on kyllä pahaenteinen. Jos valtiovarainministeri sanoo, että pitää varautua 1—2 miljardin leikkauksiin, ja pääministeri sanoo, että leikkaukset on tehty, niin on siinä nyt aikamoinen ristiriita talouspolitiikan linjassa. (Hälinää) Tätä ei suinkaan helpota se, että samaan aikaan hallitus on tehnyt päätöksen siirtää kehysriihen kuntavaalien jälkeen. Se herättää tietysti kysymyksiä, miksi näitä päätöksiä ei tehdä ennen kuntavaaleja. Minäkin olen lukenut tämän entisen kansliapäällikön Erkki Virtasen arvion tilanteesta, ja hän kirjoittaa seuraavasti: "Kovin läpinäkyvänä, lähes lapsellisena tekosyynä on vaivihkaa kerrottu, että valtiovarainministeriö ei saa kansantalouselaskelmiaan tätä ennen valmiiksi." Todellinen syy on tietysti se, että kuntavaalit pidetään huhtikuun 9. päivä (Puhemies koputtaa) ja ikäviä päätöksiä ei haluta kertoa. (Eduskunnasta: Aika kovaa!)

13.44 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun täytyy sanoa, että keskustan ryhmäpuheenvuoro oli käsittämättömin puheenvuoro, mitä minä olen pitkään aikaan kuullut tässä salissa. Ja hallituspuolueiden edustajat kehtaavat vielä puhua inhimillisyydestä tässä keskustelussa. Oletteko kokonaan unohtaneet ne leikkaukset, mitä hallitus nyt tekee kaikista pienituloisimpien suomalaisten toimeentuloon? Miltä nämä puheet kuulostavat suomalaisten pienituloisten eläkeläisten korvissa, opiskelijoiden näkökulmasta, työttömien näkökulmasta tai lapsiperheiden näkökulmasta? (Välihuutoja) Heiltähän te leikkaatte. Eivät he hyödy niistä veronkevennyksistä, mitä hallitus nyt suuntaa kaikista hyvätuloisimmille suomalaisille. (Välihuutoja)

Arvoisa puhemies! Siinä tilanteessa, jossa Suomi nyt on, jossa käänne kohti parempaa on tapahtunut hallituksen päätöksistä huolimatta, silloin julkisia varoja pitäisi käyttää mahdollisimman tarkkaan ja työllisyyttä edistävällä tavalla. (Puhemies koputtaa) Hallitus käyttää nyt noin 200 miljoonaa hyvätuloisille suunnattuihin tulonsiirtoihin, ei työllisyyteen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt on valtiovarainministerin puheenvuoro, paikan päältä maks. 3 minuuttia. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Missä on pääministeri?)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

13.45 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Ensin lyhyesti tämä Yle-kysymys. Siis kyse on ke-hyk-ses-tä. Kehyksestä päätetään keväällä. Tämä Yle-asia hoidetaan keväällä kehysriihessä ja yksinkertaisen matematiikan mukaan.

Mutta vielä nyt lyhyesti tämä talouspolitiikan kuva: Kuten sanoin aivan selvästi — ajattelin, että olisitte kuunnelleet — meillä on nyt talous lähtenyt kasvuun, avoimia työpaikkoja tulee lisää. Merkit ovat hyviä myöskin tuleville vuosille, mutta se kasvu on noin 1 prosentin luokkaa. Se ei ratkaise meidän pidemmän aikavälin eikä velkaantumisen ongelmaa vielä. (Ville Niinistön välihuuto) Ja sen lisäksi — mitä tulee näihin leikkauksiin, edustaja Niinistökin — minä olen puhunut siitä, mitä se edellinen ennuste näyttää, ja verrannut sitä hallituksen talouspolitiikan ja työllisyyspolitiikan tavoiteuraan ja sanonut, että siihen nähden ollaan jäljessä, jos verrataan suoraan näitä. Mutta mitä enemmän meillä on tänä aikana, tai nytkin parhaillaan, talouskasvua, mitä korkeampi työllisyysaste meillä on ja mitä enemmän hallitus tekee lisää uudistuksia, sitä vähemmän meillä on edes sitä eroa siihen tavoiteuraan. Me emme halua tehdä yhtään leikkausta enää. Me haluamme saada mahdollisimman monen suomalaisen töihin, mahdollisimman monen ihmisen mukaan osallistumaan yhteiskunnan rakentamiseen, oman hyvinvointinsa parantamiseen, ja sen eteen me teemme töitä, ja me tarvitsemme lisää uudistuksia.

Hallitus valmistelee kannustinloukkujen purkuun välineitä. Tämä on aivan oleellinen kysymys. Meillä on nyt esimerkiksi tällä hetkellä Uudenkaupungin autotehtaalla, Turun telakalla, metsäteollisuudessa, rakennusalalla avoimia työpaikkoja, mutta niihin ei löydy tekijöitä. Yksi keskeinen syy on kannustinloukut, ja niiden kimppuun meidän pitää käydä. Me valmistelemme yritysverouudistuksen mahdollista tekemistä, me teemme kasvu- ja elinkeinopolitiikkapakettia TEMissä ministeri Rehnin johdolla, me teemme lisää työllistämistoimia, me valmistelemme innovaatorahoitukseen liittyviä asioita. Meillä on paljon tekeillä. Me tarvitsemme nämä uudistukset, jotta meidän ei tarvitse leikata, ja me emme halua leikata, ja me teemme töitä sen eteen, mutta teidän kaikkien pitää ymmärtää se, että valtiovarainministerinä minun pitää kysyttäessä vastata siihen, mikä on ennusteura ja missä syksyllä mentiin. Seuraavan kerran me näemme talouden todellisen tilanteen, kun me saamme seuraavat ennusteet 22. päivä joulukuuta ja edelleen ennen sitä kehysriihtä maaliskuussa.

Mitä tulee kehysriihen ajankohtaan edelleen, kansliapäällikkö Virtanen oli työ- ja elinkeinoministeriön kansliapäällikkö. Kansliapäällikkö Hetemäki, jonka kanssa tänään aamulla keskustelin, kuvasi nimenomaan sen aikataulun, jonka tässä kerroin. Ne Tilastokeskuksen luvut, jotka tarvitaan pohjalle, valmistuvat maaliskuun puolivälissä. Sen jälkeen pitää tehdä ennuste, ja sen pohjalta, kuten entinen valtiovarainministeri Heinäluoma takuuvarmasti tietää, se esitys pitää myöskin valmistella. Siksi vastaus hallitukselta on tähän aikatauluongelmaan se, että me tulemme käymään avointa keskustelua talouspolitiikan linjasta vielä useaan kertaan tässä salissa, käymään keskustelua niistä linjauksista, mitä edessä on, (Puhemies koputtaa) esittelemään asioita, joita me haluamme tehdä paremmin, jotta Suomi menestyy ja jotta mahdollisimman moni on töissä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ulkoministeri Soini, 3 minuuttia.

13.48 **Ulkoasiainministeri Timo Soini:** Arvoisa herra puhemies! Muutamia peruslähtökohtia, kun puhutaan hyväosaisista ja huono-osaisista: Mitä tämä hallitus (Tarja Filatovin välihuuto) tekee? Se leikkaa puoluetukea kahdesti. Ministereiden, avustajien ja valtiosih-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

teerien määrää on vähennetty. (Hälinää) Ministerien palkkoja on leikattu 7 prosenttia. Myöskin, edustaja Niinistö, käsitykseni mukaan oppositio olisi halunnut maakuntavaaleja varten ylimääräistä puoluetukea — hallitus ei siihen suostunut. Suurimpiin tuloihin kohdistuvaa solidaarisuusveroa kiristetään. Aggressiiviseen verosuunnitteluun (Tarja Filatov: Puhemies, pelisääntöjä!) puututaan, valtionyhtiöt näyttävät esimerkkiä. Valtionyhtiöiden johtajien palkkioita, bonuksia ja erokorvauksia karsitaan rajusti, toisin kuin teidän kaudellanne. Veropakolaisuus pistetään kuriin, Portugalin kanssa on verosopimus. Mitä sitten hyvää on tullut pienituloiselle? Omaishoitajien vapaapäivät turvataan, perhehoitajien palkkioita nostetaan, takuueläkettä on nostettu kahdesti, toimeentulotuen indeksisidonnaisuus säilyy, ja se siirretään (Krista Kiurun välihuuto) Kelan maksettavaksi, Yle-vero poistetaan 300 000 pienituloiselta. Tässä muutamia esimerkkejä siitä, miten on toimittu. Opposition puheenvuoroista puuttui lähinnä enää heinäsirkoilla pelottelu — niin näytti taivaanranta synkältä, että eihän tuollaiseen voi uskottavasti uskoa kukaan.

Kun sosialidemokraatit ovat tehneet vaihtoehtobudjetin, jota ilmeisesti ovat siellä vastaavat henkilöt vieneet eteenpäin, (Ben Zyskoviczin välihuuto) niin minua ihmetyttää ja tuntuu erikoiselta, että sitten sosialidemokraattinen ryhmä vaihtaa vastuuhenkilöitä. Oliko kysymys henkilöstä vai oliko kysymys linjasta, eli onko se linja ollut hyvä vai huono? (Pia Viitanen: Hallituksen linja on huono!) Mikä ylipäättään on sosialidemokraattinen linja? Usein me puhumme sammon ryöstöstä — en tarkoita nyt erinomaista ryhmäpuheenjohtajaamme Sampo Terhoa — vaan erinomaista termiä, Sitran ryöstöä. Missä se viipyy se lakiesitys? Te jaatte sellaista rahaa, jota ei ole. Te jaatte sellaisia rahoja, joita ei — lainsäädäntö kun puuttuu — ole olemassa.

Arvoisa puhemies! On aivan totta, että opposition pitääkin hallitusta arvostella. Te olette tänään kertoneet täällä moneen kertaan, mitkä kaikki leikkaukset te perutte heti seuraavien eduskuntavaalien jälkeen. Ne ovat meillä ylhäällä. Kun hallitus muodostetaan, niin varmaan juhannukseen mennessä teillä on lakialoitteet kaikesta siitä, minkä te perutte. Oletteko te laskeneet, kuinka paljon se tekee, minkä kaiken te perutte? Ja sitä ennen, ennen kuin te pääsette niitä tekemään, niin täytyisi voittaa vaalit. Siitä teillä ei viime aikoina ole ollut kokemusta. (Naurua)

13.51 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli surkukupaisaa kuunnella ulkoministerin puhetta tässä budjettikeskustelussa. Hän pyrki peittämään puheillaan sen, että eläkeläiset menettävät ostovoimaa, eläkeläisiltä leikataan tuloja, pientuloisilta ja työttömiltä viedään 100 työttömyyspäivärahaa ensi vuoden alusta. Se on 1 500:n tuloilla yli 1 500 menetyksiä. Opiskelijoilta viedään 86 euroa maksimissaan kuukaudessa.

Te, ministeri Soini, pyritte piilottamaan tämän hallituksen eriarvoistavan, epäoikeudenmukaisen politiikan. Haluatte ikään kuin synnyttää tilanteen, jossa haluatte nonsaleerata sosialidemokraattisen vaihtoehdon täysin käsittämättömillä puheilla äsken sosialidemokraattien vaihtoehdosta. Teidän puheenne oli ala-arvoista, ministeri Soini.

13.52 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt täytyy sanoa, että opposition kritiikki, varsinkin SDP:n kritiikki, oli ylimitoitettua. Näyttää siltä, että jos SDP:llä joku linja on, niin se on kaiken vastustaminen, vastakkainasettelun lietsominen ja yleensä pelottelu. Siitä tässä näyttää olevan kysymys. (Ozan Yanar: Mitä tapahtui Euroopassa?) — Jos katsotaan, mitä tapahtui, kaksi vuotta sitten oli valtiovarainministeri Rinne tuolla selvittämässä linjaa. Nyt teillä on paljon ideoita. Miksi ette silloin toteuttaneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

näitä asioita? Mitä tapahtui Suomen suurissa linjauksissa ja Suomen talousmittareissa silloin? Työttömyys paheni, talous heikkeni. (Välihuutoja) Mikä on tilanne nyt? Talous kasvaa, työttömyys vähenee. Siinä on muuten melkoinen ero, arvoisa SDP ja arvoisa oppositio, siitä on kysymys. — Eli kun näitä vaikeita päätöksiä, myös epämiellyttäviä päätöksiä ja vaikeita uudistuksia viedään eteenpäin, niin kyllä vain on niin, että se hallituksen tunkki muuten toimii. Se toimii. Tulosta syntyy ja Suomi on palautettu takaisin nousun tielle.

13.53 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme täällä salissa ilmeisen yksimielisiä siitä, että taloudessa on tapahtunut käänne parempaan: talous kasvaa ja työllisyys paranee. (Markus Mustajärvi: Väärin!) Tästä kaikki suomalaiset ovat tyytyväisiä ja iloisia, koska tämä mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan vahvistamisen ja säilyttämisen. Kun näin on, että tästä talouskasvusta ollaan yksimielisiä, voimme ilmeisesti kokonaan keskittyä kiistelyyn siitä, kenen ansiota tämä on. Ei, siihen ei todellakaan kannata nyt uhrata ruutia.

Sen sijaan, kun olemme myös todennäköisesti yksimielisiä siitä, että tapahtunut myönteinen käänne ei vielä riitä hallitusohjelman mukaisten kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseen työllisyysasteessa ja valtion velkaantumisessa, on meidän järkevää nyt keskittyä siihen, mitä ovat ne uudet toimet, joita hallituksen ja eduskunnan pitää päättää, jotta hallitusohjelma voidaan tältäkin osin toteuttaa.

13.54 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tartun siihen, mitä edustaja Zyskowicz sanoi, koska nyt on kysymys juuri siitä, miten Suomi tästä nousee ja mikä tähän mennessä on toiminut ja mikä ei ole toiminut. Meidän vihreiden arvio on se, että hallitus on tehnyt hallaa tälle orastavalle talouskasvulle muun muassa leikkaamalla pienituloisilta, ja tämä linjahan jatkuu. Esimerkiksi kaupan alalla on myynti laskenut, jolloin siinä näkyy se, että kotimaiseen ostovoimaan on puututtu tavalla, joka on ollut haitallista. Nyt ensi vuonna te leikkaatte pienituloisimmilta eläkeläisiltä, opiskelijoilta ja työttömiltä, ja uskotte, että heikompiosaisia nostetaan rajoituksilla, kun hyväosaisille annetaan aika kalliita verovähennyksiä. Tällaiseen politiikkaan Suomella ei ole tänä aikana varaa, vaan olisi fiksumpaa nyt panostaa koulutukseen — niin kuin OECD on kritisoinut, että teidän koulutusleikkauksenne tulevat kalliiksi — ja olisi fiksumpaa panostaa talouden rakenneuudistukseen, energiaremonttiin, elinkeinojen uudistamiseen, ei leikkauksiin, koska ne teidän, ministeri Orpo, uhkaamanne leikkaukset tulisivat vain johtamaan syvenevään eriarvoistumisen kierteeseen ja lisäkustannuksiin, jolloin unohtakaa se puhe niistä. Niistä on vain haittaa.

13.56 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä kerran — kun olemme yksimielisiä siitä, että käänne, pieni sellainen ainakin, on tapahtunut kohti parempaa mutta julkinen talous ei vielä ole tasapainossa (Välihuutoja oikealta) — se, miten silloin kannattaa toimia: Silloin pitää käyttää julkisia varoja mahdollisimman tarkkaan harkiten ja sellaisella tavalla, että se mahdollisimman hyvin edistää työllisyyttä. Eli silloin julkisia varoja kannattaisi suunnata pienituloisten ostovoiman parantamiseen, (Hannu Hoskonen: Niinhän me ollaan tehty!) kannattaisi suunnata julkisinvestointien kautta rakentamisen vauhdittamiseen entuudestaan sekä koulutukseen ja osaamiseen. Miksi hallitus sitten käyttää melkein 200 miljoonaa veronkevennyksiin, jotka eivät ole työllisyyden edistämisen kannalta perusteltuja vaan toimivat suorana tulonsiirtona kaikista hyvätuloisimmille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

suomalaisille? Miksi teidän veropolitiikka on sellaista, että ostovoima kasvaa eniten yli 7 000 euroa kuussa tienaavien suomalaisten kohdalla, (Puhemies koputtaa) jolloin tämä vaikutus ei näy ostovoimassa...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt kerta kaikkiaan ollaan ylitetty niin paljon sovittu aika, että on edustaja Lehdon vuoro.

...työllisyydessä ja kasvussa?

13.57 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit, hetki sitten teidän vaali-, anteeksi, ryhmäpuheessanne sanoitte, että aiotte tasapainottaa maamme taloutta inhimillisesti, ja loitte sellaisia kuvia, että kuntavaalien jälkeen hallituksen toimesta kansalaisten maailma kaatuu. Jos nyt katsotaan varjobudjettia, missä teidän inhimilliset keinonne ovat, niin te aiotte ottaa Sitralta 50-vuotisjuhlan kunniaksi puolet sen taseesta ja käyttäisitte sen yhdessä vuodessa noin vain, jakaisitte siitä ison osan kehitysyhteistyöhön, joka on kaikilta suomalaisilta pois. Te korostaisitte esimerkiksi sijoitusvakuutusten veroa, rahoitusveroa, voimalaitosveroa ja loisitte terveysperusteisen veron. Te nostaisitte pääomaverokantoja, te muuttaisitte tuloveroasteikkoja, uudistaisitte osinkoverotusta ottamalla lisää työntekijöiltä ja yrittäjiltä. Ottaisitte enemmän perintö- ja lahjaveroa, te luopuisitte yrittäjävähennyksestä. Kaiken tämän tekisitte inhimillisesti, (Puhemies koputtaa) arvon sosialidemokraattinen työväenpuolue.

13.58 **Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunnalle toimitetaan tieto siitä, mitkä ovat nykyään ministereiden vastuut, koska tässä alkaa hämmäntä siitä, että mikä asia itse kullekin kuuluu.

Mutta mitä tulee tähän hallituksen työllisyyspolitiikkaan, niin me olemme kaikki täällä iloisia siitä, jos tähän maahan syntyy työpaikkoja, ja uskon, että sosialidemokraatit ennen muuta. Mutta teidän omassa mietinnössänne todetaan, että myönteisestä kehityksestä huolimatta työllisyystilanne on erittäin, erittäin huono ja työttömyyden rakenne on muuttunut huonompaan suuntaan. Tästä rakenteellisesta muutoksesta me olemme huolissamme, koska se, jos veropolitiikalla saadaan syntymään työpaikkoja, ei automaattisesti auta siten, että pitkäaikaistyötön työllistyisi. Ja ministeri Orpo oli huolissaan esimerkiksi kohtaanto-ongelmasta. Eduskuntaan oli tulossa muuntokoulutukseen liittyvä uudistus, mutta me emme koskaan saaneet sitä, siitä ei tullut hallitukselta esitystä. (Puhemies koputtaa) Sitä kiirehtisin, koska se on yksi väline vastata (Puhemies koputtaa) näihin kohtaanto-ongelmiin, samoin ennen muuta työvoimapoliittinen koulutus.

13.59 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän keskustelun alussa valiokunnan puheenjohtaja Kalli teki merkittävän paljastuksen. Hän paljasti sen, että SDP:n varjobudjetti on laitton. (Naurua) Se on laitton siltä osin, että te esitätte (Hälinää — Puhemies koputtaa) Sitran tyhjentyä ilman, että se perustuu lakiin. Voisi kuvitella, että — teillä on pitkää kokemusta valtiovarainministeriössä — te olisitte nyt olleet reiluja ettekä olisi yrittäneet sumuttaa Suomen kansaa. Tämä kertoo sen, että teidän budjettinne on tyhjällä pohjalla.

Mutta mitä tulee sitten hallituksen hyviin päätöksiin ja tähän talouden suunnan kääntymiseen, niin kyllähän se on hienoa, että vasemmistoliittokin ensimmäistä kertaa myöntää,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

puheenjohtaja, että käänne on tapahtunut. Totta kai se on tapahtunut tämän hyvän kokonaisuuden avulla, mikä hallituksella on ollut. Siellä on sopeutustoimia, siellä on panostustoimia muun muassa infraan ja monenlaiseen rakentamiseen ja ennen kaikkea kilpailukyky-sopimukseen. Eli tämä kokonaisuus, jota hallitus on vienyt eteenpäin, on erinomainen, ja sille on tulossa tunnustusta nyt. (Puhemies koputtaa) Antakaa tuki ja tukekaa hyviä esityksiä jatkossakin.

14.00 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapoihin kuuluu sanoa, että tehdään tikusta asiaa. Mutta edustaja Rantakankaan ja näköjään koko hallitusrintaman osalta täytyy sanoa, että sekin on nyt liioittelua. Tehdään enintään hiuksesta asiaa, kun tässä tilanteessa, jossa pitäisi keskittyä työllisyyden ja kasvun edistämiseen, te kiinnitätte kaiken huomionne johonkin Sitraan. (Hälinää) On surkuhupaisaa. (Naurua) Sitran omaisuus on 700 miljoonaa euroa, joka on suurempi kuin monen pörssiyrityksen arvo. Sen toiminta on noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. Millä ihmeellä pitää perustella se, että sillä pitää olla enemmän säästöpossussa rahaa kuin pörssiyrityksillä? Eikö 350 miljoonaa euroa riitä nyt, kun valtio tarvitsee rahaa, hyvät ystävät?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiinnitän huomiota siihen, että hyvät välihuudot, terävät sellaiset, älykkäät, ovat paikallaan, mutta yhteinen kuorohuuto ei ole oikein tällaisen oikean menettelytavan mukaista.

14.01 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Harakalle voidaan vastata sillä lailla, että SDP:n puheenvuorossa esitettiin, että te ottaisitte 372 miljoonaa euroa vähemmän velkaa. (Pia Viitanen: Kyllä!) Ja silloin tuli keskustelua siitä, mistä se 372 miljoonaa vähemmän velkaa otetaan. (Välihuutoja) Otetaan tuloja 350 miljoonaa Sitrasta, (Välihuutoja) — ei ollut mitään välihuutotoivomuksia, ainakaan yhteistoi-vomuksena — sitten sanottiin vielä, että Rinteen malli eduskunnan tietopalvelun mukaan maksaisi 350 miljoonaa euroa, ja te olette monta kertaa vedonneet tähän eduskunnan tietopalveluun. (Ben Zyskowitz: Ja nyt ei kelpaa!) Nyt menee jo aika paljon pakkaselle tämä asia. Että voitteko ystävällisesti kertoa sen teidän vaihtoehtobudjetin. Onko se edelleen positiivinen, ja otetaan vähempi velkaa vai ei? — Kiitoksia.

14.02 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan sanoa, edustaja Jaskari, teille sen, että SDP käyttää kertaluontoisiin menoihin kertaluontoisia tuloja. Tase töihin, (Krista Kiuru: Näin on!) se on tämä meidän keskeinen viesti tässä asiassa. Sitten haluan sanoa tähän Rinteen malliin sen, että minusta on vähän vaikea kuvitella, että semmoinen malli, jossa käytetään peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea — joka on olemassa oleva rahaa — alkaa maksaa enemmän kuin se, että käytetään uutta rahaa. Tällä peruspäivärahalla rahoitetaan kokonaan se työllisyysseteli, 740 euroa kuukaudessa, 300 päivän ajan 6 kuukauden työttömyyden jälkeen. Se ei vie yhtään rahaa, se tuottaa julkisen talouden tasapainoon lisää rahaa.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattisen vaihtoehdon ja hallituksen välillä on iso ero, ja se on se, että SDP, toisin kuin hallitus oman talouspoliittisen arviointineuvostonsa mukaan, käyttää myöskin tulopuolta tässä omassa vaihtoehdossaan. Sillä päästään siihen inhimilliseen vaihtoehtoon, joka rakentaa sen mahdollisuuden, että voidaan epäoikeudenmukaisia leikkauksia, eriarvoisia leikkauksia, peruuttaa. Samaan aikaan voidaan rakentaa ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

louskasvulle elementtejä, samaan aikaan voidaan myöskin ottaa vähemmän velkaa. Tämä on se sosialidemokraattien vaihtoehto.

14.04 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeri Soinille voisi sanoa siitä innosta, millä te tartuitte tässä valtiovarainministerin rooliin, että hiukan voisi palauttaa pallon teille, että olisitte ottanut sen tehtävän vastaan silloin muutama vuosi sitten, (Naurua) niin voisitte puhua useamminkin täällä valtiovarainministerin rooteissa.

Edustaja Rantakankaalle haluan sanoa sen, että jos ette ole huomannut, niin eduskunta on lakia säätävä elin. Moni meidän keskustelussa oleva asia on laitton, kunnes teemme siitä lain, ja se kuuluu meidän toimivaltaan. (Naurua)

Arvoisa puhemies! Palataan siihen keskustelun olennaiseen kysymykseen siitä, miten me voimme varmistaa, että me saamme Suomeen sellaista kavua ja työllisyyttä, että kaikki suomalaiset pysyvät samassa veneessä ja että se pitkällä aikavälillä palvelee meidän yhteiskuntaamme mahdollisimman hyvin. Ja silloin tullaan siihen, miten pidetään huolta, että pitkäaikaistyöttömyys ei pahene, miten nuoret saavat koulutusta ja kukaan ei jää ulkopuoliseksi ja koulupudokkaaksi, koska nyt ongelma on se, että te teette lisää leikkauksia, jotka aiheuttavat yhä enemmän syrjäytymisen kustannuksia ja kasautuvia ongelmia, vaikka taloustilanne antaisi mahdollisuuksia pitää heikompiosaisista huolta. Eli te olette jakamassa Suomea kahtia tässä. Nyt kannattaisi panostaa työllisyyteen ja investointeihin, (Puhemies koputtaa) ei tehdä niitä leikkauksia.

14.05 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, puheenjohtaja Rinne, te täällä jostain syystä kutsuite ala-arvoiseksi ministeri Soinin puheenvuoroa siitä, että hän luetteli erilaisia hallituksen täysin todellisia toimenpiteitä. En varsinaisesti käsitä, mihin tämä perustuu. Tosin minun käsitykseni teidän makutuomariudestanne on muutenkin vähän heikko. Tehän tässä omassa varjobudjetissanne käytitte hallituksen keskeisistä ministereistä nimeä Kolme iloista rosvoa ja vahvistitte vielä täällä, että todella pysytte lausunnon takana. Jos vertaamme näitä tekoja, niin kertokaa nyt sitten, mitä te valtiovarainministerinä teitte nimenomaan oikeudenmukaisen verotuksen puolesta, mitä tämä hallitus on purkanut. Mitä suurituloisille kohdistettuja veroja te rakensitte, mitkä me olemme ottaneet pois? Päinvastoin me olemme laajentaneet solidaarisuusveroa, joten jos verrataan tätä edellisen hallituksen politiikkaa nykyiseen, niin haluaisin nimenomaan kuulla teiltä, puheenjohtaja Rinne, mikä teidät erottaa Kolmesta iloisesta rosvosta, paitsi se, että te ette ole iloinen.

14.06 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on aika monessa puheenvuorossa puhuttu tästä käänteestä. Suomen Pankkihan eilen pääjohtajansa suulla todisti, että taantuma on selän takana, ja jonkin verran on ollut kiistelyä siitä, ainakin pientä, kenen ansiota se on. Semmoinen keskustelu minun mielestäni on vähänimistä, se on joutavanaikaista väittelyä. Tärkeintä on se, että käänne on nyt tapahtunut. Se on varmaan monellekin tekijälle ansiota, että näin on tapahtunut. Olennaista on se, mitä tapahtuu tämän jälkeen. Voisimme yhdessä vahvistaa tätä käännettä, voimistaa sitä, jotta työllisyys paranisi, jotta työpaikkoja syntyisi. Puoliväliriihi on tässä suhteessa erittäin tärkeä päätöksentekopaikka. Pitää saada rotulia putkeen, rotulia putkeen, että työllisyys voisi parantua. Tässä suhteessa minä olen samaa mieltä kuin edustaja Ben Zyskowitz. Muutoin ajattelen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

ja itseäkin tässä ajattelen, että kiihdyksissään käytetyt puheenvuorot (Puhemies koputtaa) löytää kyllä aina edestään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä myönnän vastauspuheenvuorot edustajille Essayah ja Heinäluoma. Sen jälkeen on valtiovarainministerillä 2 minuuttia ja ministeri Lindströmillä ei puolta minuuttia mutta 1 minuutti kuitenkin.

14.07 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä nokittelun sijaan todella pitäisi nyt miettiä sitä, millä tavalla me voimme parantaa Suomen menestystä. Mehän menestymme erityisesti korkeaa osaamista vaativissa tuotteissa, mutta nämä tuotteet pitäisi myöskin nykyistä paremmin saada kaupaksi, ja me tarvitsemme uutta virtaa tähän kansainväliseen markkinointiin. Pk-yritysten osuus viennistä on 12—14 prosenttia, kun naapurimaassa Ruotsissa se on lähes 20 prosenttia. Jos me pääsisimme Ruotsin tasolle, se tarkoittaisi 100 000:ta uutta työpaikkaa eli silloin me olisimme tavoittelemassa sitä työllisyystavoitetta, jonka hallitus on esittänyt.

Siinä mielessä haluaisinkin kysyä valtiovarainministeri Petteri Orpolta, kun nyt Team Finland on saanut aika paljon kritiikkiä pk-yritysten puolelta, millä tavalla me voisimme nyt parantaa pk-yritysten kansainvälistämispennisteluja, koska siellä todellakin, jos me pääsemme Ruotsin tasolle, niin se on 100 000 uutta työpaikkaa tähän Suomeen ja silloin me olisimme kyllä (Puhemies koputtaa) paljon paremmassa taloudellisessa jamassa ja pitkäaikaistyöttömyyttä voitaisiin myöskin hoitaa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro edustaja Heinäluoma ja sitten ministeri.

14.09 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakko jatkaa tätä talouspolitiikan ison linjan keskustelua. Onhan se nyt aikamoinen kysymys, kun valtiovarainministeri sanoo, että jopa 2 miljardin leikkaukset, ja pääministeri sanoo, ettei ole tarve tehdä leikkauksia. (Timo Heinonen: Ettekö te kuuntele tätä keskustelua!) Sitten sanotaan, että oppositio täällä pelottelee, mutta en minä ole kuullut oppositiosta kenenkään vaativan 2 miljardin leikkauksia. Jos täällä joku pelottelee, niin se on valtiovarainministeri. (Ben Zyskowitz: Ei Orpokaan vaatinut!)

Sitten on se kysymys, onko tämä valtiovarainministerin arvio rehellisempi kuin pääministerin arvio, kumpi tässä on se rehellisempi arvio siitä, mihin tämä hallituksen talouspolitiikka on johtamassa. Se, mikä meitä huolestuttaa, on, että leikkaustarpeet lisääntyvät sen takia, että te teette näitä erittäin höveleitä suurituloisille suunnattuja veronkevennyksiä, joita täällä jopa hallituspuolueet ovat luetelleet. Nämä veronkevennykset leikataan ensi keväänä sitten tavallisten kansalaisten sosiaaliturvasta, kansaneläkkeistä, työttömyysturvasta, (Lauri Ihalainen: Sitraan ei kosketa!) ja tämä pelottaa meitä. (Puhemies koputtaa)

Nyt jään odottamaan, koska ministeri Soini sanoo oman kantansa, kun hän niin rehevästi (Puhemies koputtaa) tähän keskusteluun ottaa osaa: 2 miljardia, 0 vai 1?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt valtiovarainministeri, josko 2 minuuttia riittäisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

14.10 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Oli taattua Heinäluomaa: puolet oli kuultu ja puolet ei. Pelottelut oli kuultu, mutta sitä, mitä minä täältä olen kahteen otteeseen kertonut, ei ollut kuultu. Teillä taitaa olla vaikkua korvassa.

Eli olen kertonut sen, miltä näyttää niiden ennusteiden myötä suhteessa uraan, mutta me tulemme tekemään kaikkemme, että yhtään leikkausta ei tarvitse tehdä. Minulla on valtiovarainministerinä oikeus käyttää puheenvuoroja siitä, miltä talouden tilanne näyttää ennusteiden valossa (Ben Zyskowicz: Velvollisuus!) suhteessa hallituksen tavoitteisiin. Minusta se on vastuullista talouspolitiikkaa.

Ja mitä tulee tähän hallituksen isoon kuvaan, meillä on 10 miljardin ohjelma talousohjelman pohjalla, 4 miljardin säästöt, joista pidetään kiinni, vaikka se on kovaa hommaa. Ei ole mukavaa säästää mistään, mutta siitä on pidettävä kiinni, koska velkaantumista ja alijäämää on saatava taistumaan. Haastavampi elementti on 2 miljardin kasvu. Se on nimenomaan se, mitä nyt katsomme näiden ennusteiden valossa, kuinka vahvaa tämä kasvu on. Ja me teemme kaikkemme, että me saamme lisää ihmisiä töihin, lisää kasvua, lisää työpaikkoja, ja teemme niihin johtavia ratkaisuja ja teemme niitä lisää.

Sitten täällä on viitattu muutamissa puheenvuoroissa tähän soteen. Se liittyy pidemmän aikavälin tavoitteeseen loiventaa soten tulevia suuria kuluja. Pelkästään vanhusten palveluiden kulujen arvioidaan kasvavan 30-luvulle 70 prosenttia (Antti Lindtman: Tulihan se sieltä!) Siis 70 prosenttia vanhuspalveluiden kulujen arvioidaan kasvavan, niin että pitää pystyä hillitsemään sitä kasvua, ja tässä puutteessa kaikki oppositiopuolueet olivat viime kaudella mukana samalla tavoitteella. Sen lisäksi meillä on kunnianhimoinen tavoite löytää miljardi kuntien tehtävien karsintaa, jotta tätä kestävyyttä julkiseen talouteen kaiken kaikkiaan saadaan lisää.

Kyllä hallituksella on hyvin selkeä talouspolitiikan linja. Te hiuksia halotte. — Edustaja Harakka, hius on merkittävä osa ihmistä. — Hiuksia te halotte pienemmistä asioista, mutta minä toivon, että te kiinnitätte siihen isoon kuvaan huomiota. Meillä on järkevä finanssipolitiikan viritys, me teemme kasvutoimia, (Puhemies koputtaa) me teemme jatkuvasti uusia toimia, että me saamme ihmiset (Puhemies koputtaa) töihin, ja korkealla (Puhemies koputtaa) työllisyysasteella me turvaamme palvelut.

14.12 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström:** Arvoisa herra puhemies! Kun tässä keskustelussa on moneen otteeseen tämä tosi tärkeä asia eli työllisyys ja työttömyys nousset esille, niin ihan ajattelin kommentoida. Työttömyys on siis laskenut. Totta kai se iso huoli on tämä pitkäaikaistyöttömyys, ja sille pitää tehdä jotakin.

No, mitä sitten on tehty? Nyt me näemme, että talous on nousemassa. Tämä eduskuntahan on hidas laitos. Lainsäädäntö on hidas keino vaikuttaa, mutta se on käynnistetty. Osa toimenpiteistä on vasta niin sanotusti putkessa. Täälläkin me olemme hyväksyneet muun muassa työttömyysturvan käyttöalan laajennuksen, joka tulee ensi vuonna voimaan. Sieltä tulee keinoja lisää jatkuvasti. Me puutummme kannustinloukkuihin, kohtaanto-ongelmiin. Puoliväliriihessä tehdään lisää toimenpiteitä näihin liittyen.

Olennaista on nyt katsoa, miten nämä jo päätetyt keinot auttavat työllisyyttä. Otan esille muun muassa hankintalain mahdollisuudet. On laskettu, että jos se käytetään maksimaalisesti oikealla, viisaalla tavalla, se tuo jopa 50 000 työpaikkaa — ei mikään ihan pikkujuttu. Eli nämä asiat kannattaa kunnissakin miettiä sitten, kun näitä kuntavaaleja käydään, että siellä on itse asiassa tosi paljon vielä valtaa. Eli tämä elinkeinopolitiikka jää sinne kuntiin, ja sitä kannattaa hyödyntää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Ja toisena isona asiana, kun tämä talous on lähtenyt nousuun, itseäni ainakin kiinnostaa se, että työtä tulee suomalaisille suomalaisilla työehdoilla. Jos tulee ulkomaalaisia, hekin noudattavat suomalaisia työehtoja, eikä niin, että me maksamme alipalkatuille ulkomaalaisille työntekijöille palkkoja tuolla ja he vievät työpaikat suomalaisilta. Myös tähän asiaan haluan kiinnittää huomiota yhdessä STM:n ja koko hallituksen kanssa.

14.14 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos nyt jatketaan tätä keskustelua hallituspuolueiden kokoomus ja keskusta linjausten välillä, niin kun valtiovarainministeri Orpo oli valtiovarainvaliokunnassa budjettipäällikön kanssa ja sielläkin keskusteltiin tästä kehysriihen mahdollisesta lisäsopeuttamistarpeesta, niin, jos oikein muistan, mainitsitte, että siinä otetaan sitten niin sanotusti kalupakki, molemmat vaihtoehdot, sekä menosopeutus että verosopeutus. (Ben Zyskowicz: Tarvittaessa!) Ja kun äsken pääministeri korosti ja te korostitte avointa talouskeskustelua, niin jos nyt käydään tätä avointa talouskeskustelua, niin mitähän se mahtaisi olla se verosopeutus sitten? Aiotteko kiristää suurituloisten verotusta, suurten omaisuuksien, pääomatulojen verotusta (Ben Zyskowicz: Saadaanko sillä paljon rahaa?) ensi kevään kehysratkaisussa, jos kerran valtiovarainministeri on todennut, että veroratkaisut ovat käytettävissä kevään kehyspäätöksessä, jonka te olette taktisista syistä härskillä tavalla siirtämässä kunnallisvaalien yli?

14.15 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomen teollisuus on nousu-uralla. Teollisuuden kasvua on 3,5 prosenttia. Meidän ongelmamme kuitenkin on se, että meidän teollisuuden rakenne perustuu siihen, mitä muissa maissa meidän markkina-alueella tehdään investointeja. Siksi on erityisen tärkeää, että meillä satsataan tähän innovaatiotoimintaan ja osoitetaan siihen rahoja. Valtion talousarvion kautta voidaan hoitaa tietyt asiat, mutta tarvitaan myöskin muuta ulkopuolista rahoitusta. Ja siksi kysyisinkin valtiovarainministeriltä sitä, millaisena te näette tällä hetkellä pankkien roolin yritysten rahoittajana, koska yrityskentästä tulee palautetta siitä, että nämä vakavaraisuusvaatimukset ovat nousseet niin korkealle tasolle, että pankit eivät uskalla ottaa riskejä. Elikkä vain ja ainoastaan Finnveran tai muiden valtionrahoitusväylien kautta löytyy yrityksille rahoitusta.

14.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti talouden käännteeseen on tässäkin salissa kaikilla ansionsa: sillä, että sosialidemokraatit ovat oppositiossa ja kokoomus valtiovarainministeripuolueena. (Eduskunnasta: Eikä pääministeripuolueena!)

Työn kautta näitä asioita pitää hoitaa. Uudet työpaikat ovat syntyneet pieniin ja keski-suuriin yrityksiin. Yrittäjävähennys, vanhemmuuden kustannusten tasaaminen ja maksuperusteinen arvonlisävero ovat tällaisia toimia, jotka osoittavat sitä, että hallitus on yrittäjämysteinen, (Eero Heinäluoma: Apteekkarimysteinen!) myös se, että työn verotusta kevennetään kaikilta suomalaisilta työntekijöiltä ja myös eläkeläisiltä. Talous on hienoisessa kasvussa ja myös työttömyys vähenee, mutta me tarvitsemme lisää toimenpiteitä, ja kun tässä kiky-sopimuksessa luotettiin, että työntekijät ja työnantajat pystyvät tekemään näitä sopimuksia, niin voisiko paikallista sopimista (Puhemies koputtaa) samassa hengessä myös edistää? (Eero Heinäluoma: Heti kun vaalit ovat ohi!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

14.18 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minä kyllä ymmärrän sosialidemokraattien valtavan tuskan tässä tilanteessa. Heillä oli valtiovarainministerin salkku ja työministerin salkku viime kaudella. Bruttokansantuote aleni kolmena vuonna peräkkäin hyvin voimakkaasti, nyt bkt kasvaa. Työttömyys kasvoi viime kaudella kymmenillätuhansilla, nyt samoin lukemin suurin piirtein mennään toiseen suuntaan. (Eero Heinäluoma: Puhuuko nyt Ahon hallituksen ministeri?) Julkinen velka kasvoi viime kaudella aivan hurjasti, nyt kokonaisuutena julkinen velka ei kasva niin paljon kuin teidän aikanne. Kunnat ajautuivat suureen ahdinkoon viime kaudella, nyt on täysin toinen tilanne. Teidän jäljiltänne tilanne on todella huono, mutta nyt kasvu on tosiasia.

14.19 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on juuri siitä, mitä me teemme, kun talouden toivonpilkahdus on nyt näkynyt. Jatkaako hallitus esimerkiksi tätä kurjistavaa politiikkaa, vai tukeeko se aidosti kasvua? Työllisyystavoite on myös muuten karkaamassa.

Esittäisin muutamia kysymyksiä: Mitä järkeä on esimerkiksi leikata pieni- ja keskituloisilta, kun tämä vaikuttaa suoraan kotimaiseen kysyntään? Mitä järkeä on romuttaa opintotukea, kun tämä sekä vaikuttaa kotimaiseen kysyntään että laittaa opiskelijoita ahdinkoon ja sitten pidentää opiskeluaikoja? Mitä järkeä on leikata roimasti ammatillisesta koulutuksesta? Meillä on syrjäytymisongelmia ja niin edelleen. Kysyisin vain, miksi hallitus ei tee parempaa talouspolitiikkaa. (Ben Zyskowicz: Kysyitte, mitä järkeä on säästää!)

14.20 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että taloudessa on nähtävissä pieniä, hauraita myönteisiä merkkejä, ja ne johtuvat monista syistä. Työttömyys on tullut alas 8 000—9 000 hengen verran, mutta se selittyy pelkästään lisääntyneellä kuntouttavalla työtoiminnalla ja omaehtoisella opiskelulla, siis työhallinnon toimenpiteillä.

Mutta kun te sanoitte, että työllisyysaste on noussut ja työllisten määrä on noussut, ei muuten ole. Kun te olette kaivanneet Tilastokeskuksen lukuja, niin viimeisen Tilastokeskuksen tilaston mukaan työllisyysaste on pysynyt ennallaan, työllisten määrä on vähentynyt. Minua ei ole koskaan vaivannut se, jos asioista ollaan eri mieltä, mutta se vaivaa, jos tällaiset perusluvut eivät pidä paikkaansa. Muun muassa edustaja Zyskowicz käytti sellaisia lukuja, jotka eivät pidä paikkaansa. Työllisyysaste on pysynyt ennallaan vuoden takaiseen nähden, ja työllisten määrä on laskenut. (Eero Heinäluoma: Tuo on pelottelua!)

14.21 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä luulen, että tietoisella vastakkainasettelun lietsomisella ei tätä maata rakenneta, mutta jokainen toimii tietysti omilla tavoillaan. (Eero Heinäluoma: Ministeri Soini poistui jo!)

Joka tapauksessa on selvää, että tämä maa elää koko voimallaan. Meidän pitää pyrkiä pitämään koko tämä maa mukana. Minusta hallitus on tämän ymmärtänyt monella tavalla: tehdään erittäin isoja infrahankkeita ympäri maata, rakennetaan maakunta- ja sote-uudistusta, tehdään monenlaisia erilaisia toimenpiteitä, joilla tätä maata viedään eteenpäin. Siis koko maata viedään eteenpäin.

Jos voisin valtiovarainministerille esittää kuitenkin kysymyksen, niin se kuuluisi niin, että miten valtiovarainministeri näkee tämän koko maan kehittämisen ja kehittymisen nyt ja tulevaisuudessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

14.22 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien ryhmäpuhujajäseni ryhmäpuheessaan, että kaikkia ei voi huijata kaiken aikaa. Joku voisi sanoa, että se on hyvä tiivistelmä SDP:n talouspoliittisesta linjasta. Moni haluaisi kuulla täällä, millä tavalla te tasapainotatte varjodjettinne, koska sitä me emme vielä ker- taakaan ole kuulleet. Olisi ehkä hyvä, että tuore ryhmävastaava valtiovarainvaliokunnasta tähän kysymykseen vastaisi.

SDP:n talouspoliittinen linja ei ole selvä, mutta yksi asia on selvä. Se on se, että talou- dassa on tullut pieni myönteinen käänne. On positiivisia näkymiä, ja nyt niille pitää raken- ta. On tärkeää, että teemme kaikkemme, että Suomeen syntyy lisää työtä, ja yksi hyvä asia, minkä voisimme tehdä, olisi vanhempainvapaaudistus, jotta voisimme nostaa nais- ten työllisyysastetta. (Kari Uotila: 6+6+6!) Onko hallituksella valmiutta puolivälitarkis- tuksessa tuo uudistus käynnistää tai jo tehdä linjauksia? Se olisi kokoomuksen eduskunta- ryhmän mielestä erittäin tärkeä asia työllisyyden ja tasa-arvon mutta myös lasten kannalta. (Li Andersson: Odotamme!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä vaiheessa vas- tauspuheenvuorot edustajille Elomaa, Adlercreutz ja Lindtman, ja sen jälkeen ministerin kiireiden vuoksi hänelle pari minuuttia, ja vielä hetki hänen jälkeensä jatketaan debattia.

14.23 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikeita aikoja ele- tään. Monella kansalaisella on toimeentulo todella tiukalla.

Mutta taloudessa on nähtävissä pientä valonpilkahdusta, aivan kuten edustaja Terhokin tässä mainitsi. Tartutaan siihen ja keskitytään ratkaisuihin. Se on rakentavampaa, SDP, ei utopiaa.

Maksuperusteinen alvi on yksi niistä toimenpiteistä, joilla hallitus tukee yrittäjiä. Yli 90 prosenttia yrityksistä on pieniä tai keskisuuria. Täällä salissa on opposition taholta väitetty pitkin viikkoa, että esimerkiksi yrittäjävähennys tukee vain rikkaita. Kysyisinkin hallituk- selta, ministeri Orpo: onko tämä väite totta, että se tukee vain rikkaita?

Ja toiseksi: Oikeiden työpaikkojen syntyminen on nyt elintärkeää. Onko edellä kuvatus- sa yritysten tukemisessa tähtäin siihen, että näitä jokaisen puolueen peräänkuuluttamia työ- paikkoja syntyisi ja sen kautta hyvinvointia kaikille kansalaisille, lapsiperheille, eläkeläi- sille, työttömille, syrjäytyneille, opiskelijoille, ihan kaikille?

14.24 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Hyvä, jos käänne on tapahtunut. Edustaja Mustajärvi nosti tosin aivan oikein esille sen, että työllisyysjär- Tilastokeskuksen mukaan ei ole kasvanut viime vuodesta, työllisyysaste ilmeisesti hieman, (Markus Mustajärvi: Ei yhtään!) koska työväestön, työikäisen väestön määrä on pienenty- nyt, mikä sinänsä myöskin on huolestuttava asia, johon pitäisi jollain tavalla puuttua. Vien- ti on samojen tietojen mukaan laskenut viime vuodesta. Sekin on ongelmallista, ja eilinen päätös ei sitä tilannetta auta yhtään.

Jos tämä 72 prosentin työllisyystavoite kuitenkin vielä pidetään voimassa, joka nimen- omaan on strateginen tavoite, niin kysyn, mitkä ovat ne keinot, jotka hallitus aikoo ottaa käyttöön. Kiky-sopimuksestahan tuli pitkälti fiskaalinen harjoitus, jossa varsinaisiin ra- kenteisiin ei puututtu, ja toistuvasti on torjuttu muun muassa edustaja Sarkomaa, Grahn- Laasosen ja Sirénin ehdotukset siitä, että hallitus ottaisi vanhempainvapaan (Puhemies ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

puttaa) tarkasteluun. Mitkä ovat ne keinot, jotka hallitus suostuu ottamaan käyttöön, kun rakenteista puhutaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tässä vaiheessa vielä edustaja Lindtman, vastauspuheenvuoro.

14.25 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Semmoinen intialainen sanonta on, että "kaikkien huomisten kaikki kukat ovat tämän päivän siemenissä". Niin ovat tämänkin päivän kukat eilisen siemenissä, ja te olette nyt saaneet pienen lahjan tässä. Esimerkiksi Rakennusteollisuuden pääekonomisti arvioi, että puolet rakentamisen kasvusta johtuu edellisen hallituksen päätöksistä Kehäradasta ja Länsimetrosta. Hyvä niin.

Nyt on kysymys siitä, minkälaiset siemenet te nyt istutate, mitä on ensi keväänä luvassa, ja edelleenkin ei ole tullut selvää, mikä hallituksen linja on. Keskustalaiset ovat täällä hiljaa, he eivät ole kommentoineet näitä valtiovarainministerin puheita. Olli Rehn, joka on lähdössä Suomen Pankkiin, on kyllä väläytellyt lisäleikkauksia. (Hälinää) Arvoisa valtiovarainministeri, kun te perustelite, että ei ole mahdollista nyt pitää tätä kehysriihä ennen kuntavaaleja, niin Erkki Virtanen kirjoittaa, että "Tilastokeskuksen neuvottelukunnan puheenjohtajana tiedän, että valtiovarainministeriö on asettanut virastolle yhä tiukemmat aikarajat". Eli kyllä te voisitte pitää tämän ennen kuntavaaleja, mutta onko tässä käymässä niin, että ennen kuntavaaleja puhutaan toista (Puhemies koputtaa) ja kuntavaalien jälkeen leikataan pienituloisilta niin, että tuntuu?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No niin, ja nyt olisi valtiovarainministerillä puheenvuoro. Noin 2 minuuttia.

14.27 **Valtiovarainministeri Petteri Orpo:** Arvoisa puhemies! Viittaan edelleenkin valtiovarainministerin istuvaan kansliapäällikköön, Hetemäkeen, joka totesi, että tämä 16.3. on se aikaisin päivä, milloin Tilastokeskuksesta voidaan saada nämä luvut, jotka tarvitaan ennusteen pohjaksi — tämä nyt kolmannen kerran. Tämä on siis se päivämäärä, josta lähdetään liikkeelle ja sitten lähdetään rakentamaan sitä. Kuten olen todennut täällä monta kertaa, niin käymme avoimen keskustelun taloudesta ja käymme sen sitten niiden viimeisten ennusteiden pohjalta vielä ennen, varmasti moneen kertaan.

Työllisyysaste on VM:n lukujen mukaan noussut noin 0,6:n vuosivauhtia tämän hallituskauden alkuaan. Siis tämä on VM:n luku. Tilastokeskuksen ja VM:n tavoissa tilastoida on eroja, mutta tämä on joka tapauksessa VM:n tapa laskea, joka on ollut kaikkien aikaisempienkin budjettien teon pohjana. Työllisten määrässä meillä on sitten nimenomaan juuri tämä meidän kestävyysasteemme, että kun meillä koko ajan jää suuria ikäluokkia eläkkeelle ja meille tulee pienempiä ikäluokkia sisälle ja samaan aikaan meillä on korkea työttömyysaste, niin tämä on todella vaikea yhtälö. Meidän pitää saada pitkäaikaistyöttömien määrä vähenemään. Siihen meillä on lukuisia uusia keinoja tulossa käyttöön vuoden alusta. Meidän täytyy saada mahdollisimman moni työkäinen ja työkykyinen töihin. Siis mahdollisimman moni työkäinen ja työkykyinen töihin, ei ole mitään muuta oikotietä.

Voin vakuuttaa, että hallitus kääntää joka kiven ja kannon ja etsii ne keinot, millä me voimme saada työpaikan mahdolliseksi mahdollisimman monelle. Tässä nostan vielä viimeiseksi, kun aika loppuu, kannustinloukkutyön (Puhemies koputtaa) aivan keskeisenä esille. Meillä nyt syntyy uusia työpaikkoja, eivätkä ne synny pelkästään työllisyysvoimien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kautta, vaan niitä syntyy teollisuuteen, rakentamiseen — meriteollisuus, autoteollisuus. Meidän pitää löytää sinne meidän omista työttömistämme, (Puhemies koputtaa) meidän nuoristamme, jotka eivät ole päässeet edes työelämän alkuun, niitä ihmisiä töihin. Se on parasta, mitä me voimme nyt tehdä, (Puhemies koputtaa) ja jos me missaamme tämän mahdollisuuden, niin minusta silloin pitää katsoa kyllä tiukasti peiliin tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, ministerin puheenvuoron jälkeen käymme tätä debattivaihetta vielä ehkä noin 15—20 minuuttia ja sitten siirymme varsinaisiin puheenvuoroihin.

14.29 **Elsi Katainen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä keskustelussa kiintoisaa on seurata sitä, että oppositiossa ei mitenkään myönteisesti suhtauduta tuohon Suomen Pankin uutisointiin siitä, että taantuma on takana ja talous kasvaa vihdoin ja työttömyys alenee. Hallituksen toimet ovat siis olleet vaikuttavia, ja se on varmasti hankala teidän myöntää.

Tekemistä toki vielä on. Ennen muuta pitkäaikaistyöttömyys on pystyttävä ratkaisemaan jotenkin, ja meillä on myös kirittävää suhteessa muiden euromaiden talouteen tästä parantuneestakin talouskasvuennusteesta huolimatta — meidän kasvumme on kuitenkin hitaampaa kuin muissa euromaissa. Suomen Pankkihan kuitenkin uskoo, että erityisesti kilpailukykysojimus tuo lisää työpaikkoja sen kautta, että pk-yritykset pystyvät palkkaamaan enemmän.

14.30 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt syytä nostaa kissa pöydälle. Nimittäin tilanne on se, että täällä on megaluokan kysymys esitetty opposition toimesta: leikataanko tulevana keväänä 0, 1 vai 2 miljardia? Pääministeri ja valtiovarainministeri ovat tästä täysin eri mieltä, (Toimi Kankaanniemi: Eikä ole!) ja ministeri Soini keskittyy siihen, että käy haukkumassa opposition hyvin ylimielisesti, (Leena Meri: Höpö höpö!) mutta ei vastaa tähän olennaiseen kysymykseen. En ole kuuna päivänä, puhemies, nähnyt tällaista toimintaa tässä eduskunnassa. (Ben Zyskowitz: Oletteko hämentynyt?)

Haluan vastauksen siihen, aikooko hallitus jatkaa tätä kurjistavaa, julmaa leikkauspolitiikkaansa, ja haluaisin kyllä esimerkiksi ministeri Soinilta ja muilta kuulla, jatketaanko leikkaamista työttömiltä, eläkkeensaajilta, lapsiperheiltä sen seurauksena, että hallitus on tehnyt politiikkaa, jolla työpaikkoja ei ole syntynyt. Kasvua ei ole syntynyt, ja nyt sitten velka ja komissio kolkuttaa ovelle.

Hyvä tavaton, puhemies, (Puhemies koputtaa) minä en näe aitiossa enää yhtäkään ministeriä vastaamassa tähän kysymykseen.

14.31 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt on sanottava sosialidemokraattiselle eduskuntaryhmälle ja ehkä koko oppositiolle, että olisi kovin arvokasta, että te kuuntelisitte täällä, mitä hallituksen ministerit toteavat. (Eduskunnasta: Ei ole ketään paikalla!) Valtiovarainministeri aivan selvästi tuossa sanoi, että se arvio, mitä toimenpiteitä tarvitaan, tehdään, kun nähdään viimeisimmät talousennusteet. Hallitus toimii niiden mukaisesti eikä joidenkin sellaisten laskelmien perusteella, joita kukaan ei ymmärrä, niin kuin näyttää kyllä vähän sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä toimivan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Edelleenkin emme ole saaneet vastausta siitä, miten te kestäväällä tavalla tasapainotatte teidän varjobudjettinne. Se olisi tässä nyt hyvä kuulla, kansalaiset odottavat myöskin sitä, että on uskottavia vaihtoehtoja.

Mutta onneksi on hallituksen uskottava vaihtoehto, ja toivon todellakin, (Pia Viitanen: Hallitusta ei näy missään!) että saamme yrittämällä ja työtä tekemällä Suomen nousuun. Tämä myönteinen vire taloudessa on erittäin hyvä asia. Uskon, että se tuo toivoa myös suomalaisille.

14.32 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt täytyy vähän tuota meidän puheenjohtaja Soinia tässä puolustaa, kun hän ei ole itse paikalla. Ensin, kun Soini oli täällä ja kävi puhumassa, pidettiin puheenvuoroja siitä, että hän puhuu ala-arvoisesti ja haukkuu oppositiota. (Vasemmalta: No niin, niin!) Hän mielestäni kyllä luetteli niitä hyviä uudistuksia, joita hallitus on tehnyt myös pienituloisten eteen, monenmoisia uudistuksia. Minä en tiedä, mitä ala-arvoista siinä on. Eikö niitä saisi kertoa kansalle? Ettekö te halua, että muut kuulevat niitä? Että vain teidän totuutenne on se, mikä täällä kerrotaan. Kun sitten Soini on poistunut, niin huudetaan, että mihin se Soini nyt on poistunut. Koettakaa nyt olla jotain mieltä siitä, että haluatteko, että hän puhuu täällä vai ei. Hän tuntuu olevan teille erittäin vaikea henkilö, ja näin varmaan onkin, koska Soini on usein ollut asian ytimessä. Jo vuosia eteenpäin hän on osannut sellaisia asioita tietää, joista on jouduttu toteamaan, että näinhän se meni.

Vielä haluan todeta, että hallituksella on erittäin paljon työllistäviä asioita, kuten Filatov, työ- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja (Puhemies koputtaa) tietää.

14.34 **Tuomo Puumala kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Se, mitä hallitus on koko olemassaolonsa ajan tavoitellut, on lähestymässä. Kaikkihan on täytynyt tehdä sen ehdoilla, että Suomi palaa kasvu-uralle, ja näin on nyt tapahtumassa. Tämähän on tarkoitettu myös kipeitä päätöksiä — ei ehkä ihan niin kipeitä, mitä kohta 100-vuotias Suomi on joutunut historiansa varrella kohtaamaan, viimeisimpinä lama-aikoina, mutta kuitenkin kipeitä päätöksiä tälläkin kertaa. Jos ja toivottavasti kun nyt isänmaan kannalta välttämätön toteutuu ja hallitus onnistuu tuossa ensisijaisessa ja tärkeimmässä tavoitteessaan, mielestäni tämän jälkeen on aika alkaa ajamaan koneita ylös ja luomaan sitä yhteistä visiota myös oppositiorajojen yli, mitä tässä on peräänkuulutettu. Mielestäni tuossa visiossa avainsanoja ovat kyllä eriarvoisuuden poistaminen ja vähentäminen ja toisaalta koulutukseen panostaminen ja siitä yhteisen vision löytäminen. (Välihuutoja vasemmalta) Siinä silloin tarvitaan kyllä ehkä välihuutojen sijasta enemmän yhteistä työskentelyä, (Puhemies koputtaa) hallitus- ja oppositiorajat ylittävää, (Puhemies koputtaa) myös parlamentaarista työskentelyä.

14.35 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa tuntuvat nyt isot ja pienet asiat aika lailla sekoittuvan. Itselläni on suuri huoli eriarvoisuuden kasvusta ja köyhyyden lisäämisestä. Tässä hallituksen esityksessä hallitus leikkaa noin 200 miljoonaa kaikkein köyhimmiltä eli etuuksien varassa eläviltä. Samanaikaisesti se lisää rahaa leipäjonoihin. Sinänsä on hyvä, että yhteiskunnan ulkopuolelta ihmiset saavat apua hätäänsä, mutta paljon fiksumpaa olisi vahvistaa perusturvaa esimerkiksi tekemällä kunnallisveroon perusvähennyksen, joka auttaa näitä kaikkein pienituloisimpia eli

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

etuuksilla eläviä. Kysynkin hallitukselta, onko se valmis tekemään tämän todella kestävän ratkaisun sen sijaan, että se on synnyttämässä leipäjonojen Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat, tässä debattivaiheessa, jota on käyty jo aika pitkä tovi, myönnän vielä vastauspuheenvuorot ryhmäpuheenvuorojen käyttäjille, sikäli kuin he ovat salissa, ja sen jälkeen siirrytään listapuheenvuoroihin. (Eero Heinäluoma: Ei taida hallitus haluta keskustella budjetistaan!)

14.36 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee yrittäjiä ja työnantajia. Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut erittäin laajan yrittäjyyssohjelman, jolla parannetaan alkavien, kasvavien yritysten riskirahoitusmahdollisuuksia, yritetään parantaa itsensäyöllistäjien työttömyysturvaa, (Hälinää — Puhemies koputtaa) parannetaan yritysten kansainvälistymispalveluja. Tätä yrittäjyyspakettia tukee laaja veroratkaisu, jossa keskeisenä osana ovat yrittäjävähennys ja maksuperusteinen arvonlisävero. On hyvä, että vihdoinkin on saatu toteutetuksi tämä keskustan pitkään ajama yrittäjävähennys. (Eero Heinäluoma: Kasvurahasto!) Se on nimenomaan osa yrittäjyyspakettia. Olen vahvasti sitä mieltä, että yrittäjälle jäävä euro on yhteiskunnan tuottavuuden kannalta varmasti (Puhemies koputtaa) tehokkaampi kuin julkiselle vallalle maksettu veroeuro.

14.37 **Rami Lehto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan vielä toistaa SDP:n verolistan, mikä löytyi tuolta vaihtoehtobudjetista. Elikkä te korottaisitte esimerkiksi sijoitusvakuutusten veroa, rahoitusveroa, (Hälinää) voimalaitosveroa ja loisitte terveysperusteisen veron. Te nostaisitte pääomaverokantoja, te muuttaisitte tuloveroasteikkoja, uudistaisitte osinkoverotusta ottamalla lisää työntekijöiltä ja yrittäjiltä. Te ottaisitte enemmän perintö- ja lahjaveroja. Te luopuisitte yrittäjävähennyksistä. (Eduskunnasta: Kaikki oikein!) Arvoisa sosialidemokraattinen työväenpuolue, ei ole ihme, että edellisen hallituskauden aikana Suomeen tuli yli 100 000 uutta työtöntä. Jos te pääsisitte nyt hallitukseen päättämään, niin kohta ei enää kukaan haluaisi tehdä töitä tai yrittää, (Hälinää — Puhemies koputtaa) kun kaikki tulot verotetaan pois tavalla tai toisella. Mutta kuntavaaleja odotellessa vaalirahoittajista te haluatte pitää huolta. Toteatte oikein erikseen, että yleinen asumistuki pitää säilyttää vähintään ennallaan, jotta kaikilla olisi varaa maksaa suuria vuokria. (Leena Meri: Niin, kaikki tietää miksi!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Äskeisestä poiketen myönnän tässä vastauspuheenvuoron edustaja Harakalle, koska edellisessä tuli niin konkreettinen kommentti liittyen SDP:n eduskuntaryhmän esityksiin.

14.39 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä on aivan totta. Me käytämme verotuksen työkaluja siihen, että oikeudenmukaisempi yhteiskunta toteutuu. Mutta te jätitte tästä listasta mainitsematta sen toisen puolen. Meillä on veronkevennyksiä ennen kaikkea pieni- ja keskituloisille palkansaajille, pieni- ja keskituloisille eläkeläisille (Leena Meri: Niin meilläkin!) ja lisäksi myös pienyritysten arvonlisäveron alarajan nostaminen niin, että pienyrittäminen käy aidosti mahdolliseksi. Meidän mallisamme veroaste ei nouse viime vuodesta.

Muistakaa se listan toinen puoli. Te osaatte luetella vain veroja. Itse asiassa talouspolitiikan arviointineuvosto on jo todennut, että hallitus tässä tilanteessa jättää käyttämättä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kaikkein tärkeimmän yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden työkalun eli verotuksen. Arkipiispa Kari Mäkisen täytyy tulla hallitukselle muistuttamaan, että hän ei halua osallistua pelkästään hyväntekeväisyyteen vaan myös hyvätuloiset voivat maksaa enemmän veroja. Se on oikeudenmukaisen yhteiskunnan merkki.

95 prosenttia suomalaisista hyötyy enemmän SDP:n vaihtoehdosta (Puhemies koputtaa) kuin hallituksen budjetista.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämä väite on välttämätöntä käydä läpi.

14.40 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyin jo aikaisemmin puheenjohtaja Rinteeltä ja voin kysyä Harakaltakin: Teillä oli valtiovarainministerin paikka viime vaalikaudella. Mikä semmoinen hyvätuloisille kohdistettu vero silloin oli voimassa, joka nyt ei ole? Minkä te laitoitte silloin voimaan, joka nyt ei ole voimassa? (Eduskunnasta: Solidaarisuusvero!) — Solidaarisuusvero on voimassa, ja olemme laajentaneet sitä — laajentaneet sitä. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Mitä te teitte sellaista, mikä me olemme purkaneet?

14.40 **Outi Mäkelä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä SDP kehuu kovasti omaa vaihtoehtoaan, (Sosialidemokraattien ryhmästä: Eikä syyttä!) mutta emme ole vielä kuulleet vastausta näihin Rinteen laskelmiin, mistä loppujen lopuksi tulevat ne ajatellut hyödyt. (Eero Heinäluoma: Ne on siellä vaihtoehtobudjetissa!)

Lisäksi kuulisin mielelläni teidän säästöesityksistänne. Ennen vaaleja julistitte, että sopeutustarve olisi yhteensä 3 plus 1 miljardia, ja nyt olette vastustaneet systemaattisesti kaikkia näitä hallituksen esittämiä säästöjä. (Eero Heinäluoma: Ei suinkaan!) Varjobudjetistanne säästöjä todella saa etsiä suurennuslasilla. Siellä niitä ei juurikaan näy. Onko tämäkin nyt sitä Lincolnin mallia yrittää huijata kaikkia jonkin aikaa, vai mistä tässä on kyse? (Leena Meri: Kaikille kaikkea!)

14.41 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään esitimme yhden kysymyksen, yhden tärkeän kysymyksen: onko edessä lisäleikkauksia kunnallisvaalien jälkeen? Siihen ei kerta kaikkiaan vastausta tullut. Ei tullut vastausta näin yksinkertaiseen kysymykseen. Olemme siis lehtitietojen varassa: Pääministeri Sipilä toteaa, että lisäleikkauksia ei tule. Pääministerin vieressä tänään, lähes vieressä, istunut Petteri Orpo, valtiovarainministeri, toteaa, että maksimissaan 2 miljardia. Viime kyselytunnilla 8.12. toteaa myöskin perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja Terho, että leikkauslistoistahan suurin osa on vielä toteuttamatta. (Välihuutoja) Näin!

Nyt minun keskeinen kysymykseni on, jos kerran myöskin valtiovarain mietinnössä todetaan, että työllisyysaste todellisuudessa jää ensi viime vuoden tasolle, ei tule työllisyyskannustimia, niin pitääkö pääministeri nyt tunkkinsa vai ei pidä, koska tavoitteet eivät toteudu. Pidetäänkö tunkki vai ei? Vastatkaa nyt, (Puhemies koputtaa) tuleeko lisäleikkauksia vai ei!

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro tähän, edustaja Zyskowitz.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

14.42 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministerin, valtiovarainministerin ja koko hallituksen linja tässä asiassa on hyvin selkeä. (Eduskunnasta: Ihan selvä!) Ensinnäkin, hallitus on todennut, että käänne parempaan Suomen taloudessa on tapahtunut. Toiseksi, näyttää hyvin vahvasti siltä, että tämä käänne ei riitä siihen, että hallitusohjelman kunnianhimoiset tavoitteet työllisyysasteesta ja julkisen velan taittumisesta tulisivat toteutumaan. (Antti Lindtman: Sipilä on toista mieltä!) Tämän pohjalta hallitus on todennut, että näiden kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan uusia toimia ja päätöksiä hallitukselta työllisyyden ja kasvun tukemiseksi. Edelleen, hallitus pyrkii siihen, että näillä uusilla ratkaisuilla onnistuttaisiin tukemaan talouskasvua ja työllisyyttä siten, että mitään uusia leikkauspäätöksiä ei enää jouduttaisi tekemään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä tähän vastauspuheenvuoro, edustaja Heinäluoma.

14.43 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kyllä hienoa, että kun yksikään ministeri ei pidä niin tärkeänä ensi vuoden budjettia, että haluaisi keskustella siitä koko tämän debatin ajan eduskunnan kanssa, niin onneksi meillä on sentään yleisvarainministeri Zyskowicz, (Ben Zyskowicz: Kiitos!) joka hoitaa hallituksen kannan selittämistä kyllä usein paremmin kuin ministerit. Että jos hallituksen kannalta ajattelee, niin parempi, että Zyskowicz on täällä ja ministerit poissa. (Naurua)

Sitten tämä pienen pieni 2 miljardin erimielisyys, jota Zyskowicz kuvaili, ettei sitä oikeastaan tässä olekaan. (Ben Zyskowicz: Ei ole!) Olen tässä odottanut koko keskustelun ajan, että kokoomuksen talousasiantuntija — joita siellä kyllä on — edustaja Vartiainen olisi käyttänyt täällä sen puheenvuoron, jonka hän käytti hiljakkoin julkisuudessa, kun hän sanoi, että hallituksen työllisyystavoitteet eivät ole toteutumassa, ja kun hän sanoi, että hän toivoo, että pääministeri ja valtiovarainministeri päätyisivät yhteiseen käsitykseen leikkaustarpeesta. Kun Vartiainen sanoo tämän, niin rohkenen ajatella, että mekin voimme kysyä (Puhemies koputtaa) sen perään, onko hallituksella joku linja, (Puhemies koputtaa) ja jos on, niin mikä.

14.44 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Soini viime kaudella kansanedustajana ollessaan käytti termiä "takiaispuolue". Minä en luonnollisestikaan halua sellaista nimitystä käyttää mistään puolueesta, mutta perussuomalaisen kanta tähän kikkaan siirtää kehyspäätös kunnallisvaalien yli tietysti kiinnostaa, kun puhutaan nollasta, yhdestä tai kahdesta miljardista, puhutaan siitä, tuleeko sopeutusta veronkiristyksillä tai lisäleikkauksilla ja niin edelleen. Haluan kysyä nyt ryhmänjohtaja Terholta: pidätekö reiluna, fair play -henkisenä ratkaisuna sitä, että kehysratkaisua ei uskalleta tuoda ennen kunnallisvaaleja (Leena Meri: Kuka niin on sanonut?) keskusteluun, käsittelyyn ja julki, vai ette? (Pia Viitanen: Onko reilua vai ei?)

14.45 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on useita vastattavia kysymyksiä jo kertynyt. Aloitetaan ensin näistä leikkauksista, mistä on niin kovasti kysely. Näitä on esitelty jo hyvin pitkän aikaa hallitusohjelman liitteessä 6. Ne ovat, edustaja Kiuru, ainoat leikkaukset, mihin minä olen viitannut, ja täältä voi lukea suoraan taulukosta, missä vauhdissa ne toteutuvat, ja suurin osa ei vielä ole toteutunut. Mihin kukaan muihin leikkauksiin eivät perussuomalaiset ole sitoutuneet eikä mitään muita leik-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kauksia ole päätetty kuin ne, mitkä tässä nyt ilmoitetaan. Teidän spekulatiorinne on siis täysin turhaa siihen saakka.

Ja mitä tulee taas kysymykseen tästä kunnallisvaalien jälkeen olevasta budjettiriihestä, niin täällähän valtiovarainministeri useaan kertaan avasi tämän perustelun, miksi näin on pakko toimia: jotta meillä on tarvittavat tiedot, että voidaan tehdä järkevää talouspolitiikkaa. Täällä on vaadittu toimimista ilman numerotietoa. Se ehkä selittää edellisen hallituksen talouspäätöksiä, mutta me emme suostu näin toimimaan. (Vasemmalta: Ei suinkaan! — Markus Mustajärvi: Olen vaatinut kyllä oikeita numeroita!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro. Ryhmäpuheenvuoron käyttäjistä paikalla on vielä edustaja Östman. Myönnän vielä hänelle vastauspuheenvuoron, ja sen jälkeen siirrytään puhujalistaan.

14.46 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! KD:n vaihtoehtobudjetissa ei ollut yhtään ryöstettyä rahaa, mutta silti me ottaisimme vähemmän velkaa kuin hallituksen vaihtoehdossa.

Hallitus valmistelee uutta veroa veneisiin ja moottoriajoneuvoihin, ja valtiovarainministeriön arvion mukaan tämä toisi valtiolle noin 50 miljoonaa euroa. Veneteollisuus työllistää Suomessa 3 500 henkilöä, ja liikevaihdosta 125 miljoonaa menee vientiin. Veneteollisuuden yritykset ja niiden henkilökunta luovat siis jo nyt miljoonia euroja verovaroja. Edustaja Kiviranta muistutti meitä siitä, kuinka tärkeää on, että meillä on Suomessa hyvinvoiva yrittäjäyys. Olisin kysynyt ministeri Soinilta, kun hän nyt oli palannut hyväntuulisena töihin, mutta hän ehti lähteä, ja ajattelin kysyä kokoomuksen hyväntuuliselta ja vastuulliselta ja aina oikeudenmukaisuutta puolustavalta varaministeri Zyskoviczilta, että ettekö te nyt voisi upottaa tämän veneveron merenpohjaan ennen kuin meri jäätyy Espoon Iivisniemen rannassa. (Leena Meri: Miten minäkin tähän jo liityn?)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

14.48 **Antti Kaikkonen kesk:** Arvoisa puhemies! Täällä käytiin erikoista keskustelua siitä, että tämä puoliväliriihi olisi jotenkin siirretty. Jotta siirretään jotakin, niin pitäisi ensin olla joku ajankohta, mistä se siirretään. (Välihuutoja) — No, minä en muista, että olisi ollut ajankohta, josta se olisi siirretty sitten sinne huhtikuun lopulle, vaan on päätetty, että se on siinä. — Ja jos kysymys on puolivälin riihestä, niin ainakin minun järkeni sanoo, että se kannattaisi ajoittaa suurin piirtein puoliväliin. Ja hallitus taisi aloittaa viime vuonna toukokuussa, vai oliko kesäkuun puolella, jolloin tuo puoliväliriihi tuolla ajoituksella, mikä nyt on ajateltu, taitaa olla vähän ennen tämän hallituksen puolivälikautta. Ei tässä mitään sen kummempaa ole. Silloin on varmasti tuoreet talousnäkyvät, tuoreet talousennusteet, voidaan tehdä tarvittavat ratkaisut. Ja varmasti, hyvä oppositio, kuntavaalien alla päästään ihan riittävästi keskustelemaan näistä aiheista hallituksen kanssa, ja hallituksella tulee tuolloinkin olemaan hyvä, yhtenäinen linja, jolla Suomea nostetaan suosta, mihin se on viime vuosien aikana joutunut. (Eero Heinäluoma: Lisää leikkauksia!)

Arvoisa puhemies! Vaikka tässä vaikeuksia on, niin voi kuitenkin sanoa, että tämä Suomen sadas itsenäinen vuosi alkaa sittenkin kohtuullisen hyvin pitkästä ajasta, monen vuoden jälkeen. Talouden pohjakosketus on takana, ja monet mittarit näyttävät paremmilta kuin aikoihin. Edellisen hallituskauden, pakko sanoa, apaattisuudesta ja tekemättömyydes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

tä on päästy tekemisen meininkiin. Kuten muun muassa Suomen Pankki eilen kertoi, käänne on tapahtunut, ja tätä samaa viestiä on hyvin moni muukin tutkimuslaitos ja asiantuntija kertonut. Nyt on pakko uskoa: Käänne on tapahtunut. Suomen kuntoon laittaminen etenee.

Keskustalle ykkösasia on saada työllisyys paranemaan. Korkea työllisyysaste merkitsee eriarvoisuuden pienenemistä ja julkisen talouden tasapainoa. Kun yhä useampi suomalainen on töissä, koko julkisen talouden tilanne paranee. Silloin meillä on entistä paremmat mahdollisuudet myös huolehtia yhteiskunnan heikompiosaisista ja ajan kanssa parantaa palveluita.

Hallituksen kaikki toimet tähtäävät siihen, että kaikki työkykyiset suomalaiset pääsevät töihin. Kilpailukyky sopimuksen arvioidaan tuovan jopa kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Sen merkitys myös luottamuksen palauttajana on suuri. Sopimusta täydentää lähes 3 miljardin euron investointiohjelma teiden, ratojen ja muiden väylien kunnostamiseksi, uusien liikennehankkeiden aloittamiseksi ja tietoliikenneyhteyksien rakentamiseksi. Pitkään kasvanut korjausvelka tieverkossa viimeinkin alkaa taittua. Nämä hankkeet elvyttävät Suomen taloutta ja työllistävät koko maassa. Kun työn verotus hivenen kevenee, se myös parantaa palkansaajien ja eläkeläisten ostovoimaa ja pienentää kannustinloukkuja.

Ja näiden toimien vaikutukset, arvoisa puhemies, näkyvät jo. Telakoilla, autoteollisuudessa ja metsäteollisuudessa riittää nyt työtä. Uusia työpaikkoja on syntynyt paljon myös terveyspalveluihin ja ict-sektoreille. Vaikkapa Lapin matkailu näyttää olevan melkoisessa vauhdissa. Ajat ovat monessa suhteessa paremmat kuin vuosikausiin aikaisemmin. Sekin on todettava, että ylivoimainen osuus näistä uusista työpaikoista syntyy pieniin yrityksiin. Siksi niiden toimintaedellytysten parantaminen on ollut ja on edelleen tärkeää. Monet hallituksen uudistukset — myös ne, mitä tänä syksynä on tehty — ovat olleet yrittäjien kannalta merkittäviä. Yrittäjävähennys tuo pk-yritykset verotuksellisesti samalle viivalle suur-yritysten kanssa, ja maksuperusteinen arvonnalisävero helpottaa huomattavasti pienyrittäjiä, joiden ei enää tarvitse toimia pankkina valtiolle odotellessaan rahoja ostajalta. Ja on hienoa, että vastineeksi työpaikkoja todella syntyy.

Arvoisa puhemies! Voimavarat pitää laittaa nyt hyvän kehityksen edistämiseen. Emme ole vielä kovalla maalla. Ei voi olla vielä varma, että Suomi on pelastettu, vaikka suunta onkin saatu kääntymään parempaan suuntaan. Tarvitsemme lisää vientiä, ja myös kotimaassa investointeja pitää saada lisää liikkeelle. Puoliväliriihessä on tarpeen tehdä ratkaisuja juuri investointien edistämiseksi.

Ensi vuoden budjetti, arvoisa puhemies, sisältää näitä keljuja, ikäviä menosäästöjä. Se sisältää myös keljua velanottoa. Säästöjä joudutaan tekemään, koska Suomi on ylivelkaantunut. Näistä huolimatta jokaisesta suomalaisesta huolehditaan ja syntyy näkymä, jolla Suomi on jälleen kestäväällä polulla.

Arvoisa puhemies! Tästä opposition aika kovasta huudosta huolimatta maan asiat ovat tällä hetkellä koko lailla hyvässä hoidossa. Kansainvälinen tilanne on kuitenkin epävarma ja saattaa aiheuttaa muutoksia Suomen tilanteeseen. Koska emme voi turvautua vetoapuun maailmalta tällä hetkellä, on erityisen tärkeää, että huolehdimme niistä asioista, jotka ovat omissa käsissämme, esimerkiksi sote-uudistuksesta. On tärkeää, että se (Puhemies koputtaa) viedään nyt viimeinkin maaliin saakka vuosien jahkailun jälkeen, ja näin tullaan myöskin tekemään.

Arvoisa puhemies! Näillä eväillä on budjettikäsittelyn jälkeen jopa eduskunnalla oikeus ja mahdollisuus levollisin mielin käydä joulun viettoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vaikka periaatteessa nyt jatketaan lisäpuheenvuoroja, niin kuitenkin tämän kevään aikataulukysymyksen osalta, jos siihen liittyviä vastauspuheenvuoroja, niin kuin ymmärsin, oli edustaja Heinäluomalla, myönnän sellaisen.

14.54 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämähän on aivan olennainen keskustelu kansanvallan kannalta, (Ben Zyskowitz: Käydään se turha keskustelu nyt loppuun! — Eduskunnasta: Kyllä!) eli jos mennään vaaleihin, niin mitä ihmisille kerrotaan ennen vaaleja ja mitä päätetään vaalien jälkeen, ettei käy niin kuin eduskuntavaaleissa kävi, että niistä säästölistoista ja leikkauksista, joita te nyt olette tehneet, arvoisat perussuomalaiset hallituksessa, te ette puhuneet sanaakaan. Ainut rehellinen mies tässä oli edustaja Zyskowitz, joka teki oman leikkauslistansa. (Ben Zyskowitz: Tämä kehuminen menee jo vähän liiallisuuksiin!) — Ei, tämä on ihan aiheellinen juttu. — Ja nyt näyttää siltä, että kuntavaaleissa tehdään aivan sama operaatio, mikä tehtiin ennen eduskuntavaaleissa ilman siirtämistä. Kun edustaja Kaikkonen sanoi, ettei ole siirretty mitään, niin kehysriihi on siirretty myöhemmäksi kuin koskaan aikaisemmin. Se on se siirto, ja tämä kirjoitettiin vaivihkaa valtioneuvoston Twitter-tilillä, ei edes tullut tiedotetta. Samana päivänä kyllä tuli tiedote siitä, että on olemassa koulureformia ja on olemassa Ahtisaari-päiviä, mutta kehysriihen ajankohdan siirrosta haluttiin vaieta. (Puhemies koputtaa) Mistähän se johtui?

14.55 **Antti Kaikkonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Heinäluoma on taitava poliitikko, ja nyt hän pyrkii myöskin tutulla tavallaan sotkemaan asioita, kuntavaaleja ja valtakunnan taloutta. Kuntavaaleissa keskustellaan kuitenkin aika toisenlaisista teemoista: kuntien kehittämisestä, kaavoituksesta, koulupalveluista. Totta kai niillä yhteytensä on valtakunnan politiikkaan. Ja on aivan varmaa, edustaja Heinäluoma, että hallitus kyllä viestittää näkymät valtionaloudesta, myös siitä, mikä on hallituksen tuleva linja, lähestyttäessä puoliväliriihtä siinä kuntavaalien alla. Kuten sanoin tuolla äskenkin, on aivan varmaa, että tästä päästään aivan riittävästi keskustelemaan ja tarvittavat päätökset tehdään sitten aikanaan. Keskusta lähtee siitä, että uusia leikkauksia ei tarvita, päinvastoin.

14.56 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus ei leikkaa kunnilta, edustaja Heinäluoma ja edustaja Viitanen, niin kuin edellinen hallitus leikkasi kunnilta. Tämä ei valitettavasti teille näy ihan hyvin, mutta tässä on kaavio siitä, miten kuntia ja kuntataloutta on valtion toimenpitein kohdeltu viime vuosina, ja teidän hallituskautenne, viime hallituskautena, nämä pilarit olivat raskaasti miinuksella. [Puhuja näytti paperia kädessään] Te leikkasitte kunnilta valtavasti rahoja. Siitä johtui se, että kunnat velkaantuivat ylen määrin, kunnat korottivat veroprosentteja, heikensivät palveluja, irtisanoivat ihmisiä, työntekijöitä ja lisäksi vielä parikymmentä kuntaa joutui kriisikuntamenettelyyn. Tällä hetkellä ei yksikään kunta ole kriisikuntamenettelyssä. (Välihuutoja) Historiallisen moni kunta alensi veroprosenttiaan. Nämä ovat ne teemat, joista pitää kuntavaaleissa puhua, miten kohdellaan kuntia.

Hallitusohjelmassa nyt lukee, että kaikki valtion toimenpiteet kompensoidaan kunnille, ja se näkyy tässä kaaviossa. 39 miljoonaa vahvistuu tämän budjetin myötä kuntatalous. Se on historiallista. Esimerkiksi 2012, teidän hallituskautellanne, 402 miljoonaa alijäämäinen oli kuntatalous ja kuntien palvelut heikkenivät. Ryhmäkokoja kasvatettiin, vanhusten-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

huoltoa heikennettiin (Pia Viitasen välihuuto) teidän hallituskaudellanne. Nyt on toisin. Kaikki veromuutoksetkin kompensoidaan kunnille sataprosenttisesti. Lukekaa sieltä valtiovarainvaliokunnan mietinnön sivulta 26 Kuntatalous-kohta, niin näette, mitä mietinnössä yksimielisesti todetaan. Olen sen jaoston puheenjohtaja, jossa nämä käsiteltiin, ja tiedän nämä. Esittelen ne sitten myöhemmin. Mutta kuntavaaleissa puhutaan siis kunnista, kuntien palveluista, kuntataloudesta, ei siitä, miten sosialidemokraatit ryöstävät Sitraa tai tekevät joitakin muita toimenpiteitä.

Arvoisa puhemies! Varsinaisena puheenvuoronani totean, että on hienoa, että pysähtyneisyyden aika on nyt ohi. (Eero Heinäluoma: Todella hienoa!) Hallitus toteuttaa hallitusohjelmaa, hallitusohjelmassa on selkeästi kerrottu, että hallituksen alkutaipaleella tehdään menojen sopeutustoimenpiteet. Ne on nyt tehty tai ne on ainakin päätetty ja viimeiset tulossa ensi vuoden alusta voimaan. Uusia ei tehdä näillä näkymin. Jos tapahtuu yllättäviä käännteitä taloudessa, niin jokainen puolue joutuu sen eteen, että joudutaan sopeuttamaan, mutta niitä ei ole hallitusohjelman mukaan nyt tarpeen tehdä, kun sitä noudatetaan, ja tulokset puhuvat puolestaan: työllisyys paranee ja talous kasvaa, toisin kuin viime kaudella, kun kaikki meni punaiselle.

Arvoisa puhemies! Suunnanmuutos on siis selkeä. Hallitus on tämän ensimmäisen osionsa ohjelmastaan toteuttanut ja toinen osio on menossa. Eli sopeutukset on toteutettu. (Eero Heinäluoma: Kylmää kyytiä!) Työelämän ja yritystoiminnan uudistukset on toteutettu. Kiky-sopimus tulee voimaan, kiitos siitä ammattiyhdistysliikkeelle ja työnantajille. Kiitos hallitukselle, joka tuli mukaan mittavalla veropakettilla. Näillä uudistuksilla luodaan nyt juuri työpaikkoja, jotka syntyvät koko ajan tästä eteenpäin.

Lisäksi tämä hallitus toteuttaa suuret rakenneuudistukset, joita viime kaudella ei saatu aikaiseksi. Sote toteutuu, kuntien tehtäviä karsitaan, toisen asteen koulutus uudistetaan — ei sillä lailla kuin te vaaditte: kun te esititte talousohjelmassanne tälle vaalikaudelle 270 miljoonan leikkausta toisen asteen koulutuksesta, hallitus toteuttaa sen 190 miljoonan suuruisena eli merkittävästi pienempänä, koska hallitus arvostaa toisen asteen koulutusta, toisin kuin te. Kunnilta te olitte silloisen ministeri Rinteen ilmoituksen mukaan leikkaamassa 800 miljoonaa indeksikorotuksia tällä vaalikaudella. Tämä hallitus ei sitä tee, se ei kurjista kuntia eikä aja kuntien palveluja alas. Näin toteutuu siis parempi ohjelma, (Puhemies koputtaa) ja kärkihankkeet tuovat uutta tähän yhteiskuntaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Huomautan suositusajasta. Tässä vaiheessa totean, että täällä on ollut varsin pitkä debatti, ja nyt otamme ainakin yhdet puheenvuorot, jotka listalla ovat, eri puolueilta, ja sen jälkeen katsomme, onko debatin tarvetta.

15.01 **Susanna Koski kok:** Arvoisa puhemies! Vaikka Suomen talouden tilassa on nähtävissä pitkään odotettuja hienoisia positiivisia pilkahduksia, ne ovat kuitenkin yksittäisiä uutisia. Tähän mennessä tehdyt toimet (Hälinää — Puhemies koputtaa) eivät vielä riitä Suomen talouden tilan kääntämiseen. Talouspolitiikkamme on ankkuroitava kattavaan kokonaiskäsitelmään suhteessa muihin EU-maihin tai naapurimaihimme. (Hälinää — Puhemies koputtaa) Talouskasvustamme annetut ennusteet ovat selvästi muita maita heikkommat. Kilpailukykyämme suhteessa muihin maihin heikkenee entisestään.

Arvoisa puhemies! Maailman suuret muutokset muokkaavat myös politiikan suhdetta muuttuneeseen toimintaympäristöön. Väestömme vanhenee niin kotimaassa kuin Euroopassa, eikä mikään muuttoliike kykene sitä korjaamaan ilman, että siitä syntyisi aivan toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

senlaisia haasteita. Teknologian kehitysvauhdin ja volyymin osalta tätä aikaa voisi varovasti arvioiden kuvailla maailmanhistorian merkittävimmäksi muutosjaksoksi. Globalisaation kehityssuuntaan tuskin on odotettavissa muutosta.

Ympäristöhaasteet tarkoittavat muutoksia toimintaympäristöömme niin paikallisesti, eurooppalaisittain kuin globaalistikin. Lastenlapsemme kenties ihmettelevät aikanaan ajatuksia, miten ennen vanhaan lääkärin vastaanotolle mentiin fyysisesti itse tai töitä tehtiin tietyllä työpaikalla. Tekoäly ja tulevaisuuden innovaatiot tunnistavat useamman äidinkielen ja huolehtivat useampien erilaisten ihmisten tarpeista, todennäköisesti jopa kielellisistä perusoikeuksista. Mitä enemmän yksittäiset asiat digitalisoituvat, sen suuremmin ympärillä olevat ekosysteemit ja arverkostot muuttuvat. Se, mitä on jo tapahtunut esimerkiksi kartoille, musiikille tai sosiaaliselle kanssakäymiselle ja mitä olemme mahdollistamassa liikenteelle, tapahtuu myös terveydenhuollossa, työmarkkinoilla ja ties missä. Muutokset ovat väistämättömiä, eikä kyse ole siitä, olemmeko valmiita muutoksiin, vaan siitä, miten niihin valmistaudumme.

Suomella on kansantalouteensa ja kokonsa nähden kaikki edellytykset osoittaa ketteryyttä suuressa muutoksessa säilyttääkseen mahdollisuudet hyvinvoinnin kasvulle. Jos meillä Suomessa ei löydy tätä sitkeää joustavuutta, dynamiikkaa mittaviin ja välttämättömiin uudistuksiin, niin mistä sitten. Sisukkuuttamme on koeteltu paljon vaativampinakin aikoina. Yhteisen tavoitteemme tulisi olla Suomen nostaminen entistä vakaammaksi ja menestyneemmäksi maaksi. Tätä varten on luotava täysin uudet ja mahdollisimman hyvin juuri Suomelle sopivat toimintatavat. Uudistusten, kokeilujen sekä valmiuden joustamiseen tulisi olla prioriteettistamme kärjessä.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt välttämättömiä ratkaisuja Suomen talouden tilan kohentamiseksi. Yksi hallituksen tärkeistä toimista on työnteon verotuksen keventäminen kilpailukyky sopimuksen seurauksena. Työnteon verotuksen keventämisen tulee jatkossakin olla tavoitteena siten, että ihmisiä kannustetaan ahkeruuteen, työntekoon ja riskinottoon.

Yritysten kotimaisen osaamisen ja ammattitaidon kilpailukyvyyn parantaminen luovat osaltaan uutta työtä ja toimeliaisuutta Suomeen. Yksittäisistä tavoitteista tärkeimmäksi haluaisin nostaa työllisyysasteen noston, jotta yhä useampi Suomessa asuva pääsisi työn syrjään kiinni. Työmarkkinoiden toimintaa on parannettava, jotta työn määrä kasvaa. Paikallista sopimista ja sen laajentamista on vietävä määrätietoisesti eteenpäin uusien työpaikkojen synnyttämiseksi ja sitä kautta täydemmän työllisyyden saavuttamiseksi.

Meillä ei ole varaa hetkeksikään hukata horisonttia tai päämääräämme. Kun kilpailukyky sopimuksen jälkeinen aika koittaa, on ratkaisevaa, millaisia uudistuksia työkalupakissamme on valmiina päätettäväksi. Nykyisellä menolla työllisyystavoite jää saavuttamatta ja julkinen velka jatkaa edelleen kasvuaan. Julkisen velan ennustetaan kasvavan 70 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuonna 2018. Kurinalaisen finanssipolitiikan lisäksi on Suomen kannalta elintärkeää, että tarvittavat rakenneuudistukset viedään eteenpäin. Käynnissä olevat uudistukset on vietävä yhdessä ennennäkemättömällä määrätietoisuudella maaliin samalla, kun katseemme on jo tulevaisuudessa ja uusissa reformeissa.

15.05 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kiuru aloitti puheensa siteeraamalla kansanedustaja Miina Sillanpää. Sillanpää puolusti niitä, jotka eivät itse kyenneet puoliaan pitämään ja kutsui itseään Suomen suurimmaksi kerjäläiseksi. Kansanedustaja Sillanpään viesti on ajankohtainen yhä tänäkin päivänä, sillä tänä päivänä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

on suuri uhka yhteiskunnan jakautumisesta voimakkaasti menestyjiin ja yhteiskunnan ulkopuolelle jääviin. Suomi on valumassa kohti osattomuuden yhteiskuntaa. Moni on tahtomattaan syrjässä, vailla vuorovaikutusta tai arvostusta. Eriarvoisuus on suurinta mahdollista tuhlausta. Tuhlaamme ihmisten kykyjä ja mahdollisuuksia seisottamalla heitä leipäjonoissa ja kortistoissa. Sipilän hallitukseen tarvittaisiin enemmän näitä miinasillanpäitä. Viimeiset puolitoista vuotta hallitus on uskotellut suomalaisille, että epäreilulle politiikalle ei ole vaihtoehtoa. SDP:llä on turvallinen ja inhimillinen vaihtoehto nykyämenolle. Hallituksen pakkolakisekoilu ja esitysten peruuttelu ovat syöneet luottamuspääomaa ja yhteiskunnan suorituskykyä. Kansalaisten luottamus on palautettava.

Arvoisa puhemies! Edellisen laman inhimillistä ja taloudellista laskua on vielä jäljellä. Siksi on tärkeää katsoa, miten hoidamme tämän päivän laman ja rakennamme sillon tulevaisuuteen. Me emme maksata laman taakkaa tavallisilla ihmisillä. Viime hallituskaudella sosialidemokraatit lähtivät siitä, että 90-luvun virheitä ei toisteta. THL:n mukaan vuosina 2012—2015 tehdyt etuus- ja verolainsäädännön muutokset todella pienensivät selvästi sekä tuloeroja että pienituloisuusastetta. Nyt tehdään juuri päinvastoin. Kaikkein pienituloisimmat osallistuvat kaikkein raskaimmin talouden tasapainottamiseen. Sipilän hallitus leikkaa eniten pienituloisilta palkansaajilta, eläkeläisiltä, työttömiltä, sairailta, opiskelijoilta ja lapsiperheiltä. Samalle ihmiselle tai perheelle kasautuvilla leikkauksilla on kova vaikutus arjen toimeentuloon. Etuuksien leikkaukset sekä indeksien heikennykset johtavat ostovoiman supistumiseen, kun on yhä vähemmän rahaa käytettävissä kulutukseen. Ostovoiman hiipuminen merkitsee lisää työttömyyttä niin kotimaiseen tuotantoon kuin palveluihin. Me peruuttaisimme epäoikeudenmukaiset leikkaukset pieni- ja keskituloisten arkeen. Meidän vaihtoehtomme kaventaa tuloeroja siinä, missä hallituksen esitys lisää niitä.

Liian kovilla säästöillä talous ei elvy vaan kutistuu entisestään. Osaamistaso laskee, kilpailukyky heikkenee, ostovoima kurjistuu, ja työttömyys pitkittyy. Eriarvoisuus kansalaisten välillä syvenee, ja köyhyys lisääntyy. Vaikka monien toimeentulosta ja perusturvasta leikataan, velkaantuminen ei taitu vaan päinvastoin lisääntyy. Sosiaaliturvan, koulutuksen ja palveluiden leikkauksista hankitut rahat jaetaan hallituksen omille taustaryhmille. Miljoonaperintöjen saajat, metsänomistajat ja suurimpia ansiotuloja nauttivat saavat pysyvät suuret veronkevennykset ilman perusteltuja työllisyys- ja kasvuhyötyjä. Hallituksen oma talouspoliittinen arviointineuvosto on huomauttanut siitä, että verotus puuttuu kokonaan hallituksen keinovalikoimasta.

Nykyisen hallituksen valtiovarainministeri Orpo ottaa enemmän velkaa kuin edeltäjänsä Rinne, vaikka silloin oppositiossa ollessaan juuri keskusta ja perussuomalaiset syyttivät hallitusta velaksi elämisestä. Mitä tämä hallitus tekee? Velaksi eläminen vain jatkuu. Asiantuntijoiden arvioiden mukaan alijäämä ei ole millään ihmeen kaupalla katoamassa vuonna 2021 ilman uusia toimia. Pelättävissä on, että hallitus leikkaa keväällä lisää. Hallitus on siirtämässä näitä päätöksiä tarkoitushakuisesti kuntavaalien yli, vaikka virkamiehet ovat todenneet, että mitään estettä ei ole käsitellä asioita ennen kuntavaaleja.

Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä ei ole koskaan Suomessa ollut niin suuri kuin nyt, yli 35 prosenttia, ja se jatkaa ennusteen mukaan kasvuaan tulevina vuosina. Silti hallitus heikentää nuorisotakuuta, puolittaa työvoimapolitiittiseen koulutukseen pääsevien ihmisten määrän, vähentää vaikeimmassa asemassa olevien työttömien työllistämistoimia kolmannekseen leikkaamalla työllistämismäärärahoja. Lisäksi hallitus leikkaa palkkatukea ja asettaa 3 000 hengen katon järjestöjen työllistämiseen. Syy ei ole työttömien, vaan ongelma on se, että työpaikkoja ei ole tarpeeksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

15.11 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! Aivan aluksi kannatan edustaja Östmanin tekemää mietintöön liitettyä kristillisdemokraattien vastalauseeseen sisältyvää epäluottamuslause-ehdotusta.

Täällä on keskusteltu tänään tulevaisuudesta ja taloudesta, ja kyllä itsekkin yhdyn siihen iloon, että tässä viime aikoina on ollut pieniä positiivisia, orastavia merkkejä taloudessa. Suomen Pankin arvion mukaan talous on palannut kasvu-uralle, ja näitä myönteisiä ilonaiheita ovat olleet ne uutiset, joita on kuulunut Turun ja Rauman telakoilta, Lapin matkailusta, biotalouden investoinneista tai vaikkapa Uudenkaupungin autoteollisuuden näkymistä. Talouskasvua tarvitaan, jotta tulevaisuudessakin hyvinvointipalveluista ja sosiaaliturvasta voidaan huolehtia ja turvata ne kaikille kansalaisille.

Kasvua ei kuitenkaan luoda tyhjästä, ja valtiovallan tehtävänä on luoda yrittäjyydelle ja taloudelliselle toimeliaisuudelle kannustava ilmapiiri ja talouskasvun mahdollistava toimintaympäristö. Julkisen talouden tasapainottamisen, talouskasvun aikaansaamisen ja työllisyystilanteen parantamisen tulee olla ensisijaisia tavoitteita. Talouden tasapainottaminen tulee tehdä sosiaalisesti kestäväällä tavalla niin, että heikoimpia ei unohdeta. Säästötoimenpiteitä ei tule myöskään kohdentaa niin, että talouskasvun ja työllisyyden edellytykset heikentyvät.

Julkisen talouden tasapainottamistoimista keskeisimpiä ovat harkitut rakenneuudistukset, jotka vaikuttavat ei pelkästään lyhyellä tähtäimellä säästöinä vaan pitkällä tähtäimellä leikkaavat sitten näitä kasvavia menokustannuksia, ja kyllähän näistä tärkein on sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus. Haluankin kehottaa hallitusta terävöittämään uudistuksen alkuperäisiä tavoitteita, viemään uudistusta siihen suuntaan, mikä on ollut tavoitteena. Nämähän olivat sujuvat palveluketjut perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalvelujen integraation kautta, toisaalta kansalaisten yhdenvertaisuus palveluiden saatavuudessa ja sitten tuo 3 miljardin euron säästö kulujen kasvusta vuoteen 2029 mennessä. Asiantuntijat ovat varoittaneet, että juuri nämä tavoitteet uhkaavat vaarantua soteuudistukseen liitettyjen poliittisten oheistavoitteiden vuoksi, ja sen takia mielestäni nyt olisi todella tärkeää palata siihen, mikä on tavoitteeksi asetettu, ja jatkovalmistella niin, että tuo integraatio ja sujuvat palveluketjut todellakin toteutuvat.

Maamme tarvitsee myös kokonaisvaltaisen perusturvauudistuksen, jossa työn vastaanottaminen tehdään kannattavaksi. Pidän perustulokokeilun toteuttamista ensi vuonna ajan ja rahan tuhlauksena, sillä kokeiltava malli ei ole toteuttamiskelpoinen eikä se anna oikeaa tietoa jatkopäätelmien tekemiseksi. On vaikea kuvitella, mitä johtopäätöksiä siitä ylipäänsä tehdään. Sen sijaan hallituksen tulisi kiirehtiä kansallisen tulorekisterin valmistamista, jotta perusturvauudistus voidaan toteuttaa, jotta matalapalkkaisenkin työn vastaanottaminen saadaan aina kannattavaksi.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että harmaan talouden torjuntaan tarvitaan riittävät henkilöstöresurssit, ja olen edelleen huolestunut viranomaisten, esimerkiksi poliisin, toimintakyvystä tulevaisuudessa. Vaikka hallitus nyt pienen lisäyksen tässä täydentävässä teki, niin valitettavasti se ei turvallisuusviranomaisten toiminnan alasajoa (Puhemies koputtaa) kykene korjaamaan.

15.16 **Elsi Katainen kesk:** Arvoisa puhemies! Suomen suunta kaikesta tästä tänäkin päivänä keskustelussa esiintyneestä kritiikistä on todellakin nyt muuttunut. Talous kasvaa, työttömyys alenee. Tuo Suomen Pankin linjaus siitä, että Suomi on jättänyt taantuman taakseen, oli kyllä todella kauan odotettu hyvä uutinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Huolimatta hyvästä ennusteesta emme voi tuudittautua todellakaan hyvään oloon pitkällä aikavälillä ja kestävyysongelma on edelleen totisinta totta. Siksi talouden kasvun edellytyksiä on vahvistettava, mitä hallitus onkin määrätietoisesti tehnyt. Myös rakenteelliset uudistukset on saatava etenemään paitsi palvelujen turvaamiseksi myös talouden tasapainon saavuttamiseksi. Uudistusten näkökulmasta odotan itse eniten tietysti sotelta ja maakuntauudistukselta mutta myös biotalouden edistämiseltä. Niiden myötä koko maan voimavarat saadaan käyttöön.

Yleisten kasvun edellytysten luomisen lisäksi haluan edelleen kiittää hallitusta muun muassa väylämäärärahoista. Kun teitä ja ratoja rakennetaan tai vaikkapa luodaan nopeita verkkoyhteyksiä, luodaan konkreettisesti työtä. Työllisyyttä tukevat myös ilman muuta hallituksen veroratkaisut.

Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä budjetissa parannetaan ennen muuta pienten ja keski suurten yritysten toimintaedellytyksiä. Tätä me vaadimme koko viime kauden, mutta kun nykyinen oppositio oli hallituksessa, tuki kohdistettiin suuryrityksille. Nyt esimerkiksi yrittäjävähennyksellä ja maksuperusteisella arvonlisäverolla helpotetaan merkittävästi työllistävien yritysten tilannetta ja edesautetaan aidosti suomalaisten työllistämistä ja työllistymistä.

Tässä rinnalla talouden elpymistä ja myös näiden pk-yritysten palvelujen käyttöä tukee se, että hallitus on kohdentanut omat veronalennuksensa nimenomaan pieni- ja keskituloisille suomalaisille ja myös eläkeläisille. Se on merkittävä elvytyspanos Suomen taloudelle ja työllisyydelle. Lisäksi se luo elinvoimaa koko maahan.

Arvoisa puhemies! Kuntataloudesta sen verran, että hallituksen toimet todellakin vahvistavat kuntataloutta ensi vuonna noin 40 miljoonalla eurolla. Tämä on edellisen hallituksen jälkeisenä aikana erittäin tärkeä asia ja jatkaa nykyisen hallituksen vastuullista kuntatalouden linjaa. Valtion toimista huolimatta on selvää, että kunnat hoitavat taloudellista tilaansa erityisellä huolella. Tuottavuutta tukevia toimia on syytä tehdä ja arvioida investoinnit erittäin huolellisesti. Toisaalta hallituksen on jatkettava kuntatehtävien ja -velvoitteiden vähentämistä, aivan kuten hallitusohjelmassa linjataankin. Lisäksi valtion on kiinnitettävä huomiota kuntien ja alueiden elinvoiman kehitykseen. Kaikista tervein kuntatalous on ilman muuta sellainen, jossa kunnat saavat riittävästi verotuloja palveluiden järjestämiseen. Se on koko julkisen talouden kokonaisuuden etu.

Kuntataloudesta puhuttaessa ei voi ohittaa myöskään sitä, että kunnatkin ovat harjoittaneet hyvää talouskuria ja se näkyy nyt tehtyinä vain maltillisina kuntaveron korotuksina. Jopa 14 kuntaa lisäksi laskee veroprosenttiaan. Myös ero korkeimman ja alhaisimman kuntaveroprosentin kesken kapenee, mikä on hyvä uutinen suomalaisten tasa-arvoisuuden näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Minä haluan vielä lopuksi kiittää siitä linjauksesta, että Suomen itenäisyyden juhluvuonna panostetaan erityisesti kolmanteen sektoriin. Vireä kansalaistointa tuo juhluvuoden lähelle jokaista suomalaista joka maankolkassa, se on hieno asia.

15.20 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Suomen talous näyttää päässeen hienoiselle kasvu-uralle. Työpäiväkorjattu bruttokansantuote on noussut 1,6 prosenttia vuoden takaiseen verrattuna, ja tämä antaakin toivoa julkisen talouden saamiseksi kuntoon ainakin pidemmällä tähtäimellä, vaikka valtion alijäämä on budjetin mukaan ensi vuonnakin 5,6 miljardia euroa. Se on yhä valitettavan paljon ja jää tulevien sukupolvien maksettavaksi. Työ- ja elinkeinoministeriön katsauksen mukaan Suomessa oli lokakuun lopussa noin 329 000

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

työtöntä työnhakijaa. Tämä on varsin korkea luku, ja työttömyys kirpaisee aivan liian suurta osaa suomalaista perheistä. Työttömyys näyttää onneksi kääntyneen hienoiseen laskuun, onhan työttömiä tänä syksynä noin 9 000 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden hoidon kannalta ensiarvoisen tärkeää on uusien markkinaehtoisten työpaikkojen syntyminen. Pirkanmaalla, Tampereen, Ylöjärven ja Nokian yhtymäkohdassa sijaitsevan Kolmenkulman Eco3-alueelle nouseva, valtakunnallisestikin merkittävä bio- ja kiertotalouden yrityskeskittymä on esimerkki positiivisesta kehityksestä. Yritysten lisäksi korkeakoulut ja tutkimuslaitokset ovat myös sitoutuneet alueen toimintaan merkittävällä tavalla. Tämä Kolmenkulman alue sijaitsee koko maata ajatellen erinomaisten liikenneyhteyksien varrella, ja kiinnostus yritysalueen hyödyntämiseen on merkittävässä kasvussa. Laajuudeltaan tälle 90 hehtaarin kokoiselle Eco3-alueelle on saatu ulkomaisiakin investointeja. Menestyessään yritysalue säteilee tulevaisuudessa hyvinvointia, yritystoimintaa ja työpaikkoja Pirkanmaan lisäksi myös muualle Suomeen. Tämän alueen kehitysedellytysten parantaminen on siis valtakunnallisestikin tärkeää, ja myös valtiovarainvaliokunta on huomioinut tämän seikan. Se esittääkin alueen kehittämiseen määrärahaa, kuten moneen muuhunkin työllisyys- ja elinkeinopolitiikan kannalta merkittävään hankkeeseen.

Arvoisa puhemies! Kuten hallitusohjelmaan kuuluu, tämänkään talousarvion myötä verotus ei kiristy, mutta sen painopiste siirtyy työn ja yrittämisen verotuksesta kohti haitta-verotusta. Olemme aiemmin täällä jo korottaneet muun muassa tupakkaveroa. Budjetti tuo mukanaan kilpailukykyopimuksen yhteydessä sovitut 515 miljoonan euron tuloveron alennukset, ja työntekijöiden ohella eläkeläisten verotus kevenee ensi vuonna. Kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnössä todetaan, näitä tuloveron alennuksia on pidettävä merkittävänä. Tuloverotuksen keventäminen on tulevien talouden kasvumahdollisuuksien kannalta täysin oikeansuuntainen toimenpide. On lisäksi muistettava, että tuloveron kevenyksiä kohdennettiin jo tälle vuodelle 450 miljoonan euron verran. Se on osoitus hallituksen johdonmukaisesta tuloveropolitiikasta.

On todettava, että eduskunta on joutunut tekemään kipeitä leikkauksia velkaantumisemme hidastamiseksi. Tähän budjettiin sisältyy kuitenkin myös monia positiivisia ja periaatteellisesti merkittäviä päätöksiä. Poliisitoiminnan määrärahat turvataan sisäisen turvallisuuden parantamiseksi. Perussuomalaisten tekemä ja nyt toteutuva esitys yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien päästämiseksi eläkkeelle on moraalisesti tärkeä kädenojennus monelle pitkäaikaistyöttömälle. Päivähoitomaksut pysyvät kohtuullisina, pienituloisten yksinhuoltajien osalta niitä jopa alennetaan. Veteraanien maksuttomia, kotiin annettavia avopalveluita laajennetaan peräti 40 miljoonalla eurolla. Se on tärkeä ele itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlavuonna ja osoittaa myös käytännössä eduskunnan Suomea kriisivuosina henkensä uhalla puolustaneita henkilöitä kohtaan tuntemaa arvostusta ja kiitollisuutta.

Arvoisa puhemies! Yritysten toimintaedellytyksiin on kiinnitetty tänä syksynä laajaa huomiota. Eduskunta on hyväksynyt muun muassa maksuperusteisen arvonlisäveron tilityksen, yrittäjävähennyksen ja kotitalousvähennyksen laajentamisen. Ne edesauttavat positiivista työllisyyskehitystä ja julkisen velan taittamista.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies: Olen puheenvuorossani antanut valtion talousarviosta aivan ansaitusti positiivista palautetta. Haluan kuitenkin lopuksi nostaa keskusteluun vielä viime vuosina ja varsinkin viime vuonna kovasti nousseet maahanmuuton kustannukset, jotka syksyn 2015 maahanmuuttokriisin seurauksena ovat kohonneet useilla sadoilla miljoonilla euroilla vuotta kohti. Katsonkin, että hallituksen tulee näiden menojen kohtuullis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

tamiseksi panostaa huomattavasti aiempaa voimallisemmin maahanmuuttopoliittisen ohjelmansa toteuttamiseen. (Ozan Yanar: Mitä vielä!)

15.26 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Ryhmien käyttämät puheenvuorot sekä käyty keskustelu ensi vuoden budjetista ja välillisesti Suomen talouden tilasta ovat olleet mielenkiintoista seurattavaa. Leirejä on ollut oikeastaan kolmenlaisia. Ensiksikin salissa on kuultu syksyn politiikan vakioääneksi tullutta vasemmisto-opposition kritiikkiä siitä, miten likipitäen kaikki hallituksen talouspäätökset ovat olleet huonoja. Tämän leirin harjoittaman populismin taso näkyy viime päivinä tässä salissa käydyssä verokeskustelussa. Sen sijaan, että hallitusta olisi kiitelty merkittävän työllistymisestä, kireän verotuksen, madaltamisesta, sitä haukutaan siitä, että veronalennukset kohdentuvat väärin. Muutoinkin vähän tuloveroja maksavien olisi pitänyt saada enemmän.

Itse olisin kuitenkin tässä tilanteessa enemmän huolissani siitä keskipalkkaisten ja -tuloisten ryhmästä. Heidän verorasitustaan on vuosi toisensa jälkeen lisätty, ja silti he ovat jaksaneet pitää yllä tätä hyvinvointiyhteiskuntaa ja rahoittaa sen tulonsiirtoja omalla työllään. Eikö heille nyt saisi antaa edes pientä helpotusta pitkän vaikean kauden jälkeen? Kannattaa myös muistaa, että veronalennusten jälkeenkin Suomi säilyy yhtenä kireiden verotettavista maista juuri tälle veronmaksajaryhmälle. Heidän nykyinen tilanteensa, jossa 100 euron lisäansioista verotus vie parhaimmillaan puolet, on kestävä, jos tähän maahan halutaan saada pysyvää kasvua ja työssä etenemiseen kannustavaa politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Se toinen leiri ovat olleet ne, jotka ovat ripustautuneet viimeaikaan myönteisiin uutisiin Suomen taloudesta. Talouskasvu on tosiaan hiukan plussalla, ja tilauskirjat vaikkapa telakkateollisuudessa ovat täyttyneet hienosti. Myös kotimainen kysyntä on kehittynyt myönteisesti muun muassa hallituksen tekemien järkevien norminpurkupäätösten seurauksena. Hyvät merkit tämä optimistien leiri tulkitsee siten, että hallituksen tiukasta talouspolitiikan linjasta voidaan vähin äänin luopua. Lupauksia on myös kuultu siitä, ettei uusia ikäviä säästöpäätöksiä tarvitse enää tällä vaalikaudella tehdä vaan että mittavien rakennuudistusten saattaminen maaliin riittää.

Itse en tähän sinällään kauniiseen tarinaan usko vaan edustan sitä kolmatta, realistien, leiriä. Toisin sanoen, vaikka ilmassa on pitkää aikaa paljon myönteistä virettä, esillä on myös koko joukko merkkejä, joista on syytä edelleen kantaa huolta. Esimerkiksi meidän vientimme on muutamasta valopilkusta huolimatta edelleen vaisua. Lisäksi työttömyyden laadun muuttuminen yhä enemmän pitkäaikaistyöttömyydeksi on iso haaste. Niihin pitää saada muutos, jotta meille syntyy kestävä kasvua. Siksi nyt ei ole aika hallituksen talouslinjan hölläämiseen vaan hallituksen pitää jatkaa määrätietoisesti hallitusohjelman talouslinjan toteuttamista. Työ Suomen suunnan muuttamiseksi on vielä pahasti kesken.

Eniten työtä, arvoisa puhemies, hallituksella on itselleen asettamansa työllisyystavoitteen saavuttamisessa. Paljon toki hallitus on jo tällä sektorilla saanut aikaiseksi, mutta ikävä kyllä esimerkiksi kiky-sopimuksella tai tässä budjetissa sovitulla työllisyys- ja yritys- ja yritystoimilla tavoitteesta katetaan vain noin puolet. Erityisen tärkeää on löytää lääkkeitä työn vastaanottamista haittaavien kannustinloukkujen purkamiseen. Yhtä lailla, kuten valiokuntakin toteaa, on tärkeää löytää uusia välineitä meidän muita maita korkeampaan työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmaan ja nuorten syrjäytymisen estämiseen. Tämän ohella me tarvitsemme lisää rohkeutta paikallisen sopimisen laajentamiseen ja lisäämiseen koskemaan myös palkkaa ja työaikaa. Samaa mieltä oli pääministeri Sipilä viime viikolla an-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

tamassaan haastattelussa, joten toivon, että asia etenee kiky-sopimuksen rajoituksista huolimatta.

15.31 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Talouskasvun käynnistymisestä huolimatta kilpailukykyemme on edelleen huono. Olemme tulevaisuusvaliokunnassa kuulleet syksyn aikana lukuisia asiantuntijoita, jotka ovat korostaneet, että Suomen kilpailuvyyn uudistumisen mahdollisuudet ovat koulutuksessa, tieteessä, tutkimuksessa ja innovaatiopolitiikassa. (Teuvo Hakkarainen: Utopiassa!) Perusta kaikelle tälle luodaan varhaiskasvatuksen ja peruskoulun laadukkaalla toiminnalla. Valitettavasti hallituksen toimet eivät tuo tällaista uudistumista, sillä valtavat säästöt koulutukseen, tieteeseen, tutkimukseen sekä kehittämis- ja innovaatio toimintaan vievät pohjaa tulevaisuuden kasvulta. Hallituksen harrastamat kärkihankkeet eivät voi korvata sitä vahinkoa, mikä syntyy, jos kunnolla rakennettu koulutuksen, tutkimuksen ja kehittämistoiminnan perusta hajoaa.

Meillä on useita tulevaisuuden kasvualoja ja niiden luomia mahdollisuuksia. Niistä mainittakoon esimerkiksi digitaaliset ja ennakoivat terveysalan ratkaisut, älykäs energia, liikenteen vähähiiliset ratkaisut, biotuotteet, cleantech, kiertotalous, fotonikka ja tekoäly. Suomesta löytyy paljon menestystarinoita, mutta yritystemme valmius ja kyky rohkeaan uudistumiseen ei tällä hetkellä yllä parhaiden kilpailijamaidemme tasolle. Tuote- ja kehitystoiminta keskittyy uusien, rohkeiden avauten sijasta pieniin tuoteparannuksiin samaan aikaan, kun kansainväliset kilpailijat yllättävät uusilla liiketoimintamalleilla, odotukset ylittävillä palveluilla tai poikkeuksellisen toimivalla designilla. Suomen innovaatiojärjestelmän painopistealuetta onkin siirrettävä uuden luomisen lisäksi liiketoimintaosaamiseen. Suomessa tarvitaan enemmän myyntiosaamista, uskallusta ja luovuutta, mutta näihin haasteisiin tämä hallituksen talousarvio ei vastaa riittävästi.

Hallituksen suosimat juustöhöylämäiset leikkaukset eivät ratkaise Suomen ongelmia. Kaikkein vähävaraisimpiin kohdistuvat säästöt uhkaavat lisäksi kuihduttaa kotimaista kysyntää, sillä pienituloisilla henkilöillä tulot menevät suurimmaksi osaksi kulutukseen. Nyt meillä alkaa olla jo valtavan suuri köyhien ihmisten määrä, joilla ei ole varaa hankkia edes perustarpeiden tyydyttämiseen kuuluvia asioita. Tästä esimerkkinä on leipäjonon kasvamisen.

Arvoisa puhemies! Pitkäaikaistyöttömyys on Suomen suurimpia ongelmia. Vaikka kokonaistyöttömyys on vähentynyt, niin tänä syksynä on tehty pitkäaikaistyöttömyyden suomenennätys. Pitkäaikaistyöttömyys maksaa yhteiskunnalle vuosittain 9 miljardia euroa. Pitkäaikaistyöttömyyden voittamiseksi hallituksen keinot keskittyvät lähinnä työttömien keppittämiseen. Taustalla tuntuu olevan ajatus, että työttömät eivät halua tehdä työtä ja siksi keppilinja on ainoa mahdollinen. (Teuvo Hakkaraisen välihuuto) Suurin osa pitkäaikaistyöttömistä haluaa tehdä työtä ja olla merkityksellinen osa yhteiskuntaa. Syksyn aikana olemme työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa käsitelleet lukuisia lakiesityksiä, joissa vaikeutetaan ja hankaloitetaan pitkäaikaistyöttömien elämää. Esimerkiksi työttömyysturvan leikkaukset eivät luo uusia työpaikkoja vaan lisäävät pienituloisuutta ja ajavat ihmiset toimeentulokiasiakkuuksiin. Jos pienituloinen pienten lasten äiti pakotetaan ottamaan 3 tunnin työmatkan puitteissa vastaan työtä, josta saatava palkka on pienempi kuin työttömyyskorvaus, ja hakemaan sitten toimeentulotukea, niin tämä on lähinnä ihmisten kiusaamista. Tämänkaltaisia lakiesityksiä on ollut useita tänä syksynä.

Tavoitteena tulee totta kai olla työllistyminen avoimille työmarkkinoille, mutta nykyisillä työn tuottavuusodotuksilla se ei ole kaikille mahdollista, vaikka meillä olisi maassam-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

me miten hyvä työllisyystilanne tahansa. Siksi onkin käsittämätön päätös heikentää kolmannen sektorin työllistämismahdollisuuksia asettamalla 3 000 henkilötyövuoden katto järjestöjen työllistämiseksi. Järjestöissä tehdään yhteiskunnan kannalta järkevää työtä: siellä hoidetaan palkkatukirahoituksen avulla vanhustenpalveluita, veteraanien kotipalveluita, lastenhoitopalveluita ynnä muita sellaisia toimintoja, joita mikään muu taho ei tällä hetkellä hoida yhteiskunnassa tai joita ihmisillä ei ole varaa hankkia markkinoilta. Toisaalta pitkäaikaistyöttömälle järjestöissä työskentely antaa mahdollisuuden olla merkityksellinen osa yhteiskuntaa. Lisäksi järjestöt voivat olla myös väylä avoimille työmarkkinoille. Kaiken tämän näkökulmasta järjestöjen toimintaedellytysten heikentäminen on järjenvastaisista.

Arvoisa puhemies! Työllisyyden kannalta ensi vuoden talousarviossa suureksi huolenaiheeksi nousee myös työvoimatoimistojen henkilöstötilanne. 17 miljoonan euron lisäys työttömien haastattelujen lisäämiseen tuskin riittää haastattelujen kunnolla toteuttamiseen. 5 minuutin visiitti TE-toimistossa tai sähköpostiviesti ei auta työtöntä työllistymisen polulla eteenpäin. Hallitus ajaa myös nuorisotakuuta alas, ja tämä on huolestuttavaa, sillä myös nuorten pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa. Asiaa ei paranna (Puhemies koputtaa) myöskään ammatillisen työvoimakoulutuksen rahoituksen vähentäminen.

15.36 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Suomi täyttää ensi vuonna 100 vuotta, sitä kelpaa juhlia. Suomen menestystarina on ollut hieno. Suomea rakentaneet sukupolvet ovat saaneet aikaan maan, jossa hyvinvointierot ovat pieniä, tasa-arvo on maailman kärkeä ja yhteiskunnan turvaverkko varmistaa, että kaikista pidetään huolta. Meidän tämän sukupolven päättäjien velvollisuus on pitää kiinni näistä vahvuuksista. Emme saa päästää tätä työllä ja vaivalla rakennettua yhteiskuntaa murenemaan.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti hallituksen budjettiesitys on murentamassa maamme vahvuuksia. Se leikkaa koulutuksesta, tutkimuksesta ja innovaatiotoiminnasta, niistä rakennuspalikoista, joihin Suomen menestys on perustunut. Hallitus lisää eriarvoisuutta leikkaamalla perusturvasta ja sysää yhä enemmän ihmisiä köyhyyteen. Tämä kehitys on äärimmäisen huolestuttavaa.

Uusimmat Pisa-tulokset kertovat, että eriarvoistuminen kasvaa suomalaisessa peruskoulussa. Sukupuolten, koulujen ja alueiden väliset erot syvenevät. Heikosti menestyvien oppilaiden määrä on kolminkertaistunut. Meillä on iso joukko nuoria, jotka eivät ole suorittaneet peruskoulun jälkeen mitään tutkintoa. Vielä useampi on joutunut turvautumaan toimeentulotukeen tai saanut psykiatrisen diagnoosin tai lääkityksen. Emme saa hukata yhtään nuorta. Jokaiselle on taattava tarvitsemansa tuki ja apu jo varhaisessa vaiheessa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen leikkaukset työttömiltä, lapsiperheiltä, eläkeläisiltä, sairailta ja vammaisilta pakottavat yhä useamman sinnittelemään selvitäkseen päivästä toiseen. Tästä päivittäisenä todisteena ovat jatkuvasti pitenevät leipäjonot. Yhä useampi joutuu turvautumaan epäviralliseen apuun, kun tulot eivät riitä perusasioihin, vuokraan, lääkkeisiin ja ruokaan, tai on yllättävä menoera, kuten kodinkoneen hajoaminen, joka kaataa koko budjetin, tai koska muuten ei ole varaa bussilippuun tai lapsen uuteen talvitakkiin. Kestävä ratkaisu ei ole lisäraha leipäjonojen järjestäjille. Kestävää on riittävän perusturvan takaaminen kaikille.

Uutiset pienoisesta työttömyyden vähenemisestä ovat rohkaisevia. Tarvitsemme uutta työtä. Samanaikaisesti uutiset pitkäaikaistyöttömyyden lisääntymisestä huolestuttavat. Tarvitsemme polkuja pitkäaikaistyöttömyydestä avoimille työmarkkinoille. Hallituksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

päätökset työllistämisrahojen ja nuorten työpajatoiminnan vähentämisestä sekä palkkatuen käytön vaikeuttamisesta ovat täysin päinvastaisia, valitettavasti.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan päätöksillä on merkitystä siinä, millaista Suomea me rakennamme. Me vihreät haluamme pitää kiinni Suomen vahvuuksista, emme murentaa niitä. Me emme leikkaa koulutuksesta ja osaamisesta. Vain osaamisella Suomi pärjää. Osaamisesta syntyvät uudet työpaikat.

Hallitus teki suurleikkaukset koulutuksessa viime vuonna. Nyt niitä jatketaan. Tulevana vuonna hallitus vie opiskelijoiden opintorahasta 86 euroa kuukaudessa ja leikkaa ammatillisesta koulutuksesta lähes 200 miljoonaa. Vihreiden vaihtoehtobudjetissa perutaan koulutusleikkaukset niin kuluvaan kuin tulevan vuoden osalta. Me pidämme ennen vaaleja antamamme koulutuslupauksen. Koulutuksesta leikkaaminen ei ole pakko, se on hallituksen tekemä valinta. Vihreät eivät myöskään hyväksy kaikkein köyhimpien perusturvaan tehtyjä leikkauksia, 200 miljoonan indeksivähennyksiä. Ne ovat jopa suurempia kuin 90-luvun laman aikaan. Suomella on varaa pitää huolta kaikista.

Arvoisa puhemies! Suomi on perinteisesti ollut kokoaan suurempi toimija kansainvälisesti. Haluamme, että Suomi jatkaa tätä linjaa ja kantaa globaalin vastuunsa. Kehitysyhteistyöhön tarvitaan lisärahaa. Meidän on kannettava oma osuutemme (Teuvo Hakkarainen: Kanna pois!) maailman hädästä vastuullisella maahanmuuttopolitiikalla, jossa perheet saavat olla yhdessä ja turvapaikka taataan jokaiselle, joka sitä todella tarvitsee. Suomen pitää olla mukana torjumassa aikamme suurinta globaalia uhkaa, ilmastonmuutosta. Meidän pitää panostaa sellaiseen uuteen osaamiseen ja teknologiaan, joka samalla sekä torjuu ilmastonmuutosta että luo työpaikkoja ja vientimahdollisuuksia. Biotalouskin on osa ratkaisua. Biotalousbuumissa on varmistettava puun käytön kestävyys. Parasta biotaloutta syntyy silloin, kun saamme puusta mahdollisimman suuren kilohinnan.

Arvoisa puhemies! Suomen vahvuudet, pienet hyvinvointierot, hyvä koulutus, tasa-arvo, kaikista huolehtiminen, aktiivinen rooli globaalipolitiikassa, ovat puolustamisen arvoisia. Vihreiden vaihtoehtobudjetti puolustaa niitä. Sen 100-vuotias Suomi on ansainnut.

15.41 Mats Löfström r: Arvoisa puhemies! Ensin kannatan edustaja Nylundin tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Arvoisa puhemies! Viimeisin itsehallintolaki, Ahvenanmaan itsehallintolaki, astui voimaan 20 vuotta sitten, kun myös nykyinen taloudellinen järjestelmä valtion ja itsehallinnon välillä astui voimaan. Nykyinen järjestelmä perustuu siihen, että kaikki Ahvenanmaalla maksavat valtionverot valtiolle, aivan kuten kaikki muutkin. Ahvenanmaa saa näistä veroista sitten takaisin 0,45 prosenttia valtion kaikista verotuloista. Toisinaan on esitetty, että tämä olisi taloudellinen tuki Ahvenanmaalle, mutta näin ei ole, vaan se on osa niistä rahoista, jotka ahvenanmaalaiset ovat maksaneet valtiolle ja jotka sitten siirretään takaisin, sillä prosenttimäärää 0,45 käytetään riippumatta maksettujen rahojen määrästä.

Ahvenanmaa on hyvä veronmaksaja, sillä työllisyys on hyvä ja työttömyys alle 4 prosenttia. Viime vuonna Ahvenanmaa maksoi 0,71 prosenttia valtion kaikista suorista veroista. Kuten kaikki muut suomalaiset, me maksoimme nämä verot valtiolle, mutta prosenttimäärä, joka sitten siirretään takaisin, on sama 0,45 prosenttia, ja tämä on ongelmallista. Ahvenanmaan talous, verot ja väestö kasvavat, mutta ei Ahvenanmaan tasoitusprosentti.

Ongelman ydin on se, että tasoitusprosenttia ei ole tarkistettu sen jälkeen, kun kyseinen järjestelmä tuli voimaan yli 20 vuotta sitten. Järjestelmän voimaantulon jälkeen Ahvenanmaan väestömäärä on kasvanut 16 prosentilla, kun taas koko maan väestö on kasvanut 8

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

prosentilla. Nopeasti kasvavasta väestöstä huolimatta Ahvenanmaa saa edelleen saman 0,45 prosentin könttäsunnan. Se johtaa Ahvenanmaan julkisen talouden alijäämään, vaikka työllisyystilanne on erittäin hyvä, sillä mitä enemmän työpaikkoja tuodaan valtion ja koko Suomen hyväksi, sitä pienemmät ovat Ahvenanmaan julkiset tulot henkeä kohti.

Ahvenanmaan yhteiskunnassa elää nykyään lähes 30 000 asukasta. Taloudellisesta näkökulmasta olisi parempi, että Ahvenanmaalla asuisi vain 10 000 asukasta nykyisen taloudellisen järjestelmän piirissä, sillä nykyisen järjestelmän mukaan Ahvenanmaan könttäsumma olisi siinä tapauksessa edelleen 0,45 prosenttia.

Hallitus käsitteli budjettiriihessä Ahvenanmaan valtiovarainministeriön pyyntöä nostaa könttäsumma 0,45 prosentista 0,48 prosenttiin, jotta summa vastaisi nykyistä todellisuutta ja huomioisi ne asiat, jotka äsken mainitsin. Ei ole kyse siitä, että Ahvenanmaa saisi enemmän rahaa kuin muut, vaan siitä, että Ahvenanmaalla olisi yhtäläiset mahdollisuudet kehittyä kuin kaikilla muillakin.

Värderade talman! Av de här orsakerna föreslår svenska riksdagsgruppen i en budgetmotion att klumpsumman höjs till 0,48 procent i enlighet med de diskussioner som preliminärt fördes i regeringens budgetria. En sådan höjning skulle råda bot på de kortsiktiga problemen även om den inte löser frågan strukturellt. Att nivån på klumpsumman aldrig har höjts visar nämligen att dagens system inte fungerar och att det behövs ändras. För tillfället arbetar en parlamentarisk kommitté under ledning av president Tarja Halonen med att ta fram ett förslag till ny självstyrelselag. Det förslaget ska också innehålla förslag till ett nytt ekonomiskt system som är tänkt att träda i kraft år 2022.

Vid sidan av diskussionen om klumpsumman och arbetet med en ny självstyrelselag finns det också en tredje sak som påverkar det ekonomiska systemet mellan Åland och Finland. Det är den planerade vård- och landskapsreformen som kan få dramatiska effekter på dagens system. Det är av oerhört stor vikt att vi löser de utmaningar som social- och vårdreformen för med sig. Något som är fullt möjligt med gemensamma krafter. Jag är glad att regeringen och Ålands landskapsregering har enats om att en utredningsman ska tillsättas för att se hur det här kan lösas i praktiken. Det är av enormt stor vikt för självstyrelsen att dessa frågor löses. — Tack.

15.46 **Sari Tanus kd:** Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Östmanin tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Suomi täyttää ensi vuonna 100 vuotta. Mikä on 100-vuotiaan Suomen kunto? Mikä on 100-vuotiaan Suomen fyysinen kunto, mikä psyykinen kunto, mikä sosiaalinen, henkinen ja hengellinen tila?

Miksi kyselen näiden mittareiden perään? Miksi haluan, että näitä mietitään? Siksi, että nämä perusasiat ja niihin liittyvät arvot määrittelevät hyvin pitkälle sen, mihin asioihin tartumme ja miten sen teemme. Olemmeko inhimillisiä lähimmäisiä, jotka auttavat ja antavat tilaa kaikille mielipide-eroista huolimatta? Saavatko 100-vuotiaassa Suomessa myös kristilliset asiat, niistä vapaasti puhuminen ja niiden perustalta lähimmäisen hyväksi toimiminen tilaa? Olen todella huolissani perusoikeuksien toteutumisesta, myös sanan- ja mielipiteenilmaisun vapauden, uskonnon- ja omantunnonvapauden ja niiden perustalta toimimisen vapauden säilymisestä Suomessa. Tämä osaltaan määrittelee, ketkä todella päättävät Suomen asioista ja miltä perustalta päätöksiä tehdään. Tämä määrittelee, miltä 100-vuotias Suomi näyttää. (Laura Huhtasaari: Hyvä!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Valtion huonosta taloudellisesta tilanteesta on tässä salissa puhuttu tänään paljon. Kaikkien pitäisi ymmärtää, että veroeurojamme pitää käyttää harkiten. Yhteisiä varoja kuluu paljon kansalaisten välttämättömiin perusasioihin, muun muassa asumiseen. Varsinkin pääkaupunkiseudulla asumiskulut ovat ongelma, joka vaikuttaa jokaisen alueella asuvan elämään. Asuntojen järjettömät neliöhinnat ja täysin kohtuuttomat vuokrat aiheuttavat sen, ettei edes normaalituloinen palkansaaja pysty omilla tuloillaan kustantamaan asumistaan. Tilanne on täysin vääristynyt. Nykyisin jo yli 60 prosenttia vuokralla asuvista tarvitsee asumistukea. Kela maksoi viime vuonna huikeat yli 1,7 miljardia euroa asumistukea.

Asumisen kalleus ei koske ainoastaan vuokra-asumista, vaan myös asumisoikeusasunnoissa ja myös omistusasunnoissa asuvat kärsivät samasta ongelmasta. Heillä tuo ongelma saattaa olla todella suuri, kun yhteiskunta ei juurikaan osallistu heidän asumiskulujensa maksamiseen. Nykyisin pitääkin olla vähintäänkin formulakuski tai valtionyhtiön johtaja, jotta pystyy ostamaan asunnon Helsingistä. (Eero Heinäluoma: Näin on!)

Nykyinen asumistukijärjestelmä on myös aluepolitiikkaa, joka vie yhteiskunnan veroeuroja noin miljardin euron verran vuosittain. Tuo raha ei siis mene vuokralaisille vaan täysimääräisesti ylihinnoitellulle asuntobisnekselle. On kummallista, että juuri keskustan hallituksen aikana aluepolitiikan painopiste on täysin pääläellään. Valtio, siis veronmaksajat, osallistuu valtavilla summilla projektiin, jossa iso osa väestöstä siirtyy tai pikemminkin siirretään Kelan tuella asumaan pääkaupunkiseudulle. Kysyisinkin pääministeri Sipilältä: minne unohtui keskustan lupaus koko Suomen kehittämisestä?

Jos perinteinen aluepolitiikka on keskustalle jostain syystä ongelma, niin ainakin pääkaupunkiseudulla voitaisiin ryhtyä toteuttamaan metropolialuepolitiikkaa, joka tasaisi muuttopainetta Helsingin sijasta kehyskuntiin. Tästä hyötyisivät kaikki. Liikenneverkosto toimisi paremmin, kun liikennöinti tapahtuisi seudulla molempiin suuntiin. Asuminen olisi edullisempaa, valtio säästäisi valtavasti vähentyneiden asumistukien vuoksi. Hyvä alku tälle kehitykselle olisi esimerkiksi valtion virastojen hajasijoittaminen Helsingin kehyskuntiin sekä voimakas lisäys vuokra-asuntotuotantoon näillä alueilla. Tässä tarkoitan nimenomaan kohtuuhintaisten ja edullisten vuokra-asuntojen rakentamista.

Nykyisellä asumistukijärjestelmällä toteutettu niin sanottu yksityinen asuntorakentaminen rahoitetaan pitkälti yhteiskunnan varoin. Hyvä esimerkki nykyisestä asuntobisneksistä ovat pääosin ammattiliittojen omistama VVO sekä vuokrataloyhtiö SATO. Alkuperäinen jalo ajatus edullisista vuokra-asunnoista on hautautunut ajat sitten setelipinojen alle pankkiholveihin.

Asumisen kalleus varsinkin pääkaupunkiseudulla on ongelma, joka on tiedostettu jo pitkään. Hallituksen olisi korkea aika ryhtyä korjaamaan tilannetta. Yksi tapa olisi panostaa voimakkaasti valtiovetoiseen vuokratalotuotantoon. Kun asuntoja on riittävästi tarjolla, asettuvat vuokratkin varmasti järjellisemmälle tasolle. Tällä hetkellä varsinkin pääkaupunkiseudulla aivan liian suuri osa ihmisten tuloista kuluu asumiseen. Tämä vähentää muuta ostovoimaa ja toimii jarruna talouden piristymiselle. (Puhemies koputtaa) 1,7 miljardia euroa asumistukimenoja on mielestäni riittävän suuri syy (Puhemies: Huomautan suositusajasta!) hallituksen tarttua asiaan.

15.52 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Kun tässä edellä edustaja Tanus kritisoi merkittävästi hallituksen aluepolitiikkaa, niin on pakko aloittaa tästä aiheesta ja todeta, että on helppo yhtyä siihen tavallaan ongelmaan, jonka nostitte esille tästä asumistuesta ja sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

hen liittyvistä kysymyksistä, vuokra-asumiseen liittyvistä kysymyksistä — nämä ovat kysymyksiä, joita asuntonministerikin, ministeri Tiilikainen, ratkoo parhaillaan. On aivan selvää, että sinne tarvitaan uudistuksia. Me emme voi tällä tavalla pitkään jatkaa.

Mutta mitä tulee aluepolitiikkaan, niin kyllähän parasta aluepolitiikkaa on se, että tunnustetaan alueiden eri vahvuudet ja ollaan valmiita vahvistamaan niitä alueita. Tunnustetaan myös se, että meillä on olemassa maakunnat — sen takia me teemme nyt maakunta-uudistusta. Jos ajattelemme näitten alueitten vahvuuksia vaikkapa sieltä käsin, mistä itse tulen, Lapista, niin kyllähän se on selvä, että tuo matkailu yhtenä on aivan erinomainen vahvuus meillä. Ja nyt jos koskaan meillä on menossa poikkeuksellinen nousukausi matkailun osalta Lapissa. Kyllä voi sanoa niinkin, että hallitus on pyrkinyt omalta osaltaan voimistamaan sitä ja luomaan edellytyksiä, että matkailu voisi nousta. Tämä on pitkäjänteistä työtä, mutta tätä työtä on tämäkin hallitus tehnyt ja sillä tavalla pyrkinyt vaikuttamaan myös koko Suomen tasapuoliseen kehittämiseen.

Mutta se asia, millä itse asiassa halusin aloittaa tämän puheen ja mihin on pakko nyt palata, on se, että kun tulen tänne istuntosaliin, niin jotenkin aina alkaa hieman ahdistamaan tämä ilmapiiri. Ja kun lähden tästä salista tuonne ulos kaupungille tai maakuntaan, niin se ilmapiiri muuttuu paljon positiivisemmaksi. Suomessa on jotenkin menossa kuitenkin semmoinen positiivinen kehitys, jota todistavat tilastot — työttömyyden laskeminen, eilinen Suomen Pankin ulostulo siitä, että talous kasvaa, elinkeinoelämässä on positiivista vireyttä ja suomalaiset uskovat talouden kasvuun. Mutta kun tulee tänne eduskuntaan, tähän istuntosaliin ja kuuntelee erityisesti opposition puheenvuoroja vasemmalta puolelta täältä katsottuna, niin tulee semmoinen ahdistava olo, että onko tosi, että meillä kaikki asiat on näin huonosti.

Onneksi se todellisuus, mitä eletään tämän salin ulkopuolella, on paljon parempi, paljon enemmän tulevaisuuteen toivoa luovaa, paljon enemmän uskoa siihen, että huomina on parempi kuin täällä salissa käytetyt puheenvuorot antavat ymmärtää. Ja se, mikä tässä on huolestuttavaa ja mitä pelkään, on se, että tämä pessimistinen ja, voi sanoa, semmoista negatiivisuutta maalaava ilmapiiri leviäisi tämän talon ulkopuolellekin tätä kautta — luodaan yhdessä mieluummin semmoinen positiivinen ilmapiiri.

Meillä on olemassa erilaisia näkemyksiä yhteiskunnan kehittämisestä. Meillä, suomalaisella yhteiskunnalla, on olemassa haasteita. Kaksi suurinta haastetta mielestäni: Ensinnäkin meillä on eriarvoistumiskehitystä tässä yhteiskunnassa. Ne, joilla on töitä, pärjäävät pääosin hyvin tänä päivänä. Ne, joilla ei ole töitä eikä hyviä eläkkeitä, eivät pärjää niin hyvin. Ja toinen suuri ongelma on juuri se, että meillä on erittäin suuri työttömyys ja liian suuri pitkäaikaistyöttömyys. Etsitään yhdessä ratkaisuja näiden ongelmien ratkaisemiseksi mieluummin kuin maalaillaan semmoista kuvaa, että me emme tästä kyllä missään tapauksessa selviäisi. Tässä on meille kaikille — varmasti jokaisella on peiliin katsomista — mielestäni yhteinen haaste: se, että pystyisimme luomaan positiivista ilmapiiriä. Nimittäin niinkin on taloudessa, että jos saadaan tämmöinen positiivinen kierre aikaiseksi, niin se ruokkii myös itse itseään. Ihmiset uskovat, he uskaltavat investoida, sitä kautta syntyy kysyntää, syntyy investointeja elinkeinoelämään. Kun maailmantalouskin toivottavasti tästä elpyy, niin suomalainen vientikin lähtee entistä paremmin vetämään, ja sitäkin kautta saamme työpaikkoja.

Miksi tällaiseen positiiviseen ajatteluun on aihetta? Voin luetella useita merkkejä, jotka luovat minusta uskoa tulevaisuuteen ja ovat todistamassa sitä, että tosiasiasa käänne Suomen taloudessa on tapahtunut. Yksi on se, että meillä työttömyys on lähtenyt laskuun. Otan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

esimerkin kotimaakunnastani: Vuosi sitten marraskuussa oli 1 000 työtöntä enemmän kuin tänä vuonna — siis 1 000 työtöntä Lapissa, jonka väestö on 180 000 asukasta. 1 000 työtöntä on vähemmän tänä päivänä kuin vuosi sitten. Matkailu vetää ennennäkemättömästi. Eri puolilla Suomea on erittäin suuria investointihankkeita. Pk-barometrit kertovat, että yritykset, jotka haluavat kasvaa, luottavat tulevaisuuteen erityisesti. Me olemme pystyneet (Puhemies koputtaa) tässäkin hankalassa tilanteessa tekemään (Puhemies: Huomautan suositussajasta!) parannuksia myös takuueläkkeeseen ja niin edelleen.

Arvoisa puhemies! Haluan päättää tämän puheenvuoron positiiviseen ajatukseen. Uskotaan tulevaisuuteen, käänne on tapahtunut. Jatketaan tällä tiellä, niin varmasti Suomi on hyvä maa elää ja asua tulevaisuudessakin.

15.57 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Suomen talous on palannut kasvu-uralle yksityisen kulutuksen ja investointien tukemana, arvioi Suomen Pankki suhdannekatsauksessaan. Toisin sanoen taantuma on viimein nujerretty. Talousarvioesityksen määrärahoiksi ehdotetaan 55,2 miljardia euroa, mikä on 0,8 miljardia euroa enemmän kuin vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa.

Liikennepolitiikka: Väylänpidossa panostetaan erityisesti liikenneväylien kuntoon ja laatuun. Tavoitteena on korjausvelan kasvun merkittävä hidastuminen. Maankäyttöä, asumista, liikennettä ja palveluja yhteensovitetään siten, että maamme kilpailukyky vahvistuu. Liikenteen hinnoittelulla vaikutetaan rahoitusnäkökulman lisäksi liikenteen ohjaamiseen. Tulisi panostaa vielä enemmän teollisiin maakuntiin, kuten Satakuntaan. Vt 8 esimerkiksi tarvitsee rahaa. Teollisten työpaikkojen säteilyvaikutukset ovat merkittäviä, ja pragmaattisesti ajatellen länsirannikkoon panostaminen lisäisi hyvinvointia koko Suomessa. Hyvän ja toimivan liikenneväylän sijoittaminen kulkemaan mahdollisimman läntiseen Suomeen on tärkeää. Suomen kautta voitaisiin jatkossa kuljettaa myös Euroopan tavaraa merisilkkitietä pitkin Kiinaan.

Täällä intoillaan perhevapaaudistuksista. Jopa osa hallituspuolueista on ruvennut puhumaan tämän uudistuksen puolesta, mutta tässä pitää olla hirveän tarkkana, että emme lähde sellaiseen totaalidemokratian suuntaan, jossa sanotaan, että kyllä me tiedämme, mikä teidän perheelle on parasta. (Sari Tanus: Juuri niin!) "Jos kotona on yksivuotias tuttisuu konttaamassa, kannattaisi miettiä, mitä olisi se varhaiskasvatus, jota pieni tarvitsee ja jota vanhemmat itse eivät voi hänelle antaa. Älyllinen rehellisyys on kuitenkin kova vaatimus asiassa, jossa liikkuu niin paljon tunteita", Keltikangas-Järvinen miettii — tämä Keltikangas-Järvinen on erittäin arvostettu asiantuntija.

Varhaiskasvatuksen maksuihin on tullut parannusta. Eduskunta nyt sen täällä myös hyväksyy sellaisenaan, että 2 200 euroa kuukaudessa bruttona käteen saavien yksinhuoltajien, joilla on yksi tai kaksi lasta, päivähoitomaksut alenevat peräti 60 euroa kuukaudessa. Mielestäni tämä on erittäin merkittävä kädenojennus näille kaikkein pienituloisimmille yksinhuoltajaperheille. Sehän tarkoittaisi käytännössä lähes 3 prosenttiyksikön veronalennusta heille, ja muissakaan tuloluokissa päivähoitomaksut eivät nouse. Tämäkin toimi lisää työnteon kannustavuutta.

Ammatillisen koulutuksen reformi: Tavoitteena on askel askeleelta mennä kohti työssäoppimista. Siksi koulutussopimus otetaan käyttöön, jotta saataisiin lisää yrityksiä mukaan. Koulutussopimuksesta voi joustavasti siirtyä oppisopimukseen, kun oppilaan taidot karttavat. Visiona näen, että pääsemme Suomessa jossain vaiheessa siihen, että oppisopimus-koulutuksesta tulee Suomessakin ammatillisen koulutuksen pääväylä. Korkeakoulut nos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

tavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä lisäämällä yhteistyötä. Digitalisaation tuomia mahdollisuuksia hyödynnetään täysimääräisesti. Digitalisaatio on laaja kysymys, koska "data is the new oil" ja datan omistajuus on ratkaiseva kysymys monessa asiassa. Kaikki digitaaliset palvelut perustuvat käyttäjätietoon, jonka varassa uudenlaiset alustat ja niin sanottu jakamistalous kasvavat.

Peruskoulun työrauhapakettiin palaamme sitten keväällä. Se onkin tärkeää, koska me tarvitsemme hyvinvointia peruskouluun. Jokainen alakäinen tarvitsee aikuisen määrittelemään pelisäännöt koulu yhteisössä.

Meillä on isoja rahanmenoja, kuten maahanmuutto. Tämä turvapaikkajärjestelmä ei toimi. Hyvin monet maat kääntyvät turvapaikanhakijoita rajalla — myös Suomen tulee jatkossa toimia näin.

EU on tulonsiirtounioni, se vie myös erittäin paljon Suomelta rahaa. EU on tullut tiensä päähän. EU oli hyvä idea, mutta kun jätkät pilas sen. Mikään ei ole ikuista, ja perussuomalaisilla on tarjota toimivampi visio Suomelle. Neuvostoliitto hajosi aikoinaan, kohta hajoaa Eurostoliitto.

16.02 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa puhemies! Työllisyyttä edistäviä toimia tarvitaan nyt. Monet nuoret ovat epätoivoisia, kun työtä ei ole eikä opiskelupaikkaa saa. Lapset ja nuoret pitää kannatella taantumasta yli tarjoten edes opiskelupaikka, kun työtä ei löydy kaikille. Mutta hallitus päinvastoin leikkaa rajusti koulutuksesta ja tutkimuksesta. Neljänneksen leikkaus ammattikoulutukseen vaikuttaa vääjäämättä opetuksen laatuun ja määrään. Koulutuspaikat vähenevät.

Tämä on todella lyhytnäköistä, sillä monia nuoria työttömiä yhdistää se, ettei heillä ole muuta koulutusta kuin peruskoulu. Koulutuspaikkoja on ennestään liian vähän, ja keskiarvot sisäänottoihin ovat korkeat. Silloin monet käsistään kätevät nuoret jäävät vaille ammattikoulutuspaikkaa, ja syrjäytymisuhassa olevien joukko kasvaa. Koulutuksessa on kyse ihmisläheisestä toiminnasta. Sitä ei pysty samalla tavalla tehostamaan kuin robotiikassa leikkaamalla resursseja. Mikäli nuoriin halutaan tosissaan panostaa, onnistutaan myös taklaamaan kestävyysvajetta.

Opintotuesta hallitus leikkaa historiallisen paljon. Vaarana on, että opiskelijoiksi ohjautuu jatkossa enemmän varakkaiden perheiden lapsia. Hallituksen päätökset lisäävät nuorten eriarvoisuutta ja koulupudokkuutta.

Pienyrittäjät voisivat työllistää enemmän, mikäli paikallisella sopimisella saadaan työpaikoille joustoja. Ensimmäisten työntekijöiden palkkaamiseen räätälöity tuki olisi tervetullut. Perustulo kannustaa työhön ja työllistämiseen, joten sen kokeilu on ilouutinen, vaikka sen olisi suonut olevan laajempi, aito perustulon kokeilu.

Hallituksen esitykset yrittäjyyden edistämiseen ovat silti laihanpuoleiset. Yrittäjävähennys on saanut kritiikkiä siitä, että se kohdistuu myös rikkaille yrittäjille. Itse hyvillä mielin äänestin yrittäjiä tukevan yrittäjävähennyksen puolesta. Vihreiden esittämä rajausta siten, että se kohdistuu vain pienyrittäjille, kannattaisi hallituksen kuitenkin selvittää.

Energiaremontilla saamme vauhtia työllisyyteen. Vihreiden energia- ja ilmastotoimissa on biomassan lisäksi aurinko, tuuli, maalämpö ja liikenteen sähköistäminen. Hallituksen päästökauppakompensaatio teollisuudelle on hölmöläisen peitto. Se estää hyvää kehitystä hiilineutraaliin maailmaan. Moni asiantuntija on varoittanut, että hallituksen kaavailema

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

yltiöpäinen biomassan polton lisääminen lisää lähivuosina hiilidioksidin määrää ilmassa ja pienentää metsien hiilinielua. Se on sama asia kuin ilmastopäästö.

Malti on valttia tässäkin kysymyksessä. Bioenergiaa voidaan edistää kestävästi, kun noudatetaan kansainvälisesti sovittuja kestävyyskriteerejä ja huolehditaan suojelualueiden riittävydestä. Luonto ei kestä mitä tahansa. Tehostunut biomassan käyttö on jo nyt muuttanut metsien ikärakennetta niin, että vanhat metsät ovat huvenneet ja niiden lajit uhanalaistumassa. Turpeen nosto vie koteja soiden lajeilta, pilaa paikallisten juomavedet ja aiheuttaa ilmastopäästöjä. Luonnonsuojelualueiden hankintamäärärahat on palautettava vähintään samalle tasolle kuin ennen nykyistä hallituskautta.

Hallitus on romuttanut Länsi-Uudenmaan hyvin toimineen lähijunaliikenteen Siuntioon ja Karjaalle. Siuntion osalta tilanne on kohtuuton. Kunta on yhdessä HSL:n kanssa pystynyt palauttamaan pari vuoroa per päivä, mutta nämä eivät riittävästi palvele seudun työ- ja opintomatkaliikennettä. Lähijunaliikennettä on lisättävä ja hallituksen on osoitettava siihen määrärahaa. Ja rantaradalle on saatava pikimmiten ohitusraiteet ja radan kunnostusta, jotta kapasiteetin pullonkaulat saadaan purettua.

Hallituksen leikkaukset tutkimuksesta yliopistoilta ja Tekesiltä lyövät korville tavoitetta saada uutta vientiä ja tuloja kansantalouteen. Tutkijat tekevät työtä uupumuksen rajoilla, kun on epävarmuus työstä ja rahoituksesta. Jatkuva rahoitushakemusten laatiminen vie aikaa opetukselta ja tutkimukselta. Tutkijamme ansaitsevat parempaa, vakaammin rahoitettuja ja pitkäjänteisiä tutkimushankkeita.

En voi ymmärtää sitäkään, miten kaikkein heikompiosasten kurjistaminen auttaisi kansantaloutta. Näin ei todellakaan ole. Leikkaukset perusturvaan, lapsilisiin, lääkekorvauksiin kohdistuvat niihin, jotka jo ennestään ovat ahtaalla arjessa. SOSTE on arvioinut, että budjetin indeksijäädytykset ja leikkaukset voivat siirtää suuren joukon ihmisiä köyhyysrajan alapuolelle. Tässä joukossa on vammaisia tai toimintarajoitteisia henkilöitä, joiden toimeentulo koostuu eläkkeestä sekä muista tuista ja korvauksista. Invalidiliiton mukaan lääkärissä käyminen ja lääkkeiden ostaminen on vähentynyt taloudellisten syiden vuoksi. Ihmiset joutuvat päättämään, onko varaa leipään vai lääkkeisiin. Hyvinvointivaltiota on tullut kristallinhauras, ja hallituksen toimilla se murenee.

16.08 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! En saanut kolmetuntisessa debaatissa puheenvuoroa, niin hieman käsittelen siinä käytyä tematiikkaa tai itse asiassa sitä, mikä ihmeekseni jäi debatin aikana kokonaan sivuun. Pääoppositioppoluue SDP ilmoitti ryhmäpuheessaan repivänsä rikki sote- ja maakuntauudistuksen, jos he olisivat vallassa. Hyvän aika sentään!

Tuossa kolmen tunnin debaatissa kärki meni siihen — aivan oikeutetusti myöskin — että mietittiin, mitä tarkoittaa se, että demareitten vaihtoehtobudjetissa rahoitusta löydettäisiin repimällä Sitraa rikki, mutta päähuuoto hallituksen suuntaan oli se, että hallituksen pitää kertoa ennen kuntavaaleja, aiotaanko leikata lisää vai eikö aiota. Mielestäni tuo vastaus tuli selkeäksi. Mutta yhtä tärkeää minusta on kyllä vaatia tilille demareita siitä, että kertokaa kansalle rehellisesti, mitä tarkoittaisi se, että jos tässä vaiheessa, tällaisen vuosien työn jälkeen, sote- ja maakuntauudistus revittäisiin rikki.

Tuo kenttä, mihinkä sote-uudistusta rakennetaan — perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja sosiaalipuolen palvelut — on kutakuinkin 20 miljardia euroa vuodessa. Rakenteelliset muutokset tuon kentän kasvun jatkuvalla nousulla vuosi vuodelta ovat välttämättömät. Suomen kuntoon saattaminen vaatii välttämättä sinne toimenpiteitä. Meidän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

pääoppositiopuolue ehdottaa, että se aikoo repiä tämän työn pohjamutiin. Hyvänen aika sentään! Kiinnittäkää ihmiset huomiota, mitä täällä demarit toivat ryhmäpuheessaan esiin.

Toinen asia. Oppositio hurskasteli puheenvuorossaan debatissa, että tuloerot eivät kasvaneet viime kaudella, kuitenkin samaan aikaan työttömiä tuli yli 100 000 lisää. Nyt te syytätte Sipilän hallitusta eriarvoistavasta politiikasta. Mielestäni työn menettäminen on yksi keskeinen tekijä, joka eriarvoistaa ja aiheuttaa syrjäytymiskehitystä. Totta kai pitkäaikais-työttömyys ja yli vaalikausien jatkuva syrjäytymiskehitys on vakava asia, ja toivoisin, että media ottaisi huomioon myös sen, mitä pääministeri pari viikkoa sitten linjasi. Hän on nimittänyt professori Juho Saaren johtamaan työryhmää, jotta laajasti yhteiskunnassa mietittäisiin ratkaisuja tähän eriarvoistumiskehitykseen.

Haluan muistuttaa, että kaikkea vastustamalla ja vastakkainasettelua lietsomalla Suomeen ei saada yhtään työpaikkaa lisää eikä palveluja pelasteta. Tämä hallitus on luvannut laittaa Suomen kuntoon, ja tärkeää tässä työssä on juuri se, että hallituksen investointipäätökset tukevat talouden elpymistä. Teitä, ratoja ja muita väyliä kunnostetaan, aloitetaan isoja liikennehankkeita ja rakennetaan nopeita verkkoyhteyksiä yhteensä lähes 3 miljardilla eurolla. Myös biotalouteen satsataan vankasti. Nämä kaikki ovat sellaisia asioita, että ne tuovat työtä, toimeentuloa ja hyvinvointia kaikkialle Suomeen.

Arvoisa puhemies! "Suomi kuntoon" tarkoittaa sitä, että Suomea johdetaan vakaasti, suomalaisten turvallisuudesta huolehditaan, mahdollisimman moni pääsee töihin, Suomen velaksi eläminen loppuu, ihmisten palvelut turvataan, heikompiosaisista huolehditaan, eriarvoistuminen pysäytetään ja koko Suomea kehitetään tasapainoisesti. Monilla mittareilla Suomi on paras maa maailmassa. Se on turvallisin maa, sillä on paras hallinto, se on maailman vakain maa. Lehdistönvapaus on ykkösenä maailmassa viidettä kertaa peräkkäin. Suomi on maailman vihrein maa, Suomi on sosiaalisesti edistyksellisin maa, Suomi on maailman lukutaitoisin maa, ja, arvoisa puhemies, Suomessa on korkein elämänlaatu. Nämä ovat kansainvälisen mittariston mukaan tehtyjä arvioita Suomesta. Suomi on hyvä maa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, ja jatkamme puhujalistaa.

16.13 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Suomen talouden tila on ollut vaikea jo vuosia ja julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvanut samoin jo vuosikausia. Tavoitteena on nostaa talous kestävä kasvun ja työllisyyden uralle sekä turvata julkiset palvelut ja sosiaaliturva. Velan suhde kokonaistuotantoon on saatava taitettua ja kestävyysvaje katettua. Työllisyysasteen nostaminen on edellytys tilanteen kohenemiselle.

Suomen taloutta voisi verrata ihan yksityisen ihmisen talouteen. Sanon, mitä edesmennyt laulaja Irwinkin sanoi, että jollei rahat riitä, on kiristettävä niin sanotusti vyötä ja joskus tehtävä kipeitäkin leikkauksia, niin kuin tämä hallitus on joutunut hiukan tekemään. Seuraukset ovat nähtävissä. Vaikka tilanne on edelleen vaikea, on näkyvissä positiivista talouden ja työllisyyden kasvua. Siksi onkin tärkeää, että talousarvioesitykseen sisältyy työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistä tukevia toimia edelleen.

Hallituksen talouspolitiikan keskeisiä elementtejä ovat julkisen talouden säästöohjelma, josta on pidettävä kiinni, kilpailukykysojimus, jonka vaikutukset näkyvät viiveellä, sote- ja maakuntauudistus sekä työ- ja hyödykemarkkinoiden toimivuuden parantamiseen tähtäävät rakenneuudistukset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Jo vuosien ajan on varsinkin haja-asutusalueilla ollut suuri huoli perusväylänpidon määrärahojen riittävydestä. Tiestämme on rapautunut ja korjausvelka kasvanut. Hallituksen korjausvelkaohjelman mukaisesti perusväylänpitoon osoitetaan kolmen vuoden aikana 600 miljoonan euron lisäpanostukset, millä on suuri vaikutus niin väylien kuntoon kuin myös työllisyyteen.

Pidän tärkeänä maaseudun asuttuna pitämistä ja maatalousyrittäjien toiminnan kannattavuutta. Elinvoimaisen maaseudun ja yrittämisen ylläpitämiseen tarvitaan maataloustuotuksen lisäksi lähipalveluja ja kunnossa olevat liikenneyhteydet. Maataloustuotanto vaatii pitkäaikaista sitoutumista yrittäjältä. Investoinnit tehdään kymmeniksi vuosiksi. Poliittisten päätösten on oltava ennakoitavia ja mahdollistettava yritystalouden suunnitelmallinen kehittäminen ja sukupolvenvaihdokset. Näitä asioita onkin pyritty helpottamaan.

Sote- ja aluehallintouudistuksessa on muistettava, että siinäkin on tavoitteena palvelujen saatavuus kautta maan. Kaikkien asukkaiden on saatava tasavertainen ja laadukas palvelu riippumatta siitä, asuuko kaupungissa vai maaseudulla. Tämä uudistus pitää sisällään paljon muutakin kuin terveydenhuoltopalvelut. Ikääntyvän väestön hyvä hoito on turvattava. Vaikka kotihoitoa painotetaan, on oltava tarjolla riittävästi laadukasta laitoshoidoa. Hieno ele oli hoitajamitoituksen korjaaminen, siitä kiitos hallitukselle.

Itsenäisyyden juhluvuonna 2017 veteraanien kotona asumista tukevia palveluja vahvistetaan tuntuvasti. Tavoitteena on järjestää veteraaneille tarpeenmukaiset maksuttomat kotiin annettavat avopalvelut. Kunnat saavat ohjeistuksen määrärahan käytöstä kunnallisten avopalvelujen, tuetun kotikuntoutuksen ja monipuolisten kuntoutuspalvelujen järjestämiseen. Palvelupäätöksiä kuntoutuspalveluista ja avopalveluista kunnat voivat tehdä heti tammikuussa 2017.

Juhlavuoden osana on myös sotainvalidien haittaraja-asteen lasku vuoden alusta lähtien. Tuolloin kaikki sotainvalidit pääsevät maksuttomien kunnallisten avopalveluiden piiriin vähintään 10 prosentin haitta-asteella.

Haluaisin lopuksi muistuttaa yhteisöllisyyden merkityksestä. Ympäriämme olevista lähimmäisistä huolehtimiseen ei aina tarvita rahaa ja yhteiskunnan palveluita. Lainsäädännöllä tähän ei voida vaikuttaa, mutta omalla käyttäytymiselläämme voimme toimia esimerkkinä. Kun katsoo kauemmas ja lakkaa keskittymästä omaan napaan, saa itselleenkin hyvän mielen auttamalla toista ihmistä elämän pienissä asioissa. Antamisen iloa koetaan näin joulun aikaan, mutta yhtä hyvältä se tuntuu kaikkina vuodenaikoina.

16.18 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on jälleen kerran ilta-päivän ajan kinasteltu siitä, mikä hallitus on leikannut keneltäkin ja kuinka paljon ja kuinka väärin se on ollut. Minusta peruutuspeiliin katsominen on erittäin vaarallista, koska silloin usein tahtoo käydä niin, että se peili kasvaa niin isoksi, ettei siitä edessä olevasta ikkunasta näekään enää sitä maailmaa, juuri niin kuin edustaja Mäkipää äsken sanoi, että jos vain tuijottaa sitä omaa napaansa, niin ei näe sitä isoa kokonaisuutta.

Tämänpäiväisessä keskustelussa varsin useasti on unohtunut koko iso kuva ja varsinkin tilannekuva. Me emme voi unohtaa sitä tosiseikkaa, että meidän tulevaisuutemme kannalta kriittiset muutosvoimat ovat demografia, teknologia, globalisaatio ja ympäristöhaasteet. Varsinkin suurin haasteemme, ja toisaalta samalla se on myös mahdollisuus, on tuottavuuden heikko kehitys. Meillä oli suuressa valiokunnassa aivan erinomainen kuuleminen, jossa asiantuntijana oli entinen pääministeri Esko Aho. Hän viittasi erääseen tutkijaan, joka väitti, että teknologia ei tarjoa enää riittävästi mahdollisuuksia tuottavuuden kasvuun. Aho

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

oli itse tästä vahvasti eri mieltä, ja hänen mukaansa hyödyt digitalisaatiosta ovat vielä lunnastamatta, sillä merkittävimmät läpimurrot ovat suurelta osin tekemättä. Olen hänen kanssaan tästä aivan samaa mieltä. Kun mietimme Suomea ja meidän osaamistamme, niin meillä on terveysteknologiassa, cleantechissä ja muilla korkean osaamisen aloilla aivan huikeaa potentiaalia vielä käyttämättä. Se, että talous on nyt lähtenyt kasvuun, on valtavan hyvä uutinen. Ennen kaikkea taloudessa on kysymys psykologiasta. Kun ihmiset uskovat, että meillä on mahdollisuus parempaan, silloin se valtavan useasti myös tahtoo toteutua.

Sitten vähän pienempiin asioihin. Nimittäin Turun seudun meriteollisuuden ja autoteollisuuden taloudellinen nousu ja positiiviset tulevaisuudennäkymät pitkälle tulevaisuuteen ovat kyllä koko Suomen yhteinen asia. Laivanrakennuksen alihankintaketju ylittää kaikkialle Suomeen, ja näin ollen Turun laivatilaukset tuovat työtä ja hyvinvointia myös koko Suomeen. Mutta meriteollisuuden kasvun suurimpana haasteena on kuitenkin koulutetun työvoiman puute. Tämä koskee niin toisen asteen ammattihenkilöitä, amk-tutkinnon suorittaneita insinöörejä kuin DI- ja ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneitakin. Turku on merkittävä korkeakoulukaupunki, mutta silti alueella on merkittävä työvoimapula ja osajavajae erityisesti teknisillä aloilla. Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään korostanut oppilaitosten ja elinkeinoelämän yhteistyötä, ja minusta on varsin tärkeää, että mahdollisimman pian varmistetaan myös, että Turun seudulla koulutusta antaville korkeakouluille ohjataan riittävät taloudelliset resurssit vastata tekniikan alojen tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan ja työvoimatarpeen lisäkouluttamiseen. Vaikka Varsinais-Suomeen on perustettu positiivisen rakennemuutoksen työryhmä, niin yksin emme pärjää. Koko Suomen etu on tukea valmistavan teollisuuden kasvua ja yritysten työvoiman saatavuutta erityisesti Varsinais-Suomessa.

Myönteistä tässä budjetissa on se, että on osoitettu rahaa kansalliselle genomikeskukselle, biopankeille ja syöpäkeskukselle. Valiokunta pitää tärkeänä, että hanke edistää palvelujen yhdenvertaista saatavuutta, hoidon laatua ja vaikuttavuutta sekä hillitsee osaltaan lääkemenetelmien nousua. Tästä syystä haluan sanoa pari sanaa biopankkilain näytteenoton lupamenettelystä ja valtion rahoituksen terveydenhuollon yksiköiden yliopistotasoisesta tutkimuksesta.

Meillä on valtava mahdollisuus toimia biopankkien edelläkävijänä, mutta nykyinen järjestelmä ei valitettavasti vielä taivu edelläkävijyyden vaatimaan tekniikkaan. Meidän pitäisi muuttaa tietojen luovutukseen liittyvää suostumuskäytäntöä niin, kuten meillä on elinten ja kudosten lääketieteellisessä luovutuksessa, eli oletamaan sitä, että näytteiden käyttö olisi aina sallittua, ellei potilas sitä erikseen kiellä.

Sitten tämä terveydenhuollon yksiköiden yliopistotasoinen tutkimus. Me olemme vuosikautia taistelleet siitä ja rahoituksen riittävydestä, ja jälleen kerran vakavasti vetoan sosiaali- ja terveysministeriöön, että he luovat askelmerkit, joilla saadaan nämä tutkimusevot elikkä tutkimukseen suunnatut erityisvaltionosuudet sellaiselle tasolle, jolla turvataan kliinisen tutkimuksen edellytykset ja laadukas hoito tasa-arvoisesti koko maassa. (Puhemies koputtaa) Me kaikki tiedämme sen, että huomisen hyvä hoito on tämän päivän tutkimus.

16.24 **Anders Adlercreutz r:** Värderade talman, arvoisa puhemies! Edustaja Nylund nosi esille omassa puheenvuorossaan muutamia asioita, joista voimme olla iloisia tämän vuoden budjetissa: lisäykset kerhotoimintaan ja Metso-projektiin ja uusi alus Pidä Saaristo Siistinä -projektiin. Tästä viimeisestä on syytä kiittää edustaja Sirénia. Muutenkin on pie-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

niä valopilkkuja horisontissa. Eilen saimme kuulla, että Suomen Pankki on nostanut kasvunustettaan, ja siitä ei tietenkään voi olla kuin iloinen — joskaan alla olevat numerot eivät anna aihetta kovin suureen optimismiin.

Kasvu on pitkälti kotimaisen kulutuksen ja erityisesti rakentamisen varassa. Helsinki kasvaa sitä mukaa kuin talot tyhjenevät muualla Suomessa. Talouden veturi, vienti, ei sen sijaan ota elpyäkseen. Tätä tilannetta eivät auta tietoiset innovaatio toiminnan ja koulutussektorin kiristystoimet, eivät millään lailla. Eilen siihen soppaan laitettiin vielä vienti-Vaasan alueen niskalaukaus päivitysuudistuksen muodossa. Asian, jota hallituspuolueiden edustajat puolustelivat muun muassa sillä, että 12 on kaunis luku ja että kaikkia asioita ei ehditty tutkia. Arvoisa puhemies, ei ehditty tutkia.

Jos tavoite on selvä, ja sen tulisi olla kaikille meille selvä — viennin kasvattaminen — silloin kaikkia toimia tulisi peilata tätä tavoitetta vastaan. Omassa varjobudjetissamme tarjoamme toki tähänkin lääkkeet. Työllisyys ei ota elpyäkseen, vaikka työllisyysaste onkin hienoisessa nousussa. Työikäisten määrän supistumisella ei kuitenkaan tulevaisuutta rakenneta. Hallituksella on strateginen tavoite nostaa työllisyysastetta 72 prosenttiin, ja Pohjanmaan vientirannikolla se on tällä hetkellä itse asiassa 73 — hallitukselle tiedoksi. Tähän pääseminen koko maassa tulisi olla se strateginen tavoite.

Mutta mitä tehdään? Tulkitaan kirjainta, etsitään pilkkuja, ja nimenomaan kirjajimeen vedoten julistetaan, että tämä hallitus tekee perussuomalaista perhepolitiikkaa, johon ilmeisesti kuuluu se, että mitään ei tehdä — ei tehdä mitään, ellei se nimenomainen toimenpide ole mekaanisesti kirjoitettu hallitusohjelmaan. Silloin ollaan strategisuudesta kaukana.

Värderade talman! Minister Sipilä talar gärna om det så kallade strategiska regeringsprogrammet, som har som sitt strategiska mål att höja sysselsättningsgraden till 72 procent. Det målet kan vi alla omfatta. Enligt Statistikcentralen har sysselsättningen dock inte vuxit. I synnerhet bland kvinnor har den till och med sjunkit med 32 000 från oktober 2015. Det här är en oroväckande utveckling. Men vad gör regeringen? En liten analys av siffrorna visar att vi ligger långt efter Sverige i synnerhet vad gäller äldre mäns och yngre kvinnors sysselsättning. De äldre männen sopar man under mattan med Lex Lindström, för kvinnornas del gör man ingenting. I en situation där det finns ett uppenbart behov av att genomföra en reform av familjepolitiken för att öka sysselsättningsgraden applicerar man lätta plåster. Med hänvisning till att det inte finns en direkt skrivning i regeringsprogrammet väljer man att inte göra någonting trots att ledamöterna Siren, Toivakka, Sarkomaa och Grahn-Laasonen bland andra har försökt lyfta upp frågan inom regeringspartierna. Minister Soini slår ner alla initiativ med motiveringen: Här gör vi sannfinländsk familjepolitik.

Värderade talman! Hur strategiskt är det? Vi inom svenska riksdagsgruppen har en färdig modell som vi gärna delger er.

Arvoisa puhemies! Hallituksen haluttomuus tehdä rakenteellisia uudistuksia on häkellyttävä. Todellisilta ongelmilta suljetaan silmät ja sementoidaan vanhoja rakenteita, on sitten kysymys työmarkkinoista tai vaikka vanhempainvapaista. Järkevät uudistukset ammutaan alas kerta toisensa jälkeen hallituksen sisältä käsin, nimenomaan hallitusohjelman jäykkiin kirjauksiin vedoten.

Arvoisa puhemies! Sana "strategisuus" edellyttää enemmän. Suomi ansaitsee enemmän. Hallitus valmistelee yritysverotuksen uudistusta, ja on hyvä, että se nyt tehdään ajan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kanssa. Olisi myös äärimmäisen tärkeää, että nyt tehtävään uudistukseen sitouduttaisiin yli puoluerajojen. Ensi vaalikaudella pakettia ei pidä avata uudelleen, vaan siihen tulee sitoutua yli hallitus—oppositio-ryhmien. Siksi ehdotan, että ministeri Orpo ottaa tähän työhön mukaan myös opposition, jotta se saisi laajan, yli vaalikausien kestäväen tuen. Sen Suomen yritykset tarvitsevat ja myös ansaitsevat.

16.29 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa puhemies! Tänään käydään tulevan juhlavuoden, Suomen juhlavuoden, 100-vuotisvuoden budjettikeskustelua. Kaikki ovat tunnistanee sen, että Suomen suunta on muuttunut. Suomi laitetaan kuntoon pala palalta, politiikan lohko yksi kerrallaan. Talous kasvaa vihdoinkin ja työttömyys on alentunut.

Mutta kasvu on hidasta ja sitä pitää vauhdittaa. Työttömyys maksaa yhteiskunnalle 5 miljardia euroa vuodessa. Onko meillä tähän varaa? Sanon, että ei. Siksi teemme hartiavoimin töitä työllisyyden eteen ja kansainvälisen kasvun vauhdittamiseen. Joudumme valitettavasti ottamaan velkaa, mutta velaksi elämisen lopettaminen tähdätään vuoteen 2021, joten tätä strategiaa kohti menemme.

Päättämättömyys on vaihtunut tekemisen meininkiin ja ajalehtiminen on päättynyt, mutta tekemätöntä työtä edellisen hallituksen ajoilta on paljon, ja siksi Sipilän hallitus on tehnyt puoliväliriiheen mennessä suurin piirtein suurimman osan uudistuksista eteenpäin. Kiperät päätökset esimerkiksi näistä leikkauksista ovat takana tai tässä budjettikirjassa esillä ja isot uudistukset ovat todellakin meneillään — ei niin kuin edellinen puhuja sanoi, että niitä ei vauhditeta, päinvastoin. Kilpailukyky sopimus työmarkkinaosapuolten kanssa on yksi osoitus siitä, että vähän mentiin yli hallitusohjelmankin. On kuntauudistusta, on maakuntauudistusta, on uudistusta koulutukseen, työllisyyteen ja erilaisiin muihin hankkeisiin. Mutta selvää on, että ellemme saa kasvua vauhditetuksi ja työttömyyttä alennetuksi, niin me joudumme miettimään myöskin menopuolella tämän vaalikauden aikana, ovatko kaikki leikkaukset vielä tässä. Paineita on siis ilmassa, mutta kuten tänään olemme kuulleet, niin mitään konkreettista lisälistaa ei vielä ole tehty.

Koko maan voimavarat on saatava käyttöön, ja siitä on osana maakuntauudistus, joka on aivan historiallinen. Biotalous kehittyminen on myöskin asia, joka työllistää ympäri Suomen. Laitetaan siis koko Suomi kuntoon, kaikki voimavaramme myöskin kuntoon biotalouden osalta.

Hallituksen veropolitiikka kestää kyllä tämän salin kritiikin. Veronalennukset kohdistetaan ensi vuodelle pieni- ja keskituloisiin ja eläkeläisiin. Eikö tämä ole juuri sitä oikeudenmukaisuutta, jota oppositiosta on huudettu? Veronalennukset tässä talousvaiheessa ovat lähes miljardin luokkaa, ja se parantaa suomalaisten ostovoimaa ja toivottavasti myös parantaa työllisyyttä.

Yrityspaketti on mittava. Siellä etenkin yrittäjävähennys on saanut hyvän vastaanoton ja Yrittäjänaiset ovat antaneet erityisesti kiitosta 2 500 euron kertakorvaukseen äidin työnantajalle vanhemmuuden kustannuksista, ja tämä on edistyksellinen askel kohti tasavertaisempaa vanhemmuuden kustannusten jakamista. Maksuperusteinen arvonlisäveron tilitys tulee voimaan, sukupolvenvaihdosten helpottaminen perintöveron osalta tulee voimaan. Kaikki nämä ovat hyviä uudistuksia.

Arvoisa puhemies! Haluan lopuksi vielä nostaa esille sen, että hallituksen investointipäätökset ovat mittavat. Teitä, ratoja ja muita väyliä kunnostetaan ja aloitetaan isoja liikennehankkeita, puhutaan jopa miljardin euron suuruisista investoinneista, ja ne tehdään kansallisuusomaisuutemme, olemassa oleviin teihin, ratoihin, mutta emme unohda sitä, että tar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

vitsemme uusia liikenneväyliä niin raiteille, satamiin kuin teille. Näistä uusista liikennehankkeista olen erityisen iloinen.

16.35 Sirkka-Liisa Anttila kesk: Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva ensi vuoden talousarvio on pääministeri Sipilän hallituksen alusta asti valmistelema esitys. Tämän vuoden budjetin perustanhan rakensi edellinen hallitus. Keskusta lupasi laittaa Suomen kuntoon. Budjetin ratkaisujen tavoitteena on tukea Suomen talouden elpymistä ja uusien työpaikkojen syntymistä ja siten katkaista velkaantumiskierteemme. Vuonna 2008 alkanut syvä talouden taantuma on vienyt Suomen taloudesta lähes 40 miljardin euron vientitulot vuositasolla. Niiden puuttuvaa verokertymää on paikattu 7—8 miljardin euron vuosittaisilla velanotoilla. Velkaantumisen kasvu pysähtyy, ja tavoitteena on, että 2021 siihen päästään.

Suomen suunta on siis jo muuttunut. Olemme talouden kasvu-uralla, kuten tänään Suomen Pankkikin on kertonut. Nyt on erityisen tärkeää vahvistaa tätä myönteistä kehitystä. On nimittäin muistettava, että talous on hyvin vahvasti psykologinen asia. Myönteinen kierre vahvistaa kasvua ja talouden nousua. Siksi kysynkin: miksi meillä ruokitaan aivan liikaa negatiivista ilmapiiriä? Tiedotusvälineilläkin on tämän ilmapiirin luomisessa oma roolinsa mutta myös vastuunsa. Unohtaa ei saa myöskään oppositiota. Oppositiolla on oikeus kritiikkiin, mutta kysymys kuuluu, miten se tehdään niin, ettemme pilaa sitä hyvää, jonka olemme saaneet nyt rakennetuksi. Kaikki voimat on nyt valjastettava lisäämään suomalaisten uskoa tulevaisuuteen, uskoa meidän omiin mahdollisuuksiimme ja investointeihin, joita meidän totisesti on saatava nykyistä paljon enemmän. Unohtaa emme saa myöskään hallituksen 3 miljardin euron suuruista infrapakettia, jonka vaikutukset näkyvät jo nyt koko Suomessa.

Eduskunnan hyväksymät veroratkaisut tukevat kansantaloutemme elpymistä ja työllisyyden paranemista. Veronkevennykset kohdistuvat pääasiallisesti keski- ja pienituloisille suomalaisille ja eläkeläisille. Yritysveropaketti kohdistuu pk-yrityksiin, ja oman helpotuksensa tuo hallituksen tekemä maksuperusteinen alv-tilitys sekä sukupolvenvaihdosten helpottaminen perintöverosäädöksiä muuttaen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi nostan esiin suuren huolenaiheeni yhteiskuntamme keskittämiskehityksestä. Me emme saa nimittäin unohtaa, että Suomi on luonnonvaroilla mitaten yksi maailman suurvalloista. Olemme maailman tilastojen viidenneksi suurin biomassojen raaka-aineen suurtuottaja. Meillä on siis aivan loistavat mahdollisuudet rakentaa biotalous-Suomi, joka kehittää koko maata tasapuolisesti. Biotalousella on mahdollisuus nostaa maaseutummekin uuteen kukoistukseen.

Sitten olen hyvin huolissani maakunnan seutujen elinvoimasta. Täällä on eilen hyväksytty erikoissairaanhoidon keskittämistä koskeva lainsäädäntö, jonka suurin uhka on 46 alue- ja paikallissairaalalle ja niiden tulevaisuudelle. Kysymys on kymmenistä tuhansista työpaikoista ja lähipalveluista. Erikoissairaanhoidon keskittäminen nostaa kustannuksia merkittävästi, koska aluesairaalat aiotaan nyt ajaa alas erikoissairaanhoidon, ainakin leikkaustoiminnan, osalta. Aluesairaalat ovat tähän mennessä tuottaneet 10 prosenttia erikoissairaanhoidon palveluista ja tuottaneet ne 40—60 prosenttia alemmalla kustannusallustalla verrattuna keskussairaaloihin tai yliopistosairaaloihin. Hallituksen tavoitteena on 350 miljoonan euron säästöt. Tämä säästötavoite karkaa ainakin sitä kautta osittain, että aluesairaalat poistetaan listalta, sairaalat, jotka ovat tehneet arvokasta työtä ja huomattavasti alemmalla kustannustasolla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Kaiken kaikkiaan budjetti antaa vahvan perustan kehittää Suomea eteenpäin, mutta meidän suuri haasteemme on työllisyyskehitys. Meidän on saatava lisää uusia työpaikkoja, jotta me voimme pitää huolta heistä, jotka eniten huolenpitoa tarvitsevat.

16.39 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Suomen talous on ollut viime vuodet vaikeassa tilanteessa. Pitkän taantumajakson jälkeen positiivista kehitystä on kuitenkin jo nähtävissä ja pitkään jatkunut talouden supistaminen hieman selätetty. Suomen talous on elpymässä ja investointi-ilmapiiri paranemassa. Se on hyvä asia. Kuluvan vuoden aikana olemme saaneet lukea hyviä uutisia teollisuustuotannon piristymisestä, kun muun muassa voimalaitoksia valmistava Wärtsilä sai suuren voimalaitostilauksen Yhdysvalloista ja Valmet Automotive ilmoitti lisäävänsä tuotantoaan Uudenkaupungin tehtaalla.

Tilastokeskuksen tuorein teollisuustuotannon volyymia kuvaava tilasto on kuluvan vuoden lokakuulta, jolloin teollisuustuotanto Suomessa oli kasvanut 3,5 prosenttia vuoden takaisesta. Kuten tässä lähellä pääkaupunkiseudunkin katukuvasta voi helposti havaita, myös rakentamisen tahti on jälleen kiihtynyt. Tilastokeskuksen suhdannetietojen valossa rakentamisen toimialan liikevaihdon kasvu nopeutui vuoden 2016 toisella neljänneksellä eniten, lähes 12,5 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Myös työmarkkinoilla on nähty käänne parempaan. Työllisyys on kohentunut ja työttömyys on vähentynyt vuoden 15 loppupuolelta alkaen. Kuluvan vuoden lokakuussa työttömyysaste oli 8,1 prosenttia eli vajaan prosentin pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Työttömiä on nyt heitänkin lähes 18 000 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten.

Arvoisa puhemies! Julkiseen talouteen on viime vuosina syntynyt sitkeä alijäämä, joka paisuttaa velkataakkaa. Edes normaalin talous- ja työllisyyskehityksen oloissa julkisen talouden tulot eivät riitä rahoittamaan nykyperusteiden määrättyjä julkisia menoja. Ensi vuoden budjetti sisältää aiemmin sovittuja menosäästöjä, jotka on levitetty laaja-alaisesti useammalle hallinnonalalle. Ne on suunniteltu toteutettavaksi tavalla, joka ei liiaksi heikentäisi taloudellista kasvua ja taloudellista toimeliaisuutta.

Niin sanottuja helppoja säästökohteita julkisen talouden tasapainottamiseksi ei ole, ja on selvää, että osa säästöistä tulee koskettamaan aina jotain tiettyä ihmisryhmää. Hallitus ei väheksy tekemiensä säästötoimenpiteiden vaikutuksia, päinvastoin. Tästä esimerkkinä varhaiskasvatusmaksujen korotuksen peruminen ja hoitajamitoituksen säilyttäminen nykyisellään. Opposition varjobudjeteissa oltiin valmiita perumaan lähes kaikki hallituksen tekemät säästötoimenpiteet. On kuitenkin syytä muistaa, että säästöjä on tehty ylivelkaantumisen taittamiseksi ja tulevien sukupolvien hyvinvoinnin turvaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talousarvioesitys on vastuullinen kokonaisuus, jossa on keskitytty erityisesti talouden uudistamiseen työllisyyttä parantamalla. Viime aikoina uusia työpaikkoja on syntynyt erityisesti pk-yrityksiin. Tämän kehityksen jatkumista hallitus tukee ottamalla käyttöön listaamattomien yritysten yrittäjävähennyksen sekä maksuperusteisen arvonlisäveron. Myös perintö- ja lahjaverotusta kevennetään yritysten ja maatalojen sukupolvenvaihdosten vauhdittamiseksi ja sinivalkoisen omistajuuden ja erityisesti työpaikkojen säilyttämiseksi Suomessa tulevaisuudessakin. Jo eduskunnankin hyväksymä päätös naispuolisen työntekijän perhevapaista aiheutuvien vanhemmuuden kustannusten tasaamisesta työnantajalle maksettavalla 2 500 euron kertakorvauksella on sekin hyvä asia ja tulee toivottavasti näkymään työllisyyden paranemisena etenkin naisvaltaisilla aloilla.

Talousarvioesitykseen sisältyy myös merkittäviä avauksia työttömyysjärjestelmän uudistamiseksi. Monet työttömät kokevat jääneensä yksin työttömyyden kanssa. Siksi on tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

keää, että työttömyysjärjestelmää kehitetään parempaan suuntaan, millä pyritään ohjaamaan työttömiä entistä enemmän työn piiriin. Muun muassa palkkatuen ja starttirahan rahoituksen muuttaminen siten, että niitä voidaan osittain rahoittaa työttömyysetuusmäärärahoista, tulee parantamaan työttömien työllistymisedellytyksiä.

Kasvua ja työllisyyttä osaltaan tukee myös hallituksen veropoliittinen linja. Kansalaisten ostovoimaa turvataan, kun veroja alennetaan. Vuonna 17 ansiotulojen verotusta kevennetään runsaalla 500 miljoonalla eurolla ja eläketulon verotusta yhteensä noin 135 miljoonalla eurolla. Kiky-sopimuksen sisältämät maksumuutokset olisivat tuoneet veronkevennyksiä vain suurituloisille. Hallitus kuitenkin päätti omilla toimillaan kohdistaa veronkevennyksiä myös pieni- ja keskituloisille sekä eläkeläisille. — Kiitos.

16.44 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Keskustan, kokoomuksen ja perussuomalaisen budjettipolitiikan ja -linjan voi tiivistää yhteen lauseeseen: otetaan köyhiltä ja annetaan rikkaille. Annan tästä esimerkin.

Maanantaina tässä salissa keskustelimme myöhään yöhön jatkuneessa istunnossa muun muassa opintotukeen tehtävästä leikkauksesta. Opintotuesta leikataan yli 120 miljoonaa, joka tarkoittaa 86 euron leikkausta kuukausittain opiskelijoiden tuloihin. Perusteluna tälle kuten muillekin hallituksen esittämille leikkauksille on se, että on pakko säästää, koska Suomen taloustilanne on vaikea ja velkaantumista on taitettava. Mutta nyt pitää kysyä, taittuuko velkaantuminen hallituksen esityksillä. Itse asiassa tämä hallitus velkaantuu enemmän kuin edellinen hallitus.

No, opintotukeen tehdään merkittävä, neljäsosan, leikkaus, 86 euroa kuukaudessa, joka on todella merkittävä opiskelijoiden tuloihin nähden. Opiskelijat ovat jo tällä hetkellä yksi Suomen köyhimmistä ihmisryhmistä. Monet opiskelijat elävät köyhyysrajan alapuolella. Kuitenkin hallituksella on samaan aikaan varaa kohdentaa rahaa suurituloisille varakkaille esimerkiksi tämän yrittäjävähennyksen kautta. Itse asiassa tähän vähennykseen menee saman verran rahaa, mitä opintotuesta sitä leikkaamalla säästetään. Tämä on yksi esimerkki hallituksen politiikasta, jossa otetaan köyhiltä ja annetaan rikkaille.

Hallitus tekee monia todella ikäviä, vaikeita, ihmisten näkökulmasta hankalia leikkauksia kohdistuen niin eläkeläisiin, lapsiperheisiin, opiskelijoihin kuin nuoriin, ihmisryhmiin, jotka ovat heikossa asemassa yhteiskunnassa. Samaan aikaan sillä on kuitenkin varaa jakaa erilaisilla verohelpotuksilla omille intressi- ja taustaryhmilleen merkittäviä summia valtion budjetista rahaa, jolla ei edes ole suuria kasvu- tai työllisyysvaikutuksia. Esimerkiksi tämän yrittäjävähennyksen kohdalla hallituksen omassa esityksessäkään ei arvioida, että se synnyttäisi kasvua tai sillä olisi työllisyyttä parantavia merkittäviä vaikutuksia. Onkin siis kysyttävä, kun jokainen meistä tässä salissa haluaa tehdä vastuullista budjettipolitiikkaa tässä vaikeassa taloustilanteessa, jossa me olemme, ovatko nämä veronkevennykset ja -kohdennukset järkeviä. Jos niillä ei ole kasvun vaikutuksia, jos niillä ei ole työllisyysvaikutuksia, niin minkä takia me laitamme satoja miljoonia euroja rahaa tällaisiin kohteisiin, joista ei synny niitä toivottuja tuloksia, kun varmasti nämä tavoitteet kuitenkin yhdessä jakaisimme, kuten työllisyysasteen paranemisen ja sen, että talous lähtisi voimakkaampaan kasvuun?

Tässä ajassa, jossa me olemme, on ennen kaikkea luotava toivoa tulevaisuuteen ja toivoa huomiseen, saatava niitä positiivisia näkymiä, mistä myös monet hallituspuolueiden edustajat ovat tänään tässä salissa puhuneet. Kuitenkaan nämä toimet, joita hallitus tekee ja esittää, eivät ole sen kaltaisia, että ne loisivat toivoa yksilöiden näkökulmasta tai edes ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

louden ja työllisyyden näkökulmasta. Nyt tarvittaisiin sellaista politiikkaa, joka tukisi pienituloisten ihmisten ostovoimaa — on sitten kyse eläkeläisistä tai on kyse lapsiperheistä — sellaista politiikkaa, joka antaisi meidän nuorisollemme toivoa huomista, saisi näkymiä tulevaisuuteen, siihen, että heillä on mahdollisuus opiskella, kouluttautua, saada työtä, että heillä on hyvä elämä edessä. Kuitenkin nämä hallituksen tekemät isot leikkaukset koulutukseen — nyt opiskelijoiden toimeentuloon, suomalaiseen osaamiseen — heikentävät näitä toivon ja uskon näkymiä.

Nyt pitäisi tehdä investointeja. Se olisi avainasemassa siihen, että Suomen talous lähtisi kasvuun ja työllisyysastetta saataisiin parannettua. Tämä tarkoittaa paitsi infrainvestointeja — investointeja tiestöön, rautateihin, muuhun infrastruktuuriin — mutta myös investointeja ennen kaikkea osaamiseen, ennen kaikkea koulutukseen ja myös ihmisten hyvinvointiin. Tämä on se puoli, joka hallituksen budjettipolitiikasta valitettavasti uupuu, ja se on hyvin ohutta. Meidän ei pitäisi nyt toistaa niitä samoja virheitä, joita on tehty 90-luvun laman aikana, joiden kustannuksista maksamme tänä päivänä. Meidän ei pitäisi tehdä ja toistaa näitä virheitä, joita aiemmin ollaan tehty. Kuitenkin nyt näyttää siltä, kun hallituksen budjettiesitystä lukee, että nämä samat virheet halutaan toistaa, halutaan tehdä nämä samat leikkaukset, joiden kustannukset sitten myöhemmin ovat merkittävät ja tulevat mak samaan niin yhteiskunnalle mutta myös inhimillisesti yksilöille todella paljon.

Sen takia SDP on tehnyt vaihtoehtobudjetin, jossa puututaan hallituksen budjettipolitiikan isoihin epäkohtiin, muutetaan talouspolitiikan suuntaa oikeudenmukaisemmaksi yksilöiden ja yksittäisten ihmisten näkökulmasta mutta myös luodaan sellaisia kasvun ja työllisyyden näkymiä, joita Suomi nyt kipeästi tarvitsee.

16.51 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomi on pitkästä ajasta saatu kasvu-uralle. Vuonna 2008 alkaneen talouslaman jälkeen olemme tilanteessa, jossa Suomen talous oikeasti kasvaa. Bkt eli bruttokansantuote on kasvussa, ja ennen kaikkea kaikista tärkein on se, että investoinnit ovat lähteneet liikkeelle.

Edustaja Marin äsken todisti värisävällä äänellään, että ei ole investoitu eikä ole teitä korjattu. Missähän eduskunnassa te oikeastaan olette istunut, kun ette tätä huomannut? Vaikea kuvitella. Nimenomaan tämä hallitus on esimerkiksi tieinvestoinnit pannut liikkeelle. Noin miljardi euroa katetaan sitä teiden hoidon alijäämää, mikä teidän hallituksen ajalta jäi hoitamatta täysin. Oletteko te ehkä lukenut väriä papereita, sitä minä en tiedä. Mutta kannattaisi ehkä aikaa seurata hieman tarkemmin.

Taloukasvu ensi vuonna ja seuraavana vuonna: Ensi vuosi on meidän itsenäisyytemme juhlavuosi, taloukasvu ylittää reilusti 1 prosentin, mikä on todella merkittävä ottaen huomioon, mistä lähtötasosta läksimme liikkeelle. Se ei ole vielä tyydyttävä taso, mutta suunta on oikea. Ja aivan kuten Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen omassa puheenvuorossaan eilen sanoi, tilanne on kehittymässä hyvään suuntaan. Tämä on nyt vain sitten kärsivällisyyttä tästä eteenpäin, että emme tee väriä liikkeitä, vaan jatkamme samalla linjalla.

Kilpailukyky sopimus on Suomelle erittäin hyvä. Investoinnit lähtevät liikkeelle. Esimerkkinä voi mainita laivateollisuuden tulevat valtavat tilaukset, mitkä ovat Suomeen tulleet viime aikoina ihan viimeisen vuoden sisällä. Metsäteollisuus investoi muun muassa Äänekoskelle ja monelle muulle paikkakunnalle. Lista on niin pitkä, että en viitsi sitä kaikkea lukea.

Autoteollisuus on saanut Suomeen uusia työpaikkoja vahvasti. Kaikki tiedämme, että Uuteenkaupunkiin on tulossa merkittävä määrä työpaikkoja lisää, ja mitä vielä tuleekaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Matkailu vetää esimerkiksi Lapissa tällä hetkellä erittäin hyvin, paikat ovat loppuunmyytyjä. Ilmeisesti tämä koskee koko ensi vuoden matkailusesonkia, että matkailussa menee todella hyvin.

Elikkä, jos oppositio tässä nyt lähtee pyytämään sitä, että pitäisi tehdä investointeja, pitäisi korjata teitä, pitäisi saada pyörät pyörimään, sitähän tässä juuri tehdään. Ihmettelen vain, että ette ole tätä huomanneet.

Biotalous on ollut merkittävä lisä siihen, mitä olemme toivoneet kansantaloudeltamme. Nimenomaan biotalouden pohjalle rakentuu suomalainen hyvinvointi tulevaisuudessa edelleen. Kaikesta huolimatta Suomi seisoo edelleen puujaloillaan.

Byrokration purkuun tämä hallitus on sijoittanut paljon panoksia, ja siinä olemme onnistuneet kohtuullisen hyvin. Se tarkoittaa sitä, että oikealle tiellä olemme, mutta sillä samalla tiellä pitää vahvasti jatkaa. Esimerkiksi kaavoituksen menettelyä ollaan yksinkertaistamassa merkittävästi. Rakentamisen poikkeuslupien myöntäminen on siirretty kunnille. On tulossa valtakunnallisesti alueiden käytön tavoitteet, ja sinne pitää saada kirjaus, jonka mukaan maaseudulle pitää pystyä rakentamaan aivan vaivattomasti. Onhan Suomi Euroopan unionin harvimmin asuttu maa, mutta silti meillä voi vielä känkkäränkkävalittaja pysäyttää lähes minkä hankkeen tahansa. Meidän on saatava rakentamispuolelta välittämisoikeudet viranomaisilta kokonaan pois, ja vain asianosaisille, joita asia nimenomaan suoraan koskee, voidaan valitusoikeus antaa ja sekin niin, että valitukset käsitellään nopeasti.

Ja todellakin toivon, että tässä byrokration purussa menestymme monella muullakin alalla. Esimerkiksi maatalouden puolella meillä on aivan valtava byrokratia. Siellä on tekemätöntä työtä vaikka kuinka paljon.

Maakunnat tarvitsevat rakentamista aivan samalla tavalla kuin kaupungitkin. Tämä on yhteistyötä, joka on istuvan hallituksen tärkeimpiä asioita, että saamme koko maassa elintason nousemaan ja uusia työpaikkoja syntymään. Työttömyyden hinta tässä maassa on noin 7 miljardia euroa. Joka ainoa työpaikka, kun saadaan tuottava työpaikka syntymään, tuo verotuloja sekä kunnille, valtiolle että seurakunnille, ja sitä kautta me pystymme nimenomaan kansantalouden tilaa parantamaan. Sen työttömän ihmisen kannalta ainoa toivo hänen elämänsä laadun parantamiseen on saada hänelle töitä. Samalla, kun tämä työpaikka syntyy, kyseiselle henkilölle alkaa kertyä sitä tarpeellista eläkekertymää tulevien vuosikymmenten varalle sitten aikanaan, kun hänelle eläkepäivät koittavat.

Sen takia, arvoisa herra puhemies, olisi välttämätöntä, että meille myös avattaisiin rohkeasti uusia aloja. Kaivosteollisuus on meillä jäänyt liian pienelle huomiolle. Suomi tarvitsee lisää kaivoksia ja nimenomaan suomalaisella pääomalla ja niin, että se hyöty, joka siitä kaivoksesta tulee, jää Suomeen. Otetaan vaikka se Sakatin kuuluisa kaivos, joka on amerikkalaisten hallussa: sen taloudellinen arvo on satoja miljardeja euroa, ja se piti vain antaa amerikkalaisille luonnonsuojeluhulluuden takia, kun ei suomalaisilla ole varaa semmoiseen lähteä mukaan. Tämän takia tähän tilanteeseen tarvitaan ehdottomasti parannusta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi, kun edustaja Marin tässä ihmetteli äsken puheenvuorossa, minkä takia meillä on tilanne näin surkea: Esimerkiksi voi mainita sen, että meillä on monia, monia investointeja jo tehty ja monia päätöksiä tehty. (Puhemies koputtaa) Suunta on oikea ja Suomen talous kasvaa, ja sitä eivät aikaisemmat hallitukset ole pystyneet tekemään.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otetaan tähän lyhyt vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

16.56 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä kritisoin hallituksen politiikassa — tietenkin tämän julman ja kylmän leikkauspolitiikan lisäksi, mikä kohdistuu tavallisiin pienituloisiin, heikossa asemassa oleviin ihmisiin — on se, että hallitus ei ymmärrä sitä, että nyt tarvitaan sellaisia tulevaisuusinvestointeja, jotka edesauttavat Suomen menestymistä huomenna. Näitä ovat paitsi järkevät infrainvestoinnit, joilla voidaan uudistaa yhteiskunnan rakenteita, myös investoinnit (Antti Kurvinen: Miljarditolkulla tehdään infrainvestointeja!) koulutukseen, osaamiseen, Suomen nuorisoon, lapsiin ja nuoriin. Tämä on merkittävä kohde, johon meidän nyt pitäisi panostaa ja investoida. Jos emme näin tee, niin tulevaisuudennäkymät eivät valitettavasti tule muuttumaan kovinkaan valoisiksi kovinkaan monille. Sen takia SDP omassa vaihtoehtobudjetissaan satsaa koulutukseen, satsaa nuoriin, (Antti Kurvinen: Tampereen ratikkakin sai rahaa!) lapsiin, opiskelijoihin ja suomalaiseen osaamiseen. Tämä on meidän linjamme. Valitettavasti (Puhemies koputtaa) teidän linjanne on toinen.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Jarva. — Sen jälkeen vastauspuheenvuoro, edustaja Hoskonen, ja sen jälkeen puhujalistaan.

16.57 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): (Olavi Ala-Nissilä: Tampereen ratiikoilla Suomi nousuun! — Sanna Marin: Mitä pahaa niissä on?) Arvoisa puhemies! (Välihuuto) Jos saan puheenvuoron tässä välissä, niin olisi hyvä korjata tässä välissä myös SDP:n ja opposition jakama väärä tieto siitä, että opiskelevien nuorten toimeentulo pienee hallituksen päätösten myötä. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan opiskelijoitten tulotaso nousee, 120 000 opiskelijalla nousee asumisen tuki nyt yleiseen asumistukeen siirron myötä, joka korvaa tätä opintorahan leikkausta. Ja kyllä, 50 000 opiskelijalla asumisen tuki pienee nyt tämän eduskunnan päätöksen myötä — niillä opiskelijoilla, joilla on tulot ruokakunnassa niin isot, että he eivät tarvitse sitä asumisen tukea. On myös opiskelijajärjestön ajama tavoite, että yleiseen asumistukeen siirrytään. On erittäin hyvä, että tämä tehtiin tässä yhteydessä. Kaiken kaikkiaan opintotukihan nousee 900 eurosta 1 100:aan, ja tämän lisäksi tämä asumisen tuki paranee opiskelijoilla. Tämä on hyvä linja.

16.58 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin edustaja Marinin puheenvuoro tuntui siltä, että koko maailma on kaatunut päälle, mutta tosiasiaa tämä hallitus on tehnyt kaikki ne muutokset, mitkä teidän politiikkanne aiheutti. Investoinnit ovat lähteneet liikkeelle, työllisyys parantuu. Edustaja Tuppurainen esitti tässä taannoin, että kymmenkertaistettaisiin maahantulijoiden määrä. Tähän asti olemme maksaneet, ja tällä hetkellä, tästä asiasta noin miljardi euroa per vuosi. Kuinka monta miljardia lisää edustaja Tuppurainen haluaa tähän asiaan panna vielä? Otetaanko sitten velkaa? Kyllä meidän pitää velvollisuutemme kantaa totta kai myös suhteessa turvapainhakijoihin sen verran, mikä meille oikeudenmukaista on, mutta suu on meidänkin säkillämme, pakko se on tunnustaa. Pitää saada kansantalous nousuun, ja se ei nouse sillä, että me jäämme siihen teidän valitsemaanne vaihtoehtoon. Me olemme saaneet investoinnit liikkeelle, työllisyys paranee, toivo on palannut tähän maahan, kuten Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen sanoi. Satuitte varmaan eilen katsomaan uutisia. Jos ette ole katsonut, kannattaisi Yle Areenasta käydä katsomassa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja palaamme puhujalistaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

16.59 **Olavi Ala-Nissilä kesk:** Arvoisa puhemies! Todellakin, kuten tässä edustaja Hoskonen edellä totesi, Suomeen on palannut tekemisen meininki. Me elimme viime vaalikaudella tekemättömyyden aikaa ja passiivisuuden aikaa, ei saatu päätöksiä täytäntöön eikä päätöksiä aikaankaan, tuli 100 000 työntöntä lisää. Yli kolme vuotta elimme negatiivisen kasvun aikaa. Nyt nykyisen hallituksen strateginen hallitusohjelma on erittäin tärkeä, ja sillä on saatu vakautta ja saatu investointeja liikkeelle. Todellakin esimerkiksi Varsinais-Suomessa nyt syntyy teollisia työpaikkoja lähivuosina joka vuosi enemmän kuin Äänekosken tehtaalla on työntekijöitä. Ensi vuonna pitäisi saada Uuteenkaupunkiin 1 500 uutta työpaikkaa, ja laivanrakennusteollisuus on nousemassa 7 000 työpaikasta, kun laskemme ali-hankkijat mukaan, 15 000 työpaikkaan lähivuosina. Se on tärkeätä.

Todella, kun kuuntelin edustaja Marinin puhetta, niin jäin sitä vähän suremaankin, että entisestä hyvinvoinnin rakentajapuolueesta on tullut puolue, joka esittää vain toveripopulismia täällä. (Antti Kurvinen: Hyvin puhuttu!) Todellakin, kun yhteiskunta muuttuu, kun konteksti muuttuu, niin konseptin pitää muuttua, toimintamallin pitää muuttua. Se toimintamalli ei voi olla, että sanotaan "ei" joka paikkaan. Se ei vie meitä eteenpäin todellakaan, vaan pitää tehdä näitä uudistuksia ja saada päätöksiä tehokkaasti ja taloudellisesti, vaikuttavasti täytäntöön. SDP:n budjetista mielestäni puuttuu johdonmukaisuus. Vaatimukset ennen vaaleja ovat ristiriidassa vaihtoehtobudjetin kanssa. Havaitsin, että vaihtoehtobudjetin tekijää on vaihdettu, enkä sitä ihmettele, kun olen sen budjetin lukenut.

SDP väittää ottavansa vähemmän velkaa, mutta niin ei voi sanoa, jos tulopuoli perustuu kertaluonteisiin tuloihin. SDP:n mielestä Suomessa ei edelleenkään tarvita uudistuksia eikä leikkauksia tarvitsisi tehdä. SDP uskoo, että lisää verottamalla voidaan jakaa kaikkea hyvää kaikille, ikään kuin eläisimme suljetussa taloudessa. Monet ehdotetuista vaihtoehtobudjetin toimenpiteistä eivät kannusta työntekoon. SDP:n ehdottamat lisäysten rahoituskeinot ovat vähintäänkin kyseenalaisia, osin toteuttamiskelvottomia. Esimerkiksi harmaan talouden torjunnan tuottaman lisätulon varaan ei voi tuolla tavalla laskea. Varmaa kuitenkin teidän lisätalousarviossanne on, että menot kasvavat.

Mitä meidän pitäisi sitten sanoa Sitran ryöstöstä, sammon ryöstöstä Suomen täyttäessä 100 vuotta? SDP sanoo haluavansa panostaa tutkimukseen, tuotekehitykseen eli uudistuksen eväisiin. Toisaalta se kuitenkin haluaa viedä Sitran rahat, joka on perustettu juuri siihen tarkoitukseen eli tekemään pitkäjänteistä, tietoon pohjautuvaa tulevaisuustyötä kasvun ja työllisyyden hyväksi. Jos Sitran tase puolitettaisiin, sillä ei olisi enää edellytyksiä jatkaa nykytavalla. Mutta Sitra on panostamassa nyt lähivuosina muun muassa bio- ja kiertotalouteen, moniin uudistuksiin, ja se on syömässä omaa pääomaansa tässä lähivuosina, jotta panostus Suomen talouskasvun hyväksi on olemassa, mutta tällainen kertaluonteinen, sanoisin, sammon ryöstö ei todellakaan ole perusteltua.

SDP haluaa laskea eläkemaksuja, vaikka se olisi eläkeuudistuksen vastaista. Tavoitteena oli eläkkeiden rahoituksen turvaaminen. Havaitsin, että jotkut jopa haluaisivat muuttaa eläkeindeksiä. SDP:n talousbudjetissa SDP myöskin esittää rahoitusveroa, joka todennäköisesti menisi asiakkaiden maksettavaksi. Pääomaverokannan nosto merkitsisi pääomaköyhässä maassa yhä suurempaa pääomien jämähtämistä ja pakoa. SDP:n väite siitä, että se peruuttaisi valtionosuusleikkaukset — kun tämä hallitus ei niitä teekään, niin miten niitä voisi perua? Arvonlisäveron alarajan nosto, mikä on ihmelääke, sehän loisi vain kannustinloukun yrittäjille. Ei se ole mikään ihmelääke. Harrastetakuuasiasta myöskin voisi käyttää kommentin. Myöskin haluatte digipuolelta leikata, vaikka juuri digitalisaation kehitys on erittäin tärkeä asia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Siis on todella niin, että kun maailma muuttuu, kun ympäristömme muuttuu, niin toimintamallin pitää muuttua. Minä toivon, että (Puhemies koputtaa) populismista voitaisiin siirtyä — myöskin SDP — uudistamisen tielle. Tuolla linjalla te ette palvele isänmaata.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Jatketaan puhujalistaa.

17.05 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Kaikki me Suomen kansanedustajat toivomme isänmaan parasta, ja sen vuoksi olemme varmasti iloisia viime päivien uutisista, jotka viittaisivat laman olevan takana ja maan talouskasvun kääntyneen nousu-uralle. Käänte ei sinänsä ole odottamaton. Taloudessa on itseohjautuvaa palautumiskykyä. Jos investointeja ei vuosiin ole tehty, on vanhentunut pääomakanta palautettava kuntoon ja näin investoinnit kääntyvät kasvuun.

Taloutta kirittää myös Euroopan keskuspankin kevyt rahapolitiikka, joka tekee sekä asuntokaupan että kulutuksen rahoittamisesta edullisempaa ja helpompaa. Hallituksen ja opposition kesken ollaan ymmärrettävästi eri mieltä siitä, onko talouden käänne ulkoisten tapahtumien vaiko hallituksen talouspolitiikan seurausta.

Euroopan keskuspankin rahapoliittinen elvytys on kuitenkin tosiasia, jota on turha kiistää. Hallituksessa on tunnetusti puolueita, joiden sanomaan on kuulunut jatkuva EU:n ja yhteisen keskuspankkimme syyttely milloin mistäkin ongelmasta, mutta nyt ollaan hiljaa. Nyt ei päästä sanomaan, että euron kurssi on viennille ongelma. Nyt ei päästä sanomaan, että rahapolitiikan viritys olisi Suomelle sopimaton. Eurooppalaiselle yhteistyölle on niin vaikeaa antaa tunnustusta, vaikka sen tunnustuksen ansaitsisi.

Arvoisa puhemies! Nyt kirjattu kasvuvauhti on kovin vaatimaton, eivätkä ennusteet lupaa sen tuntuvasti kiihtyvän. Noin 1 prosentin kasvu viittaa siihen, että työvoimaa ei riittävästi virtaa pois työttömyydestä työllisiin. Prosentin kasvuun ei sisälly myöskään merkittävää tuottavuuden kasvua. Me emme enää vajoa alaspäin, mutta prosentin tahdilla pysymme paikallamme. Sillä tahdilla emme vastaa ennalta niihin haasteisiin, joita väestön ikääntyminen tuo lähivuosina tullessaan. Kestävyysvajetta ei pureta.

Tilannearviosta olisi hyvä päästä ripeästi näkemykseen siitä, mitä pitäisi tehdä. Sosiaalidemokraatit ovat esittäneet selkeitä, toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja hallituksen poliitikalle. Hallituksen on otettava aktiivinen rooli työllisyyden hoidossa. Tarvitaan lisärahaa palkkatukeen ja järjestöjen työllisyysrahoihin. Nuorisotakuu on pelastettava. SDP:n esittämät toimet ovat tarpeen, jotta pelastamme ihmisiä pitkittyvältä työttömyydeltä, perheitä toimeentulovaikeuksilta ja nuoria näköalattomuudelta. Ne eivät ole kuitenkaan vain sosiaalisen oikeudenmukaisuuden politiikkaa, vaan talouspolitiikkaa. Kun työttömistä yli kolmasosa on pitkäaikaistyöttömiä, olemme syrjäytymisen kautta heittämässä hukkaan arvokkainta voimavaraamme.

SDP on esittänyt myös, että investointeja laitetaan liikkeelle panostamisella korjausrakentamisen tukemiseen. Näillä toimilla on välittömiä kasvu- ja työllisyysvaikutuksia. Lisäksi ne lisäävät talouskasvun tarvitsemää pääomapanosta. Henkisen pääoman turvaaminen on vieläkin tärkeämpää. Siksi vaadimme koulutusleikkausten peruuttamista. Siksi vaadimme, että lasten oppiminen turvataan subjektiivisella oikeudella varhaiskasvatukseen, hyvillä kouluilla, riittäväillä ammatillisen ja muun koulutuksen aloituspaikoilla. Työn tuottavuus nousee, kun se yhdistetään pääomaan, ja työn tuottavuus on todellinen ongelma.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Valtion talousarvio on hallituksen tärkein talouspoliittinen työkalu. Siitä on nyt puhe. On kuitenkin jo nyt aihetta kiinnittää huomiota tulevana keväänä päätettävään valtiontalouden kehyspäätökseen. Sen valmistelu vaikuttaa kovin kummalliselta. Kehysriihi on siirretty tavanomaisesta ajankohdasta maaliskuulta myöhemmäksi, huhtikuun loppuun. Perusteeksi on väitetty kansantalousosaston ennusteen viivästymistä, mutta sitä on vaikea uskoa. Onhan se ennuste voitu ennenkin ajoissa tehdä. Kun on käynyt ilmi, että valtiovarainministerillä ja pääministerillä on näkemyseroja budjettien tasapainotustarpeesta, on aivan ilmeistä, että lykkäämisen todellinen syy on kunnallisvaalit huhtikuun 9:ntenä.

Arvoisa puhemies! Hyvä Suomen hallitus! Olisimme me sen julkista taloutta koskevan tiedon kyllä kestäneet. Vaaleja tulee vielä kuntavaalien jälkeen, joten taktikointi on aivan tarpeetonta.

Arvoisa puhemies! Suomella on vaatimattoman kasvun ansiosta nyt pieni hengähdystauko. Käytetään se hyväksi ja tehdään ratkaisuja, joiden avulla ensi vuonna toiselle vuosisadalle siirtyvä isänmaamme saa valoisan tulevaisuuden.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Jatkamme nyt puhujalistaa ja palaamme sitten debattiin tarvittaessa myöhemmin.

17.10 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Suomen Pankki katsoi eilisessä, uusimmassa tiedotteessaan, että Suomen talous on alkanut toipua pitkän heikon jakson jälkeen ja vienti toipuu vähitellen, kun talouskasvu Suomen vientimaissa jatkuu ja Suomen kustannuskilpailukyky paranee. Viimeisimmästä saamme suurelta osin kiittää tänä vuonna aikaansaatua historiallista kilpailukyky sopimusta, jonka avulla pystymme saavuttamaan kustannuserot tärkeimpiin kilpailijamaihimme Saksaan ja Ruotsiin. Se on vaikea sopimus. Se on monelle alalle erittäin raskas, mutta kuten Suomen Pankkikin toteaa, omalta osaltaan tämä sopimus lisää Suomen vientiä, investointeja ja bkt:n kasvua. Myös eurooppalainen työmarkkinakenttä on itse asiassa aika suurella mielenkiinnolla seurannut sitä, miten pienessä pohjoisessa valtiossa edelleenkin ollaan pystytty asioista sopimaan.

Taloudessa on ollut positiivisia merkkejä jo usean kuukauden ajan. Autokauppa on pirstunut tänä vuonna merkittävästi — esimerkkinä. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä tutkiva barometri kertoi tänä syksynä, että pk-yritysten suhdanneodotuksissa on käänne plussan puolelle. Yrityksistä, jotka osallistuivat tähän kyselyyn, 43 prosenttia arvioi suhdanteiden saanevan kuluvaan vuoteen aikana. Monia yksittäisiä isoja piristysruiskeita ovat olleet Turun telakan laivatilaukset, Valmetin iso rekrytointipäätös, lukuisat biotalousinvestointihankkeet ympäri maata. Nämä ovat ehkä yksittäisiä asioita, mutta jälleen kerran viittaavat kyllä tähän Suomen Pankin puolivuositaiseen tutkimukseen. Analyysin mukaan teollisuus vihdoinkin elpyy tässä maassa ja esimerkiksi teollisuustuotanto on kasvanut kuluvaan vuoteen aikana ensimmäistä kertaa neljään vuoteen — ensimmäistä kertaa neljään vuoteen. Myös työttömyysluvusta voi sanoa pitkältä ajalta hyviä asioita. Työttömyysaste on 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aikaisemmin. Lasku on jatkunut, ja työn kysyntä kasvaa. Nämä ovat erittäin tärkeitä asioita.

Arvoisa puhemies! Budjetin punainen lanka on nimenomaan tukea nyt tätä talouden orastavaa positiivista kehitystä. Tavoitteena on Suomen talouden elpyminen, työllisyyden parantuminen, ja tämän eteen tehdään aivan valtavasti töitä. Budjetissa nostetaan esille työllisyys- ja yrittäjyyspaketit, joilla parannetaan pienten ja keskisuurten yritysten toimin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

taedellytyksiä, helpotetaan ihmisten työllistymistä ja lisätään työteon kannustavuutta, yrittäjävähennys, maksuperusteinen alvi — nämä ovat esimerkkejä konkreettisista toimista. Lukuisia liikenne- ja korjausvelkahankkeita, määrärahoja perusväylänpitoon, väylaverkon kehittämiseen ja monia tärkeitä pullonkauloja on pystytty saamaan liikkeelle. Yksi esimerkiksi näistä pohjoisen hankkeista, valtatie nelonen Kemin ja Oulun välillä, on merkittävä asia.

Sitten, arvoisa puhemies, budjetin sosiaalisista ja terveydellisistä painotuksista: Lähesyttävässä itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaa on erittäin tärkeää, että veteraanikuntoutukseen lisätään määrärahoja ensi vuodelle ja invalideettirajaa lasketaan. Yhä useampi veteraani pääsee avopalveluiden piiriin. Omais- ja perhehoitoon tulee 90 miljoonan euron lisärahoitus. Vapaapäiviä myöskin omaishoitajille tulee.

Arvoisa puhemies! Emme tietenkään voi tuudittautua ensimmäisten hyvien talousuutisten kanssa siihen, että tämä kasvu nyt itsestään lähtee etenemään ja olisi suotuisaa, koska maailmanlaajuisesti edelleen kuitenkin kasvu on erittäin vaimeaa ja hidastakin. On kuitenkin tärkeää, että tässä vaiheessa, kun pikkuhiljaa aletaan lähestymään hallituskauden puoltavaliä, voidaan sanoa, että monet niistä hallitusohjelman tavoitteista näyttävät olevan ihan oikealla uralla toteutuksen suhteen, ja tämä taloustilanne kyllä tukee sitä päätelmää. Ikäviä säästöpäätöksiä on tehty. Ne ovat olleet erittäin rankkoja, mutta ne on tehty nimenomaan etupainotteisesti, ettei enää loppuvaalikautena tarvitsisi säästöpäätöksiä tehdä vaan voimme tehdä panostuksia kasvuun.

Suuressa kuvassa ainoastaan sitä kautta, että me saamme taloutemme, työllisyytemme paremmalle uralle, pystymme vähentämään eriarvoisuutta, turvaamaan palvelut kaikkialla Suomessa ja pitämään heikoimmista huolta. Kyllä vanha viisaus (Puhemies koputtaa) vahvasta valtiontaloudesta köyhän parhaana turvana on pätevä edelleenkin.

17.16 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! 90-luvun laman keskellä uudenvuoden puheessaan silloinen keskustalainen pääministeri Esko Aho totesi, että "ei niin pitkää yötä, ettei päivä ja aamu sen jälkeenkin", näin vapaasti lainattuna. Ehkä vähän samoilla ajatuksilla mekin käymme tähän Suomen valtion vuoden 2017 talousarvioon yleiskeskusteluun ja talouspoliittiseen keskusteluun.

Eilen tiistaina 13.12. Suomen Pankki totesi, että niin sanottu taloudellinen taantuma alkaa Suomessa olla ohi ja Suomen talous alkaa elpymään. Talouskasvu on lähtenyt liikkeelle. Nousua vauhdittaa erityisesti yksityinen kulutus ja investointien lisääntyminen. Yksityisen kulutuksen nouseminen johtuu ennen kaikkea siitä, että työllisyys on viimeisen vuoden aikana parantunut. Myös Suomen rajojen ulkopuolelta on tullut kiitosta Suomen talouspolitiikan suunnalle. Niin komissio, OECD kuin Kansainvälinen valuuttarahasto IMF ovat kiitelleet Juha Sipilän hallituksen talouslinjaa. Voidaan todeta, että hallituksen talouspolitiikan lääkkeet toimivat ja vakavasti sairas potilas on toipumassa. Tämä on erittäin iso saavutus sinipunahallituksen katastrofaalisen talouspolitiikan jälkeen.

Tätä tilannetta ei ole saavutettu ilmaiseksi. On jouduttu tekemään rohkeita ratkaisuja. Kiitollisena ay-liikkeen yhteistyöstä ja osin myös opposition rakentavien voimien yhteistyöstä saimme aikaan kilpailukykysovimuksen. Veropolitiikalla kotimaista kysyntää on ruokittu. Veronalennuksia on kohdistettu myös eläkeläisille tällä kertaa. Infraan, sekä väyliin että tietoverkkoihin, investoidaan useita miljardeja.

Toki olemme joutuneet tekemään monia kipeitä päätöksiä. On ihan selvää, että silloin, kun me rupeamme taittamaan velkaantumista, rupeamme sopeuttamaan meidän menoja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

meidän tuloihin ja kun me olemme eläneet useamman vuoden yli varojen, niin nämä päätökset ovat ikäviä ja hankalia ja ne ovat sattuneet varmasti jokaiselle edustajalle. Mutta nämä ovat välttämättömiä asioita, että me pääsemme tästä tilanteesta eteenpäin. Hyvä niin, että taloudessa valoa on nyt nähtävissä.

Itse olen myös erittäin onnellinen siitä, että hallitus on kyennyt sekä lisätalousarviossa tänä vuonna että sitten jatkotoimenpiteilläkin helpottamaan suomalaisen maatalouden akuuttia kriisiä. Se on erittäin tärkeä asia sekä Suomen talouden tulevaisuuden kannalta että ennen kaikkea Suomen ruokaturvallisuuden ja Suomen elintarvikehuollon kannalta.

Arvoisa puhemies! Nyt kun taloudessa on valoa ja kun taantumasta ollaan Sipilän hallituksen toimin päästy eteenpäin, katse täytyy kiinnittää erityisesti yhteiskunnan eheyteen ja eriarvoisuuden vähentämiseen. Suomen kuntoonlaittamisen pitää jatkossakin tarkoittaa taloudellisen kunnon lisäksi myös aineetonta kuntoa, eheyttä, tasa-arvoa, mahdollisuuksien tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta. Meidän yhteiskunnassamme on ollut selkeästi havaittavissa kehitystrendi, missä hyvinvoivat ihmiset ovat hyvinvoivia kaikin tavoin: he ovat sitä taloudellisesti, heillä on tiedollisia valmiuksia, it-asiat ovat hyvin hallinnassa, ja sen lisäksi he ovat myös terveitä, elävät pidempään. Ja sitten pienituloisilla kaikki tämä on päinvastoin.

Tähän kehitykseen on tartuttava ja on löydettävä rohkeita, ennakkoluulottomia, laatikon ulkopuolelta tulevia ratkaisuja siihen, miten eriarvoistumiskehitys katkaistaan. Tämän kannalta erittäin tärkeä asia on Juha Sipilän asettama professori Juho Saaren työryhmä, joka lähtee hakemaan eriarvoistumiseen uusia ratkaisuja. Uskon, että hallituksen lanseeraama perustulokokeilu on sitä todellisuutta, millä saadaan jatkossa paremmin aktivoitua huonommin voivia meidän yhteiskunnan jäseniä.

Mutta, arvoisat kollegat, tämä eriarvoisuuden taittaminen ei ole vain rahasta kiinni. Tarvitaan tietojenvaihtoa viranomaisten välillä. Meidän pitää löytää ja kohdata ihmiset, jotka tarvitsevat apua. Nythän meillä on ollut sellaisiakin tilanteita osin näitten viime aikojen tragedioittenkin takana, että omaiset ovat vain voineet vierestä seurata, kun sairas tai syrjäytynyt ihminen ei edes halua hakea itselleen apua. Tässä tarvitaan nyt toimintamallien perkaamista, uusia tapoja löytää niitä ihmisiä, jotka juuri tässä ajassa voivat huonosti. Myös uudenlaista yhteisöllisyyttä ja yhteisvastuuta tarvitaan meillä yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Tämä kaikki ei ole helppoa, mutta niin kuin Amerikan entinen presidentti John F. Kennedy sanoi: "Me emme tee näitä asioita ja muita asioita, koska ne ovat helppoja, (Puhemies koputtaa) vaan koska ne ovat vaikeita."

17.21 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Suomen taloudellinen tilanne on parantunut viimeisen vuoden aikana. Suomen Pankin viimeisen kasvuennusteen mukaan käänne on nyt todella tapahtunut ja Suomi päässyt kasvu-uralle. Usean vuoden supistumisen jälkeen talous siis kasvaa ja myös työttömyys on hieman hellittänyt. Työttömiä on nyt vähemmän kuin vuosi sitten ja viennin heikkeneminenkin näyttää hidastuvan ja jopa pysähtyvän. Esimerkiksi sahatavaran vienti on huipussaan, mikä kertoo vanhan opin mukaan rakentamisen viriämisestä maailmalla ja on totta kai Suomelle erittäin hyvä uutinen.

Hallituksen veropolitiikka tukee tätä talouden kasvua. Veronalennukset pieni- ja keskituloisille tukevat tätä positiivista talouskehitystä. Valtaosa uusista yrityksistä syntyy pk-sektorille, ja sinne lisäpotkua tuo yrittäjävähennys sekä osana byrokratian purkamista maksuperusteinen arvonnalisäveron tilitys, mitä moni yrittäjä on jo ehtinyt kiittelemään. Metsälahjavähennyksellä vauhditetaan metsätilojen sukupolvenvaihdoksia sekä edistetään aktiivista metsänhoitoa ja näin saadaan enemmän puuta liikkeelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Myös elvyttäviä elementtejä on. Hallituksen investointipäätökset tukevat talouden elpymistä. Teitä ja ratoja laitetaan kuntoon enemmän kuin aikoihin, isoja liikennehankkeita on jo aloitettu ja rakennetaan nopeita verkkoyhteyksiä. Näiden investointien suuruus on yhteensä lähes 3 miljardia euroa. Näiden lisäksi odotan liikenteen osalta liikenneverkkovalmistelua ja sen tuloksia. Suomen liikenneverkon suunnittelu, ylläpito ja rahoitus on saattava kiireesti eurooppalaiselle tasolle. Mallia on syytä ottaa esimerkiksi Ruotsista ja sen pitkäjänteisestä liikennehankkeiden suunnittelusta.

Arvoisa puhemies! Investointien kasvu vauhdittaa talouskasvua. Tämähän meillä nyt näkyy. Kuitenkin investointeja on saatava nykyistäkin enemmän, niiden taso ei ole vielä riittävä. Valtion velkaantuminen hidastuu, sekin on yksi talouskasvun kannalta pitkällä aikavälillä tärkeä asia. Silti otamme kuitenkin vielä ensi vuonna velkaa 5,6 miljardia euroa. Se on yhä liikaa, tarvitsemme entistä kovempia päätöksiä, joilla Suomea ja muun muassa työmarkkinoita uudistetaan, jotta talouskasvu saadaan toden teolla vauhtiin.

Arvoisa puhemies! Useista maakunnista kuuluu hyvää, esimerkiksi oma kotimaakuntani Keski-Suomi on pitkään ollut peränpitäjä niin talouskasvussa kuin työllisyystilanteessaakin. Kuitenkin tilanne siellä meillä on kehittynyt pitkästä ajasta hyvään suuntaan ja viimeisimmän työllisyyskatsauksen mukaan työttömiä työnhakijoita oli 4 prosenttia vähemmän kuin vuosi sitten. Äänekosken mainio biotuotetehdasinvestointi, Jyväskylän keskussairaalan rakennustyömaa ja muut isot rakennushankkeet vetävät maakuntaa ylöspäin ja parantavat työllisyyttä. Keskisuomalaisten yritysten liikevaihto on kasvanut 5 prosenttia vuonna 2016, kun koko Suomen kehitys on ollut 1,5 prosenttia. Tämä on todella positiivista kehitystä ja kuvastaa myös koko maan positiivista tilannetta.

Biotalous ja energian tuottamisen muutos ovat Suomen kasvun keskeisiä mahdollisuuksia. Juuri solmittu ja Suomenkin hyväksymä kansainvälinen Pariisin ilmastopöytäkirja ja sen EU-toimeenpääntö velvoittaa Suomeakin vähentämään päästöjään yhä edelleen verrattuna vuoden 1990 tasoon. Etenkin liikenteen päästöjen, kasvihuonekaasupäästöjen, vähentämiseen on paineita ja leikkauksia tehtävä. Tämä on hyvä asia ja nähtävä mahdollisuutena luoda uutta kasvua uusiutuvan energian ja energiateknologian saralla. Tähän antaa hyviä eväitä hiljattain hallituksen julkaisema uusi ilmasto- ja energiastrategia. Tämä mahdollistaa meille todella merkittävän hypyn, muun muassa biopolttoainealan kehityshypyn eteenpäin, kun luomme uudenlaisen paineen kotimarkkinoille. Näitä eväitä meidän on hyödynnettävä, kun luomme uutta talouskasvua.

Arvoisa puhemies! Suomessa on nyt monia hyviä eväitä ja mahdollisuuksia luoda uutta talouskasvua. Näyttää siltä, että talouspoliittisesti nenä on jo pinnalla, mutta ponnistelua vielä riittää.

17.26 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Sellaiset tavoitteet kuten työllisyys ja yrittäjyys, julkisen talouden velkaantumisen vähittäinen lopettaminen ja kestävä, työllisyyttä parantava talouskasvun edistäminen vastaavat välttämättömään kehitykseen maassamme sekä osoittavat hallituksen arvovalintojen onnistumista. Ne ovat hyvin tärkeitä tavoitteita.

Arvoisa puhemies! Inhimillisuus on tänään sanana noussut täällä eduskunnan istunnossa esille. Uskaltaisin sanoa, että se on noussut enemmän esille kuin työttömyys, köyhyys, lama, velkaantuminen. Hyvin monessa puheenvuorossa on sanottu sana "inhimillisuus". Minusta se on äärettömän tärkeää, että myös tällä tavalla pohdimme ja katsomme asioita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt paljon erilaisia toimia — ja haluankin niistä valiokunnan jäsenenä mainita — joissa inhimillisyyden keihäänkärkenä olemme menneet eteenpäin. Me saimme kumottua hoitajamitoituksen tarkistamisen, saimme korotettua takuueläkettä, vanhemmuuden kulukustannuksia työnantajalle helpotettiin, omais- ja perhehoitajien tilannetta parannettiin ja toimeentulotuen maksaminen siirrettiin Kelaan. Myös isien mahdollisuutta isyysvapaaseen ja vanhempainvapaaseen lisättiin. Tästä eilen täällä äänestettiin. Nämä kaikki ovat niitä inhimillisiä askeleita, joiden vaikutukset osuvat ihmisiin ja joista tänään olemme täällä puhuneet. Inhimillisyyden ei ole mitään pehmoilua eikä sosiaalityöntekijäilä. Se on erittäin tärkeää, ja siksi haluan nämä asiat nostaa esille, jotta ne eivät unohtu. Onhan meidän budjetimme sosiaali- ja terveysministeriön alalla toiseksi suurin valtiovarainministeriön jälkeen.

Mitä kaikkea muuta sitten siellä ministeriössä on tehty? Kansallinen genomikeskus perustetaan, hyvinvoinnin ja terveyden viiden kärkihankkeen toimeenpanoa edistetään, kohdennetaan resursseja päihdeäitien hoitoon, näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseen, ennakoivan lastensuojelun ja lapsiperheiden tarvelähtöiseen auttamiseen, päihderiippuväestön tukeen, ruoka-apuun, veteraanien etuuksiin, veteraanien kuntoutukseen ja yliopistotasoiseen terveydenhuollon tutkimuksen rahoitukseen. Nämä kaikki ovat erittäin tärkeitä asioita.

Arvoisa herra puhemies! Sosialidemokraatit, nostitte esille täällä muun muassa sote-uudistuksen ja sen rikki repimisen, kuten täällä eräs edustaja hyvin muistutti. Ihmettelin sitä myös itse. Nostan tästä teidän varjobudjetistanne esille yhden lauseen, joka minua on hämmästyttänyt. Olette kirjoittaneet tänne budjettiinne, että "lisäksi ikäihmiseltä viedään oikeus vastuutyöntekijään, joka tuntee ihmisen, hoidon ja lääkityksen ja tarpeet". Mainitsitte näin, mutta ette kuitenkaan kerro, että meillä tulee jatkossa olemaan omatyöntekijä, joka nimetään sosiaalihuoltolain mukaan. Se on 42 §, jossa siitä mainitaan, ja tämä omatyöntekijä voi olla myös sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen. Minä näen taas itse hoitajana, että kyllä siellä ammattitaso ja laatu säilyvät ja se varmistuu, koska koulutus on niin korkeatasoista meillä täällä Suomessa. Elikkä tämä on minua nyt täällä ihmetyttänyt.

Arvoisa puhemies! Vielä siitä inhimillisyydestä. Olemme menossa juhluvoiteen Suomi 100 vuotta, ja meillä on tulossa paljon erilaisia tilaisuuksia ja erilaisia hankkeita. Minä esitänkin, että me ottaisimme ensi vuonna tämän inhimillisyysteeman kärkihankkeeksi. Ei ole aina se raha, mikä ratkaisee, vaan ilman rahaakin me voimme saada aikaan hyvinvointia. Meidän täytyy vain miettiä, millä tavoin se tehdään.

Kansanedustajat lähtevät tammikuussa kiertämään kouluja. Itse olen ottanut yhteyttä sosiaali- ja terveydenhuolto-oppilaitoksiin, ja he ovat ottaneet mielellään minut vastaan sinne. Menen keskustelemaan opiskelijoiden kanssa muun muassa hoidon eettisyydestä, hoitokärsimyksen ennaltaehkäisystä, potilaan kohtaamisesta ja kuulemaan sitä, miten he, opiskelijat, käytännön kentällä ovat nähneet näitä tilanteita, millä tavalla on ennalta ehkäistävissä muun muassa hoitokärsimys. Siihen ei välttämättä tarvita rahaa. Voisimme ottaa ensi vuonna teemaksi sen, että kohtaamme ihmiset hyvin, ajallaan, olemme ystävällisiä, arvostamme niitä ihmisiä, joita siellä kunnissa kohtaamme — he ovat monesti niitä apua tarvitsevia, sairaita sairaaloissa, päivystyksessä, terveysasemilla — että he saavat sen ensimmäisen kädenkosketuksen ja se on lämmin ja hyvä. Olen aivan varma siitä, että tällä tavalla saamme myös sellaista hyvinvointia, (Puhemies koputtaa) mikä ei ole rahalla korvattavissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

17.32 **Tarja Filatov sd:** Arvoisa puhemies! Ennakoin, että puhuisin huomenna, mutta yllätys yllätys, vanha konkarikin yllättyy sen suhteen, miten nopeasti puheenvuoro saattaa tulla vastaan.

Itse asiassa pyysin puheenvuoron sen vuoksi, että halusin vähän problematisoida sitä keskustelua, että työllisyydessä olisi tapahtunut jo käänne. Tässä salissa on moneen kertaan sanottu, että työllisyys on lähtenyt parempaan suuntaan. Allekirjoitan sen, että taloudessa on tapahtunut käänne ja siinä meillä on positiivisia lukuja, tosin ne ovat vielä kasvulukuina niin ohuita, että niiden työllisyysvaikutukset edes vuoden päästä eivät tule olemaan suuren suuret, varsinkaan kun kasvulukujen pitää olla erilaisia eri toimialoilla. Palvelualoilla synnyttämme työpaikkoja jo pienemmällä kasvulla, mutta jos menemme vaikkapa teollisuustyöhön, niin silloin kasvulukemien pitää olla paljon korkeampia, jotta syntyisi uusia työpaikkoja. Samaan aikaan Tilastokeskuksen uusimmat luvut kertovat, että tuotannossa on tapahtunut positiivista kehitystä, ja tämän varmasti otamme kaikki ilolla vastaan. Minä ottaisin ilolla vastaan myös sen, että niitä työpaikkoja syntyisi enemmän ja että meidän työttömyytemme merkittävästi kääntyisi kasvuun, mutta ikävä kyllä, kun tilastoja tutkii, niin tämä ei vielä pidä paikkaansa.

TEM:n ennusteissa ennustetaan, että työllisyys paranee, tai itse asiassa siellä sanotaan, että työttömyyden kasvu on taittunut ja että työllisyys tulee paranemaan. Samaan aikaan TEM itse ennustaa, että pitkäaikaistyöttömyys jatkaa kasvuansa. Jos katsomme tämänhetkistä tilannetta, niin tällä hallituksella on itse asiassa suomenennätys pitkäaikaistyöttömyydessä. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on 35 prosenttia, yli kolmannes. Se ei koskaan ole ollut niin suuri. Olen tyytyväinen siihen, että valtiovarat omassa valiokuntamietinnössängsä kiinnittää tähän huomiota ja toteaa tämän suomenennätyksen ja on huolissaan siitä ja sanoo, että työllisyys sinängsä on mennyt parempaan suuntaan mutta työttömyys on syventynyt ja vaikeutunut. Ja näin tässä on käynyt. Jos me emme tähän pitkäaikaistyöttömyyteen puutu voimakkaammilla välineillä, niin siinä vaiheessa, kun tämä tuotannon kasvu ja talouden kasvu rupeaa oikeasti synnyttämään työpaikkoja, niin me kohtaamme työvoimapulan, joka hidastaa meidän taloudellista kasvuamme ja hyvinvointiamme. Sen vuoksi hallituksen olisi ihan oikeasti ja tosissaan syytä kääntää katseensa tänne työttömyyden sisäisiin ongelmiin.

Sitten vielä näistä työllisyyslukuista. Tilastokeskuksen viimeisimmät tilastot kertovat, että itse asiassa työllisyysaste on pysynyt samassa kuin se oli vuosi sitten. Miesten työllisyysaste nousi vuodentakaiseen lokakuuhun verrattuna 2,0 prosenttiyksikköä 70,1 prosenttiin. Naisten työllisyysaste laski saman 2,0 prosenttiyksikköä 66,7 prosenttiin. Tämä kertoo sen — jos katsomme historiaa — että itse asiassa 90-luvun laman jälkeen pitkän aikaa suomalainen työllisyysasteen paraneminen oli naisvaltaisten alojen varassa. Meillä naisten työllisyysaste nousi voimakkaasti, miesten pysyi alhaisemmalla tasolla. Nyt tässä on tapahtunut ikään kuin käänne toisinpäin: miesten työllisyys paranee, mutta naisten ja naisvaltaisten alojen työllisyys heikkenee. Jos menemme vielä näiden lukujen sisään, niin itse asiassa työ- ja elinkeinoministeriön viimeisimmät luvut kertovat, että työttömiä työnhakijoita on 8 700 henkeä vähemmän kuin vuosi sitten. Kiitos tempputyöllistämisen, jos näin voi sanoa, koska me olemme ainakin edustaja Ihalaisen kanssa monta kertaa kuulleet näitä syytöksiä tempputyöllistamisestä, kun työvoimapolitiittisia välineitä on käytetty työttömyyden alentamiseen. Tämä työttömyyden alenema tulee täysin työvoimapolitiittisten toimien määrän kasvusta, ja ikävä kyllä siellä sisällä vähän kyseenalaisesta kasvusta. Elikkä kuntouttavassa työtoiminnassa olevien ihmisten määrä on kasvanut, ja tämän taustalla syy on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

se, että palkkaperusteisia työvoimapolitiittisia toimia ei ole tarjolla. Kun kunnat pyrkivät aktivoimaan ihmisiä, niin silloin ihmisiä ohjataan kuntouttavaan työtoimintaan.

Sitten jos katsomme vielä sitä, mitä tämä omaehtoinen koulutus saa aikaan: Kannatan ehdottomasti omaehtoista koulutusta ja kannatan sitä — niin kuin sosialidemokraatit ovat ehdottaneet — että niitä pelisääntöjä, joilla omaehtoiseen koulutukseen pääsee, helpotetaisiin. Mutta miten tässä on käymässä suhteessa työttömyyteen? Meillä vaikkapa palvelualoilla työttömyys on kasvanut, elikkä meidän kotimarkkinamme ovat (Puhemies koputtaa) tuottaneet lisää työttömyyttä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Suositus on 5 minuuttia.

Minä käytän nyt oikeuttani puhua hiukan pitempään kuin suositus on. — Elikkä sanon tämän asian loppuun. Palveluvaltaisilla aloilla meillä on työttömyys heikentynyt, ja nyt, kun me ajattelemme, että nämä säästöt, joita budjetissa on, kohdistuvat tavallisiin ihmisiin, niin se heikentää meidän kulutuskysyntäämme ja sitä kautta se heikentää todennäköisesti kotimarkkinoilla nimenomaan palveluiden kysyntää, mutta omaehtoisesti ihmiset hakeutuvat palvelualojen koulutukseen, elikkä siellä määrä kasvaa. Omaehtoisesti kouluttaudutaan palvelualoille. Rakennusalalla meillä on työvoimasta pulaa, koska siellä nämä miesvaltaiset työpaikat ovat kasvaneet, ja niiden määrä on noussut, ja sen historia on, me tiedämme, paitsi tämänkin hallituksen tekosissa mutta myös siellä edellisen hallituksen tekemisissä, kun on investointeja ja muita lisätty — näihin koulutuksiin hakeudutaan vähemmän omaehtoisesti.

Me odotimme syksyllä eduskunnassa, että olisimme saaneet hallitukselta esityksen muuntokoulutuksesta, joka olisi mahdollistanut sen, että esimerkiksi rakennusalalla olisi niitä insinöörejä, jotka ovat teknologiateollisuudesta joutuneet työttömäksi, nopeasti voitu kouluttaa siihen tehtävään, mitä rakennusalalla tarvitaan, mutta tätä esitystä emme koskaan syksyn aikana hallitukselta saaneet. Päinvastoin meiltä kysyttiin valiokunnassa, (Puhemies koputtaa) käsittelemmekö me tällaisen esityksen, ja minulta sen valiokuntatyön jälkeen jopa, että miksi sitä ei ole käsitelty. Voin sen nyt sanoa: se johtuu siitä, että hallituksen esitystä ei ole, mutta toivon, että se tulee pian.

17.39 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä aluksi vielä kertaan nämä myönnteiset asiat. Eli Suomen taloudessa on viime aikoina ollut todella paljon positiivisia merkkejä ja talous on kääntynyt hienoiseen kasvuun. Myös pienten ja keskisuurten yritysten tilanne on viime aikoina kohentunut ja tuotanto- ja tilauskanta kasvanut. Mutta myös kuntatalouden tilanne on parantunut. Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos vahvistuu ensi vuonna. Sipilän hallitus ei ole tehnyt valtionosuusleikkauksia, vaan valtionosuuden vähennysten taustalla on aina toimenpide, joka vähentää kuntien menoja. Näin ollen hallitus ei tasapainota valtiontaloutta kuntatalouden kustannuksella.

Huonon talouskehityksen taustalla on ennen kaikkea huono kilpailukyky. Talouden viimeaikainen elpyminen on perustunut lähinnä yksityisen kulutuksen kasvuun ja rakentamiseen.

Valtiovarainvaliokunta nostaa mietinnössään ansiokkaasti matkailun mahdollisuudet. Suomen panostukset matkailuun ovat pieniä moniin kilpailijamaihin nähden, vaikka alan kasvupotentiaali on tällä hetkellä erittäin suuri. Pohjois-Suomessa on suunnitteilla investointeja, joilla todellakin luodaan kasvua tälle alalle. Kansainvälisen matkailun kehittämi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

sen avaintekijä on saavutettavuus. Pohjoisen laajat matkailualueet — jotkut keskuksset, kuten Kuusamo ja Ruka — ovat pitkälti yksinomaan lentoliikenteen varassa. Nämä alueet, joilla ei ole lainkaan raideliikennettä, tarvitsevat vahvaa lentoliikennettä.

Pohjoisen toinen vientituote on puu, joka joutuu kovaan kilpailutilanteeseen ruotsalaisten tuotteiden kanssa. Ruotsissa on monta kilpailuetua verrattuna Suomeen. Kuljetustuki on Ruotsissa paljon parempi kuin meillä, ja Ruotsissa on parempi tilanne myös satamaliikenteen kustannusten osalta. Pohjoisen tuotteille olisi erityisen tärkeä asia saada Oulun sataman kehittäminen eteenpäin ja myöskin väylien syventäminen aikaiseksi, jolloin nykyistä suuremmat alukset pääsisivät kuljettamaan meille tärkeää pohjoisen tuotetta, puutavaraa.

Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunta nosti kuluvan vuoden kehittämiskohteeksi avalan tuotantokannustimen käyttöönoton. Kannustimen puuttuessa Suomi ei ole ollut kilpailukykyinen maa kansainvälisille elokuvatuotannoille. Uskon, että tulevina vuosina tämän uuden kannustimen kautta saadaan Suomeen työtä hyvin monelle eri sektorille.

Uskoa meidän tulevaisuuteen ja työtä tuovat myös monet tärkeät liikenneturvallisuutta kohentavat liikennehankkeet eri puolilla Suomea. Korjausvelkaohjelman mukaisesti perusväylänpitöön osoitetaan kolmen vuoden aikana 600 miljoonaa euroa lisäpanostuksiin. Tällä on erittäin suuri vaikutus niin väylien kuntoon, liikenneturvallisuuteen kuin myös työllisyyteen.

Tulevaisuuden ja talouden kasvun kannalta on erityisen tärkeää huolehtia väestön riittävästä osaamisesta ja tuotekehitystoiminnasta. Tutkimustoiminnan panostukset Suomessa ovat hienoisen laskun jälkeenkin kansainvälisessä vertailussa korkealla tasolla. Mutta meidän on syytä kantaa huolta siitä, että kilpailijamaamme ovat ilmoittaneet lisäävänsä t&k-panostuksia samalla, kun Suomen panostukset ovat pienemässä.

On erityisen suuri ilo todeta, että valiokunta on kohdistanut noin 12 miljoonaa euroa koulutukseen, sivistykseen ja kulttuuriin huomioiden erityisesti Suomen tulevaisuuden rakentajat, lapset ja nuoret. Myöskin Suomelle näkyvyyttä tuovat Suomen väreissä maailmalla kilpailevat urheilijamme. — Kiitos.

17.43 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on täysistunnossa käyty hyvin värikästä keskustelua siitä, miten valtio ja hallitus ja eduskunta huomioivat erityisesti pienituloiset jatkossa, erityisesti ensi vuotta ajatellen ja tulevia vuosia. Kun kuuntelee keskustelua siitä, että takuueläkettä saavien eläkeläisten toimeentulo muka pieneni, niin tämäkään ei pidä paikkaansa. Takuueläkettä saavien tulotaso, takuueläkehän siis nousee viime kaudesta.

Sama asia koskee opiskelijoita, joista on paljon viime päivinä varsinkin mediassa hehkutettu, ja oppositiopoliitikot varsinkin ovat korostaneet sitä, että opiskelijat menettäisivät nyt näissä eduskunnassa hyväksytyissä lakimuutoksissa. Tämäkään ei pidä paikkaansa. Opintorahaa leikataan kyllä vajaa 90 euroa, mutta näitten muitten muutosten myötä, jotka opiskelijoitten toimeentuloa koskevat, suurin osa opiskelijoista voittaa ja erityisesti pienituloiset. Nämä muutokset tehtiin opiskelijoitten toimeentuloa koskien mutta samalla tehtiin hallitusohjelmassa jo linjatut säästöt opintotukeen ja pystyttiin sellainen malli luomaan, että nimenomaan pienituloisille opiskelijoille turvataan parempi toimeentulo ja mahdollisuus päätoimiseen opiskeluun keskittymiseen.

Tämä muutoshan on se, että samalla hyväksyttiin opintotukea koskevan lakimuutoksen ohessa tämä yleiseen asumistukeen siirto, joka nostaa asumisen tuen opiskelijoille parem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

maksi nimenomaan pienituloisten opiskelijoitten osalta, yksin asuvien opiskelijoitten osalta ja varsinkin kaupungeissa, erityisesti Helsingissä mutta myös muilla korkeakoulupaikkakunnilla, joilla on korkea vuokrataso. Opintotuen ongelmahan on ollut nimenomaan se, että vuokrat ovat jatkuvasti kasvaneet ja opintotuki ei ole pysynyt tässä perässä. No nyt tämä muutos tehdään tässä yhteydessä. Myös opiskelijajärjestöt ovat toivoneet tätä yleiseen asumistukeen siirtoa, ja nyt kun tämä toteutetaan, niin parhaimmillaan opiskelijoitten asumisen tuki lisääntyy jopa 200 euroa, useimmilla vähemmän, mutta tällä välillä se menee, ja hyvin monilla tämä opintorahan leikkaus sitten tulee korvattua tässä yhteydessä.

Opintotuen osalta myös on todettava, että kun esimerkiksi pääministeri Sipilä on pitänyt tällaista kylttiä kädessään opiskelijajärjestöjen kampanjointiin liittyen, että opintotukea ei heikennetä, niin näinhän on juuri käynyt eli opintotuen taso kasvaa. Nykyiseen opintotukeen kuuluva opintoraha hieman pienenee, mutta opintolainan osuus kasvaa 250 euroa, ja tämä asumisen tuki tosiaan kasvaa pienituloisilla opiskelijoilla. Opintotuen osuus kasvaa noin 900 eurosta 1 100 euroon, ja lisäksi tämä asumisen tuki paranee (Maria Tolppanen: Lainan määrä kasvaa!) pienituloisilla opiskelijoilla. Opintotuki ei heikkene tältä osin. Käteenjäävä raha on isompi useimmilla opiskelijoilla jatkossa.

Tämä on semmoinen asia, minkä toivoisin menevän eteenpäin myös faktana, eikä pelkästään jaettaisi sellaista väärää tietoa, että opiskelijoitten tulotaso olisi heikkenemässä.

No, mitä muita asioita tässä yhteydessä? Kun on tätä ensi vuoden talousarviota valmisteltu ja näitä lakeja, budjettilakeja, myös sitten on tehty, niin perheelliset opiskelijat on myös nostettu aiheellisesti tässä yhteydessä esiin eli heidän asemansa, heidän taloudellinen asemansa. Tässä asumistukimuutoksen yhteydessä ja opintotukea koskevan muutoksen yhteydessä on vaara, että perheellisten opiskelijoitten tulotaso pienenee, ja siksi sivistysvaliokunta ja myös ympäristövaliokunta on tuonut esiin sen toiveen, että hallitus harkitsee ensi kevään budjettiriihessä perheellisille opiskelijoille opintotuen huoltajakorotuksen palauttamista. Tämähän on ollut aikaisemmin opintotuen osa, mutta se on poistettu silloin, kun nostettiin opintorahaosuutta. No, nyt kun opintorahan osuus pienenee opintotuessa, niin on hyvin aiheellista, että perheellisten opiskelijoitten asema turvataan ja tämä huoltajakorotus tehdään. Koen sen aivan välttämättömäksi. Tästä on tullut tukea hallituspuolueilta, ainakin keskustalta ja perussuomalaisilta, ja myös oppositiopuolueilta on tullut salikeskusteluissa tukea tälle laajasti. Toivon, että opetusministeri tekee tästä esityksen ensi keväänä ja saamme asian hoitoon sitten ensi syksynä, kun opintotukeen tulee (Puhemies koputtaa) tämä kokonaisuutena hyvä muutos.

17.49 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Valtion ensi vuoden budjettiesitys on 55,2 miljardia euroa, josta uuden velan osuus on noin 5,5 miljardia. Vuoden lopussa valtionvelan arvioidaan olevan 111 miljardia euroa, siis noin kaksi kertaa enemmän kuin ensi vuoden budjetti.

Arvoisa puhemies! Jokainen edustaja tässä salissa tietää, ettei ole kivaa tai helppoa tehdä leikkauksia tai säästötoimenpiteitä. Niin oppositio kuin hallituskin on tänään todennut, että rahat eivät riitä, vaikka velkaa otetaankin lisää. Se kertoo siitä, että meillä on isoja haasteita ylläpitää toimivat palvelut, turvallisuus, infra ja niin edelleen. Siksi tarvitaan lisää investointeja, jotka tuottavat lisää työpaikkoja, joista saamme kaivattuja verotuloja näiden palveluiden rahoitukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta ensi vuoden talousarvioesitykseen on pystytty ottamaan myös joitakin merkittäviä määrärahalisäyksiä. Erityisen iloinen olen omais- ja perhehoidon kehittämiseksi kunnille kohdennettavasta 90 miljoonan euron määrärahalisäyksestä. Myös 100-vuotiaasta Suomea juhliitaan kunnioittamalla veteraaneja. Sotiemme veteraanien palveluihin panostetaan noin 40 miljoonaa euroa ensi vuonna. Myös nuorten kuntoutusrahaan tehtiin satsaus, joka on niin ikään erinomainen asia.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on lisäksi aiemmin tänään julkaistussa mietinnössään esittänyt ensi vuoden talousarvioon määrärahalisäyksiä muun muassa koulutukseen, sivistykseen ja nuorille. Näihin on ehdotettu kohdennettavaksi yli 12 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveystieteisiin on esitetty merkittävää yli 11 miljoonan euron määrärahalisäystä. Rahaa kohdennetaan perustellusti muun muassa syrjäytymiskehityksen ehkäisyyn ja jo hyviä tuloksia saavuttaneen päihdeäitien hoitohankkeen rahoituksen turvaamiseen.

Vaikka täällä käydään aika kiihvasta keskustelua hallituksen ja opposition edustajien välillä, uskon, että saamme kuitenkin yhdessä tehtyä sellaisia päätöksiä, että voimme toivottavasti nähdä parempaan tulevaisuuteen ja 100-vuotias Suomi on pystyssä vielä pitkään tämän jälkeenkin.

17.51 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Ehkä yhdessä toivomme, että pääsemme tuonne omalle puolelle, niin ehtii puheenvuoroihinkin.

Teollisuuden tuotantoa ja tilauskantaa kuvaavat tilastot kertovat talouden elpymisestä. Syyskuussa teollisuuden päiväkorjattu tuotanto oli 3,5 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin ja edelliseen kuukauteen verrattuna kasvoi 2,7 prosenttia. Teollisuuden tuotanto on kasvanut enemmän viimeksi viisi vuotta sitten. Myös teollisuuden tilauskanta on vahvistunut, sillä syyskuussa 16 uusien tilausten arvo oli 3,2 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin. Myös kuluttajien luottamus talouteen on niin ikään vahvistunut ja on nyt vahvinta yli viiteen vuoteen. Teollisuuden koko tuotanto tänä vuonna tammikuusta lokakuulle kasvoi 1,6 prosenttia.

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen totesi eilen, että Suomen taloudessa on tapahtunut kasvua ja Suomi on päässyt takaisin kasvun uralle. Taloutemme kasvaa usean vuoden supistumisen jälkeen, ja tätä kautta työttömyys on alkanut vähitellen hellittää. Viimeksi tänä aamuna aamutelevisiossa esiintynyt Suomen Pankin edustaja tämän myös vahvisti uudelleen.

Juuri nyt tulee mieleen edellisen eduskuntavaalin edellä äänestäjien kanssa käydyt keskustelut. Edellisen hallituksen työ oli koko kevään ajan ajautunut täysin karille. Hallitusosapuolet hylkäsivät toinen toisiensa esityksiä ja lopuksi omiakin esityksiään siten, että Suomi joutui täyden päättämättömyyden tilaan. Kansalaiset turhautuivat voimakkaasti hallituksen vetämättömyyteen sanoen ehdokkaille, että tehkää nyt joitakin päätöksiä, vaikka huonojakin, että saadaan rattaat maassa pyörimään.

Keskusta lupasi tuolloin panna maan asiat kuntoon. Pakko on ollut tehdä vaikeitakin päätöksiä, jotta Suomen velkaantuminen pysähtyy ja yrityksiin saadaan uutta virkeyttä ja puhtia sekä välttämättä uutta työtä. Kilpailukykykin oli kadonnut. Pahimmat on nyt tehty ja katse uskalletaan jo suunnata parempaan. Suomi laitetaan nyt kuntoon ja sitä kautta saadaan työllisyys paranemaan. Siksi budjetin ratkaisujen ensisijaisena tavoitteena on tukea Suomen talouden elpymistä ja saada työllisyys parantumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Nimensä mukaisesti juuri nämä ovat myöskin työ- ja elinkeinojaostomme työn keskeiset peruslähtökohdat. Erilaisista painotuksista huolimatta haluan kiittää jaoston jäseniä siitä, että olemme voineet rakentavasti löytää välttämättömiä ratkaisuja näihin tilanteisiin.

Vaikka uusia työpaikkoja on syntynyt tuhansittain, erityistä huolta tuottaa pitkäaikais-työttömien määrän kasvu ja aivan erityisesti kohtaanto-ongelman suuri kasvu. Liian usein työnantajien puolelta kuuluu yhä suuremmaksi kasvanut huoli siitä, että ammattitaitoista työvoimaa ei ole saatavilla, ja sanotaan myös suoraan, että työnteon vieroksunta on nopeasti kasvanut. "Teen työtä vain päivällä", "olen aika paljon sairauslomalla", "tarjottu työ on liian likaista" ja niin edelleen ovat työn tarjoajille aika yleisiä vastauksia.

On myös välttämätöntä, että syrjäytymisvaarassa olevien nuorten ongelmiin puututaan huomattavasti nykyistä aiemmin. Siksi koko valiokunta korostaa, että hallituksen tulee edelleen lisätä työn vastaanottamisen kannustimia ja lisätä esitys kannustinloukkujen purkamiseksi ja työvoiman liikkumisen edistämiseksi. Myös työvoiman kohtaanto-ongelmia tulee vähentää.

Esitellessäni myöhemmin eri puheenvuorossa jaostomme työtä yksityiskohtaisesti lausun jo tässä yhteydessä iloni siitä, että suurimman oppositiopuolueen, sosialidemokraattien, kanssa saatoimme löytää hyvän yhteistyön vaikean Terrafame-asian hoitamiseksi siten, että kaivoksen erittäin hyvin alkanut työ edelleen saattoi jatkua. Ei suinkaan pääomittamalla vaan valtioneuvoston turvin voitiin jatkaa.

Jo tässä vaiheessa kuitenkin lyhyesti haluan todeta, että budjetin täydennyksen yhteydessä saatoimme... (Puhemies koputtaa) Halusin vielä puuttua matkailun tärkeyteen.

17.56 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Ala-Nissilä käytti täällä pitkän puheenvuoron, jossa hän käsitteli ei hallituksen budjettia ensi vuodeksi vaan SDP:n vaihtoehtobudjettia, ja sen takia pyysin tämän puheenvuoron. Sinänsä on hyvä, että SDP:n vaihtoehtobudjetti kiinnostaa, mutta toki toivoisi, että siihen tutustutaan huolellisesti. Siitä olisi löytynyt vastauksia moniin niihin huoliin ja kysymyksiin, joita edustaja Ala-Nissilä puhujapöytästä esitti.

On huolestuttavaa, että hallituspuolueiden edustajat ihan ministereistä alkaen eivät ole olleet kauhean aktiivisesti läsnä salissa, kun ollaan käsitelty talousarviota ensi vuodeksi. Esimerkiksi aikaisemmin debattikeskustelun aikana ensin poistui pääministeri Sipilä, sen jälkeen ministeri Lindström ja viimeisenä vielä valtiovarainministeri Orpo ilmeisesti ennen kuin tämä debattikeskustelu oli edes käyty loppuun. Tämä ei kerro hyvää kuvaa hallituksen ensi vuoden budjetista, jos edes omat ministerit eivät ole sitä tässä salissa puolustamassa, kun sille vaihtoehtoja esitetään tai kun siinä oleviin ongelmiin opposition suulla puututaan.

Edustaja Ala-Nissilä puhui myös siitä, että hallitus uudistaa yhteiskunnan rakenteita. Hänen mukaansa hallitus kovalla kädellä tekee uudistustyötä. No, tässä salissa on kuitenkin aikaisemminkin esitetty kysymys siitä, mitä tämä hallituksen uudistaminen on. Esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta leikataan ensin 190 miljoonaa, mikä tarkoittaa merkittävää aloituspaikkojen vähenemistä, ja vasta sen jälkeen sitten tehtäisiin niitä rakenteellisia uudistuksia eli ensin leikataan ja sitten myöhemmin joskus uudistetaan. Minun mielestäni tämä ei ole erityisen järkevä tapa tehdä politiikkaa.

17.59 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on luvannut elvyttää, ja hallitus haluaakin nyt panostaa työllisyyteen. Tämä on todella hyvä ja kannatettava ajatus, tätä kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

nattaa jatkaa. Mutta hallituksen työllistämistoimet tuntuvat tähtäävän lähinnä säästöihin, joita tulee, kun työttömyysturvaa heikennetään ja työttömille määrättäviä sanktioita lisätään. Säästöjä nimittäin syntyy, kun ansiosidonnaista työttömyysturvaa lyhennetään 500 päivästä 400 päivään ja alle kolme vuotta töissä olleille päiviä on enää vain 300. Tämä säästö iskee ennen muuta nuoriin, tämä 300 päivää. Mutta miten näissä käy säästöjen? Työttömyysturvan leikkaaminen ei nimittäin poista tulonsiirtojen tarvetta, ja jollei tuloa työttömyyspäivärahasta tule, niin silloin käännytään sosiaaliturvan puolelle ja veronmaksajat tietenkin maksavat sen.

Hallitus myös lisää sanktioita samalla, kun se kirittää ihmisiä töihin. Töitä on tällä hetkellä nyt hallituksen esitysten mukaan otettava vastaan kaukaa kotoa, jos työmatkat sopivat kolmeen tuntiin. Kokoaikainen osoitettu työ on otettava vastaan, vaikka palkka olisi pienempi kuin sillä hetkellä oleva ansiosidonnainen päiväraha. Tähän ynnätään vielä työmatkat, jotka ovat esimerkiksi Vaasa—Seinäjoki—Vaasa-akselilla kuukaudessa noin 400:sta 600:aan euroon riippuen siitä, millä junalla pääsee kulkemaan ja pitääkö kummasakin päässä olla vielä bussikuljetus vai ei. Toisin sanoen jos tällaisen työpaikan ottaa vastaan ja palkka on pienempi kuin työttömyysturva, niin kun siihen ynnätään vielä nämä matkat, siinä käy niin, että töihin menevän on mentävä pankkiin ja pyydetävä sieltä lainaa. Mutta sitä hän ei saa, kun hän on työtön, eli hänen on otettava pikavippi, jotta pystyy kulkemaan työhön sen takia, että jos hän kieltäytyy tästä työstä, tulee 90 päivän rahaton karenssi. Tämä tuo säästöjä, tämä ei tuo työllisyyttä, paitsi tietenkin sitten Kelan toimistoon ja sosiaalitoimistoon, koska asiakasmäärät siellä tulevat varmasti lisääntymään.

Minkäänlaista suoja ei ole siinä, millä palkalla työtä on otettava vastaan. Suoja on hallituksen esityksessä ainoastaan osa-aikaisten työntekijöiden kohdalla. Jos työtä on osa-aikaisesti, silloin ei tarvitse lähteä töihin, jos työttömyysturva on korkeampi kuin osa-aikaisesta työstä saatava palkka. Hyvä, että se on edes tässä huomioitu.

Tämän lisäksi on tämä Leelian lepotuoli kolmen kuukauden välein. Tiedätkö, että tämä tarkoittaa noin miljoonaa face-to-face-keskustelua työvoimatoimistossa. Tästä on sanottu, että on hyvä, kun joku kysyy: "mitä sinulle kuuluu?" Se onkin hyvä ja voimaannuttava kysymys ja hyvä, että kysytään, mutta jos se on pelkkä tyhjä sanonta, pelkkä tyhjä kysymys, se loukkaa ihmistä, joka todella haluaa ja tarvitsee työtä.

Arvoisa puhemies! Pelkkä jutustelu ei riitä. Työtön työnhakija tarvitsee työtä, hän tarvitsee näiden keskustelujen päätteeksi ratkaisuja siitä, mitä hän tekee nyt, tästä eteenpäin. Hän tarvitsee työ-, koulutus- tai työvoimapolitiittisen paikan, mistä jatkaa elämää eteenpäin. — Tosin minun on pakko sanoa, että olen hieman skeptinen näiden haastattelujen onnistumisen suhteen. Miksi? Siksi, että työvoimatoimistojen henkilökuntamäärä ei tällä hetkellä tule riittämään siihen, että nämä haastattelut pystytään tekemään. Tämä on asia, joka näyttää paperilla todella hyvältä mutta valitettavasti ei käytännössä toimi.

Ja sitten lyhyesti vielä päivän sanaan, olenhan entinen toimittaja.

Olisiko kenties tämän salin tehtävä tehdä rajaa, rajata se, mikä kuuluu sensuuriin ja mikä kuuluu journalistisen työnohjauksen asiaksi? Missä menee raja? Tämä on tärkeä kysymys, kun mennään eteenpäin ja kun katsotaan eduskunnan ikioman radion, Ylen, tämänhetkistä tilannetta. Tällä hetkellä siellä tarvitaan varmasti selvittelyä ja siellä tarvitaan toimia. Nämä asiat on pystyttävä purkamaan, nimittäin sananvapaus on niin kallis asia vapaassa demokraattisessa maassa, että siitä on pidettävä kaksin käsin kiinni. Yleensä, kun sananvapautta leikataan, se lähtee pienistä askelista ja kasvaa helposti isoksi syöväksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

18.04 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Päivän sana on nyt kuultu kaksi kertaa. Itse sanoin, että päivän sana on se inhimillisuus, ja edustaja Tolppanen kertoi omansa, myös tärkeitä asioita — oli kiva kuulla.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan pääluokan loppusumma on siis noin 14,6 miljardia euroa, mikä on tämän budjetin toiseksi suurin kaikista näistä budjeteista, elikkä siellä tehdään isoja asioita ja isoja päätöksiä.

Muutama asia, mitä siellä nyt on sitten tehty. Pienituloisten perheiden päivähoitomaksuja laskettiin — nehan eivät nousseet, vaikka sitä ensin ajateltiin tehtäväksi. Perustulokeiluun osallistuu noin 2 000 suomalaista. Yle-vero poistui — 300 000 ihmistä on tämän piirissä, ja he ovat juuri niitä pienituloisimpia. Sitten on tämä Lex Lindström eli 5 000 yli 5 vuotta työttömänä ollutta yli 60-vuotiasta suomalaista pääsee eläkkeelle — tämä on kertaluontoinen asia. Takuueläke nousee. Työttömyyden hoitoon tulee lisää rahaa ja paljon näitä uusia keinoja: työttömyyskorvauksen käyttö palkkatukeen, starttirahaan ja liikkumisavustukseen, ja myös nollatuntisopimuksiin on tulossa reiluja pelisääntöjä. Sotaveteraaneille tulee 40 miljoonan arvosta lisäapua muun muassa kotipalveluihin. Ja erittäin tärkeä on tämä omaishoitajat ja perhehoitajat: muun muassa lakisääteistä vapaapäivää lisätään, kaikille omaishoitajille tulee vähintään kaksi lakisääteistä vapaapäivää kuussa. Myös säännölliset terveystarkastukset ovat erittäin tärkeä ja toivottu asia. Ja lähipalvelut sosiaali- ja terveysuudistuksessa turvataan.

Arvoisa puhemies! Inhimillisyydestä tuossa jo puhuin enkä minä väsy siitä puhumaan, koska minä näen, että se on niin äärettömän tärkeä asia. Haluan nostaa esille pienen pienen kunnan Uudeltamaalta, Lapinjärven. Aamulla kun tuossa ajelin töihin, niin kuulin radiosta, että Lapinjärvi on tarttunut oikein kunnolla toimeen: he haluavat tulla esille ihmislähtöisenä kuntana. Kunnassa on noin 3 000 asukasta, ja he ovat laatineet siellä ohjelman, millä tavalla henkistä hyvinvointia voidaan parantaa niin, että se ei ole rahasta kiinni. Tästä itse tuossa edellisessä puheessakin jo puhuin, että millä tavalla me voimme parantaa niitä asioita, joita me kaikki kohtaamme tuolla, niin että aina ei ole se raha, mikä puhuu. Se on sitä hyvää kohtaamista, se on inhimillisyyttä ja sellaista, että meidän kaikkien olisi hyvä elää, asua ja olla. Eli mikä on laatua ja miten me voimme sitä laatua parantaa myös? Nostan tässä taas esille muun muassa tämän vanhustenhoidon ja ihmisten kohtaamisen siellä kentällä.

Arvoisa puhemies! Mitä muuta hyvää tässä ollaan saatu aikaiseksi? Tämä kohtuuton jättesiasetus on kumottu, ja se on hyvin tärkeä asia. Myös tämä kielikokeilu, joka alkaa vuonna 2017, on hyvä asia. Kauppojen aukioloajat vapautettiin. Guggenheimille ei tule rahaa. Kotihoidon tuki säilyy, sitä ei olla leikkaamassa. Eläkeläisten asumistukea ei leikata. Näitä monia asioita tässä on hyvä mainita.

Arvoisa puhemies! Arpajaislakimuutoksen yhteydessä meillä jää 500 miljoonaa Raha-automaattiyhdistykseltä jakamatonta rahaa elikkä rahapottia, ja siitä on kovasti kysytty varmasti meiltä kaikilta edustajilta, että mihinkä te itse tämän rahan antaisitte, nyt saisi tehdä niitä esityksiä. Meillä on talousarvioesityksiä täällä, ja on hyvä juttu niitä tehdä myös oppositiossa. Viime kaudella itsekin tein lukuisia, ja on ollut hyvä nähdä nyt sitten, että ne silloin tehdyt talousarvioaloitteet kyllä oikeasti etenevät. Siellä oli esimerkiksi saattohoitoon kohdistuvia aloitteita, joita tein, ja nyt hallituksen taustakirjauksissa on merkintä siitä, että muun muassa saattohoitoon kohdistetaan sillä tavalla resursseja, että yhdenvertaistetaan ja kautta maan laajasti tähän asiaan kiinnitetään huomiota — tein siitä myös toimenpidealoitteen. Saattohoito olisi yksi asia, mihin minä itse haluaisin antaa siitä 500 miljoonaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

nan potista. Minä haluaisin, että meillä olisi enemmän saattohoitokoteja ja meillä olisi oikea-aikaista apua, neuvontaa ja ohjausta silloin, kun nämä tilanteet tulevat — hyvää palliatiivista hoitoa. Vähävaraisille minä haluaisin antaa: vähävaraisille hyvän joulun ja sinne leipäjonoon oikeasti suomalaista, kotimaista leipää tarjottavaksi näille ihmisille. Mutta haluaisin myös antaa tutkimustyöhön. Näen, että Suomi on edelläkävijä syöpätutkimuksessa, vakavien sairauksien tutkimisessa, ja minä antaisin syöpätutkimukseen, siihen, että lasten, aikuisten ja ikäihmisten syöpähoito olisi niin hyvää, että todellakin, syöpä ei olisi enää sana, josta tarvitsee ajatella, että siihen menehtyy. Suomalaiset syöpätutkijat ovat urauurtavia. Kurkkusyöpä-, papilloomavirus- ja kohdunkaulasyöpätutkimukset ovat kaikki lähtöisin Suomesta, ja on hienoa, että meillä on tällaisia alan osaajia.

18.10 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on laatinut talousarvioennusteen ensi vuodelle. Olosuhteet työlle ovat olleet haastavat, mutta talousarvio on suht tasapainoinen velkaantumisen, ostovoiman ja kysynnän kehittymisen suhteen.

Suomi on ollut ankaran taloudellisen hallajakson ja nollakelin kurittama jo lähes vuosikymmenen. Taloudesta huolestuneen kansanedustajan sydäntä luonnollisesti lämmittävät Suomen Pankin julkaisemat tuoreimmat ennusteet taloutemme kasvuprosenteista tuleville vuosille. Luvut ovat pieniä mutta kuitenkin positiivisia. Näyttää siltä, että kasvun kevät lähestyy ja hentoinen talouskasvun oras nousee. Vuoden 17 kasvuksi ennustetaan 0,9 prosenttia. Kasvun taustalla on investointien positiivinen kehitys ja yksityinen kulutus. Totean, että vientitilastomme ovat edelleen negatiiviset eikä niissä ole nousua näkynyt. Tämä pilkistävä kasvu on siis täysin kotikutoista, mikä viennistä riippuvaisessa maassa on syytä tiedostaa.

Suomen taloudellinen tilanne on ikävä kyllä edelleen heikko, ja haasteemme voivat olla jopa suurempia kuin aiemmin on arvioitu. Heikko nousu ei todellakaan tarkoita sitä, että nämä taloutemme ongelmat olisi siis ratkaistu. Ei prosentin luokkaa oleva talouskasvu eikä suurempikaan poista taloutemme ja työmarkkinoidemme rakenteellisia ongelmia. Ennustetulla prosentin kasvulla ei myöskään päästä hallitusohjelmassa linjattuihin tavoitteisiin. Velkaantuminen jatkuu, ja kestävyysongelma on edelleen ratkaisematta.

Tämä vakava tilannekuva ei ole pelkästään meidän suomalaisten omaa ajattelua, vaan myös Euroopan komissio yhtyy huoleen Suomen taloudesta ja on varoittanut meitä julkisen talouden alijäämän liiallisesta suuruudesta. Todettakoon, että Suomi on EU:n vakauskriteeristön mukaan tarkasteltuna edelleen kolmen huonoimman EU-maan joukossa Slovenian ja Kreikan kanssa. Tästäkin näkökulmasta katsottuna käsittelyssä oleva talousarvio on vastuullisesti laadittu. Eduskunta kunnioittaa menokehystä, ja muutokset ovat kehyksen puitteissa. Kehyksessä pysyminen on kriittisen tärkeää, kun huomioidaan nämä taloudelliset haasteemme. Talouden osalta nyt on herkkä aika, ja tilannetta on seurattava jatkuvasti. Tilanne on tosin varovaisten positiivisten odotusten sävyttämä.

Valtiovarainministeriön uusi taloudellinen ennuste julkaistaan ennen joulua, ja siitä saamme uutta tietoa kevättä varten. Jatkossa on pidettävä kirkkaana mielessä se varsinaisen tavoite eli se, että hallitusohjelman tavoitteet täyttyvät. Suomi tarvitsee 110 000 uutta työllistä, ja koko kestävyysvaje pitää kuroa umpeen tulevan turvaamiseksi. Tämän hallituskauden 10 miljardin ohjelma ei ole vielä maalissa, vaikka paljon ollaankin jo saatu aikaiseksi. Viimeistään kevään kehysriihessä on varmistettava toimet, joilla tähän tavoitteeseen päästään. Kannustinloukkuja on purettava, yritysverotus on uudistettava, perhevaipaista keskusteltava, normeja purettava, työmarkkinoiden parempaan toimivuuteen on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kiinnitettävä huomiota esimerkiksi palaamalla paikallisen sopimisen suunnitteluun ja niin edelleen.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että hallituksen finanssipolitiikan yleislinja on tässä tilanteessa hyvä kompromissi velkaantumiskehityksen taittamisen ja kotimaisen ostovoiman ja kysynnän tukemisen välillä, ja tähän näkemykseen on helppo yhtyä.

18.14 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Otan nyt vähän rauhallisemmin kuin edellisessä puheenvuorossani.

Olen tämän keskustelun kuluessa ihmetellyt opposition aikamoista synkistelyä tässä tilanteessa. Kun katsotaan, minkälainen muutos on maassa tapahtunut, kun vielä 3—4 vuotta sitten bruttokansantuote laski toista prosenttia, niin nyt ollaan kuitenkin selvästi yli prosentin kasvussa, eli muutos on ollut lyhyessä ajassa kolmen prosenttiyksikön luokkaa. Se on selkeä muutos ja siitä seuraa se, että meidän taloutemme kaikki näkymät ovat selvästi kirkastuneet. Sellaiseen synkistelyyn ei ole aihetta, vaikka samanaikaisesti on myönnettävä, että helppoa meillä ei ole nyt eikä tule olemaan jatkossa, koska maailmantalous ei vedä ja Eurooppa on heikoissa kantimissa ja on monenlaisia vaikeuksia ympäristössä. Suomi on kuitenkin saavuttanut kilpailukyvyssä Saksaa ja Ruotsia, jotka ovat meidän parhaimmat tai pahimmat kilpailijamme, merkittävästi kiinni. Ne ovat menettäneet kilpailukykyään ja Suomi on sitä vahvistanut hallituksen toimenpiteiden ja työmarkkinaosapuolten hyvän yhteistyön ansiosta.

Minä uskon, että ensi vuonna ja tällä vaalikaudella voidaan päästä sinne lähes 72 prosentin, jopa 72 prosentin työllisyysasteeseen ja saada ne yli 100 000 uutta työpaikkaa, jotka hallitus on asettanut tavoitteeksi. Ei ole mitään syytä luopua tuosta tavoitteesta tässä vaiheessa, kun on 2,5 vuotta aikaa tätä hallituskautta. Nimittäin jo nyt tämä kasvu on selvästi lähtenyt käyntiin, vaikka hallitus on istunut, tai tehnyt työtä, vasta 1,5 vuotta ja alku oli, niin kuin kaikki tiedämme, vaikeaa sen tähden, että siihen oli pantava nämä sopeutustoimenpiteet, jotka totta kai aluksi heikentävät talouden kehitystä ja sitten vasta, kun ne alkavat kunnolla purra, nostavat taloutta. Nyt olemme siinä taitekohdassa, että talous on lähdössä vetämään ja kasvuun, ja siksi uskon, että nuo työllisyystavoitteet on mahdollista saavuttaa jopa tällä aikataululla tai ainakin hyvin pian sen jälkeen.

Arvoisa puhemies! Työministeri Lindström on tehnyt erinomaista työtä. Hän otti ja hallitus kokonaisuudessaan otti tehtäväkseen valtavan, lähes 6 miljardin euron passiivisen työttömyysrahoituksen, aktivoinnin niin, että sillä luodaan työtä ja työpaikkoja eikä vain katsella sivusta, kun tilanne seisoo. Tähän asti on työttömyys kasvanut ja tilanne ollut tällainen seisovan veden ummehtunut tila. Nyt ministeri Lindström on todellakin pannut vauhtia pyöriin, ja se tulee näkymään nyt ensi ja seuraavina vuosina aivan varmasti merkittäväällä tavalla.

Veronkevennyksiä nyt tulee — kun viime vaalikaudella veroja iskettiin rajusti lisää, niin nyt on käännetty kelkkaa tässäkin ja veronkevennyksiä on tulossa laajasti — ja uskon, että tuovat vireyttä talouteen, talouskasvua ja lisää verotuloa, niin kuin nähtiin autoverotuksen keventämisen kautta: autoveron tuotto kasvoi, vaikka verotus keveni. Liikenneinfraan tässä budjetissa ja lähivuosina panostetaan enemmän kuin vuosikymmeniin. Lienee 50-luvulla viimeksi, kun on panostettu suomalaiseen liikenneinfraan sillä tasolla kuin nyt. Meillä on valtava liikenneväylien korjausvelka, ja ensi kertaa, ainakin sillä kaudella, kun itse täällä olen ollut, lähes 30 vuotta, sitä velkaa nyt todella maksetaan pois. Se on äärettömän tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Arvoisa puhemies! Luottamus on siis palautunut. Kotitalouksien ja yritysten luottamus näkyy selvästi jo mittauksissa. Luottoluokittajat luottavat Suomeen. Voi vain kysyä, että jos viime vaalikauden politiikka olisi jatkunut, miten olisi käynyt Suomen luottoluokitukseksi. Olisimme varmasti jo menettäneet sen aseman, missä nyt olemme, ja sitä myötä olisivat myös korot nousseet. Komissio olisi ottanut meidät jo tarkkailuun, kun se nytkin jo pyytää selvityksiä. Mitä sosialidemokraatit vastaisivat oman budjettiesityksensä näkökulmasta komissiolle tänä päivänä? Teidän vaihtoehtonne on nimittäin pohjaa vailla, niin kuin on monessa kohtaa nähty. Verotuloja, jotka ovat virtuaaliverotuloja, eivät ole todellisia, ja menoja te esitätte joka pääluokkaan mittavasti lisää. Ei sillä politiikalla Suomea nosteta, vaan ajettaisiin sellaiseen tilanteeseen, että olisimme holhouksen alla. Onneksi nykyinen hallitus on ottanut tehtävänsä vakavasti, uudistaa, sopeuttaa, uudistaa, rakentaa tulevaisuutta ja panostaa kärkihankkeisiin ja myös infraan.

18.20 Markku Pakkanen kesk: (Toimi Kankaanniemi: Pane paremmaksi! — Markku Pakkanen: Ei pysty, ei pysty!) — Arvoisa puhemies! Edellinen puhuja tuossa pyysi pistämään paremmaksi. Aika haastava tehtävä. Kokenut edustaja Kankaanniemi käytti hyvän puheenvuoron.

Itse olen syksyn aikana päässyt työskentelemään muun muassa valtiovarainvaliokunnan jäsenenä, ja tässä 55,5 miljardin talousarvioletinnössä on lukuisa määrä kunta- ja terveysjaoston tekemiä talousarvioesityksiä, joissa olen saanut edustaja Rossin kanssa olla mukana.

Tyytyväisyydellä todetaan tehdyt kohdennukset: on tehty keskimäärin 500 000 euron lisäyksiä tuonne kunta- ja terveysjaoston osiolla, Oikeusrekisterikeskuksen toimintamenoihin yhteensä 4,5 miljoonaa euroa, jotka myös kuuluvat kyseiselle jaostolle, ja kolmannen sektorin tuottamien sosiaalipalveluiden turvaamiseen on saatu tuollainen 5 miljoonan euron lisäys. Nämä tuntuvat hyviltä lisäyksiltä tähän näin joulun alla tehtävään budjettiesitykseen.

Erityisesti täytyy kuitenkin iloita tästä Juha Sipilän hallituksen panostuksesta veteraaneille ja heidän kuntoutukseensa. 40 miljoonan euron lisäpanostus siihen ja kotiin vietäviin palveluihin on kyllä hieno asia sotaveteraaneille. Suomi kun ensi vuonna viettää tuota 100-vuotista juhluvuotta, niin tämäkin kertoo, että tällä eduskunnalla on sydän paikallaan, niin kuin edustaja Rossi on tuon asian hienosti kirjaillut.

Muita huomioita, joita haluaisin tässä talousarvioesityksessä nostaa, on vielä tämä Rajavartiolaitokselle tullut 550 000:n lisäys. Rajavartio on tärkeä asia suomalaiselle yhteiskunnalle, ja kuluvan vuoden aikana erityisesti olemme saaneet todeta, kuinka hyvää työtä rajavartiostossa tehdään. Tällainen pieni lisäys on myös heille paikallaan.

Tänään maanpuolustusjärjestöjen koulutusyhdistys vietti vuosipäiväänsä, ja on hienoa, että maanpuolustusjärjestön toiminnan tuki saatiin palautettua. Se 404 000 euron lisäys kyseiselle järjestölle on aivan välttämätön, jotta toimintaa pystytään nykyisessä laajuudessa jatkamaan ja harrastamaan. Oli hienoa olla heidän juhlassaan tänään ja kertoa edustajille siellä, että tämä asia saadaan hoidettua kuntoon. Myös Tullin määrärahoja pystytään hiukan tässä joulun alla korjaamaan, ja 300 000 on rahaa luvassa sinne lisää.

Opetus- ja kulttuuriministeriön alla erityisesti haluaisin nostaa urheilija-apurahat ja Urheilijoiden Ammattienedistämissäätiön saaman tukirahan. Täällä hyvin paljon aina puhutaan suomalaisesta menestyksestä ja millä lailla Suomi-kuvaa maailmalla pystytään kirkastamaan. Urheilijat ja kulttuurin-, taiteentekijät, jotka viime viikkojen aikana tai itse asiassa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

viikonloppuna nostivat taas jälleen Suomi-kuvaa maailmalla, ansaitsevat kyllä kaiken tuen, mitä tästäkin talosta voidaan antaa. Mutta erityisesti tämä apurahajärjestelmä on monelle huippu-urheilijalle tärkeä tuki sitten, kun huippu-urheilu aikanaan jää ja paluu normaaliin työelämään on edessä. Tällainen tukirahajärjestelmä on hieno asia, mitä Suomessa pidetään.

Täällä salissa on käyty keskustelua myös paljon työllistämisen keinoista, ja itse pidän hallituksen esitystä tästä yrittäjien 5 prosentin yrittäjävähennyksestä tärkeänä. Sen vaikutusta työllistämiseen on tässä salissa moneen kertaan epäilty, mutta tähän onkin yrittäjille tarkoitettu yrittäjävähennys, ja sen kautta, kun yrittäjät saavat virkeyttä ja toimintaa omaan yritykseensä, sitä työllistymisen mahdollisuutta aina parannetaan. Sinälläsähän tämä yrittäjävähennys ei ketään työllistä, mutta yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan, ja sitä kautta työllistyminen on mahdollista. — Kiitoksia.

18.25 Kauko Juhantalo kesk: Herra puhemies! Edellisessä puheenvuorossani jäi vähän kesken eräs asia. Halusin tuoda sellaisen asian esiin, joka oli koko valiokunnassa ja erityisesti meidän jaostossa voimakkaasti esillä ja joka Suomessa on selvästi laiminlyöty tehokkaasti, nimittäin matkailun merkitys tulojen tuottajana Suomelle ja nyt ennakkoa paljon suuremman mielenkiinnon kohteeksi joutunut pohjoisosamme elikkä Lappi. Siis jo tässä vaiheessa haluan lyhyesti todeta, että budjetin täydennyksen yhteydessä jaostomme saattoi edelleen antaa lisätukea idänkauppaan ja selluhankkeisiin, Kiinan-kaupan edistämiseen, arktisen alueen hankkeisiin, vientihankkeisiin Eurooppaan, kiertotalous- ja cleantech-hankkeisiin, rajaesteiden poistamiseen, Kuluttajaliiton toimintaan ja aivan erityisen voimakkaasti juuri matkailun markkinointiin Suomessa.

Matkailumahdollisuudet Suomessa on nostettava aivan uudella tavalla esille. Suomen panostukset matkailuun ovat aivan liian pieniä verrattuna moniin kilpailijamaihin, vaikka alan kasvupolitiikka on erittäin suuri. Tämä vertailu on hyvin havainnollinen muun muassa samat edellytykset tarjoaviin Pohjoismaihin nähden. Pullonkaulana ovat muun muassa riittävän korkeatasoisten investointien ja ohjelman tarjoajien puute erityisesti Lapissa. Siksi korostimmekin palveluiden tuotteistamista ja laatua, niiden saatavuutta sekä hyvää logistiikkaa ja kattavaa matkailun edistämistä yhteistyössä myös naapurimaiden kanssa.

On huomioitava, että suhteessa bruttokansantuotteeseen Ruotsi, Norja ja Islanti panostavat huomattavasti paljon enemmän matkailuun. Heillä on arvioitu jo meitä paljon aikaisemmin matkailun tuloja tuottava vaikutus. Meillä sitä ei ole osattu niin arvostaa. On arvostettu voimakkaammin perustyöntekoa ja siitä saatavia vientituloja ja lyöty laimin tuo ikään kuin vähän hupina oleva matkailu, kun sen autolla usein teemme tuonne Lappiin hauskaa pitämään. Se on merkityksellisen tärkeä elinkeinoala ja työllistää hyvin paljon ihmisiä ja nimenomaan erikoistietotaidon omaavia ja sellaisen taidon, josta matkailijat pitävät. Siihen pitää panostaa.

18.28 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies ja hyvät kansanedustajat! Eduskuntaryhmästäme vanha konkari, edustaja Kankaanniemi piti hyvän yleispuheenvuoron, joten yritän tässä nostaa toisiakin näkökohtia, mitä Toimi ei vielä ehtinyt tuomaan esille.

Olisin ensimmäiseksi ottanut muutamista puheenvuoroista ajatuksia erityisesti, koska olen työ- ja tasa-arvovaliokunnan jäsen.

Täällä tuotiin aika vahvaakin kritiikkiä erityisesti SDP:n puolelta koskien tätä kolmen kuukauden välein tehtävää haastattelua, jolla pyritään aktivoimaan ja olemaan läsnä ihmi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

sen elämässä. Siitä käytettiin nimityksiä 5 minuutin visiitti tai sähköpostikeskustelu, tai siten katsottiin, että se loukkaa työtöntä, joka haluaa töihin. Valiokunnassa kuulumme asian-tuntijoita, ja työvoimatoimisto katsoi, että näillä resursseilla heillä ei ole mahdollisuutta täyttää toimenpidevaatimusta, koska sitä haastatteluvetä on olemassa, ja tästä syystähän hallitus on sinne panostanut 17 miljoonaa lisää.

Tämä täytyy kuitenkin nähdä myös sieltä työttömän silmin. Meillä oli työvoimatoimistosta palveluhenkilöitä kuultavana, ja he kertoivat, että he olivat tehneet tämmöisen haastattelun, jossa kysyttiin, miten haluaisit tulla kohdatuksi — puhelimitse, sähköpostitse, et mitenkään — ja siinä erityisesti nuoret toivoivat henkilökohtaisia tapaamisia ja se oli heille tärkeää. Olen itsekin tavannut työvoimatoimiston psykologeja, ja he kertoivat siitä, kuinka tärkeää nuorelle on se tapaaminen.

Työ- ja tasa-arvovaliokunta on kiinnittänyt huomiota, että tapaamisten kautta pitää löytä jatkopolku ja siinä pitää olla oikea ja järvevä ratio, mutta ei, en lähtisi ihan siitä, että tässä nyt olisi jotenkin kysymys 5 minuutin visiitistä tai että tämä olisi joku paperinleimaamistilaisuus. Kyllä siinä on ihan aito halu ja huoli tässä asiassa, miten saataisiin ihmiset nopeasti työllistymään, pysymään työn syrjässä, ja ettei tule nuorille erityisesti syrjäytymistä ja sitä kautta sitten muita ongelmia, jolloin enää työvoimatoimiston palvelut eivät riitä.

Täällä on tuotu hyviäkin uudistuksia esille. Totta kai on sellaisiakin asioita, että jos minulla olisi valtavasti rahaa, niin totta kai toivoisin, että olisin voinut joitakin asioita tehdä toisin tässä kokonaiskuvassa. Esimerkiksi edustaja Juvonen muistutti työvoimapolitiikkaankin liittyvästä Lex Lindströmistä. Siinä kuitenkin arviolta noin 5 000 henkilöä, jotka ovat pitkäaikaistyöttömiä ja yli 60-vuotiaita, pääsevät niin sanotusti roikkumasta työkkärin listoilta niin halutessaan, sehän ei ole pakollista, ja minusta se on hyvä uudistus tällaisena kertaluonteisena toimenpiteenä, mutta totta kai meidän pitäisi päästä siitä eroon, että meillä on pitkäaikaistyöttömiä erityisesti tässä ikäluokassa. Itse arvostan tämänikäisten osaamista ja elämäkokemusta hyvinkin paljon. Olin juuri Kela-valtuuston kokouksessa ja siellä pääjohtaja Liisa Hyssälä jäi eläkkeelle 68-vuotiaana, ja hän on hyvin virkeä ja ollut hyvin innostunut. Eli kyllä 60-vuotiailla ja siitä yli on hyvin paljon annettavaa, varsinkin sitä elämäviisautta, jota minullakaan ei vielä niin paljon ole, kun en nyt vielä 50:täkään ole täyttänyt. Tässä nyt toivon tietysti, että kaikki yhtyvät siihen, että edustaja Meri on erittäin nuori vielä. (Toimi Kankaanniemi: On on! — Hannu Hoskonen: Ehdottomasti!)

Sitten täällä oli keskustelua monenlaisista menoista, mitkä ovat meidät yllättäneet, ja yksi asia, joka meidät on tietyllä tavalla yllättänyt viime vuonna ja tänäkin vuonna ja tulevina vuosina ja varmaan tulee yllättämään ehkä uudestaankin, on maahanmuutto. Näissä keskusteluissa, kun puhutaan leipäjonoista ja köyhyydestä, meidän täytyy muistaa, että on helppo ja varmaan halukin olla inhimillinen, mutta kun on sitä niukkuutta jaettavana, niin silloin täytyy pystyä myös myöntämään se tosiasia, että me voimme ottaa turvapaikanhakijoita vain sen verran kuin meillä on taloudellisesti siihen resursseja ja me onnistumme kotoutuksessa.

Esimerkiksi SDP:llä on ollut yksittäisillä edustajilla esityksiä, esimerkiksi edustaja Tuppuraisella, että ottaisimme 10 000 uutta turvapaikanhakijaa, ja samoin Tuomiojalla ja vihreillä, mutta silloin olisin toivonut, koska teillä on ehkä ollut tätä linjaa jo pidempään, että teidän vaihtoehtobudjeteissanne olisi selvästi näkynyt laskelmat siitä, mitä tämä tarkoittaa pitkällä aikavälillä meidän maksukyvyillemme. On helppo sanoa ja toivoa asioita, mutta pitää myös konkreettisesti osoittaa niihin toimenpiteet. Niitähän te hallitukseltakin vaaditte, (Ozan Yanar: Meillä on! Kyllä!) ja sitä ei ole välttämättä ollut tässä esittä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Minusta edustaja Kankaanniemi hyvin kertoi siitä, näistä luvuista, miten tämä talous on lähtenyt eteenpäin, ja jos ajattelee, niin bruttokansantuote on kasvanut ja se on erittäin hyvä asia, vaikka paljon on vielä tehtävää. Tämän päivän keskusteluissa, mitä kuunneltiin, kaikki tuntuivat olevan siitä yhtä mieltä, että talous on varovaisia merkkejä näyttänyt positiiviseen suuntaan ja työttömyys on laskemaan päin, mutta ehkä keinoissa on joitain — ja varmaan monissakin kohdin erilaisia — painotuksia. Kuitenkin olisin toivonut ehkä vähän enemmän myönteistä sanaa siihen päin, että on se hyvä, että se laiva on edes kääntynyt. Ajatelkaa, jos meillä olisi edelleen se, että työttömyys kasvaisi ja talous vain menisi aina huonompaan suuntaan, mitä me sitten tekisimme? Eli tietysti olisi hyvä aina myöntää ne elämän realiteetit, myös oppositiossa.

Edustaja Tolppanen lähtikin ja puhui tästä Ylen tapauksesta ja sananvapaudesta. Minusta tämä on erittäin hyvä aihe. Meitä poliitikkoja pitää voida tarkastella, meidän tekemisämme ja motivaatioitamme, se on hyvä asia, ja ehkäpä nyt kaikki ovat enemmän kiinnostuneita keskustelemaan siitä kuin silloin, kun esimerkiksi perussuomalaiset ovat esittäneet omia näkemyksiään. Muistan ennen eduskuntavaaleja, kun me esitimme meidän maahanmuuttopoliittisen ohjelmamme, niin sehän oli monien mielestä rasistinen. Tänä päivänä sieltä on erittäin paljon otettu toimenpiteitä hallituksen maahanmuuttopoliittiseen ohjelmaan, ja eipä siitä keskustelua enää ole ollut, että se on rasistinen. Eli nämä ovat niitä semmoisia julkisuudessa olleita asioita. On hyvä miettiä sitä asenteellisuutta itse kunkin.

Esimerkiksi, jos ajattelen tätä Ylen päätoimittajan asemaa, itse kannatan sananvapautta, mutta myös itse olen ollut esimiehenä, ja mietin, millaista on olla päätoimittaja ja esimies, jos ei saa antaa ohjausta. Onko silloin nukke-esimies, joka voi joutua viime kädessä oikeudelliseen vastuuseen lehden toiminnasta mutta ei kuitenkaan saisi antaa ohjausta? Tämä on hyvä kysymys tämän tasapainon ohella. Mutta tämä nyt ei ole varsinaisesti tämän budjetin aihe. — Olenko minä mennyt yli jo ajassa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Teidän puheenvuoronne ei ollut ennalta pyydetty. Ennalta pyydettyssä raja oli 5 minuuttia, muissa sitä rajaa ei ole. Mutta suositus tässäkin on toki korkeintaan 10 minuuttia.

No, kyllä sitten minä vielä ehdin 2,5 minuuttia. Korkeintaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Mutta jos saa edustajalle esittää toivomuksen, että kun kuitenkin nämä teidän viimeksi mainitut asianne eivät suoraan liity budjettiin, niin pyydän...

Joo, toisaalta edustaja Tolppanen ja edustaja Juvonen saivat puhua siitä, minä en nyt kovin pitkään siitä puhunut.

Mutta sitten työ- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenenä toteaisin vielä, että tämä työttömyysetuuksien aktiivikäyttö toteutetaan, ja tässä käytetään nimenomaan työmarkkinatukea, peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa palkkatuen ja starttirahan rahoitukseen. Tämä on kustannusneutraali, mikä on hyvä asia. Täällä on ollut hyvin paljon keskustelua myös tästä Rinteen mallista, ja käsitykseni mukaan 350 miljoonaa tämä maksaa eduskunnan laskentapalvelun mukaan, mutta tästä ei ole nyt sitten ihan täyttä selvyyttä, sitä ei ole SDP:n puolelta kovin paljon avattu. On vain sanottu, että ei pidä paikkaansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Samaten turvakotien asema oli täällä joissakin puheenvuorossa esillä. Haluaisin todeta, että siihen tulee nyt 2 miljoonan euron lisäys verrattuna viime vuoteen, jotta me voimme täyttää Istanbulin sopimuksen sopimusehdot.

Vielä viimeiseksi mutta ei vähäisimmäksi toteaisin työ- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnosta, että harmaan talouden torjunta on hallitusohjelmassa painopisteenä, ja valiokunta pitää perusteltuna sitä linjausta ja korostaa työsuojelun merkitystä. Tietysti harmaassa taloudessa on juuri ollut ongelmana, että on myös ollut ulkomaalaisten valvontaa, ja tämä on ollut ongelma. Tämä tuli Etelä-Suomen työsuojelun tarkastuksessa esille, että heillä on siellä riittämättömät resurssit, koska tähän on koko aika mennyt enemmän ja enemmän resursseja, ja se on ollut heidän mielestään hyvin valitettavaa.

18.38 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Meri nosti tärkeän asian, sananvapauden, esille, ja se on niin, että kiitos sotiemme veteraanien, me saamme käyttää sananvapautta hyväksemme täällä Suomessa — puolueesta riippumatta toivottavasti. (Ozan Yanar: Tehän uhriudutte itse!)

Arvoisa puhemies! Kun vuosi takaperin käsitelimme talousarviota tässä salissa, olivat Suomen talouden näkymät hyvin heikot. Kova säästökuuri valtiontaloudessa oli tuolloin käynnissä, ja pelko maamme talouden heikkenemisestä entisestään oli ilmeinen. Hallituksen määrätietoisella työllä ja kipeilläkin säästötoimilla tilanne on onneksi saatu kääntymään parempaan suuntaan. Talous on kääntynyt hienoiseen kasvuun, samoin teollisuuden tuotanto. Pienten ja keskisuurten yritysten tilanne on viime aikoina kohentunut ja tuotantosekä tilauskanta ovat kasvaneet, myös kuluttajien luottamus talouteen on parantunut. Memme siis oikeaan suuntaan. Töitä on kuitenkin edelleen tehtävä julkisen talouden tasapainottamiseksi.

Talousarviosta löytyy monia hyviä uutisia aivan tavallisille kansalaisille. Turvallisuuden panostetaan paljon, ja se koituu jokaiselle kansalaisellemme eduksi. Myös ansiotulo-verotus kevenee 515 miljoonalla eurolla kilpailukyky sopimuksen sekä hallituksen veronkevennyksen johdosta. Eläketulon verotusta kevennetään vastaavasti noin 135 miljoonaa. Eläkkeiden verotuksen keventäminen on oikeasuuntainen ratkaisu, mikä edistää eläkeläisten oikeudenmukaisempaa verokohtelua. On kuitenkin todellisuutta, että kansaneläkkeellä, takuueläkkeellä ja pienellä työeläkkeellä elävillä toimeentulo on tiukalla.

Veteraanit ja sotainvalidit on huomioitu ensi vuoden budjetissa. Ensi vuodesta lähtien kaikki kotona asuvat avopalveluita tarvitsevat veteraanit voivat saada maksuttomia palveluita kotiin. Tavoitteen saavuttamiseksi on varattu itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi 20 miljoonaa euroa. Samalla sotainvalidien haittaraja-aste lasketaan 15 prosentista 10:een. Näitä parannuksia olisi voitu toki tehdä voimakkaammin aiempienkin hallitusten aikana — sillä olisi ollut varmasti kansan tuki. Nyt veteraaneja on jäljellä noin 21 000. Veteraanien vähentyessä pitäisi kaikille olla mielestäni mahdollisuus päästä hoitokotiin, ja erittäin tärkeää on, että kuntoutuksen ja kotiin vietävien palveluiden ne varat, joita veteraaneilla on oikeus saada, täysipainoisesti käytettäisiin veteraanien hyväksi eikä niin, että osa rahoista lähetetään takaisin, kun ei ole kaikkia tavoitettu. Tähän pitää kiinnittää erityistä huomiota, että kaikki varat, mitkä on osoitettu, käytetään myös.

Arvoisa puhemies! Pienyrittäjien tukeminen maksupohjaisella alvilla ansaitsee kiitosta. Arviolta 90 prosenttia suomalaisista yrityksistä pääsee nyt maksuperusteisen alvin piiriin. Uudistuksen jälkeen pienyrittäjä voi maksaa kaupasta maksettavan arvonlisäveron sitten ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

sillä rahalla, jonka hän kaupasta saa, eikä rahaa tarvitse ainakaan lainata pelkkää veronmaksua varten. Myös yrittäjävähennyksen käyttöönotto helpottaa yrittäjien arkea.

Metsätilojen sukupolvenvaihdoksia tuetaan ottamalla käyttöön niin sanottu metsälahjavähennys. Perintö- ja lahjaveroasteikkoja kevennetään maatiloiden ja muiden yritysten sukupolvenvaihdosten edistämiseksi. Pienten yritysten kehittäminen on tärkeää, koska ne luovat Suomelle työpaikkoja. Suuret yritykset vähenevät entisestään, ja valtaosa yrityksistä on pieniä. Tiedän yrittäjän vaikeudet ihan omakohtaisesti. Pienyrittäjät ovat tiukoilla. Yrittäjäpaketti koituu kaikkien yrittäjien hyväksi, ja sitä kautta työllisyyttä syntyy.

Myös ministeri Lindströmin esitys, joka mahdollistaa yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien eläkkeellepääsyn, on sisällytetty talousarvioon. Tämä on inhimillinen linjaus, joka helpottaa ikääntyvien pitkäaikaistyöttömien arkea. Monille heistä eläkkeellepääsy on oikea ratkaisu.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle on myös panostettu. Talousarvion käsittelyssä varmistui, että päivähoitomaksujen suunnitellut korotukset perutaan. Monet lapsiperheet sinnittelevät hyvin tiukoilla, joten on tärkeää, etteivät päivähoitomaksut nousseet. Vielä tärkeämpää on se, että jo aiemmin sovituista pienituloisten lapsiperheiden maksujen kevennyksistä pidettiin kiinni.

Vähemmälle huomiolle jäänyt tuki audiovisuaalisille tuotantomarkkinoille on erittäin positiivinen uutinen. Elokuvayhtiöt voivat nyt kuvata Suomessa, ja tarve lähteä pienten kustannusten perässä esimerkiksi Viroon kuvaamaan vähenee. Myös kansainväliset yhtiöt voivat kuvata esimerkiksi Lapissa tai jopa Venäjälle sijoituvia kuvauksia Suomessa. Tällainen toiminta tuo esimerkiksi matkailualalle lisää tuloja.

Lainauskorvausten saaminen pohjoismaiselle tasolle on myös todella tervetullut uutinen.

Arvoisa puhemies! Liikkumisen merkitystä on vaikea liioitella. Liikunta lisää tunnetusti ihmisten hyvinvointia ja alentaa terveydenhoitokustannuksia. Liikkuva elämäntapa on helpointa omaksua nuoresta asti. Onkin ilo huomata, että tunti liikuntaa päivässä -hanke etenee vauhdilla. Hankkeeseen käytetään kärkihankerahoitusta 7 miljoonaa euroa vuonna 2017. Kuluneen vuoden aikana liikkuviksi kouluiksi katsottujen peruskoulujen määrä on noussut 31 prosentista 66 prosenttiin. Oppilaista toiminnan piirissä on nyt 76 prosenttia. Ensi vuoden aikana liikkuvan koulupäivän kokeilut laajennetaan lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin eri puolilla Suomea. Nämä panostukset tulevat näkymään tulevaisuudessa selkeinä säästöinä terveystuloissa ja lisääntyneenä hyvinvointina.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Pientä orastavaa valoa on siis näkyvässä talouden piristyesä. Siellä omassa maakunnassani Turun telakka ja siellä lapsuuden kotimaisemissa Ukin autotehdas työllistävät useita tuhansia uusia työntekijöitä lähitulevaisuudessa. Se on loistava uutinen. Siitä pitää vain pitää kiinni, että työntekijät ovat pääosin kantasuomalaisia ja että ne nuoret nyt löytäisivät työpaikkansa näistä uusista mahdollisuuksista. — Kiitos.

18.46 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Oli hyvä asia, kun kiinnitettiin huomiota siihen, että jos salista pyytää puheenvuoron, niin voi ylittyä se 5 minuuttia, ja jos se on etukäteen pyydetty, silloin se suositus on 5 minuuttia. Itselleni kävi tuossa niin edellisen puhemiehen aikana, että olin toki tuolta paikalta sen pyytänyt, mutta keskeytettiin sitten tasan 5 minuuttiin. Asiaa jäi, ja nyt joudun vielä yhden kerran tänne tulemaan. Halusin vain sanoa, miten se meni. (Timo Heinonen: Kohta on taas mennyt se 5 minuuttia!) — Ei mene minun kanssani, olen hyvin nopea puhumaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Tuossa edellisessä puheenvuorossa en suinkaan puhunut sananvapaudesta, vaan kommentoin vain edustaja Tolppasen puheenvuoroa, että se oli päivän sana, kun itsekin jo pidin täällä yhden päivän sanan.

Haluan nostaa, arvoisa puhemies, esille vielä poliisit ja heidän määräaikaaisuutensa. Hallitus täydennetyssä talousarvioesityksessä antoi lisämäärärahaa, jotta 200 poliisin määräaikaisuus säilyy, ja tämä oli hyvin tärkeä asia. Lisäksi haluan mainita tämän nettirikollisuuden torjunnan, jonka tarkoituksena on muun muassa ehkäistä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ja nettikiusaamista ja huijauksia. Tämä on hyvin tärkeä asia, kuten myös muutenkin nämä lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset, ja siitä on muun muassa lakialoite täällä eduskunnassa odottamassa, että tämä selvitys tehdään, missä arvioidaan, ovatko annetut tuomiot oikeustajun mukaisia. Varmaan näihin asioihin sitten palataan, että onko syytä muun muassa koventaa törkeiden lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten alarajarangaistuksia, ja siitä olen itse tehnyt lakialoitteen — täällä nyökytellään, moni muukin on aiheeseen ottanut kantaa.

Lisäksi suojelupoliisin toimintamenoja lisätään ja väkivaltaisten ääriliikkeiden laittoman toiminnan kitkemiseksi on myös resursseja kohdistettu. Rajavalvontaan myös rajavartijoita itärajalle lisää.

Arvoisa puhemies! Se, minkä haluan erityisesti nostaa esille ja mikä minusta on tässä tänä päivänä unohtunut, on rikoksen uhreille tarjottavat tukipalvelut. Meillä on uhridirektiivi astunut voimaan, ja se edellyttää muun muassa, että pitää olla tukipuhelin kohdallaan. Ja loppuvuonna meillä myös Suomessa avataan valtakunnallinen auttava puhelin, joka tarjoaa tukea naisiin kohdistuvan väkivallan ja lähisuhdeväkivallan uhreille. Tehdään edelleen toimia sen eteen, että nämä asiat saadaan myös kuntoon, ja tällaista vastaavaa ympärivuorokautista palvelua ei Suomessa ole aiemmin ollut. Tästä on ymmärtääkseni menossa THL:n toimesta parasta aikaa palveluntuottajan hankinta. En ihan tarkkaan tiedä, joko se mahdollisesti on valittu, mutta tukilinjan nimeksi tulee Nollalinja, ja se tarkoittaa silloin sitä, että linja on auki ja sinne voi soittaa perheväkivallan uhri tai ylipäänsä väkivallan uhriksi joutunut ihminen, joka tarvitsee sitä keskusteluapua. Tämä on hyvin tärkeä asia. Rikosuhrimaksuhan astui voimaan oliko nyt joulukuun alussa, ja tämä on se raha, jolla tätä toimintaa muun muassa sitten ylläpidetään, elikkä se maksu menee hyvin tärkeään paikkaan.

Vielä ikääntyneiden hoidosta ja kärkihankkeista:

Vaikka me saimme sen hoitajamitoituksen tarkistamisen muutettua siten, että hoitajamäärä säilyy siinä 0,5:ssä — toki raskaammassa hoivassa se on vielä sitäkin korkeampi — ei meidän maailmamme ole vielä valmis. Meillä on paljon vielä tehtävää, esimerkiksi se, että me sinne kotihoitoon kohdistamme myös sitä hoitajaresurssia, kun ihmiset kuitenkin ovat siellä. Koti on hyvä paikka asua, elää ja olla, ja moni ikääntynyt toivoo voivansa viettää elämänsä ehtoon siellä kotona. Eli että resurssit eivät ole ainoastaan ryhmäkodeissa ja hoivalaitoksissa vaan että ne menevät myös koteihin, ja tämä on semmoinen asia, mitä hallituksen tulee seurata ja tarkastella, että se hoitajien käsiapu riittää myös sinne.

Mitä tulee sitten siihen koulutukseen, koulutettu hoitaja on se, joka kantaa vastuun siitä tekemästään työstä. Koulutus on hyvälaatuista meillä Suomessa, mutta hoiva-avustajat ovat kyllä niitä apukäsiä, jotka ainakin itse otan mielelläni vastaan. Vuonna 86 valmistuin ja vuodesta 87 lähtien olen tehnyt hoitotyötä, ja nyt joulukuun 17. päivä tulee muuten 30 vuotta siitä kun valmistuin, ja kyllä siellä alussa oli niitä kylvettäjiä ja hoitoavustajia, ja ei siellä potilasvahinkoja tapahtunut. Yhdessä teimme sitä hyvää vanhustenhoitoa. Toki lää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kitys ja kaikki hoitotoimenpiteet olivat sitten koulutetuilla ihmisillä. Elikkä niitä auttavia apukäsiä, jotka voivat ottaa kopin siitä ihmisestä silloin kun hoitaja on tehnyt tehtävänsä, antanut lääkkeitä, tehnyt hoitotoimenpiteet — se on ulkoilua, se on seuranpitoa, se on suihkuttamista, kylvettämistä. Eli voimme kysyä, onko se sairaanhoitajan paikka siellä kylpyhuoneessa, vai olisiko se kenties sitten tämä hoiva-avustaja, joka voi auttaa.

Näiden ajatusten pohjalta oikein hyvää loppuiltaa ja kiitos kaikille.

18.51 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät kollegat! Ensi vuoden budjetti maalaa epävarmaa kuvaa tulevaisuudesta. Selkeä linja ja toimet työllisyyden ja talouden parantamiseksi puuttuvat hallitukselta edelleen. (Timo Heinonen: Ei pidä paikkaansa!) Samaan aikaan täällä orastavasta talouskasvusta paukutelaa henkseleitä. Hallituksen sisäläkin tuntuu olevan linja hakusessa siitä, tarvitaanko uusia leikkauksia vai ei. Hallituksen sanat eivät herätä luottamusta. Valtiovarainministeri Orpo on puhunut jopa 2 miljardin euron lisäleikkauksista. Pääministeri Sipilä kuitenkin väittää, ettei leikkauksia tule. Kumman puheisiin suomalaisten pitäisi luottaa ja uskoa?

Hallituksen leikkauslinja on kovaa kertomaa pienituloisille ja vähäosaisille. Useat perusetuudet on laitettu leikkuriin. Uudet ja taas uudet leikkaukset ja kiristykset kohdistuvat yksiiin ja samoihin ihmisiin. Usein he ovat ihmisiä, joilla jo valmiiksi on varsin tiukkaa. Arjessa pärjääminen vaikeutuu taas entisestään. Eriarvoisuuden kasvattaminen lisää yhteiskunnan kriisejä ja tragedioita, joita on jo nyt nähty aivan liian paljon. Monet työmarkkinoilta syrjäytyneet ajautuvat hallituksen päätöksillä yhä hankalampiin tilanteisiin.

Pitkäaikaistyöttömyyden osalta ollaan Suomen ennätyslukemissa — kuulitte oikein: ennätyslukemissa. Jopa nuorten pitkäaikaistyöttömyys kasvaa parhaillaan. Pysyäkseen työllisyystavoitteessaan hallituksen tulisi työpaikkoja synnyttävien toimien lisäksi panostaa enemmän työttömien työllistymistä auttavaan työvoimapolitiikkaan. Työvoimapolitiikkaa pitää tehostaa ja rakenteita uudistaa määräraha-leikkausten sijasta. Tämä on paitsi inhimillisesti oikein myös kokonaiskustannuksia ajatellen ainut oikea tie. Erityisen vaarallisia ovat koulutukseen kohdistuvat säästöt, koska työmarkkinoiden rakennemuutokset edellyttävät monen kohdalla uuden osaamisen hankkimista, jopa kokonaan uuteen ammattiin opiskelua. Hallituspuolueiden puheenjohtajien koulutuslupaus ennen 2015 vaaleja on petetty useamman kerran.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikalle on olemassa vaihtoehtoja. SDP:n vaihtoehtobudjetissa 95 prosenttia eläkeläisistä ja palkansaaajista hyötyy enemmän kuin hallituksen budjetissa. Esittämässämme vaihtoehtobudjetissa edistetään aitoa kasvua ja kestävä työllisyyttä luomalla vähintään 38 000 uutta työpaikkaa, perutaan pienituloisiin kohdistuvia leikkauksia ja kaikki tämä tehdään samalla veroasteella ja ottamalla vähemmän velkaa kuin hallitus. Suomen nostaminen taloudellisesta ahdingosta edellyttää vahvaa yhteishenkeä. Suomi nostetaan yhteistyöllä. Tähän tilanteeseen sopii erityisen huonosti se, että kansaa jaetaan voittajiin ja syrjäytettyihin.

Arvoisa herra puhemies! Leikkauksia on entistäkin vaikeampi hyväksyä, kun hallitus on samaan aikaan päättänyt mittavista tuloveroalennuksista, perintöveron alennuksesta, metsälahja- ja yrittäjävähennyksistä. Eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan eniten ostovoima nousee ensi vuonna henkilöillä, joiden bruttotulot ovat yli 7 500 euroa. Kysyn vain, onko tämä oikeudenmukaista politiikkaa. Sen sijaan etuuksia saavien ostovoima puutoa esim. takuueläkkeen tasolla noin 2 prosenttiyksikköä. Kelan teettämien laskelmien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

mukaan indeksileikkauksen johdosta tuloerot lisääntyvät ja köyhyysaste kasvaa. Tästä kaikesta valitettavasti hahmottuu hallituksen politiikan suuri kuva.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi suora lainaus kansalaispalautteesta tämän päivän debattikeskustelun jälkeen: "Eihän ole totta, jotta hallituspuolueet kehtaavat siirtää puolivälitarkastelun kuntavaalien jälkeen? Mitäköhän se tuokaan sitten taas tullessaan, kun vaalit ovat ohi?" (Timo Heinonen: Heinäluomako lähetti?) Joulun alla olisi mukava vastata tuohon sähköpostiin jotain inhimillistä, jotain pehmeää, jotain lämmintä, mutta realistisena kansanedustajana ja hallituksen politiikan linjavalinnat tuntevana en taida sitä uskaltaa tehdä.

18.56 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Aloitan sillä, että totean päivän olleen raskas. Raskas se oli siksi, että käsittelyssä on budjettiesitys, joka ei kerro suomalaisille, että me teemme valtakunnassa oikeudenmukaista politiikkaa. Olemme päätyneet siihen, että jätämme 77-sivuisen vastalauseen hallituksen politiikasta, ja totean, että teen vastalauseen 1 mukaisen epäluottamusehdotuksen, joka kuuluu näin: "Eduskunta toteaa, että hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan. Hallitus on jatkuvasti laiminlyönyt työllisyyden ja talouskasvun edistämisen, mikä on johtanut eriarvoisuuden kasvuun. Näin ollen eduskunta vaatii, että hallitus tuo välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi uusia korjaavia toimia maamme taloudellisen tilan parantamiseksi sekä eriarvoisuuden vähentämiseksi. Eduskunta katsoo, että hallitus on epäonnistunut eikä nauti eduskunnan luottamusta."

Arvoisa puhemies! Vielä kerran nopeasti kiteytettynä, mikä on ongelma. Me koemme, että tällaisena aikana kaikkien on oltava mukana. Tämä tarkoittaa sitä, että silloin kun määritellään hallituksen isoa finanssipoliittista linjaa, niin myös yhteiskunnan suurituloisimpien pitää osallistua kykyjensä mukaan tämän talouden tasapainottamiseen. Tältä osin olemme pettyneitä siihen, että hallituksen veroratkaisut tehtiin tavalla, joka ei korosta sitä, että erityisesti pieni- ja keskituloiset voisivat olla talkoissa mukana kukin kykynsä mukaan. Nyt monille uhraukset ovat niin suuria, että se johtaa siihen, että nämä ihmiset venyvät ääri rajoille ja ostovoima katoaa, ja sitä kautta syntyy kurjistuva kierre. Näitä uhrauksia on pyydetty siksi, että Suomi saataisiin takaisin kasvu-uralle.

Ongelma on ilmeinen, kun nyt on selvinnyt ensi vuoden talousarviota katsottaessa, että tosiasiallisesti pienituloisia ja keskituloisia ihmisiä, yhteiskunnan kaikkein heikoimpia ja sairaimpia, työttömiä, eläkeläisiä pyydettiin mukaan uhrautumaan, vaikka tosiasiallisesti nyt näyttääkin siltä, että syntyvä jakovara eli syntyvät säästöt käytetäänkin kaikkein suurituloisimpien tukemiseen tässä yhteiskunnassa. Me emme voi sallia sitä, että yhteiskunnassa tehdään sellaista arvopolitiikkaa, jossa nämä synnytyt panokset julkisen talouden vakauttamiseksi käytetään tosiasiallisesti suurituloisten erilaisiin vähennyksiin. Tältä osin päädytään siihen tilanteeseen, että alijäämä kasvaa, velkaantuminen vain kiihtyy ja todennäköisesti vasta vuonna 2019 saavutetaan se, mihin kuntoon Suomi jäi alijäämän suhteen viime hallituskauden lopettaessa.

Tämä ei ole oikeudenmukaista politiikkaa. Näin ei koskaan luvattu, ei koskaan väitetty, että näin tehtäisiin. Siltä osin päädytään siihen, että on oikein, että me tietäisimme ajoissa, aikooko hallitus tehdä ennen kunnallisvaaleja vai kunnallisvaalien jälkeen puolivälitarkastelun. Me olemme saaneet kuulla, että tosiasiallisesti mitään estettä sille ei ole — edeltävällä viikolla ennen kunnallisvaaleja hallitus olisi voinut kokoontua tekemään puolivälitarkastelua, mutta se on tarkoituksellisesti jätetty yli kunnallisvaalien. Minusta se ei ole reilua, on epäoikeudenmukaista politiikkaa, jos ei kerrota etukäteen, mitä aiotaan tehdä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Tältä osin totean, että myös nämä kasvutoimet tämän orastavan kasvun aikana jäävät liian vähäisiksi. Hyviä esimerkkejä tänään on luettu lehdistä siitä, että nämä isot infrahankkeet, niin kuin Länsimetro ja Kehärata, ovat saaneet aikaan sen, että talouskasvua syntyy nyt — puolet syntyneestä kasvusta tulee yksistään näistä infraprojekteista. Siltä osin tämä elvyttäminen myöskin satsaamalla julkisiin investointeihin on tuottamassa tulosta, se näkyy, mutta tällä veroelvytyksellä, mitä hallitus nyt yrittää, missä kaikkein suurituloisimmille paukut annetaan, ei tunnuta saavan samanlaisia tuloksia aikaan, koska nämä hallituksen omat kasvutoimenpiteet, työllisyystoimenpiteet jäävät liian vähäisiksi. Pelkään sitä, että pääministerin kova sitoutuminen siihen, että työllisyysaste nousee 72:een ja saavutetaan nämä kaikki uudet työpaikat, ei toimi, valitettavasti ei toimi, koska tähän lopputulokseen päätyi myöskin valtiovarainvaliokunnan mietintöesitys, jonka etusivulta saadaan lukea se, että työllisyysaste on tosiasiaa jäämässä samaksi kuin viime vuonnakin ja työllisten määrä ei ole lisääntynyt. Tältä osin tämä iso työllisyys, iso työllisyyskuva, karkaa käsistä, ja siltä osin on pelättävissä, että tulee uusia sopeuttamistoimia, niin kuin Orpo sanoi, maksimissaan 2 miljardia, ja pääministeri Sipilä oli vielä tällä nollalinjalla, perussuomalaiset jotakin siltä väliltä. Eli siltä osin jäämme odottamaan, mutta toivon, että nämä päätökset, jos niitä tehdään, tuodaan julkisesti arvioitavaksi sillä aikataululla, jolla Suomessa kaikki muut valtioneuvostot ovat siihen pystyneet. Ja ennen kuin kukaan ehtii kommenttipuheenvuorossaan sitä sanoa, niin totean vielä, että Tilastokeskus on ilmoittanut, että nämä tiedot ovat käytettävissä kuukautta ennen.

19.01 **Annika Saarikko kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kiurulla oli, kuten monesti on ollut, paljon moitittavaa hallituksen suuntaan, ja vaikea edes lähteä kaikkia väitteitänne kumoamaan. Totean kuitenkin nyt ensinnäkin tästä kuntien osuudesta, kuntavaaleista ja päätöksenteon aikataulusta: Sellaisissa ratkaisuisa, mitkä esimerkiksi koskettavat kuntataloutta, yksi tärkeä osa työtä on ollut kuntien tehtävien karsinta, iso projekti siitä, että kuntien rahat ja velvoitteet kohtaisivat toisensa nykyään paremmin. Sen projektin aloitti viime hallitus, lopputulemana oli jotakuinkin nolla euroa säästöä kuntien tehtävistä. Siihen tullen tämä tehtävä on tällä hallituksella isona kuormana.

Myös kun kyseenalaistitte tai pohditte, mitä hallitus aikoo tehdä: se, mitä tämä hallitus aikoo tehdä, on kirjattu hyvin pitkälti hallitusohjelmaan, ja se työ on kesken, vaalikausi ei ole vielä puolivälissäkään.

Ja kolmanneksi, kun toteatte, että pääministeri on sitoutunut työllisyysasteen nostamiseen: minä toivoisin, että tämä koko sali on sitoutunut työllisyysasteen nostamiseen ja toivoisi ja tekisi (Puhemies koputtaa) kaikkensa, että siinä onnistutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuoro, edustaja Haatainen. Anteeksi, edustaja Heinonen. Yhdennäköisyys ei ole ilmeinen. Siis edustaja Heinonen. (Naurua)

19.03 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies Sato... Pekkarinen! Edustaja Kiuru antoi kovin synkän kuvan tämän nykyisen hallituksen ajasta. Totuus on kuitenkin aika lailla toisenlainen. Jos katsotaan sitä aikaa, kun sosialidemokraatit olivat hallituksessa, kun valtiovarainministerinä oli sosialidemokraatti, (Krista Kiuru: Silloin koomuskin oli hallituksessa!) niin talous laski ja työllisyys paheni itse asiassa koko ajan. Talous laski, työllisyys paheni. Nyt kun on nykyhallitus, jossa ovat perussuomalaiset, kes-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

kusta ja kokoomus, niin talous on saatu kääntymään kasvu-uralle ja myös työttömyys kääntymään lasku-uralle. Eli tässä on tapahtunut merkittävä muutos, ja tämä erottaa nyt näitä kahta aikaa. Valitettavasti viime kaudella sosialidemokraatit ajoivat silloinkin tätä eilinjaa ja näitä toimenpiteitä ei saatu aikaiseksi, mitä nyt tehdään.

19.04 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä aloitan tästä viimeisestä, koska minusta oli hyvä, että Heinonen todisti sen, että me emme ole vissiin olleet samassa valtiovarainvaliokunnassa, koska tänä aamuna nimenomaan me hyväksyimme semmoisen mietinnön, jossa nimenomaan todetaan tämän mietinnön yleisperusteluissa, miten maailma makaa. Se on minusta aika kurjaa tekstiä siltä osin, että työllisyysaste ei nouse yhtään viimevuotisesta. Ja minä ainakin haluaisin — me tähtäsimme juuri siihen viime kaudella — että työllisyysastetta nostavia toimia tehdään todella paljon. Työttömyyden osalta samassa putkessa osoittautui, että työllisten määrä ei kasva.

Nämä lukevat nyt meidän valtiovarainvaliokunnan mietinnön siellä alkusivuilla. Tältä osin kasvu-uraa ei ole näkyvissä. On näkyvissä se orastava kasvu, joka on tullut näissä isoissa infrahankkeissa. Siinä mielessä minä olen pettynyt, että edustaja Heinonen ei koe, että viime hallitus sai tämän Länsimetron ja tämän Kehäradan aikaan ja sillä saatiin luotua työllisyyttä, koska tänään asiantuntijat ovat sitä kehuneet.

Ja sitten totean, että me olemme sitoutuneet siihen, että työllisyysastetta nostetaan. Meillä on lukuisia esimerkkejä siitä tässä meidän vaihtoehdossamme, ja me todella toivomme, että tekin sitoutuisitte siihen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuorot, edustaja Heinonen ja edustaja Saarikko, ja sitten siirrytään puhujalistaan.

19.05 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos Länsimetro oli sosialidemokraattien valtiovarainministerikauden menestystarina, niin aika vaisuja menestystarinoita ja ainakin kalliita menestystarinoita se aika sai aikaan.

Valtiovarainvaliokunta, jossa itse siis myös olen, toteaa, että Suomen taloudessa on ollut viime aikoina useita positiivisia merkkejä ja talous on kääntynyt vaimeaan kasvuun. Eli tässä on mustaa valkoisella heti alussa. Eli muutos parempaan on tapahtunut, mutta on totta, että tämä kasvu ei ole sellaista, mitä me tavoittelemme, ja sen takia on pidetty esillä myös sitä, että tarvitaan lisää toimenpiteitä.

Itse en peräänkuuluta lisää leikkauksia vaan ennen muuta lisää toimenpiteitä, joilla saadaan työtä ja toimeliaisuutta tähän maahan. Vaikkapa se, että kilpailukyky sopimuksen hengessä luotetaan työntekijöihin ja työnantajiin ja tuodaan paikallinen sopiminen työpaikeille laajemmin käyttöön, olisi sellainen keino, jolla (Puhemies koputtaa) suoraan saataisiin tähän maahan lisää työtä.

19.06 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei minusta tämä Suomen tilanne ratkea sillä, että täällä väitellään hallituksen sisällä tai opposition kanssa siitä, että kuinka paljon taas pitäisi leikata, vaan me kaikki tiedämme, että tämä Suomen tilanne pitkällä aikavälillä, suhdanteista riippumatta, pitää laittaa uudelle tolalle myös pitkäjänteisen kestävyysvajeen ja väestön huoltosuhteen vuoksi. Se tarkoittaa rakenteellisia uudistuksia, sote-uudistuksessa onnistumista ja meidän työmarkkinajärjestelmän uudistamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Siksi minua hämmästyttää sosialidemokraattien puheet sote-uudistuksen uudelleen aloittamisesta taas kerran tai ikään kuin väitteenne myös siitä — jotenkin tuli edustaja Kiu-run puheesta sellainen kuva — että esimerkiksi suurituloiset eivät mitenkään osallistuisi tämän maan rakentamiseen. Minä olen ehdottomasti oikeudenmukaisen yhteiskunnan kannattaja ja haluan olla heikomman puolella, mutta en nyt kestäisi sellaista kuvaa, että me todistaisimme täällä, että suurituloiset eivät osallistuisi niin kutsuttuihin talkoisiin, päinvas-toin. Me kaikki tiedämme, että kiky-sopimuksen seurauksena myös veronalennuskokonai-suus on sellainen, että se lähtökohtaisesti kaikkia (Puhemies koputtaa) palkkatuloja saavia ihmisiä auttaa, (Puhemies koputtaa) myös eläkeläisiä. (Timo Heinonen: Juuri näin!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aivan ehdottomasti viimeinen vas-tauspuheenvuoro, edustaja Krista Kiuru, tähän keskustelunaiheeseen.

19.07 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en nyt täällä tänään kyllä kauheasti ole käynyt debatoimassa. Siltä osin ajattelen, kaksi puheenvuoroa koko valtiovarainvaliokunnan työn pohjalta ja tämän vaihtoehtobudjetin pohjalta, että sii-nä ei ihan hirvittävästi ole vielä käytetty puheenvuoroja.

Mutta sen totean, että kyllähän tämä nyt on käsittämätöntä. Hallituksessa pitää päättää, mitä te teette, jos ei tänään tiedetä, vastausta ei tule oppositiolle, aiotaanko säästää 2 mil-jardia vai ei yhtään ja on kaksi linjaa. Älkää nyt minulle tulko sanomaan, että me emme tie-dä, mitä me teemme. Meillä on aivan selvät sävelet, meillä on vaihtoehto. Ja me emme ym-märrä sitä politiikkaa, jossa täällä kehdataan sanoa, että hallitus ajaa kaksilla rattailla. Tämä pitää, kuulkaa, kotona kabinetin sisässä tehdä tämä pelikirja niin, että tänne ei tulla kertomaan Suomen kansalle, ettei kukaan tiedä, mitä te olette oikein tekemässä. Minä olen tosi pahoillani siitä.

Sitten minä totean, että me olemme todella sitoutuneet siihen, että kasvu-uralle men-nään. On se käsittämätöntä, että arkkipiispankin pitää sanoa, että suurituloiset voivat osal-listua kyllä ihan iloisesti (Puhemies koputtaa) veroja maksamalla. Näin (Puhemies koput-taa) ei valitettavasti nyt tapahdu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja puhujalista.

19.09 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tämä käyty keskustelu on herät-tänyt kyllä allekirjoittaneessa suurta hämmennystä, kun olen kuunnellut demarien puheen-vuoroja. Te olette synkistelleet niin paljon, että minä ajattelin, että nyt varmaan jouluna sa-taa mustaa lunta ja joulupukki eksyy lahjamatkallaan meille tullessaan. Toivon mukaan ei näin käy.

Joka tapauksessa, kun te demarit olitte silloin vallassa, niin taloushan supistui. Sillä lin-jalla jos olisi jatkettu, niin me olisimme Kansainvälisen valuuttarahaston huomassa jo tänä päivänä. Se on kiistämätön tosiasia. Työttömyys paheni, toistasataatuhatta työtöntä tuli li-sää, uudistukset jäivät tekemättä ja velka kasvoi.

Se on totta, että meillä on rakenteellisia ongelmia edelleen. Suomen talouden ongelmat eivät ole mitään konjunkturi- eli suhdanneongelmia, ne ovat selkeästi rakenteellisia on-gelmia. Sitä varten hallitus on lähtenyt tekemään uudistuksia ihan aidosti. Ei ole olemassa mitään oikotietä onneen. Jos kuvittelee, että 2008 lokakuussa alkaneen talouslaman selviä-minen tapahtuisi silmänräpäyksessä, hokkuspokkus, sellaista maailmaa ei ole, vaan se vaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

tii pitkiä, linjakkaita päätöksiä, sitkeää työtä. Aivan jokainen omassa taloudessaan tietää, että kun on aikanaan nuorena ottanut velkaa ja rakentanut, niin sen velan maksu on pitkä-veteinen homma, mutta se on vain tehtävä ja se tuo hyvän mielen sitten, kun se on tehty. Demarien linjalla mennään kyllä ojasta allikkoon, että paukkaa.

Hallituksen yksi tärkeä ohjelmakokonaisuus on byrokratian purku. Kun kuuntelee nyt edustaja Kiurun ja edustaja Taimelan ja monen muun demarin puheenvuoroja täällä ja myös vihreiden puheenvuoroja, niin kun keskusteltiin eilen esimerkiksi tästä rakentamisen helpottamisesta, rakennuslupien myöntämisestä, täällä demarit ja vihreät varsinkin vastustivat ankarasti sitä byrokratian purkua, että rakennusluvat siirretään suoraan kuntiin ja siellä tehdään ne päätökset. Täällä edustaja Myllerin suulla ja edustaja Yanarin suulla ja monella muulla suulla puhuttiin suu vaahdossa siitä, että ei missään tapauksessa, kyllä pitää täydellinen valvonta olla, jotta maaseudun ihmiset älyvät rakentaa talonsa oikeaan paikkaan tai kesämökki tulee oikeaan tai jätevedet menevät oikein. Te nauratte näille asioille. Minkä takia teidän merkittävät kansanedustajanne puolustavat tätä järjetöntä byrokratiaa, mitä te haluatte jatkaa? Silläkö työllistätte? Jos te kuvittelette, että työllistäminen tapahtuu byrokratian avulla, niin te olette kyllä pahasti eksyksissä. Jos olette suunnistamassa, niin ette ole edes kartalla, vaan olette sen ulkopuolella ja pahasti. Siinä ei auta enää kuin 112:een soittaminen, jos on noin eksyksissä.

Sitten kun katsoo teidän nykyistä vaihtoehtobudjettianne, se perustuu tilapäisille, kerta-luontoisille tuloille, mitä sieltä on otettu Sitran taseesta tai Suomen Pankista. Kuvitteletteko, että voidaan pitkässä menossa tällä keinolla taloutta hoitaa, vaikka yksityistasolla? Sehän on suurinta itsepetosta, mitä tehdä voi. Hallituksen tehtävänä on luoda uutta kasvua, joka on kestäväällä pohjalla. Metsälahjavähennys tehtiin nimenomaan sitä varten, että saadaan perikunnat herätettyä prinsessa ruususen unesta, puu saadaan liikkeelle, ja se pieni metsänomistaja, jolla siellä perikunnassa, jos perikunnassa on vaikka 10 jäsentä ja 100 hehtaarin tila, on 10 hehtaaria per nenä sen omistuksen arvo. On tärkeää, että saadaan se uinumassa oleva tila herätettyä, puukauppa käyntiin. Hyötyjä on teollisuuden työntekijä. Vastustatteko te demarit, hyvänen aika, teollisuustyöntekijöiden työpaikkoja? Missä teidän omatuntonne on? Aivan samoin kuten nyt telakoille syntyneet työpaikat — tietääkseni vasemmistoliiton kannattajia ja demarien kannattajia on suurin osa, laivatelakoilla työntekijöinä olevista henkilöistä on suurin osa sieltä. Niitäkö te vastustatte? Laivatelakkojen tilauskirjat ovat täynnä tänä päivänä, jopa niin, että he eivät uusia tilauksia vähään aikaan pysty vastaanottamaan. Tämäkö on teidän viestinne työtä tekeväälle suomalaiselle miehelle ja naiselle? Vastustatte kaikkea tätä.

Maa- ja metsätalouteen kuuluu totta kai aina pääomavaltainen toiminta. Sille vain ei mahda mitään. Maan arvo ja metsän arvo on kiinteä, ja sen tilan pitää säilyä sillä sukupolvella, joka sitä viljelee. Perintöverouudistuksessa on siitä kysymys, että saatetaan tämä tilanne sellaiseen asemaan, jossa tilan jatkaminen on mahdollista, ja te tätäkin vastustatte.

No, mitä te sitten ette vastusta? Jonain päivänä olisi hyvä tietää, että mikä on se talouspolitiikka, mitä te ette vastusta. Tämähän johtaa siihen tilanteeseen, että taas rahat tästä maasta loppuvat, velkaa ei meille enää anneta, työpaikat ovat menneet ja sen jälkeen olemme konkurssissa. Olemme kerran sen tien kulkeneet, 90-luvun alussa silloin aikanaan. Jokainen meistä sen muistaa, mitä silloin tapahtui, kun valtiovarainministeri kiersi hattu kädessä Kaukoidän rahamarkkinoilla rahaa kerjäämässä, että antakaa vielä yksi miljardi. Tätäkö te haluatte?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Kyllä meidän on tehtävä tästä maasta tuottavan työn maa, ja sillä tiellä ollaan. Jokainen järveä kansanedustaja tietää, että se tie ei ole helppo, ei varmasti ole. Olen omassa elämässäni sen kokenut, kun aikanaan perhettä perustin ja velkaa otin. Se oli kova tie maksaa ne velat pois, mutta minä maksoin ne, ja olen siitä onnellinen ja iloinen. Suu piti panna säkkiä myöten, mutta kun teidän puheitanne tänä päivänä täällä kuuntelen, niin teidän säkkinne on pohjaton ja sen suu on varmaan 100 kertaa jalkapallon kentän kokoinen, että sinne voi työntää rahaa pohjattomasti ja pohja vuotaa koko ajan. Missä teidän talousvastuunne on, kysyn vain.

19.14 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Aluksi kannatan edustaja Kiurun tekemää epäluottamusehdotusta. Sille on todella tarve, kun katsoo hallituksen budjettia ensi vuodelle. Edustaja Hoskonen tässä edellä kuvasi aivan oikein sitä, että SDP, kuten hän totesi, käyttää kertaluonteisiin menoihin vain kertaluonteisia tuloja. Emme siis kata pysyviä menoja kertaluonteisilla tuloilla. Mutta samaan aikaan on syytä kysyä, mitä hallitus tekee. Aivan kuin te ette tekisi kertaluonteisia tuloja. Itse asiassa hallitus myy valtionomistuksia aika melkoisesti, ja on hyvä kysyä, onko tämä järkevää politiikkaa eli myydä sellaisia omistuksia, jotka joka vuosi tuottavat yhteiskunnalle rahaa.

Edustaja Saarikko täällä puhui siitä ja toivoi sitä, että koko sali voisi olla yhtä mieltä siitä, että työllisyysastetta on nostettava. Olen varma, että tämä on kysymys, josta me löydämme yhteisymmärryksen. Ainakin sosialidemokraatit tukevat lämpimästi politiikkaa, joka tähtää työllisyysasteen nostamiseen ja työttömyyden vähentämiseen.

Sen takia olemme vaihtoehtobudjetissamme tehneet merkittäviä panostuksia ja toimia työllisyysasteen nostamiseksi ja tämän vaikean työttömyystilanteen hoitamiseksi. Täällä on useita toimenpiteitä, joista osan olemme esitelleet myös viime vuonna, kun esittelimme vaihtoehtobudjettiamme vuodelle 2016.

Ensinnäkin esitämme, että työeläkemaksuja alennettaisiin väliaikaisesti yhteensä 0,8 prosentin verran. Maksujen alennus kasvattaisi nettopalkkoja ja lisäksi palkansaajien ostovoimaa. Tämä olisi tärkeää tällaisessa taloustilanteessa, jossa me olemme. Ja koska työeläkemaksu on vähennyskelpoinen verotuksessa, maksualennus myös lisäisi valtion ja kuntien verotuloja yhteensä noin 175 miljoonalla eurolla. Tämä on siis yksi esityksemme.

Toisena esityksenämme on tässäkin salissa useasti kuultu Rinteen työllistämismalli, joka auttaisi ihmisiä entistä nopeammin työhön. Siis siirtäisimme painopisteen passiivisesta työttömyysetuuksien maksamisesta aktiivisempaan työn löytämiseen, emme kuitenkaan sanktiointien kautta, kuten hallitus työllisyyspolitiikallaan tekee, vaan nimenomaan kannustamalla ihmisiä aktiivisempaan työnhakuun sillä tavalla, että työtön ihminen voisi käyttää työttömyysturvaansa työllistymisasetelin muodossa, jonka hän voisi tarjota työnantajalle ja saada sitä kautta työpaikan ja päästä työn syrjään kiinni. Ja eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan tämä toisi jopa 15 000 henkilön työllistymisen eli saisimme 15 000 henkilöä työllistettyä tämän työllistymisasetelin avulla. Tämä tasapainottaisi julkista taloutta 140—250 miljoonaa euroa. Jälleen hyvä esitys, toivottavasti hallitus tämänkaltaisiin esityksiin myös tarttuu eikä aja vain näitä sosiaaliturvan sanktiointeja, mikä näyttää nyt olevan se hallituksen linja.

Sen lisäksi haluaisimme antaa kunnille mahdollisuuden huolehtia entistä paremmin työttömyyden hoidosta. Esimerkiksi isot kaupungit ovat toivoneet sitä, että he voisivat ottaa tämän koko työllisyyden hoidon omiin käsiinsä, niin että heillä on myös mahdollisuus hoitaa sitä asiaa, eikä vain niin, että he maksavat sitten erilaisten sakkomaksujen muodossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

sa pitkäaikaistyöttömyyden kustannuksia. Eli kunnat toivovat aktiivisempaa otetta työllisyyden hoidossa, toivovat mahdollisuuksia hoitaa sitä. SDP on tähän tarttunut ja haluaa tämän mahdollisuuden antaa.

Haluamme myös pelastaa nuorisotakuun, jonka hallitus valitettavasti on romuttamassa, romuttanut. Tämä on todella iso virhe, koska on hyvin tärkeä edelleen tavoite siitä, että alle 25-vuotias työtön tai alle 30-vuotias vastavalmistunut työtön pääsisi 3 kuukaudessa työhön, opiskelemaan tai työllistymistä edistävään toimintaan. Tämä tavoite on hyvä, ja on todella harmillista, että hallitus murentaa nuorisotakuun idean ja toimet.

Sen lisäksi haluamme palkita työttömiä aktiivisuudesta. Edelleen hallitus ajaa työttömiä näyttämällä keppiä näiden sanktiointien kautta. Me lähtisimme edelleen tälle palkitsemisen linjalle eli palkitsisimme aktiivisuudesta. Se olisi paljon järkevämpää kuin tämä sanktioiden kautta tehtävä politiikka, joka ajaa työttömät, jo heikossa asemassa olevat ihmiset, hyvin vaikeisiin tilanteisiin.

Lisäksi haluaisimme myös tukea järjestöjä tässä tilanteessa, kun meillä on paljon työttömiä ihmisiä: sitä, että järjestöt voisivat entistä enemmän työllistää ihmisiä eli ihmisiä voisi työllistyä myös erilaisin toimenpitein kolmannelle sektorille. Valitettavasti hallitus on tälläkin puolella tekemässä heikennyksiä: rajaamassa palkkatukipäätöksiä nimenomaan järjestöjen työllistämisen osalta. Jälleen yksi aivan järjetön päätös hallitukselta tilanteessa, jossa meillä on paljon työttömiä. Meidän pitäisi tehdä aktiivista työllistämispolitiikkaa, mutta hallitus täältäkin leikkaa lyhytnäköisellä tavalla.

Sitten lopuksi haluaisin vielä kysyä sen kysymyksen, mikä tässä salissa on tänään esitetty usean kerran, mutta siihen ei ole saatu vastauksia. Myös itse kannan huolta siitä, että hallituksen talouspolitiikassa ei tällä hetkellä ole linjaa vaan hallituspuolueet ovat selkeästi ristiriitaisia keskenään. Toisaalta meillä on valtiovarainministeri, joka on sanonut, että lisäleikkauksien tarve on 1—2 miljardia euroa, ja sitten meillä on pääministeri, joka on sanonut, että mitään lisäleikkauksia ei tarvita. Mikä on hallituksen linja? Mitä politiikkaa te ajatte? Aiotteko te tehdä lisäleikkauksia vai ette? Tämä olisi ihmisten hyvä tietää. Tämä olisi myös teidän itsenne hyvä tietää, kun teette talouspolitiikkaa, budjettia seuraavalle vuodelle.

19.21 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ministeri Orpo ole sanonut, että tarvitsemme 2 miljardin lisäleikkaukset, ei tietenkään, vaan hän on pitänyt esillä sitä, että meidän pitää saada maan talous tasapainoon. Nyt sosialidemokraatit aivan tahallisesti haluavat antaa väärän kuvan meidän hallituksen vastuullisesta talouspolitiikasta, missä on yhdessä päätetty, että nyt tämä velkaantuminen pitää lopettaa, nyt tämä maa pitää saada takaisin kasvu-uralle. Kun kaikki mittarit nyt kuitenkin näyttävät sen, että käänne edelliseen vaalikauteen on tapahtunut eli meillä tällä hetkellä työllisyys paranee, työttömyys vähenee, talous kasvaa, yrittäjäbarometri kertoo, että yrittäjien luottamus on vahvistunut, niin kyllä tässä nyt annetaan täysin vääränlaista kuvaa salin vasemmalta reunalta. Mutta ymmärrän tietysti, että se tuntuu näköjään pahalta, vaikka ihmettelen sitä. Kun isänmaalla menee paremmin kuin heidän vallsaolonsa aikaan, niin siitähän pitäisi myös osata heidän iloita. (Krista Kiuru: Tuo on käsittämätöntä!)

19.22 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen useasti tässä salissa kuullut edustaja Heinoselta samankaltaista retoriikkaa. Ei voi kuin ihmetellä. Kokoomus oli vielä viime hallituksessa ainakin minun tietääkseni pääministeripuolue, ja silti te

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

yritätte pestä kätenne edellisen hallituksen politiikasta ja vetoatte vain siihen, mitä sosialidemokraatit ovat tehneet. Minun ymmärtääkseni siellä hallituksessa istui paitsi sosialidemokraatit myös kokoomus.

Nyt kun katsomme hallituksen budjettiesitystä ensi vuodelle, se on hyvin surullista luettavaa monen ihmisen näkökulmasta. Siellä tehdään todella kovia leikkauksia vähävaraisille, lapsiperheille, eläkeläisille, opiskelijoille ja monille muille ryhmille ja samaan aikaan kuitenkin löytyy satoja miljoonia rahaa veronkevennyksinä rikkaille. Tämä hallituksen politiikka todella voidaan tiivistää yhteen lauseeseen, ja se on: otetaan köyhiltä ja annetaan rikkaille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Suutari.

19.23 **Eero Suutari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tehdään samoja vastauspuheenvuoroja, näin voisi sanoa, päivästä toiseen.

Mutta haluaisin tässä olla sitä mieltä, että edellisessä hallituksessa tehtiin kyllä minun mielestäni myös tarpeellisia päätöksiä tulevaisuuden suhteen. Siellä muun muassa tehtiin hyvä päätös yhteisöverosta, joka nyt sitten näyttää siltä, että se on kannustanut yrityksiä siten investoimaan Suomeen, ja barometrit osoittavat, että tähän on luottamusta. Itse olen ollut yrityselämässä 34 vuotta, ja se on kyllä siellä huomattu. Tässä hallituksessa tehdään myös hyviä päätöksiä siinä mielessä, että vaikka siellä työllisyys on tietyllä tavalla naisten osuudessa pienentynyt, niin se on näitten säästöpäätösten seurausta ja se tulee paranemaan sitten, kun vienti vetää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Listapuheenvuoro, edustaja Kankaanniemi.

19.24 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Sekä hallituksella että sosialidemokraateilla on linja. Hallituksen linja on hallitusohjelma, jota toteutetaan, ja sosialidemokraattien linja on "ei, ei kaikelle". (Leena Meri: Ei, ei, ei!) Tästä voidaan valita, kumpi on vastuullinen linja.

Herra puhemies! Täällä on keskustelussa viitattu entiseen kansliapäällikkö Erkki Virtaseen muutaman kerran, kun eilen hän esitti radiossa kolumnin ja pohti silloin tätä kehysriihen aikataulua. Minä lainaan nyt hieman hänen rinnallaan vahvana talousvaikuttajana toiminutta entistä valtiosihteeri Raimo Sailasta. Sailaksen elämäkerta ilmestyi pari kolme kuukautta sitten. Luin sen tuossa syyslomalla. Kehotan kaikkia lukemaan. Se on hyvin mielenkiintoinen. Se avaa 70-luvun alusta lähtien suomalaisen talouspolitiikan ja erityisesti valtiovarainministeriön ja myöskin tämän eduskunnan työtä. Lainaan täältä kaksikin kappaletta.

Sailas ei ole varma, onko minkään poliittisen puolueen avainasemissa nykyisin riittävän kyvykkäitä talouspoliittisia linjanvetäjiä. Oman taustapuolueensa SDP:n tilaa hän pitää surullisena. "Kun SDP:ssä oli ennen talouspoliittisia kykyjä niin, että päät kolisivat, nyt realistiselle talouspolitiikalle ei tunnu olevan sijaa puolueessa. Tämän johdosta pitkän linjan sosialidemokraattinen talousvaikuttaja Juhana Vartiainen siirtyi kokoomukseen ja nousi eduskuntaan." — Sailas tässä toteaa, että sosialidemokraattien tilanne on surullinen ja ta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

louspoliittista linjaa ei puolueella ole. Kyllä valitettavasti vaihtoehtobudjetistakin ja vastalauseesta näin voi hyvin johtopäätöksen vetää.

Täällä edelleen Sailaksen kirjassa, jonka Jyrki Vesikansa on kirjoittanut, todetaan näin: "Valtiovarainministerikään eivät ole olleet samasta puusta kuin Paul Paavela, Iiro Viinanen tai Sauli Niinistö. 2000-luvulla valtiovarainministerien tyyli on ollut paljon pehmeämpi ja päättämättömämpi. Antti Kalliomäki, Eero Heinäluoma, Jyrki Katainen, Jutta Urpilainen, Antti Rinne ja Alexander Stubb mukautuivat ajan henkeen eivätkä rikkoneet rooliensa rajoja. Heistä ei ollut talouden saneeraajiksi ja laman taittajiksi. Uudella vuosituhanella ei ole vielä nähty vahvoja valtiovarainministereitä." — Tämä on aika synkkää tekstiä viime vuosien politiikasta, ja tältä osin varmasti kirjoittaja elikkä näitten ajatusten takana oleva on asiantuntija ja on seurannut tätä tilannetta hyvin tarkkaan. No, se kirjoista.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kiuru täällä syytti ja monet muutkin sosialidemokraatit ja vasemmisto-oppositio hallituksen veropoliittista linjaa. Totean kuitenkin, että vuonna 2007 silloinen valtiovarainministeri Heinäluoma ajoi läpi ensimmäisenä virkatehtävänään varallisuusveron poistamisen kokonaan. Siitä on tullut satojen miljoonien lahja Suomen 40 000 rikkaimmalle ihmiselle. Sekö oli sosialidemokraattista politiikkaa? Viime vaalikaudella yhteisövero alennettiin Jutta Urpilaisen johdolla 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Siitä tiedämme, ketkä eniten ovat hyötäneet. 2013 arvonlisäveroa nostettiin 1 prosenttiyksiköllä. Sitten kuntapolitiikkaa hallitus harjoitti niin, että kunnallisvero nousi viime vaalikaudella joka vuosi huomattavasti, paljon enemmän kuin nyt.

Arvoisa puhemies! Nyt tämän hallituksen aikana Yle-vero on jo poistettu 300 000 pienituloisimmalta. Nyt työtulovähennystä annetaan 450 miljoonaa euroa pieni- ja keskituloisille. 0,6 prosenttiyksikön veroalennus menee taulukoissa kaikille. 63 miljoonan euron potti annetaan heille, joilla ei ole verotettavaa tuloa. Yrittäjävähennys osoittaa hallitukselta erinomaista yrittäjäystävällisyyttä kuten myös arvonlisäveron maksuperusteisuus ja perhekustannusten tasaus, kotitalousvähennystä parannetaan ja niin edelleen. Nämä ovat toimenpiteitä, joilla pieni- ja keskituloisia hyvinkin muistetaan veropolitiikassa. Solidaarisuusvero, joka viime kaudella säädettiin, on edelleen voimassa, mutta sitä kiristettiin tämän hallituksen toimesta, eli sosialidemokraattien jäljiltä se oli löysempi kuin on tänä päivänä. Jos sitten katsotaan toista puolta, niin esimerkiksi takuueläkettä on nostettu ja toisesta nostosta on päätös. Viime vaalikaudella takuueläkettä ei nostettu senttiäkään. Näitä esimerkkejä me voimme löytää hyvin paljon, mutta oleellista on se, että hallituksen työn tuloksena näkyy taloudessa selkeä muutos. Talous kasvaa, työllisyys paranee, ja hyvinvointi on palautumassa.

19.30 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Omassa puheenvuorossani en ehtinyt vielä palata noihin biotaloushankkeisiin ja väyläinvestointeihin, joten haluan vielä niistä mainita ja osoittaa kiitoksen hallitukselle siitä, että se panostaa tähän biotalouteen merkittävällä tavalla. Sillä on erittäin suuri vaikutus työllisyyteen tuolla maaseudulla, ja Itä-Suomessa tulee teollisia työpaikkoja lisää tämän biotalouden ansiosta. Toivon myös, että niitä hankkeita saataisiin sinne eteläisempään, kaakkoisempaan Suomeen vielä liikkeelle tulevan vuoden aikana, jotta saataisiin työllisyystilanne sielläkin kohenemaan, niin kuin tuolla Länsi-Suomen suunnalla on mennyt.

Väyläverkkoon panostetaan aivan historiallisella tavalla tässä hallituksen ohjelmassa, ja tämä talousarvioesityskin antaa jälleen uusille väylähankkeille lisärahoitusta. Se on tär-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

keää. Korjausvelkaa saadaan vihdoin viimein maksettua ja perusväylänpitoon saadaan lisää euroja.

Täällä on nostettu esille tämä Länsimetro-hanke hyvänä osoituksena. Itse olen kyllä hiukan toista mieltä. Länsimetro-hanke toteutuessaan on aika surkea esitys, kuinka siinä budjetit paukkuvat yli ja mennään niin kuin erittäin kalliiseen ratkaisuun. Hyvä olisi ottaa Tampereen tunnelista esimerkiksi esimerkkiä, kuinka isoja rakennushankkeita viedään eteenpäin.

Vielä haluaisin kommentoida tätä työeläkemaksujen 0,8 prosentin alennusta ja sitä, että sillä olisi merkittävää ostovoiman vaikutusta palkansaajille. Kun 2 000 euron kuukausipalkalla tämä tekee semmoista 16:ta euroa kuukaudessa, niin en oikein usko, että sellainen 50 sentin päivälisäys kenenkään tuloissa merkittävällä tavalla kyllä ostovoimaa vielä parantaa.

19.32 Eero Suutari kok: Arvoisa herra puhemies! Ensi vuonna Suomi täyttää 100 vuotta. Koko 100 vuoden aikana on Suomea rakennettu vain kovalla työllä, ja tämän vuoksi haluan tässä yhteydessä kiinnittää huomiota eritoten suomalaiseen työhön ja yrittämiseen sekä niiden merkitykseen koko yhteiskunnallemme. Suomen työllisyysaste on kehittymässä oikeaan suuntaan, mutta meidän on oltava työllisyystoimissamme entistä rohkeampia. Emme näytä saavuttavan asetettua 72 prosentin työllisyystavoitetta. Olemme vasta alkuvaiheessa ja huomattavasti jäljessä verrattaessa esimerkiksi naapurimme Ruotsin työllisyysasteeseen, joka näyttää lähestyvän kohtapuoliin jopa 80:tä prosenttia. Muiden Pohjoismaiden työllisyysasteet ovat tällä hetkellä myös yli 75 prosenttia, ja koko Euroopan keskiarvo miesten työllisyysasteessa on sama 75. Euroopan naisten työllisyys näyttää myös kasvavan Suomen vastaavan ohi. Tämä on huolestuttavaa. Kuorma kasvaa, mutta vetäjät eivät lisäänty tarpeeksi. Työllisyystavoitteemme on oltava nykyistä kunnianhimoisempia ja työntekijöitä sekä yrittäjiä rohkaisevampia. Tarvitsemme myös uusia toimenpiteitä, jotta yhä suurempi osa suomalaisista pääsee töihin ja että kannattaa tehdä työtä ja työllistää. Meillä päättäjillä on kyllä, jos tahdomme, avaimet käsissämme innovointiin ja investointeihin kannustamiseksi, kuin myös kannustavan yritystoiminnan ja paremman kasvun luomiseksi.

Saimme tällä viikolla hieman valtiovarainministeriön kasvuennustetta positiivisempia talousuutisia Suomen Pankista. Tässä on huomattava, että velkaantuminen myös heidän ennusteessaan näyttää jatkuvan lähes samalla mitalla. Emme ole onnistuneet ratkaisemaan julkisen talouden kestävyysongelmaa, minkä takia julkiset tulot ja menot eivät ole tasapainossa. Haaste kasvaa edelleen väestön ikääntyessä. Suomen julkisen talouden alijäämäisyyteen on kiinnitetty huomiota myös Euroopan komissiossa. Näiden taloudellisten haasteiden edessä hallitus ja tämä eduskunta ovat kuitenkin vastuullisesti kunnioittaneet menokehystä ja pysyneet muutoksissaan sen puitteissa. Lisäksi hallituksen tekemät puolen miljardin verohelpotukset työn verotukseen vahvistavat työn kannustavuutta kaikissa tuloluokissa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen puolivälitarkastelussa on meidän tehtävä kaikki mahdollinen, jotta pääsemme hallitusohjelman työllisyystavoitteisiin. Kannustinloukkuja on purettava, yritysverotusta on uudistettava, norminpurkua on lisättävä, työmarkkinoita on edelleen vapautettava ja niiden toimivuus on taattava, ja perhevapaaudistus on, mikäli mahdollista, tehtävä tällä hallituskaudella. Suomalaisen työllisyyden kohentaminen on riippuvainen myös julkisen palvelutuotannon uudistuksista, kuten pian valmistuvasta so-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

testa. Valtiovarainvaliokunnan jäsenenä ja vallitsevassa taloustilanteessa pidän hyvänä kompromissina hallituksen finanssipolitiikan yleislinjaa, jossa taitetaan velkaantumiskehitystä sekä tuetaan kotimaista ostovoimaa ja kysyntää. Olen myös tyytyväinen kilpailukykyopimuksen tavoitteisiin parantaa yritysten kilpailukykyä sekä lisätä vientiä ja parantaa työllisyyttä. Toivon tälle kehitykselle pitkää, työelämän rakenteita muuttavaa jatkoa.

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan työllisyysasteemme kasvaa noin 70 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tämän suhteen meidän on pystyttävä parempaan. Avainasemassa ovat hallituksen kärkihankkeiden toimeenpano sekä rakenteellisten uudistusten toteuttaminen, kuin myös tutkimus- ja kehityspanostusten lisääminen kasvun aikaansaamiseksi. Hallitus selvittääkin parhaillaan malleja, joilla voidaan lisätä korkeakoulujen innovaatiotoimintaa. Kannustan hallitusta myös valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisesti satsaamaan yritysten tki-toimintaan esimerkiksi Tekesin rahoituksen kasvattamisella. En voi myöskään olla nostamatta esiin yrittämiseen liittyviä haasteita, kuten yksinyrittäjän jopa ajoittain kohtuutonta riskiä ensimmäisen työntekijän palkkaamisesta.

Pian 100-vuotias Suomi on menossa hyvään suuntaan. Tarvitsemme kuitenkin rohkeampia avauksia, ennen kaikkea tekoja, joilla taloutemme positiivinen väre sekä kasvu jatkuvat. Elämme herkkää aikaa, jossa päätökset on sopeutettava taloudelliseen tilanteeseen. Päätöstemme on tuettava myös vuonna 2017 suomalaista työtä ja rohkaistava yrittäjyyteen. Olemme pääsemässä jaloillemme laman jälkeen, ja taloutemme on maltillisessa kasvussa. Tästä huolimatta menetämme kuitenkin markkinaosuuttamme maailmassa. Tähän kehotankin koko hallituksen kiinnittävän entistä enemmän huomiota ensi kevään puolivälitarkastelussa.

Arvoisa puhemies! Ilman työtä ja yrittäjyyttä Suomi ei olisi yksi maailman parhaista maista lähes kaikilla mittareilla. Huolehditään siis Suomen talouden positiivisesta suunnasta ja hyvinvointiyhteiskunnan säilyttämisestä tekemällä kaikkemme suomalaisen työn ja yrittäjyyden lisäämiseksi.

Kiitän näin kainuulaisena myös valtiovarainvaliokuntaa sen tekemästä esityksestä tukea Kainuun Etua sen kehittäessä kainuulaisten pk-yritysten vientiä. — Kiitoksia.

19.40 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Tänään on käyty pitkä keskustelu maamme taloustilanteesta. Suomen Pankin tuore talouskatsaus kertoo sen, että maamme talous on palannut vihdoon hienoiselle kasvu-uralle. Tätä kannattelevat tällä hetkellä yksityinen kulutus, mutta myös investoinnit Suomessa. Kasvu on kuitenkin laimeaa, ja jäämme edelleen jälkeen muusta euroalueesta. Sen takia meidän tarvitsee etsiä myös lisää toimenpiteitä kasvun aikaansaamiseksi ja sen vahvistamiseksi.

Haasteitamme ovat talouden rakenteelliset ongelmat ja myös väestömme ikääntyminen. Suomen Pankin arvioissa kokonaistuotannon arvioidaan kasvavan ensi vuonna 1,3 prosenttia ja sen jälkeenkin seuraavina vuosina eli vuosina 2018 ja 2019 kumpanakin ainoastaan 1,2 prosenttia. Suomen Pankki alleviivasi tässä omassa arviossaan edelleen kasvun riskitekijöitä. Niitä voi tietysti löytää nämä, mitä mainitsin, meidän sisäiset haasteemme, mutta myös ulkoisia haasteita. Meillä on iso kysymysmerkki, mitä Venäjällä tapahtuu, miten Venäjän toimet tulevat näkymään Euroopassa ja Euroopan talouskasvussa. Myös Euroopan sisällä on isoja kysymysmerkkejä, esimerkiksi Ison-Britannian brexit-äänestys, jonka vaikutukset onneksi ainakin toistaiseksi ovat jääneet pelättyä pienemmiksi, mutta epävarmuustekijöitä on siinäkin. Ja myös, mitä tarkoittaa Yhdysvaltain vallanvaihto, mitä se tu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

lee tarkoittamaan maailmantaloudessa. Nämä esimerkkeinä nyt niistä ulkoisista riskitekijöistä, jotka myös saattavat tavalla tai toisella säteillä aina Suomeen asti.

Rakentaminen on kannatellut ja kannattelee tällä hetkellä meidän hienoista talouskasvuamme, ja pidän myönteisenä sitä, että tämä hallitus on määrätietoisesti lähtenyt purkamaan turhaa sääntelyä maankäyttö- ja rakennuslakia uudistamalla. Niitä uudistuksia on tuotu useammassa osassa tänne eduskuntaan. Siellä muun muassa kaupan sääntelyä helpotetaan, halutaan lisätä kaupan kilpailua ja sitä kautta kohtuullistaa suomalaisen ruoan hintaa ja myös parantaa suomalaisen ruoantuotannon asemaa. Myös kaavoitusta helpotetaan, rakentamisen sääntelyä helpotetaan monella eri muutoksella. Näitä toimenpiteitä on hallitusohjelmassa vielä lisää, ja niitä tämän hallituskauden aikana tullaan tekemään.

Yksityinen kulutus on investointien rinnalla, rakentamisen rinnalla se toinen, joka kannattelee meidän hienoista talouskasvuamme. Työllisyystilanne on kääntynyt myös hienoisesti paremmalle uralle, mutta meidän ongelmamme on paheneva nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys, ja näihin pitää ehdottomasti hallituksen lisää toimenpiteitä etsiä.

Lisäksi hidas inflaatio tukee kotitalouksien reaalisesti käytettävissä olevia tuloja, ja tätä vahvistetaan myös työn verotuksen keventämisellä. Hallitus kohdentaa työn verotuksen kevennyksen kaikille suomalaisille. Lisäksi eläkeläisten verotusta kevennetään vastaavasti, ja sitten oma erityinen, muistaakseni 65 miljoonan panostus kaikista pienituloisimmille. Eli näin oikeudenmukaisesti tätä ostovoimaa pyritään pitämään kohtuullisena.

Yrittäjäpolitiikka on myös tämän hallituksen yksi ehdoton kulmakivi. On jo tehty yrittäjävähennys, maksuperusteinen arvonlisävero, vanhemmuuden kustannuksia tasataan ja erittäin merkittävänä tietysti se, että yritysbarometrissä yritykset itse jo toteavat, että nyt heillä on aivan erilainen luottamus tulevaisuuteen kuin aiemmin oli.

Kilpailukyky sopimus oli erinomainen osoitus siitä, että Suomessa pystytään edelleen tekemään sopimuksia ja sopimalla ratkomaan ongelmia. Siitä isoin kiitos kuuluu suomalaisille työntekijöille ja työnantajille, ja itse toivon, että myös luotetaan suomalaisiin työntekijöihin ja työnantajiin enempi paikallisen sopimisen mahdollistamisella kaikilla suomalaisilla työpaikoilla. Toivon, että kilpailukyky sopimuksen jälkeen tähän asiaan palataan.

Eläkemenot kasvavat maassamme nopeasti. Julkisen velan suhde yltää 70 prosenttiin bkt:hen verrattuna, eli meillä haasteita kyllä riittää. Velkasuhteen kasvun pysäyttäminen näyttää Suomen Pankin arvion mukaan keskipitkällä aikavälillä mahdolliselta, mutta julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysongelma on edelleen ratkaisematta, Suomen Pankki toteaa. Sen takia hallituksen pitää olla valmis etsimään uusia kasvun avaimia ja kasvua tukevia toimenpiteitä heti alkuvuodesta.

19.46 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Esitän vihreiden vastalauseen mukaista epäluottamusehdotusta, joka menee seuraavasti:

"Hallituksen mittavat leikkaukset koulutukseen syövät osaamisperustaamme ja vievät pohjaa pois tulevaisuuden kasvusta. Hallituksen kohtuuttomat leikkaukset sosiaaliturvaan heikentävät pienituloisten asemaa samaan aikaan, kun hyväosaisille suunnataan uusia veronkevennyksiä. Hallituksen kyvyttömyys uudistaa taloutta, karsia ympäristölle haitallisia tukia heikentävät mahdollisuuksia torjua ilmastonmuutosta sekä hyötyä energiamurroksen synnyttämistä kasvun mahdollisuuksista. Myös kehitysyhteistyöstä ja luonnonsuojelusta leikkaaminen on lyhytnäköistä politiikkaa, jolla ei rakenneta parempaa tulevaisuutta. Tämän johdosta eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta."

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

19.47 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Talousarvio on se väline, missä punnitaan puheet. Se kertoo, miten resurssit jaetaan, miten paljon rahaa mihinkin laitetaan. Rahaa jaettaessa tehdään todelliset arvovalinnat. Hallitus on 1,5 vuoden ajan inttänyt, että heidän on pakko leikata. Pakko leikata koulutuksesta, tutkimuksesta ja heikoimmassa asemassa olevilta. Näin ei kuitenkaan ole. Pakon sijaan se on ollut hallituksen arvovalinta. Toisinkin voi valita.

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa on valittu toisin. Vihreät eivät leikkaa koulutuksesta eivätkä sosiaaliturvasta. Me haluamme uudistaa taloutta, panostaa ilmastonmuutoksen torjuntaan. Me haluamme varmistaa, että kaikista pidetään huolta, ja luoda uutta työtä hyödyntämällä käynnissä olevaa energiamurrosta.

Arvoisa puheenjohtaja! Kannatan edustaja Yanarin tekemää ehdotusta.

19.48 **Leena Meri ps:** Arvoisa puhemies! Lupaam, etten puhu 10:tä minuuttia tällä kertaa.

Tuossa tuotiin esille äskeisissä puheenvuoroissa sitä, että hallitus olisi kyvytön, me emme pysty toimimaan. Lisäksi on tuotu esille, että aina, kun hallitus tekee päätöksiä, on kyse arvovalinnoista. Tässä yhteydessä kysyn, että kun aina sanotaan, ettei saa laittaa vastakkain itsenäisen Suomen etuja ja muuta maailmaa silloin kun meillä on itsellämme taloudellinen epävakaus, niin eikö sekin ole arvovalinta, ettei halua esimerkiksi leikata tuista maan ulkopuolelle tai haluaa lisätä merkittävästi maahanmuuttoa. Silloin aina puhutaan inhimillisyydestä, ja siihen on rahaa kuinka paljon vain. Minuun ovat hyvin paljon yhteydessä ihmiset, ja he kokevat tämän epäoikeudenmukaisena, ja siksi minusta on tärkeää, että tästä myös keskustellaan — se on myös arvovalinta. Siinä mielessä toivoisin myös joskus keskustelua siitä. Jotenkin tuntuu, että siitä ei oikeastaan edes haluta puhua, se tuomitaan vain heti joskus jopa jonkintyyppisenä vihapuheena, rasistisena puheena. Oikeastaan olen monesti miettinyt, että esimerkiksi jos olen valmis ydinvoimalahankkeen takana seisomaan, niin olenko ympäristönvihaaja. Kannatin sitä, että annoimme kunnille mahdollisuuden subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoitukseen — en ole lastenvihaaja. On vähän turhan nopeaa tällaisia kysymyksiä kategorisoida näin lyhyillä perusteluilla, niin kuin oppositio tekee.

Mutta tuosta hallituksen kyvyttömyydestä. Erityisesti oppositiopuolueiden ja entisten hallituspuolueiden puolesta joudun lainaamaan hieman tätä Sailaksesta kertovaa Laman taittaja -kirjaa. Ja joudun nyt kyllä vähän pyytämään etukäteen, en nyt anteeksi, mutta kokoomus pääsee nyt kyllä tässä kanssa vähän hallituskumppanina mukaan. Laman taittaja -kirjassa todetaan, että kun Jyrki Kataisen ja sitten Alexander Stubbin luotsaaman sateenkaarihallituksen kausi oli loppuillaan keväällä 2015, Sailas esitti synkän tilinpäätöksen Helsingin Sanomien kolumnissa. Hän toteaa, että hallitus epäonnistui pahasti ja vaikka lieventäväksi asianhaaraksi luettaisiin euroalueen surkea taloudellinen kehitys, luvatut uudistukset jäivät tekemättä, pari hallituspuoluetta väsyi matkalla [eli vihreät ja vasemmisto, tämä oli puhujan lisäys] ja muutenkin ministereitä pääministeriä myöten lähti kesken kaiken lipettiin. Kirjoituksessaan Sailas luokitteli edellisen kauden hallituksen huonoimmaksi kokemistaan kokoonpanoista. Hän toteaa, että itse oli pitänyt huonoimpana Martti Miettusen hätätilahallitusta vuosina 75—76 mutta eduskunnan istuntokauden viimeiset päivät nostivat Kataisen—Stubbin hallitukset kärkeen hänenkin listallaan. Hän toteaa myös, että Miettusen hallitus tosin vain pahensi hätätilaa mutta ymmärsi sentään reilusti lähteä alle vuoden ikäisenä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Tällä periaatteella mieltäisin vihreiden puheita siitä hallituksen kyvyttömyydestä toimia. Hallitus on tehnyt paljon myönteisiä päätöksiä, ja talous on nousussa.

19.52 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Tätä talousarviokeskustelua on käyty koko päivä, ja itselläkin jäi vielä muutama asia, minkä haluan sanoa.

Nyt pitää tsempata ja vahvistaa uskoa tulevaisuuteen. Varapääministeri Soini aikaisemmin tänään luetteli niitä positiivisia asioita, joita hallitus vaikeassa taloustilanteessa on kuitenkin pystynyt tekemään. Oppositioapuoleista tuli kiittäminen: ala-arvoista puhetta. Tämä oli käsittämätön lohkaisu, ja toivoisinkin, että reilusti voidaan antaa tunnustusta silloin, kun sitä aihetta on.

Henkilökohtaisesti en nauti edustajakollegojen räikeästä arvostelusta tai tosiasioiden kieltämisestä, pienituloisten kosiskelusta lupauksilla, jotka ovat epärealistisia. Peräsin enemmän yhteistyötä — nyt ovat kovat ajat, sanasodalla ei kuitenkaan päästä kovinkaan pitkälle — sitä yhteistyötä hallituspuolueiden ja opposition kesken.

Tässä aikaisemmin oli myös puhetta siitä, että on todella hyvä — olen itse samaa mieltä tietenkin — että hoitajamitoitus pidettiin siinä 0,5:ssä, sitä ei laskettu. Tässä yhteydessä haluan sanoa ja puhua yhdestä kokemuksesta. Nimittäin 1976—1977 olin Koskelan sairaskodissa ihan suoraan koulusta perushoitajana ennen sairaanhoito-opistoon menoa. Tein siellä pätäkötöitä ja röntgenhoitajana sitten pätäkötöitä 80-luvulla ja 90-luvulla. Elokuussa tänä vuonna menin vanhustenosastolle tekemään pienen pätjän töitä ja halusin verrata sitä 40 vuoden takaista kokemusta tähän päivään, mikä on tilanne. Tietysti juttelin ja otin myös kokemuksia ja toivomuksia hoitajilta sieltä osastolta, ja se toivomus oli seuraava: Silloin 70-luvulla meillä oli kylvettäjät siellä osastolla Koskelassa. Tänä päivänä kylvettäjiä ei ole enää. Jos olisi kylvettäjät, niin hoitajilta vapautuisi enemmän käsiä muuhun hoitoon, ja se oli se suuri toive. Soten kautta toivoisin, että tähänkin kiinnitettäisiin huomiota.

Ja sitten toinen asia vielä. Kyllä hallitus yrittää nyt kaikkensa, että myös ne pienituloiset saisivat oikeutta, ja niin kuin minä peräsin äskenkin, yhteistyö on voimavara. Samarbeta är vår styrka. — Kiitos.

19.55 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Aivan lyhyesti täytyy pöytäkirjaan nyt laittaa myös jälleen se, että täällä vihreät antavat ymmärtää, että heidän vaihtoehtobudjettinsa ei leikkaisi koulutuksesta, ja se ei pidä paikkaansa. Sen on myös heidän puheenjohtajansa Ville Niinistö jo myöntänyt, että vaihtoehtobudjetti ei pidä sisällään korkeakouluindeksin palauttamista ja on myös erilaisia säästöjä niin varhaiskasvatukseen, ammatilliseen koulutukseen kuin korkeakouluhinkin. Niistä osa on toki tehty niin, että on luotettu ja haluttu vyöryttää tämä säästö kuntien niskaan eli kunnille ei osoiteta sitä rahaa vaan se säästöpainne on jätetty kunnille. Tästä on kyse siinä, että olemme tuoneet esille, että myös vihreät säästäisivät 246,5 miljoonaa euroa kaiken kaikkiaan koulutuksesta ja sivistyksestä.

Tämä on hyvä nyt pöytäkirjaan laittaa, kun äsken esimerkiksi heidän ryhmäpuheenjohtajansa, edustaja Mikkonen, totesi, että budjetti kertoo sen, mitä tehdään. Niin kertoo myös teidän varjobudjettinne, ja sieltä varjobudjetista ei löydy korkeakouluindeksiä. Lopetan tämän puhumisen ja tämän viestin esillä pitämisen heti, kun te näytätte, missä siellä lukee, että korkeakouluindeksi tehdään. Kun te sanoitte, että hallituksen toimet näkyvät budjettikirjassa, niin teidän toimienne pitäisi näkyä silloin teidän varjobudjetissanne eikä joissain tiedotteissa taikka kommentteissa taikka Facebook-päivityksissä taikka Twitter-päivityk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

sissä vaan ne kerrotaan varjobudjetissa, mikä todellakin on vain varjo tästä hallituksen budjetista.

19.57 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Suomen talouden tilassa on vihdoinkin pilkkauksia positiivisesta vireestä, kuten olemme täällä jo monen edustajan kuulleet sen esiin nostaneen.

Suomi ei suosta nouse, ellei yrittäjyyttä ja vientiä saada reippaaseen kasvuun. Elinvoimaa ja kasvua yhteiskuntaan tulee yritysten kautta. Yritykset työllistävät ja tuovat parhaimmillaan runsaasti vientituloja maahamme ja kallisarvoisia veroeuroja hyvinvointiamme tukemaan. Ensi vuoden budjetin tavoitteena onkin kasvun vahvistaminen. Tätä tuetaan esimerkiksi yrittäjävähennyksellä, arvonlisäveron maksuperusteisella tilityksellä sekä yritysten sukupolvenvaihdoksia helpottamalla, joista hallitukselle haluan ison kiitoksen sanoa.

Yhteiskunnassa meidän pitäisi pyrkiä pois yrittäjien ja työntekijöiden vastakkainasettelusta. Yhtään työpaikkaa ei yhteiskuntaan synny, elleivät yrittäjät niitä ole luomassa. Yhtään kasvavaa yritystä ei ole, jos ei ole työntekijöitä niitä tekemässä. Tarvitsemme työpaikkoja tukemaan yhteiskunnan kasvua ja tuomaan veroeuroja sen pyörittämiseen. Ilman yritystoiminnan talouteen tuomia veroeuroja ei voida heikompiosaisten olosuhteita ja tukia parantaa. Velaksi yhteiskunta ei voi loputtomasti elää. Etelä-Euroopassa sitä on huonolla menestyksellä kokeiltu.

5 prosentin yrittäjävähennyksellä kannustetaan ihmisiä yritystoimintaan ja oman toimeentulon vahvistamiseen. Yrittäjävähennys koskee myös maa- ja metsätalousyrittäjiä, mikä on hyvä laajennus yritystoiminnan nykyiseen käsitykseen ja ajattelutapaan. Yrittäjät eivät pyöritä vain suuria tehtaita tai pieniä kivijalkakauppoja, vaan meitä löytyy moneen lähtöön ja monelle alalle. Pienikin yrittäjä voi olla innokas työllistäjä ja verojen maksaja.

Yrittäjävähennyksellä kompensoidaan muiden yritysmuotojen verotuksen epäsuhtaa verrattuna osakeyhtiöihin, joiden verotusta kevennettiin reippaalla kädellä edellisen hallituskauten aikana. Lisäksi pienyritysten maksuvalmiutta parannetaan mahdollistamalla arvonlisäveron maksuperusteinen tilitys. Monelle pienelle yrittäjälle saatavien viipyminen on ollut ongelmallista, kun vero on pitänyt tilittää ennen maksun saamista yrityksen tilille. Nyt tämäkin ongelma helpottuu.

Monia pienyrityksiä helpottaa myös arvonlisäveron pidempiin tilitysjaksoihin oikeuttavien liikevaihtorajojen korotukset. Näillä pienillä muutoksilla on valtava vaikutus monelle pienyrittäjälle ja ne ovat kannustava pieni tökkäys siihen, että yritystoiminnan laajentaminen ja kehittäminen olisi mielekäs vaihtoehto jatkuvan päähän potkimisen sijaan.

Yritysten maatilojen sukupolvenvaihdoksia edistetään verotuksen keinoin. Näin lisätään puun käyttöä, vahvistetaan yrittäjämäistä metsätaloutta ja kasvatetaan tilakokoja. Parempi puun liikkuminen edistää myös biotaloutta ja luo uutta yrittäjyyttä. Biotalous vahvistuminen vaatii hallituksen toimia, jotta saamme yhteiskuntamme suuntautumaan kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on tukea biotaloutta ja ruokaan liittyvien liiketoimintojen kilpailukykyä. Suomalainen puhdas ruoka ja maatalous pitää saada jaloilleen ja kannattavaksi, jotta meillä on tulevaisuudessakin kotimaista ruokaa, jotta tiedämme, mitä syömme. Suomalainen puhtaasti tuotettu ruoka on myös loistava vientituote, jonka mahdollisuuksia pitäisi hyödyntää paremmin. Viennin myyntipuheiksi kelpaavat saporolliset siat ja nokalliset kanat sekä poikkeuksellisen tiukka antibioottien käyttö. Myös sal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

monellavapaa tuotanto on arvostuksen ja vientikehujen arvoinen. Yhdessä kaupan alan kanssa voimme parantaa kotimaisen tuotannon mahdollisuuksia ja myös kasvua ulkomaille. Hyvän alkupotkun tälle vientityölle antaa myös valtioneuvoston periaatepäätöksen käyttöönotto kotimaisin tuotantokriteerein käytettävästä ruuasta julkisissa hankinnoissa.

Halvinta kuitenkin on normien purkaminen. Se ei maksa valtiolle eikä kunnille mitään, päinvastoin. Turhaa sääntelyä ja pikkutarkkaa hallinnon ohjausta pitää jatkossa purkaa entistä enemmän. Hallitus onkin osoittanut reipasta suhtautumista normien purkamiseen, ja isoihin, sääntelyä vähentäviin lakimuutoksiin onkin ollut ihailtava ote. Haluankin kiittää hallitusta jo puretusta turhasta sääntelystä ja kehotan jatkamaan samaa työtä.

20.02 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puheenjohtaja! Nyt me käsittelemme valtion budjettia, ja kuten täällä moneen kertaan on kerrottu, vihreät on palauttamassa kaikki ne rahat koulutukseen, mitä valtion budjetissa esitetään leikattavaksi. Tiedämme myös ja myös edustaja Heinonen kokeneena kuntapäätäjänä tietää, että nämä valtionosuudet kattavat aina vain osan kustannuksista ja kunnat ovat velvoitettuja laittamaan sitten sen loppuosuuden siihen, jotta saadaan kustannukset kokonaan katettua. Niinpä nämä rahat tulevat sieltä kuntien kukkarosta, ja jos valtionosuuksia annetaan tietty määrä kunnille, niin silloin kunta laittaa siihen omaa rahaa päälle, ja näillä rahoilla yhdessä katetaan nämä koulutukseen kohdistuneet leikkaukset.

Korkeakoulujen indeksikorotuksen me olemme luvanneet palauttaa. Olisin kyllä toivonut, että kokoomuksessa olisi yhtä suurella innolla paneuduttu siihen, että olisivat saaneet pienennettyä hallituksen tekemiä leikkauksia koulutukseen, kuin millä innolla on nyt paneuduttu ruotimaan vihreiden varjobudjettia. Toisaalta tulee tietysti mieleen, että jos itse on leikannut satoja miljoonia koulutuksesta, niin kuinka paljon kanttia sitten riittää arvos-telemaan toisten ehdotuksia, joista ehkä joku korkeakouluindeksi jää myöhempään vaiheeseen.

20.04 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Talousasioissa hallituksen linja on tuottanut tulosta, ja se näkyy muun muassa eri barometreissä. Yritykset uskovat tänä päivänä yhä vakaammin tulevaisuuteen. Tilauskirjat vähitellen täyttyvät. Siitä on pitkä lista jo tässä tilaisuudessa lueteltu, ja moni on nähnyt sen kehityksen laivatelakoilla, metsäteollisuudessa, matkailussa, metalliteollisuudessa, kemianteollisuudessa. Eli selkeästi suunta on kääntynyt. Tämänhän todisti sosialidemokraattien pitkäaikainen ministeri ja myös Euroopan unionin komissaari Erkki Liikanen omassa puheenvuorossaan eilisiltana pääuutisissa tasan vuorokausi sitten, kun hän sanoi, että talouden suunta on kääntynyt ja positiiviset tapahtumat ovat nyt seurausta harjoitetusta politiikasta. Tämä oli Erkki Liikasen vahva viesti suomalaisille illan pääuutislähetyksessä. Kun kuuntelin demareiden puheenvuoroja, tänään täällä sosialidemokraattien puheenvuoroja, niin jäiköhän Liikasen eilisiltainen esiintyminen näkemättä? Luulen niin.

Toinen asia on sitten kotitalouksien tilanne. Kotitalouksissa usko parempaan huomiiseen on palautunut. Ihmiset alkavat vähitellen uskoa siihen, että tästäkin lamasta selvitään. Ja kotitalouksien uskon palautuminenhan tarkoittaa sitä, että kotitaloudet alkavat pikku hiljaa investoida, korjata asuntojaan, talojaan, omaisuuttaan laittaa kuntoon ja niin edelleen. Se tuo lisää taloudellista toimeliaisuutta, ja tätä myös tukee kotitalousvähennys, josta hallitus on myös omat päätöksensä tehnyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 134/2016 vp

Pitää muistaa, että ei talous ole välttämättä aina järjellisen tuntuisia päätöksiä. Se on myös pikkusen uskon asia. Kun lähtee se hyvä asia vetämään, silloin alkaa taloudessa tapahtua, ja sillä polulla nyt ollaan. Toivoisin nyt, ihan vilpittömästi toivon, että oppositio tarttuisi siihen tilanteeseen, että nyt kun selkeästi on tapahtunut, nähtäisiin myös tosiasiat, eikä vain oteta yhtä pientä, vähäpätöistä asiaa, jotain leikkausta, ja sitä paisutella jäävuoren kokoiseksi. Näinhän suinkaan ei kannata tehdä. Suunta on kääntynyt, ja (Puhemies ko-puttaa) samalla tiellä pitää jatkaa.

20.06 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jatkan tästä edustaja Hoskosen suunnankääntämisteoriasta. Näinhän on, Suomen Pankin ilmoitus oli, että taantuma on nyt selätetty ja valoa on näkyvissä. Hyvä, myönteinen uutinen. Samoin pääministeri Sipilä päivällä kertoi, että vuoden kolmannen neljänneksen kasvu oli tuo 1,6 prosenttia, ja sekin antaa uskoa siihen, että nämä tunnusluvut ovat pikkuhiljaa kääntymässä myönteisempään suuntaan.

Miten näihin sitten pystytään reagoimaan, niin erittäin tärkeää on, että yrittämisen edellytyksiä edelleen parannetaan ja mahdollistetaan se pienyrittäjien toiminta tällä maksu- ja verusteisella arvonlisäverolla taikka yrittäjävähennyksellä tai jos löydetään vielä jotain uusia esityksiä. Ne ovat kaikki tervetulleita vaihtoehtoja.

On kiistaton tosiasia, että viime aikoina Suomessa ovat pk-yritykset vain pääsääntöisesti työllistäneet. Tällä hetkellä on tietenkin myönteistä, että Länsi-Suomessa nyt nämä kaksi isoakin, telakkateollisuus ja Uudenkaupungin autoteollisuus, pystyvät työllistämään satoja ja toivottavasti tuhansiakin työntekijöitä. Mutta koko Suomea ajatellen pk-sektorin työllistämismahdollisuudet ovat kuitenkin se aivan oleellinen asia. Saadaan pienten yrittäjien ensimmäisen työntekijän palkkaustilanne ratkaisemalla, sitä helpottamalla taikka sitten jo olemassa olevien yritysten, jotka tällä hetkellä työllistävät, toimintaedellytyksiä parantamalla luotua lisää uusia työpaikkoja. Ja biotalous on mielestäni tässä se avainsana koko Suomea ajatellen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Esiteltiin menot.